

ZWIASTOWANIE

PISMO DIECEZJI RZESZOWSKIEJ R 24 (2015) NR 1

Zwiastowanie

Pismo Diecezji Rzeszowskiej
R 24 (2015) Nr 1

KURIA DIECEZJALNA W RZESZOWIE

Kolegium redakcyjne:
ks. Wiesław Szurek (przewodniczący),
ks. Andrzej Motyka, ks. Tomasz Nowak,
ks. Józef Mucha, ks. Sławomir Zych

Redaktor numeru:
ks. Tomasz Nowak

Redakcja techniczna:
Małgorzata Ferfecka

ISSN 1426-1790

Adres Redakcji:
Kuria Diecezjalna w Rzeszowie, ul. Zamkowa 4
35-032 Rzeszów, tel./fax 17 852 44 19

Druk:

„BONUS LIBER” Sp. z o.o.
ul. 17 Pułku Piechoty 7, 35-020 Rzeszów,
tel./fax. 17 852 59 38
e-mail: bonusliber@wp.pl • www.bonusliber.pl

KOŚCIÓŁ W ŚWIECIE

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA NA ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU „JUŻ NIE NIEWOLNICY, LECZ BRACIA” 1 STYCZNIA 2015 R.

Na początku nowego roku, który uznajemy za łaskę i dar Boży dla ludzkości, pragnę skierować do każdego mężczyzny i kobiety, jak również do wszystkich ludów i narodów świata, do szefów państw i rządów, do zwierzchników różnych religii najlepsze życzenia pokoju, którym towarzyszy moja modlitwa, by ustały wojny, konflikty i liczne cierpienia powodowane zarówno przez człowieka, jak i przez stare i nowe epidemie oraz niszczące skutki katastrof naturalnych. Modłę się w sposób szczególny, abyśmy odpowiadając na nasze wspólne powołanie do współpracy z Bogiem i ze wszystkimi ludźmi dobrej woli na rzecz szerzenia zgody i pokoju na świecie, umieli oprzeć się pokusie postępowania w sposób niegodny naszego człowieczeństwa.

W orędziu na 1 stycznia 2014 r. stwierdziłem, że „do pragnienia życia pełnego (...) należy nieodparte dążenie do braterstwa, pobudzające do jedności z innymi, w których znajdujemy nie wrogów czy konkurentów, ale braci, których trzeba serdecznie przyjąć[1]”. Ponieważ człowiek jest istotą relacyjną, mającą realizować się w kontekście relacji międzyludzkich, inspirowanych sprawiedliwością i miłością, to zasadnicze znaczenie dla jego rozwoju ma uznanie i respektowanie jego godności, wolności i autonomii. Niestety, coraz bardziej rozpowszechniona plaga wyzysku człowieka przez człowieka poważnie godzi w życie w jedności i powołanie do nawiązywania relacji międzyludzkich nacechowanych szacunkiem, sprawiedliwością i miłością. To odrażające zjawisko, prowadzące do pogwałcenia podstawowych praw drugiego oraz unicestwienia jego wolności i godności, przybiera różne formy, które pragnę pokrótce rozważyć w świetle Słowa Bożego, abyśmy mogli uznawać wszystkich ludzi „już nie za niewolników, lecz za braci”.

Wsluchując się w Boży plan wobec ludzkości

Wybrany przeze mnie temat obecnego orędzia nawiązuje do Listu św. Pawła do Filemona, w którym Apostoł prosi swojego współpracownika-

ka o przyjęcie Onezyma, byłego niewolnika tegoż Filemona, który stał się obecnie chrześcijaninem, a więc, według Pawła, godnym tego, by go uznać za brata. Apostoł Narodów pisze w następujący sposób: „Może bowiem po to oddalił się od ciebie na krótki czas, abyś go odebrał na zawsze, już nie jako niewolnika, lecz więcej niż niewolnika, jako brata umiłowanego” (Flm 15-16). Onezym stał się *bratem* Filemona, stając się chrześcijaninem. W ten sposób nawrócenie do Chrystusa, będące początkiem życia w charakterze *uczniów Chrystusa*, stanowi nowe narodziny (por. 2 Kor 5, 17; 1 P 1, 3), odradzające *braterstwo* jako podstawową więź życia rodzinnego i fundament życia społecznego.

W Księdze Rodzaju (por. 1, 27-28) czytamy, że Bóg stworzył człowieka jako *mężczyznę i niewiastę*, pobłogosławił ich, aby rozwijali się i rozmnażali: uczynił On Adama i Ewę rodzicami, którzy spełniając Boże błogosławieństwo do bycia płodnymi i rozmnażania się, zrodzili pierwsze *braterstwo* – braterstwo Kaina i Abla. Kain i Abel byli braćmi, ponieważ pochodzili z tego samego łona, a zatem mieli takie samo pochodzenie, taką samą naturę i godność jak ich rodzice, stworzeni na obraz i podobieństwo Boga.

Jednakże *braterstwo* wyraża także różnorodność i różnicę istniejącą między braćmi, choć są oni związani przez narodzenie i mają tę samą naturę oraz tę samą godność. Tak więc wszyscy ludzie, jako *bracia i siostry*, są z natury w relacji z innymi, od których się różnią, ale z którymi łączy ich to samo pochodzenie, ta sama natura i godność. Na tej właśnie podstawie braterstwo stanowi sieć relacji o fundamentalnym znaczeniu dla budowania rodziny ludzkiej, stworzonej przez Boga.

Niestety, pomiędzy pierwszym stworzeniem, o którym opowiada Księga Rodzaju, a *nowymi narodzinami* w Chrystusie, które czynią wierzących braćmi i siostrami Tego, który jest „pierworodnym między wielu braćmi” (Rz 8, 29), istnieje negatywna rzeczywistość grzechu, który niejednokrotnie zrywa braterstwo wynikające ze stworzenia i stale oszpeca piękno i szlachetność bycia *braćmi i siostrami* w tej samej rodzinie ludzkiej. Kain nie tylko nie może znieść swego brata Abla, ale zabija go z zazdrości, popełniając pierwsze bratobójstwo. „Zabicie Abla przez Kaina w tragiczny sposób świadczy o radykalnym odrzuceniu powołania do bycia braćmi. Ich historia (por. Rdz 4, 1-16) ukazuje trudne zadanie, do którego realizacji powołani są wszyscy ludzie: by żyć razem, wzajemnie o siebie się troszcząc”[2].

Także w historii rodziny Noego i jego synów (por. Rdz 9, 18-27) jest niegodziwość Chama wobec swego ojca, która pobudza Noego do przeklęcia nieokazującego szacunku syna, a pobłogosławienia innych, tych, którzy go szanowali, co spowodowało nierówność między braćmi zrodzonymi z tego samego łona.

W opowiadaniu o początkach rodziny ludzkiej grzech oddalenia się od Boga, od postaci ojca i brata, staje się wyrazem odrzucenia komunii i przekładania się na kulturę zniewolenia (por. Rdz 1, 25-27), z konsekwencjami, jakie to za sobą pociąga, które trwają z pokolenia na pokolenie: odrzucanie drugiego, maltretowanie osób, pogwałcenie godności i podstawowych praw, instytucjonalizacja nierówności. Wynika stąd konieczność nieustannego nawracania do Przymierza, wypełnionego przez ofiarę Chrystusa na krzyżu, w ufności, że „gdzie (...) wzmógł się grzech, tam jeszcze obficie rozlała się łaska (...) przez Jezusa Chrystusa” (Rz 5, 20. 21). On, *Syn umiłowany* (Mt 3, 17), przyszedł, aby objawić miłość Ojca do ludzkości. Kto słucha Ewangelii i odpowiada na wezwanie do nawrócenia, staje się dla Jezusa „bratem, siostrą i matką” (Mt 12, 50), a zatem *przybranym synem* Jego Ojca (por. Ef 1, 5).

Nie stajemy się jednak chrześcijanami, dziećmi Ojca i braćmi w Chrystusie, na mocy autorytatywnego zrządzenia Boga, bez zaangażowania wolności osobistej, to znaczy bez *dobrowolnego* nawrócenia do Chrystusa. Bycie dzieckiem Bożym wynika z imperatywu nawrócenia: „Nawróćcie się (...) i niech każdy z was przyjmie chrzest w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a otrzymacie w darze Ducha Świętego” (Dz 2, 38). Ci wszyscy, którzy wiarą i życiem odpowiedzieli na to przepowiadanie Piotra, weszli w *braterstwo* pierwszej wspólnoty chrześcijańskiej (por. 1 P 2, 17; Dz 1, 15. 16; 6, 3; 15, 23): Żydzi i Grecy, niewolnicy i wolni (por. 1 Kor 12, 13; Ga 3, 28), których różnice pochodzenia i statusu społecznego nie umniejszają godności każdego, ani też nie wykluczają nikogo z przynależności do ludu Bożego. Wspólnota chrześcijańska jest zatem miejscem komunii, przeżywanej w miłości braterskiej (por. Rz 12, 10; 1 Tes 4, 9; Hbr 13, 1; 1 P 1, 22; 2 P 1, 7).

Wszystko to ukazuje, że Dobra Nowina Jezusa Chrystusa, przez którego Bóg „czyni wszystko nowe” (Ap 21, 5)[3], jest w stanie także wyzwolić relacje między ludźmi, w tym również między niewolnikiem a jego panem, uwydatniając to, co obydwoj mają wspólnego: przybrane synostwo i więź braterstwa w Chrystusie. Sam Jezus powiedział do swoich uczniów: „Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni jego pan, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego” (J 15, 15).

Różne oblicza niewolnictwa wczoraj i dziś

Od niepamiętnych czasów różne społeczeństwa ludzkie znają zjawisko zniewolenia człowieka przez człowieka. Były okresy w historii ludzkości, w których instytucja niewolnictwa była powszechnie akceptowana i uregulowana przez prawo. Ustanawiało ono, kto rodził się wolnym, a kto niewol-

nikiem, a także – w jakich warunkach osoba, która urodziła się wolna, mogła utracić swą wolność albo ją odzyskać. Innymi słowy, samo prawo dopuszczało, że niektóre osoby mogły lub powinny być uznawane za własność innej osoby, która mogła nimi swobodnie rozporządzać; niewolnik mógł być sprzedawany i kupowany, odstępowany i nabywany, jakby był towarem.

Dzisiaj, w wyniku pozytywnego rozwoju świadomości ludzkości, niewolnictwo – zbrodnia obraży człowieczeństwa[4]– zostało formalnie zniesione na świecie. Prawo każdej osoby do tego, aby nie była trzymana w warunkach niewoli lub w poddaństwie zostało uznane w prawie międzynarodowym za normę nieodwołalną.

Jednak, pomimo że wspólnota międzynarodowa przyjęła liczne porozumienia w celu położenia kresu niewolnictwu we wszystkich jego formach i zainicjowała różne strategie, by zwalczyć to zjawisko, dziś nadal miliony osób – dzieci, mężczyzn i kobiet w każdym wieku – są pozbawiane wolności i zmuszane do życia w warunkach zbliżonych do niewolnictwa.

Myślę o wielu *pracownikach i pracownicach, także nieletnich, zniewalanych* w różnych dziedzinach, formalnie i nieformalnie, od pracy domowej po rolnictwo, od przemysłu manufakturowego po górnictwo, zarówno w krajach, w których prawo pracy nie jest zgodne z minimalnymi normami i standardami międzynarodowymi, jak również, aczkolwiek wbrew prawu, w tych, w których ustawodawstwo chroni pracowników.

Myślę też o warunkach życia *wielu migrantów*, którzy podczas swej dramatycznej podróży cierpią głód, są pozbawiani wolności, ograbiani ze swych dóbr czy też wykorzystywani fizycznie i seksualnie. Myślę o tych spośród nich, którzy przybywszy do celu po niezwykle uciążliwej i zdominowanej strachem i poczuciem zagrożenia podróży, są przetrzymywani w warunkach niekiedy nieludzkich. Myślę o tych spośród nich, których różne okoliczności społeczne, polityczne i ekonomiczne zmuszają do życia w sytuacji nielegalności, oraz o tych, którzy, aby być w zgodzie z prawem, godzą się na życie i pracę w warunkach niegodnych, zwłaszcza kiedy ustawodawstwo krajowe stwarza lub zezwala na strukturalną zależność pracownika – migranta od pracodawcy, na przykład uzależniając legalność pobytu od umowy o pracę... Tak, mam na myśli „pracę niewolniczą”.

Myślę o osobach *zmuszanych do prostytucji*, wśród których jest wiele nieletnich, oraz o *niewolnicach i niewolnikach seksualnych*; o kobietach zmuszanych do małżeństwa, o kobietach sprzedawanych w celach małżeńskich czy przekazywanych w sukcesji jednemu z krewnych po śmierci męża bez przyznania im prawa do wyrażenia swej zgody lub niezgody.

Nie mogę nie myśleć o osobach, *nieletnich i dorosłych*, które stają się przedmiotem *handlu – są sprzedawane w celu eksplantacji organów*, dla re-

krutowania jako żołnierzy, w celach żebrania, dla działań nielegalnych, takich jak produkcja lub sprzedaż narkotyków, albo nielegalne formy adopcji międzynarodowej.

Myślę wreszcie o tych wszystkich, którzy są porywani i więzieni przez grupy terrorystyczne, wykorzystywani do ich celów, jako bojownicy lub, zwłaszcza w przypadku dziewcząt i kobiet, jako niewolnice seksualne. Wielu z nich znika, niektórzy są wielokrotnie sprzedawani, torturowani, okaleczani lub zabijani.

Niektóre istotne przyczyny niewoli

Dziś, podobnie jak w przeszłości, u podstaw niewolnictwa leży koncepcja osoby ludzkiej, która dopuszcza możliwość traktowania jej jak przedmiot. Kiedy grzech niszczy serce człowieka i oddala go od jego Stwórcy oraz podobnych mu ludzi, nie postrzega on ich jako istoty o równej godności, jako braci i siostry w człowieczeństwie, ale jako przedmioty. Osoba ludzka, stworzona na obraz i podobieństwo Boga, siłą, podstępem czy przymusem fizycznym lub psychicznym pozbawiana jest wolności, staje się towarem, czyjąś własnością; jest traktowana jako środek, a nie cel.

Obok tej przyczyny ontologicznej – odmówienia drugiemu człowieczeństwa – inne przyczyny pomagają wyjaśnić współczesne formy niewolnictwa. Wśród nich, myślę przede wszystkim o *ubóstwie*, niedorozwoju i wykluczeniu, szczególnie gdy łączą się one z *brakiem dostępu do oświaty* lub z *rzeczywistością nacechowaną niewielkimi, jeśli w ogóle istniejącymi, możliwościami pracy*. Nierzadko ofiarami handlu ludźmi i niewolnictwa są osoby, które szukały sposobu wyjścia z sytuacji skrajnego ubóstwa, często wierząc fałszywym obietnicom zatrudnienia, a zamiast tego wpadły w sieci organizacji przestępczych, zajmujących się handlem ludźmi. Sieci te umiejętnie korzystają z nowoczesnych technologii informatycznych, aby wabić dzieci i młodych ludzi w każdym zakątku świata.

Do przyczyn niewolnictwa trzeba zaliczyć także korupcję ludzi gotowych na wszystko, żeby się wzbogacić. Istotnie, do wyzyskiwania ludzi i handlu nimi potrzebny jest udział innych, który często uzyskuje się korumpując pośredników, pracowników sił porządkowych czy innych funkcjonariuszy państwowych lub różnych instytucji cywilnych i wojskowych. „Dzieje się tak wtedy, kiedy w centrum systemu gospodarczego jest bóg pieniądza, a nie człowiek, osoba ludzka. Tak, w centrum każdego systemu społecznego i gospodarczego musi być osoba, obraz Boga, stworzona, aby była mianownikiem wszechświata. Gdy osoba zostaje przesunięta i pojawia się bóg pieniądza, dochodzi do tego przemieszania wartości”[5].

Innymi przyczynami niewolnictwa są *konflikty zbrojne, przemoc, przestępczość i terroryzm*. Wiele osób zostaje porwanych w celu sprzedaży lub zwerbowania jako bojowników czy też wykorzystywania seksualnego. Inne natomiast są zmuszone emigrować zostawiając wszystko, co mają: ziemię, dom, to, co posiadają, a nawet członków rodziny. Muszą one poszukiwać alternatywy dla tych strasznych warunków, nawet za cenę swej godności i przetrwania, ryzykując tym samym, że znajdą się w błędnym kręgu, który je wydaje na łup nędzy, korupcji i ich zgubnych konsekwencji.

Wspólne zaangażowanie na rzecz zwalczania niewolnictwa

Obserwując zjawisko handlu ludźmi, nielegalnego przemytu migrantów oraz innych znanych i nieznanymi form niewolnictwa, często odnosimy wrażenie, że jego występowaniu towarzyszy powszechna obojętność.

Choć jest to, niestety, w znacznej mierze prawda, chciałbym przypomnieć ogromną cichą pracę, którą od tylu lat prowadzi na rzecz ofiar wiele *zgrupowań zakonnych*, zwłaszcza żeńskich. Instytuty te działają w trudnych środowiskach, niekiedy zdominowanych przez przemoc, próbując zerwać niewidzialne łańcuchy wiążące ofiary z handlarzami i wyzyskiwaczami; łańcuchy, których ogniwa stanowią zarówno subtelne mechanizmy psychologiczne, które uzależniają ofiary od ich oprawców, poprzez szantaż i grożenie im samym i ich bliskim, ale również przez środki materialne, takie jak zabieranie dokumentów tożsamości i przemoc fizyczna. Działanie zgromadzeń zakonnych wyraża się głównie w trzech dziedzinach: pomocy dla ofiar, ich rehabilitacji pod względem psychologicznym i wychowawczym oraz ich reintegracji w społeczeństwie, w którym się znalazły lub w ojczyźnie.

Ta ogromna praca, która wymaga odwagi, cierpliwości i wytrwałości zasługuje na uznanie ze strony całego Kościoła i społeczeństwa. Ale sama nie może oczywiście wystarczyć, aby położyć kres pladze wykorzystywania osoby ludzkiej. Potrzebne jest również trojkie zaangażowanie na *poziomie instytucji*, mające na celu zapobieganie, ochronę ofiar i postępowanie sądowe w stosunku do osób odpowiedzialnych. Ponadto, tak jak organizacje przestępcze używają sieci globalnych, aby osiągnąć swoje cele, tak też działania zmierzające do zwalczania tego zjawiska wymagają wspólnego i równie globalnego wysiłku ze strony różnych części składowych społeczeństwa.

Państwa powinny czuwać, aby ich ustawodawstwo krajowe w zakresie imigracji, pracy, adopcji, przenoszenia firm i komercjalizacji towarów wyprodukowanych metodą wyzysku pracowników rzeczywiście szanowały godność osoby. Konieczne są sprawiedliwe ustawy, których centrum stanowi osoba ludzka, broniące jej podstawowych praw i przywracające je, jeśli zosta-

ty naruszone, rehabilitujące tych, którzy są ofiarami, i zapewniające im nietykalność, a także skuteczne mechanizmy kontroli poprawnego stosowania tych norm, uniemożliwiającego korupcję i bezkarność. Konieczne jest również uznanie roli kobiety w społeczeństwie, poprzez działania także na płaszczyźnie kulturowej oraz komunikacji społecznej, by uzyskać pożądane rezultaty.

Organizacje międzyrządowe, zgodnie z zasadą pomocniczości, są zobowiązane do podejmowania skoordynowanych inicjatyw w celu zwalczania międzynarodowych sieci zorganizowanej przestępczości, które zajmują się handlem ludźmi i nielegalnym przemytem migrantów. Konieczna staje się współpraca na różnych poziomach, obejmująca instytucje krajowe i międzynarodowe, a także organizacje społeczne i świat biznesu.

Przedsiębiorstwa[6], mają bowiem obowiązek zapewniać swoim pracownikom godne warunki pracy i godziwe wynagrodzenie, ale również czuwać nad tym, by formy niewolnictwa i handlu ludźmi nie występowały w łańcuchach dystrybucji. Z odpowiedzialnością społeczną przedsiębiorstwa łączy się z kolei *odpowiedzialność społeczna konsumenta*. Każdy człowiek powinien być bowiem świadomy, że „kupno jest zawsze aktem moralnym, nie tylko ekonomicznym”[7].

Ze swej strony *organizacje społeczeństwa obywatelskiego* mają za zadanie pobudzać sumienia i uwrażliwiać je na podejmowanie koniecznych kroków, by zwalczać i wykorzeniać kulturę pracy niewolniczej.

W ostatnich latach Stolica Apostolska, poruszona przez krzyk bólu ofiar handlu ludźmi i głos zgromadzeń zakonnych, które towarzyszą im w drodze do wyzwolenia, mnożyła apele do wspólnoty międzynarodowej, aby różne strony połączyły wysiłki i współpracowały na rzecz położenia kresu tej plądze[8]. Ponadto zorganizowano różne spotkania, mające na celu nagłośnienie zjawiska handlu ludźmi oraz ułatwienie współpracy między różnymi stronami, w tym ekspertami akademickimi oraz organizacjami międzynarodowymi, organami ścigania z różnych krajów pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia migrantów, a także przedstawicielami grup kościelnych działających na rzecz ofiar. Chciałbym, aby ta działalność była kontynuowana i umacniana się w najbliższych latach.

Trzeba globalizować braterstwo, a nie niewolnictwo czy obojętność

W swoim dziele „głoszenia prawdy miłości Chrystusa w rzeczywistości społecznej”[9] Kościół angażuje się stale w działalność charytatywną, opierając się na prawdzie o człowieku. Jego zadaniem jest ukazywanie wszystkim drogi do nawrócenia, które skłania do zmiany spojrzenia na bliźniego, do uznania w drugim człowieku, niezależnie od tego, kim jest, brata i siostry

w człowieczeństwie, do uznania jego przyrodzonej godności w prawdzie i wolności, co pokazuje historia Józefiny Bakhity, świętej z regionu Darfuru w Sudanie, porwanej przez handlarzy niewolników i sprzedanej okrutnym właścicielom w wieku dziewięciu lat. Stała się ona następnie, poprzez bolesne wydarzenia, „wolnym dzieckiem Bożym” dzięki wierze przeżywanej w konsekracji zakonnej i w posługiwaniu innym, zwłaszcza maluczkiemu i słabemu. Ta święta, która żyła na przełomie XIX i XX w., jest także dziś przykładnym świadkiem nadziei[10] dla wielu ofiar niewolnictwa i może wspierać wysiłki tych wszystkich, którzy poświęcają się zwalczaniu tej „rany na ciele współczesnej ludzkości, rany na ciele Chrystusa”[11].

W tej perspektywie pragnę zachęcić każdego, aby w ramach swojej roli i szczególnych obowiązków, wykonywał gesty braterstwa wobec tych, którzy są przetrzymywani w stanie zniewolenia. Zadajmy sobie pytanie, czy my, jako wspólnoty lub jako osoby, czujemy się poruszeni, kiedy w życiu codziennym spotykamy się, czy mamy do czynienia z osobami, które mogłyby być ofiarami handlu ludźmi, lub gdy stajemy przed wyborem, czy kupić produkty, które – biorąc na zdrowy rozsądek – mogły być wytworzone metodą wyzysku innych osób. Niektórzy z nas, powodowani obojętnością, czy też rozproszeni przez codzienne problemy lub z przyczyn ekonomicznych, przemykają na to oczy. Natomiast inni postanawiają zrobić coś pozytywnego, zaangażować się w działalność stowarzyszeń społeczeństwa obywatelskiego lub wykonywać drobne codzienne gesty – te gesty mają wielką wartość! – jak odezwanie się, przywitanie, powiedzenie „dzień dobry” czy uśmiech, które nic nas nie kosztują, a mogą dać nadzieję, otworzyć drogi, zmienić życie osoby, której życie jest niewidzialne, a także zmienić nasze życie w zetknięciu z tą rzeczywistością.

Musimy przyznać, że mamy do czynienia ze zjawiskiem ogólnoświatowym, które przekracza zakres kompetencji jednej wspólnoty czy państwa. Aby je zwalczyć, potrzebna jest mobilizacja o zasięgu porównywalnym do tego zjawiska. Dlatego kieruję nagły apel do wszystkich mężczyzn i kobiet dobrej woli i do wszystkich, którzy – z bliska bądź z daleka – także na najwyższych szczeblach instytucji, są świadkami plagi współczesnego niewolnictwa, by nie stawali się współwinni tego zła, by nie odwracali oczu od cierpienia swoich braci i sióstr w człowieczeństwie, pozbawionych wolności i godności, ale mieli odwagę dotknąć cierpiącego ciała Chrystusa[12], który staje się widzialny przez niezliczone oblicza tych, o których On sam mówi „ci bracia moi najmniejsi” (Mt 25, 40. 45).

Wiemy, że Bóg zapyta każdego z nas: „Cóżes uczynił z twoim bratem?” (por. Rdz 4, 10). Globalizacja obojętności, która dziś jest ciężarem w życiu tak wielu sióstr i braci, wzywa nas, byśmy stali się budowniczymi globalizacji

solidarności i braterstwa, która będzie mogła przywrócić im nadzieję i sprawić, by z odwagą na nowo wyruszyli w drogę przez problemy naszych czasów i nowe perspektywy, jakie niesie ona z sobą, a Bóg składa w nasze ręce.

Franciszek

Watykan, 8 grudnia 2014 r.

- [1] Por. n. 1.
- [2] Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 2014 r., 2.
- [3] Por. Adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 11.
- [4] Por. Przemówienie do delegacji Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Karnego, 23 października 2014 r., «*L'Osservatore Romano*», wyd. polskie, n. 11/2014, ss. 37-41.
- [5] Przemówienie do uczestników Światowego Spotkania Ruchów Ludowych, 28 października 2014 r.; «*L'Osservatore Romano*», wyd. polskie, n. 11/2014, s. 46.
- [6] Por. PAPIESKA RADA „*IUSTITIA ET PAX*”, Powołanie lidera biznesu. Refleksja, Wydawnictwo Księży Sercanów – Dehon, Kraków 2012.
- [7] BENEDYKT XVI, Enc. *Caritas in veritate*, 66.
- [8] Por. Przesłanie do Guya Rydera, dyrektora generalnego Międzynarodowej Organizacji Pracy, z okazji 103. sesji Konferencji MOP, 22 maja 2014 r.: «*L'Osservatore Romano*», 29 maja 2014 r., s. 7.
- [9] BENEDYKT XVI, Enc. *Caritas in veritate*, 5.
- [10] „Przez poznanie tej nadziei została «odkupiona», nie czuła się już niewolnicą, ale wolną córką Boga. Rozumiała to, co św. Paweł miał na myśli, gdy przypominał Efezjanom, że przedtem byli pozbawieni nadziei i Boga na ziemi – nie mieli nadziei, bo nie mieli Boga”: BENEDYKT XVI, Enc. *Spe salvi*, 3.
- [11] Przemówienie do uczestników II Międzynarodowej Konferencji *Combating Human Trafficking: Church and Law Enforcement in partnership*, 10 kwietnia 2014 r.: «*L'Osservatore Romano*», wyd. polskie, n. 5/2014, s. 24.; por. Adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 270.
- [12] Por. Adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 24; 270.

**ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA
NA XXIII ŚWIATOWY DZIEŃ CHOREGO
„NIEWIDOMEMU BYŁEM OZCAMI, CHROMEMU
SŁUŻYŁEM ZA NOGI” (Hi 29, 15)
11 LUTEGO 2015 R.**

Drodzy Bracia i Siostry!

Z okazji XXIII Światowego Dnia Chorego, ustanowionego przez św. Jana Pawła II, zwracam się do was wszystkich, którzy nosicie ciężar choroby i na rozmaite sposoby jesteście złączeni z ciałem cierpiącego Chrystusa; jak również do was, którzy zawodowo i jako wolontariusze pracujecie w służbie zdrowia.

Tegoroczny temat zachęca nas do medytacji nad słowami z Księgi Hioba: «NiewidOMEMU BYŁEM OZCAMI, CHROMEMU SŁUŻYŁEM ZA NOGI» (29, 15). Chciałbym ją podjąć w perspektywie *sapientia cordis* — mądrości serca.

1. Mądrość ta nie jest wiedzą teoretyczną, abstrakcyjną, wynikiem rozumowania. Raczej jest ona, jak opisuje ją św. Jakub w swoim Liście, «czysta dalej — skłonna do zgody, ustępliwa, posłuszna, pełna miłosierdzia i dobrych owoców, wolna od względów ludzkich i obłudy» (3, 17). Jest ona zatem *postawą wzbudzoną przez Ducha Świętego* w umysłach i sercach tych, którzy potrafią otworzyć się na cierpienie braci i dostrzegają w nich obraz Boga. Dlatego posłużmy się słowami modlitwy Psalmu: «Naucz nas liczyć dni nasze, abyśmy osiągnęli mądrość serca» (Ps 90, 12). W tej *sapientia cordis*, która jest darem Boga, możemy zawrzeć owoce Światowego Dnia Chorego.

2. *Mądrością serca jest służba bliźniemu*. W mowie Hioba, która zawiera słowa: «NiewidOMEMU BYŁEM OZCAMI, CHROMEMU SŁUŻYŁEM ZA NOGI», jest podkreślony wymiar służby potrzebującym ze strony tego prawego człowieka, który cieszy się pewnym autorytetem i zajmuje godne miejsce wśród starszych miasta. Jego wielkość moralna przejawia się w służbie ubogiemu, który prosi o pomoc, a także w trosce o sierotę i wdowę (por. Hi 29, 12-13).

Jakże wielu chrześcijan również dziś świadczy nie słowami, ale swoim życiem, zakorzenionym w szczerej wierze, że są «oczami niewidomego» i «stopami chromego»! Są to osoby będące blisko chorych, którzy potrzebują stałej opieki, pomocy w umyciu się, ubraniu czy spożywaniu posiłków. Ta posługa, szczególnie gdy jest rozciągnięta w czasie, może stać się męcząca i uciążliwa. Jest stosunkowo łatwo służyć przez kilka dni, ale trudno jest pielegnować osobę przez wiele miesięcy lub nawet lat, także wówczas, gdy nie jest ona już w stanie wyrazić swojej wdzięczności. A jednak, jakże to wielka

droga uświęcenia! W tych chwilach można liczyć w sposób szczególny na bliskość Pana, a jest się też szczególnym wsparciem dla misji Kościoła.

3. *Mądrość serca to trwanie przy bracie.* Czas spędzony u boku chorego jest czasem świętym. Jest wielbieniem Boga, który kształtuje nas na obraz swego Syna, który «nie przyszedł, aby Mu służono, lecz aby służyć i dać swoje życie jako okup za wielu» (Mt 20, 28). Jezus sam powiedział: «Ja jestem pośród was jako ten, kto służy» (Łk 22, 27).

Prośmy z żywą wiarą Ducha Świętego, aby dał nam łaskę zrozumienia wartości towarzyszenia, często w sposób cichy, skłaniającego nas do poświęcenia czasu tym naszym siostram i braciom, którzy dzięki naszej bliskości i naszej życzliwości czują się bardziej kochani i umocnieni. Jak wielkie kłótno kryje się natomiast w pewnych wyrażeniach, które kładą mocny nacisk na «jakość życia», skłaniając do uwierzenia, jakoby życie poważnie dotknięte chorobą nie było warte przeżycia!

4. *Mądrość serca to wyjście poza siebie ku bliźniemu.* Świat, w którym żyjemy, zapomina niekiedy o szczególnej wartości, jaką ma czas spędzony przy łóżku chorego, gdyż jesteśmy pochłonięci pośpiechem, gorączkowym działaniem, produkcją, a w ten sposób łatwo zapomina się o wartości bezinteresowności, zatroszczenia się o bliźniego, zajęcia się nim. W gruncie rzeczy u źródeł takiej postawy jest często letnia wiara, która zapomniała o słowach Pana, który mówi: «Wszystko to Mnieście uczynili» (por. Mt 25, 40).

Dlatego chciałbym przypomnieć raz jeszcze «absolutny priorytet ‘wyjścia poza siebie ku bratu’», jako jedno z dwóch głównych przykazań stanowiących fundament wszelkich norm moralnych i jako najjaśniejszy znak, by dokonać rozeznania na drodze duchowego rozwoju, odpowiadając na absolutnie bezinteresowny dar Boga (adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 179). Z samej natury misyjnej Kościoła wypływa «czynna miłość bliźniego, współczucie, które rozumie, towarzyszy i promuje» (tamże).

5. *Mądrość serca to bycie solidarnym z bratem bez osądzania go.* Miłość potrzebuje czasu. Czasu, aby leczyć chorych, i czasu na ich odwiedzanie. Czasu, aby być przy nich, jak przyjaciele Hioba: «Siedzieli z nim na ziemi siedem dni i siedem nocy, nikt nie wyrzekł słowa, bo widzieli ogrom jego bólu» (Hi 2, 13). Przyjaciele Hioba jednakże skrywali w sobie negatywny osąd o nim — myśleli, że jego nieszczęście było karą Bożą za jakąś jego winę. Natomiast prawdziwa miłość jest dzieleniem się bez osądzania, bez usiłowania nawracania drugiego; jest wolna od owej fałszywej pokory, która w gruncie rzeczy szuka uznania i chętni się dokonanyim dobrem.

Doświadczenie Hioba znajduje swoją autentyczną odpowiedź tylko w krzyżu Jezusa, najwyższym akcie solidarności Boga z nami, zupełnie darmowym, bezgranicznie miłosiernym. I ta odpowiedź miłości na dramat ludz-

kiego cierpienia, zwłaszcza cierpienia niezawinionego, pozostaje na zawsze wyrwta w ciele Chrystusa zmartwychwstałego, w tych Jego chwalebnych ranach, które są zgorszeniem dla wiary, ale są również sprawdzianem wiary (por. homilia podczas kanonizacji Jana XXIII i Jana Pawła II, 27 kwietnia 2014 r.).

Nawet wówczas, gdy choroba, samotność i niepełnosprawność biorą górę nad naszym życiem, będącym darem, doświadczenie bólu może stać się uprzywilejowaną sposobnością przekazywania łaski i źródłem, z którego można czerpać i umacniać *sapientia cordis*. W ten sposób staje się zrozumiałe, że Hiob u kresu swego doświadczenia, zwracając się do Boga, mógł stwierdzić: «Dotąd Cię znałem ze słyszenia, teraz ujrzało Cię moje oko» (Hi 42, 5). Również osoby zanurzone w tajemnicy cierpienia i bólu, przyjętego z wiarą, mogą stać się żywymi świadkami wiary, która pozwala współistnieć z samym cierpieniem, pomimo że człowiek swoim umysłem nie jest w stanie do końca go pojąć.

6. Ten Światowy Dzień Chorego powierzam macierzyńskiej opiece Maryi, która przyjęła w swoim łonie i zrodziła Mądrość wcieloną, Jezusa Chrystusa, naszego Pana.

O Maryjo, Stolico Mądrości, jako nasza Matka wstawiaj się za wszystkimi chorymi i za tymi, którzy się nimi opiekują. Spraw, abyśmy w służbie cierpiącemu bliźniemu i przez samo doświadczenie cierpienia mogli przyjąć i rozwijać w sobie prawdziwą mądrość serca.

Do tej modlitwy w intencji was wszystkich dołączam moje Apostolskie Błogosławieństwo.

Franciszek

Watykan, 3 grudnia 2014 r.,

w liturgiczne wspomnienie św. Franciszka Ksawerego

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA NA WIELKI POST 2015 R. „UMACNIAJCIE SERCA WASZE” (Jk 5, 8)

Drodzy Bracia i Siostry!

Wielki Post jest czasem odnowy dla Kościoła, wspólnot i poszczególnych wiarynych. Przede wszystkim jednak jest „czasem łaski” (por. 2 Kor 6, 2).

Bóg nie prosi nas o nic, czego by nam wcześniej nie dał: „My miłujemy [Boga], ponieważ Bóg sam pierwszy nas umiłował” (1 J 4, 19). Nie jesteśmy Mu obojętni. Zależy Mu na każdym z nas, zna nas po imieniu, troszczy się o nas i nas szuka, kiedy Go opuszczamy. Interesuje się każdym z nas; Jego miłość nie pozwala Mu być obojętnym na to, co nam się przydarza. Jednak bywa tak, że kiedy my mamy się dobrze i żyje się nam wygodnie, oczywiście zapominamy o innych (Bogu nie zdarza się to nigdy), nie obchodzą nas ich problemy, ich cierpienia i krzywdy, jakich zaznają..., wtedy nasze serce popada w obojętność – gdy ja mam się względnie dobrze i żyję wygodnie, zapominam o ludziach, którzy nie mają się dobrze. Ta egoistyczna postawa obojętności przybrała dziś rozmiary światowe, tak iż możemy mówić o globalizacji obojętności. Jest to problem, któremu jako chrześcijanie musimy stawić czoło.

Kiedy lud Boży nawraca się na Jego miłość, znajduje odpowiedzi na te pytania, które nieustannie stawia mu historia. Jednym z najpilniejszych wyzwań, któremu chcę poświęcić uwagę w tym Orędziu, jest globalizacja obojętności.

Obojętność wobec bliźniego i wobec Boga jest realną pokusą także dla nas, chrześcijan. Dlatego potrzebujemy słuchać w każdym Wielkim Poście nawoływania proroków, którzy podnoszą głos i nas przebudzają.

Bóg nie jest obojętny na świat – kocha go do tego stopnia, że daje swojego Syna dla zbawienia każdego człowieka. Przez wcielenie, życie ziemskie, śmierć i zmartwychwstanie Syna Bożego otwiera się definitywnie brama między Bogiem a człowiekiem, między niebem a ziemią. A Kościół jest niczym ręka, która trzyma tę bramę otwartą poprzez głoszenie Słowa, sprawowanie sakramentów, dawanie świadectwa wiary, która działa przez miłość (por. Ga 5, 6). Jednakże świat ma tendencję do zamykania się w sobie i zamykania tej bramy, przez którą Bóg wchodzi w świat, a świat w Niego. Dlatego ręka, którą jest Kościół, nie powinna nigdy się dziwić, że jest odpychana, miażdżona i raniona.

A zatem lud Boży potrzebuje odnowy, aby nie zobojętniał i nie zamknął się w sobie. Chciałbym wam zaproponować do rozważenia pod kątem tej odnowy trzy passusy.

1. „Gdy cierpi jeden członek, współcierpią wszystkie inne członki”

(1 Kor 12, 26) – Kościół

Miłość Boża, która przełamuje to śmiertelne zamknięcie w sobie, jakim jest obojętność, jest nam ukazywana przez Kościół poprzez jego nauczanie, a przede wszystkim poprzez jego świadectwo. Można jednak dawać świa-

dectwo jedynie o czymś, czego wcześniej doświadczyliśmy. Chrześcijanin to człowiek, który pozwala Bogu, aby go przyobłócił w swoją dobroć i swoje miłosierdzie, aby go przyobłócił w Chrystusa, żeby stał się tak jak On sługą Boga i ludzi. Przypomina nam o tym dobrze liturgia Wielkiego Czwartku przez obrzęd umywania nóg. Piotr nie chciał, żeby Jezus umył mu nogi, potem jednak zrozumiał, że Jezus nie chce jedynie dać przykładu, jak powinniśmy umywać sobie nawzajem nogi. Tę posługę może pełnić tylko ktoś, kto wcześniej pozwolił, by Chrystus umył mu nogi. Jedynie ten ma z Nim „udział” (J 13, 8) i dzięki temu może służyć człowiekowi.

Wielki Post jest czasem sprzyjającym temu, aby pozwolić Chrystusowi, by nam usłużył, a przez to stać się takim jak On. Dzieje się to, kiedy słuchamy Słowa Bożego i kiedy przyjmujemy sakramenty, w szczególności Eucharystię. W niej stajemy się tym, co przyjmujemy: ciałem Chrystusa. W tym ciele nie ma miejsca na obojętność, która jakże często zdaje się opanowywać nasze serca. Bowiem człowiek, który jest Chrystusowy, należy do jednego ciała, a w Nim nie jest się obojętnym jedni wobec drugich. „Tak więc gdy cierpi jeden członek, współcierpią wszystkie inne członki; podobnie gdy jednemu członkowi okazywane jest poszanowanie, współradują się wszystkie członki (1 Kor 12, 26).

Kościół jest *communio sanctorum*, ponieważ mają w nim udział święci, ale także dlatego, że jest komunią rzeczy świętych: miłości Bożej, objawionej nam w Chrystusie, i wszystkich Jego darów. Wśród nich jest także odpowiedź tych, którzy pozwalają, aby ich dosięgnęła ta miłość. W tym świętych obcowaniu i w tym uczestnictwie w rzeczach świętych nikt nie posiada tylko dla siebie, lecz to, co ma, jest dla wszystkich. A ponieważ jesteśmy złączeni w Bogu, możemy zrobić coś także dla tych, którzy są daleko, dla tych, do których o własnych tylko siłach nie moglibyśmy nigdy dotrzeć, bowiem z nimi i za nich modlimy się do Boga, abyśmy wszyscy otworzyli się na Jego zbawcze dzieło.

2. „Gdzie jest brat twój?” (Rdz 4, 9) – Parafie i wspólnoty

To co zostało powiedziane odnośnie do Kościoła powszechnego, trzeba zastosować w życiu parafii i wspólnot. Czy w tych rzeczywistościach kościelnych daje się doświadczyć przynależności do jednego ciała? Ciała, które razem otrzymuje i dzieli się tym, co Bóg pragnie ofiarować? Ciała, które zna i troszczy się o swoje najsłabsze członki, ubogie i małe? Czy też chronimy się w miłość uniwersalną, która angażuje się daleko w świecie, zapominając o Łazarzu, który siedzi przed naszymi zamkniętymi drzwiami? (por. Łk 16, 19-31).

Aby przyjąć i w pełni owocnie wykorzystać to, co Bóg nam daje, trzeba pokonać granice Kościoła widzialnego w dwóch kierunkach. Po pierwsze, jednocząc się w modlitwie z Kościołem w niebie. Kiedy ziemski Kościół się modli, powstaje wspólnota wzajemnej służby i dobra, która dociera aż przed oblicze Boga. Ze świętymi, którzy znaleźli swoją pełnię w Bogu, stanowimy część tej wspólnoty, w której obojętność zostaje przezwyciężona przez miłość. Kościół niebieski nie jest tryumfujący dlatego, że odwrócił się plecami do cierpień świata i sam zaznaje radości. Raczej święci mogą już kontemplować i radować się z faktu, że dzięki śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa pokonali ostatecznie obojętność, zatwardziałość serca i nienawiść. Dopóki to zwycięstwo miłości nie ogarnie całego świata, święci wędrują z nami jeszcze jako pielgrzymi. Św. Teresa z Lisieux, doktor Kościoła, przekonana, że radość w niebie ze zwycięstwa miłości ukrzyżowanej nie jest pełna, dopóki choćby tylko jeden człowiek na ziemi cierpi i się skarży, pisała: „Bardzo liczę na to, że nie będę beczynna w niebie, moim pragnieniem jest nadal pracować dla Kościoła i dla dusz” (List 254 z 14 lipca 1897 r.).

My również mamy udział w zasługach i radości świętych, a oni uczestniczą w naszej walce i w naszym pragnieniu pokoju i pojednania. Ich radość ze zwycięstwa zmartwychwstałego Chrystusa jest dla nas źródłem siły, aby przezwyciężyć liczne formy obojętności i zatwardziałości serca.

Z drugiej strony, każda wspólnota chrześcijańska jest powołana do przekraczania progu, który pozwala jej wejść w relację z otaczającym ją społeczeństwem, z ubogimi i dalekimi. Kościół ze swej natury jest misyjny, nie zasklepiiony na samym sobie, ale posłany do wszystkich ludzi.

Tą misją jest cierpliwe dawanie świadectwa o Tym, który chce doprowadzić do Ojca całą rzeczywistość i każdego człowieka. Misja jest tym, czego miłość nie może przemilczeć. Kościół idzie za Jezusem Chrystusem drogą, która go prowadzi do każdego człowieka, aż po krańce ziemi (por. Dz 1, 8). W ten sposób możemy zobaczyć w naszym bliźnim brata i siostrę, za których Chrystus umarł i zmartwychwstał. Wszystko, co otrzymaliśmy, otrzymaliśmy także dla nich. I podobnie, to co ci bracia posiadają, jest darem dla Kościoła i dla całej ludzkości.

Drodzy bracia i siostry, jakże pragnę, aby miejsca, w których wyraża się Kościół, w szczególności nasze parafie i nasze wspólnoty, stały się wyspami miłosierdzia na morzu obojętności!

3. „Umacniajcie serca wasze!” (Jk 5, 3) – Poszczególny wierny

Również jako pojedyncze osoby mamy pokusę obojętności. Mamy prężyć wstrząsających wiadomości i obrazów, które nam opowiadają o ludzkim

cierpieniu, i zarazem czujemy całą naszą niemożność działania. Co zrobić, aby nie dać się wciągnąć w tę spiralę przerażenia i bezsilności?

Po pierwsze, możemy modlić się we wspólnocie Kościoła ziemskiego i niebieskiego. Nie lekceważmy siły modlitwy wielu! Inicjatywa *24 ore per il Signore* – „24 godziny dla Pana” – która, jak ufam, będzie podjęta w całym Kościele, także na szczeblu diecezjalnym, w dniach 13 i 14 marca, ma być wyrazem tej potrzeby modlitwy.

Po drugie, możemy pomagać poprzez gesty miłosierdzia, docierając zarówno do bliskich, jak i dalekich dzięki licznym organizacjom charytatywnym Kościoła. Wielki Post jest czasem sprzyjającym temu, aby okazać to zainteresowanie drugiemu, poprzez znak, choćby mały, ale konkretny, naszego udziału w powszechnym człowieczeństwie.

I po trzecie, cierpienie drugiego stanowi wezwanie do nawrócenia, bowiem potrzeba, w jakiej znajduje się brat, przypomina mi o słabości mojego życia, o mojej zależności od Boga i od braci. Jeżeli pokornie będziemy prosić o łaskę Bożą i pogodzimy się z tym, że nasze możliwości są ograniczone, wówczas zaufamy w nieskończone możliwości, jakie kryją się w miłości Bożej. I będziemy mogli oprzeć się diabelskiej pokusie, która skłania nas do wierzenia, że sami możemy się zbawić i zbawić świat.

Chciałbym was wszystkich prosić, abyśmy dla przezwyciężenia obojętności i naszych pretensji do wszechmocy przeżywali ten czas Wielkiego Postu jako drogę formacji serca, jak wyraził się Benedykt XVI (por. enc. *Deus caritas est*, 31). Mieć serce miłosierne to nie znaczy mieć serce słabe. Kto chce być miłosierny, musi mieć serce mocne, stałe, niedostępne dla kusiciela, a otwarte na Boga. Serce, które pozwala przeniknąć się Duchowi i daje się prowadzić na drogi miłości, które wiodą do braci i sióstr. W gruncie rzeczy serce ubogie, czyli takie, które zna swoje ubóstwo i poświęca się dla drugiego.

Dlatego, drodzy bracia i siostry, pragnę modlić się razem z wami do Chrystusa w tym Wielkim Poście: „*Fac cor nostrum secundum cor tuum*” – „Uczyń serca nasze według serca Twego” (Suplikacja z Litanii do Najświętszego Serca Jezusa). Wówczas będziemy mieli serce mocne i miłosierne, czujne i szczodre, które nie daje się zamknąć w sobie i nie wpada w wir globalizacji obojętności.

Wyrażając to pragnienie, zapewniam o mojej modlitwie o to, aby każdy człowiek wierzący i każda wspólnota kościelna owocnie przebyli tę drogę wielkopostną, i proszę was o modlitwę za mnie. Niech Pan wam błogostawi, a Matka Boża niech was otacza opieką.

Franciszek

Watykan, 4 października 2014 r.,
w święto św. Franciszka z Asyżu

**ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA
DO MŁODYCH NA XXX ŚWIATOWE DNI MŁODZIEŻY
W 2015 ROKU
„BŁOGOSŁAWIENI CZYSTEGO SERCA,
ALBOWIEM ONI BOGA OGLĄDAĆ BĘDĄ” (Mt 5,8)**

Drodzy młodzi,

Kontynuujemy naszą duchową pielgrzymkę do Krakowa, gdzie w lipcu 2016 będzie miała miejsce kolejna międzynarodowa edycja Światowego Dnia Młodzieży. Za przewodnik na naszej drodze wybraliśmy ewangeliczne błogosławieństwa. W ubiegłym roku zastanawialiśmy się nad błogosławieństwem ubogich w duchu, umieszczonym w szerszym kontekście „Kazania na Górze”. Wspólnie odkryliśmy rewolucyjne znaczenie błogosławieństw oraz stanowcze wezwanie Jezusa, aby odważnie zaangażować się w przygodę poszukiwania szczęścia. W tym roku będziemy zastanawiać się na szóstym błogosławieństwie: „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8).

1. Pragnienie szczęścia

Słowo błogosławieni, czyli szczęśliwi, pojawia się dziewięć razy w tej mowie, będącej pierwszym wielkim kazaniem Jezusa (Mt 5,1-12). Brzmi ono jak refren, przypominający nam o wezwaniu Pana, aby wraz z Nim pokonywać tę drogę, która pomimo wszystkich wyzwań, jest drogą do prawdziwego szczęścia.

Tak, drodzy młodzi, dążenie do szczęścia jest wspólne wszystkim ludziom wszystkich czasów i wszystkich grup wiekowych. Bóg zaszczerpił w sercu każdego mężczyzny i każdej kobiety niepohamowane pragnienie szczęścia, spełnienia. Czy nie czujecie, że wasze serca są niespokojne i zawsze szukają dobra, które mogłoby ugasić ich pragnienie nieskończoności?

Pierwsze rozdziały Księgi Rodzaju ukazują nam wspaniałe błogosławieństwo, do którego jesteśmy powołani, a które polega na doskonałej komunii z Bogiem, z innymi, z przyrodą i z nami samymi. Swobodny dostęp do Boga, do zażyłości z Nim i do Jego wizji był obecny w Bożym planie wobec ludzkości od jej początków i sprawiał, że Boże światło przenikało prawdą i przejrzystością wszystkie ludzkie relacje. W tym stanie pierwotnej czystości nie było „masek”, podstępów, powodów, aby kryć się jedni przed drugimi. Wszystko było przejrzyste i jasne.

Kiedy kobieta i mężczyzna ulegają pokusie i zrywają relację ufnej komunii z Bogiem, wówczas w ludzką historię wchodzi grzech (por. Rdz 3). Natychmiast można zauważyć jego konsekwencje także w ich relacjach z samymi sobą, jedno z drugim, z przyrodą. A są one dramatyczne! Pierwotna czystość ulega skażeniu. Od tej pory nie jest już możliwy bezpośredni dostęp do obecności Boga. Wkracza skłonność do ukrywania się, mężczyzna i kobieta muszą zasłonić swoją nagość. Pozbawieni światła, pochodzącego z wizji Pana, postrzegają otaczającą ich rzeczywistość w sposób wypaczony, krótkowzroczny. Wewnętrzny „kompas”, który nimi kierował w poszukiwaniu szczęścia, traci swój punkt odniesienia, a pragnienie władzy, posiadania i żądza przyjemności za wszelką cenę prowadzą ich do otchłani smutku i cierpienia.

W psalmach znajdujemy wołanie, które ludzkość kieruje z głębi duszy do Boga: „Kto nam ukáže to, co dobre? Panie, rozjaśnij nas światłem Twego oblicza” (Ps 4,7). Ojciec, w swojej nieskończonej dobroci odpowiada na to błaganie, posyłając swego Syna. W Jezusie Bóg przybiera oblicze człowieka. Poprzez Swoje wcielenie, życie, śmierć i zmartwychwstania zbawia On nas od grzechu i otwiera nowe perspektywy, dotychczas nie do pomyślenia.

Drodzy młodzi, w Chrystusie znajduje się więc wypełnienie waszych marzeń o dobru i szczęściu. Tylko On może zaspokoić wasze oczekiwania, tak często zawiedzione fałszywymi obietnicami świata. Jak powiedział św. Jan Paweł II: „To On jest pięknem, które tak was pociąga. To On wzbudza w was pragnienie radykalnych wyborów, które nie pozwala wam iść na kompromisy. To On każe wam zrzucić maski, które zaklamują wasze życie. To On odczytuje w waszych sercach decyzje najbardziej autentyczne, które inni chcieliby zagłuszyć. To Jezus wzbudza w was pragnienie, byście uczynili ze swego życia coś wielkiego” (Czuwanie modlitewne w Tor Vergata, 19 sierpnia 2000: Insegnamenti XXIII/ 2, [2000], 212).

2. Błogosławieni czystego serca...

Teraz spróbujmy przestudiować, jak to błogosławieństwo realizuje się poprzez czystość serca. Najpierw musimy zrozumieć biblijne znaczenie słowa serce. Dla kultury żydowskiej serce jest ośrodkiem uczuć, myśli i intencji osoby ludzkiej. Jeśli Biblia nas uczy, że Bóg nie patrzy na to, co widoczne dla oczu, ale na serce (por. 1 Sm 16,7), to możemy również powiedzieć, że wychodząc od naszego serca, możemy zobaczyć Boga. Dzieje się tak dlatego, że serce wyraża istotę ludzką w jej całości oraz jedności ciała i duszy, w jej zdolności do kochania i bycia kochaną.

Natomiast jeśli chodzi o określenie „czyste”, to św. Mateusz ewangelista używa greckiego słowa „katharos”, oznaczającego zasadniczo: czysty, jasny,

wolny od substancji zanieczyszczających. W Ewangelii widzimy Jezusa burzącego pewną koncepcję czystości rytualnej związanej z zewnętrżnością, zakazującą wszelkich kontaktów z rzeczami czy osobami (w tym trędowatymi i cudzoziemcami), uważanymi za nieczyste. Faryzeuszom, którzy, podobnie jak wielu Żydów w owym czasie, nie jedli nie dokonawszy wcześniej obmycia i zachowywali liczne tradycje związane z obmywaniem przedmiotów, Jezus mówi kategorięcznie: „Nic nie wchodzi z zewnątrz w człowieka, co mogłoby uczynić go nieczystym; lecz co wychodzi z człowieka, to czyni człowieka nieczystym. Z wnętrza bowiem, z serca ludzkiego pochodzą złe myśli, nierząd, kradzieże, zabójstwa, cudzołóstwa, chciwość, przewrotność, podstęp, wyuzdanie, zazdrość, obelgi, pycha, głupota” (Mk 7,15.21-22).

Na czym w takim razie polega szczęście wypływające z czystego serca? Wychodząc od wymienionej przez Jezusa listy zła, czyniącego człowieka nieczystym, widzimy, że kwestia ta dotyczy szczególnie obszaru naszych relacji. Każdy z nas musi się nauczyć rozpoznawać, co może „zanieczyszczać” jego serce, musi ukształtować sobie prawe i wrażliwe sumienie, zdolne do „rozpoznania, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu przyjemne i co doskonałe” (Rz 12,2). O ile potrzebna jest zdrowa troska o ochronę stworzenia, o czyste powietrze, wodę i żywność, to tym bardziej musimy strzec czystości tego, co jest najcenniejsze: naszych serc i naszych relacji. Ta „ludzka ekologia” pomoże nam oddychać czystym powietrzem, pochodzącym z rzeczy pięknych, z prawdziwej miłości, ze świętości.

Pewnego razu zadałem wam pytanie: „Gdzie jest twój skarb, gdzie spoczywa twoje serce?” (por. Wywiad udzielony grupie młodych Belgów, 31 marca 2014). Tak, nasze serca mogą przyłgnąć do prawdziwych lub fałszywych skarbów, mogą znaleźć prawdziwe odpocznienie albo się uśpić, stając się leniwymi i odrętwiałymi. Najcenniejszym dobrem, jakie możemy mieć w życiu, jest nasza relacja z Bogiem. Czy jesteście o tym przekonani? Czy zdajecie sobie sprawę z nieocenionej wartości, jaką macie w oczach Boga? Czy wiecie, że jesteście kochani i akceptowani przez Niego bezwarunkowo, takimi jakimi jesteście? Kiedy zanika takie postrzeganie, istota ludzka staje się niezrozumiałą zagadką, ponieważ właśnie świadomość, że jesteśmy bezwarunkowo kochani przez Boga nadaje sens naszemu życiu. Czy pamiętacie rozmowę Jezusa z bogatym młodzieńcem (por. Mk 10,17-22)? Ewangelista Marek zauważa, że Pan spojrział na niego z miłością (por. w. 21), a następnie zaprosił go do pójścia za Nim, aby znalazł prawdziwy skarb. Droga młodzieży, życzę Wam, aby to spojrzenie Chrystusa, pełne miłości, towarzyszyło wam przez całe życie.

Okres młodości jest czasem, kiedy rozwija się wielkie bogactwo uczuciowe obecne w waszych sercach, głębokie pragnienie prawdziwej miłości,

pięknej i wspaniałej. Jak wiele siły jest w tej zdolności do kochania i bycia kochanym! Nie pozwólcie, aby ta cenna wartość została sfalszowana, zniszczona lub oszepecona. Dzieje się tak, gdy w nasze relacje zakrada się instrumentalizacja bliźniego dla własnych egoistycznych celów, czasem jedynie jako obiektu przyjemności. Na skutek tego negatywnego doświadczenia serce ulega zranieniu i smutkowi. Proszę was: nie bójcie się prawdziwej miłości, tej, której uczy nas Jezus, a święty Paweł opisuje w następujący sposób: „Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest. Miłość nie zazdrości, nie szuka poklasku, nie unosi się pychą; nie dopuszcza się bezwstydu, nie szuka swego, nie unosi się gniewem, nie pamięta złego; nie cieszy się z niesprawiedliwości, lecz współweseli się z prawdą. Wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję, wszystko przetrzyma. Miłość nigdy nie ustaje” (1 Kor 13, 4-8).

Zachęcając was do ponownego odkrycia piękna ludzkiego powołania do miłości, wzywam was również do buntu przeciwko powszechnej tendencji do banalizowania miłości, zwłaszcza gdy próbuje się ją ograniczyć jedynie do aspektu seksualnego, pozbawiając ją jej podstawowych cech piękna, komunii, wierności i odpowiedzialności. Drodzy młodzi, „w kulturze tymczasowości, względności, wielu głosi, że trzeba «cieszyć się» chwilą, że nie warto angażować się na całe życie, podejmować decyzji ostatecznych, «na zawsze», bo nie wiadomo, co przyniesie przyszłość. Ja natomiast proszę was, abyście byli rewolucyjni, byście szli pod prąd; tak, proszę, abyście w tym względzie buntowali się przeciwko owej kulturze tymczasowości, która w istocie myśli, że nie jesteście zdolni do odpowiedzialności, że nie jesteście w stanie naprawdę kochać. Ja pokładam ufność w was, młodych, i modłę się za was. Miejcie odwagę «iść pod prąd». Odważcie się także być szczęśliwi” (Spotkanie z wolontariuszami na ŚDM w Rio, 28 lipca 2013).

Wy ludzie młodzi jesteście dzielnymi odkrywcami! Jeśli wyruszyacie na odkrywanie bogatego nauczania Kościoła w tej dziedzinie, to odkryjecie, że chrześcijaństwo nie polega na serii zakazów, tłumiących nasze pragnienia szczęścia, ale na planie życia, który może zafascynować nasze serca!

3. ...albowiem oni Boga oglądać będą

W sercu każdego mężczyzny i każdej kobiety nieustannie rozbrzmiewa zachęta Pana: „Szukaj mego oblicza!” (por. Ps 27,8). Jednocześnie nieustannie musimy konfrontować się z naszą nieszczęsną kondycją grzeszników. Czytamy o tym na przykład w Księdze Psalmów: „Kto wstąpi na górę Pana, kto stanie w Jego świętym miejscu? Człowiek o rękach nieskałanych i o czystym sercu” (Ps 24, 3-4). Nie powinniśmy się jednak lękać, ani znie-

chęć: w Biblii i historii każdego z nas, widzimy, że to Bóg zawsze czyni pierwszy krok. To On nas oczyszcza tak, abyśmy mogli być dopuszczeni do Jego obecności.

Prorok Izajasz, gdy Pan go powołał, by przemawiać w Jego imieniu, był przerażony i powiedział: „Biada mi! Jestem zgubiony! Wszak jestem mężem o nieczystych wargach” (Iz 6,5). A jednak Pan go oczyścił, posyłając anioła, który dotknął ust jego i powiedział: „twoja wina jest zmazana, zglądzony twój grzech” (w. 7). W Nowym Testamencie, gdy nad jeziorem Genezaret Jezus powołał swoich pierwszych uczniów i dokonał cudownego połowu ryb, Szymon Piotr upadł Mu do nóg i rzekł: „Odejdź ode mnie, Panie, bo jestem człowiek grzeszny” (Łk 5,8). Na odpowiedź nie trzeba było długo czekać: „Nie bój się, odtąd ludzi będziesz łowił” (w. 10). A gdy jeden z uczniów Jezusa poprosił: „Panie, pokaż nam Ojca, a to nam wystarczy”, to Mistrz odpowiedział: „Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca” (J 14,8-9).

Zaproszenie Pana, aby się z Nim spotkać jest więc skierowane do każdego z was, niezależnie od miejsca i sytuacji w jakiej się znajdujecie. Wystarczy tylko „podjąć decyzję, by być gotowymi na spotkanie z Nim, na szukania Go nieustannie każdego dnia. Nie ma powodów, dla których ktoś mógłby uważać, że to zaproszenie nie jest skierowane do niego” (Adhort, ap. Ewangelii gaudium, 3). Wszyscy jesteśmy grzesznikami potrzebującymi oczyszczenia przez Pana. Ale wystarczy tylko uczynić mały krok ku Jezusowi, aby odkryć, że On zawsze na nas czeka z otwartymi ramionami, zwłaszcza w sakramencie pojednania, będącym szczególną okazją do spotkania z Bożym miłosierdziem, które oczyszcza i odtwarza nasze serca.

Tak, drodzy młodzi, Pan chce się z nami spotkać, być przez nas „widzianym”. Możecie mnie zapytać: „a jak?”. Także święta Teresa z Avila, urodzona w Hiszpanii dokładnie 500 lat temu, już jako mała dziewczynka powiedziała rodzicom: „Chcę widzieć Boga”. Później odkryła drogę modlitwy jako wewnętrznej przyjaźni „z Tym, o którym wiemy, że nas miłuje” (Księga życia, 8,5). Dlatego was pytam: czy się modlicie? Czy wiecie, że możecie rozmawiać z Jezusa, z Ojcem, z Duchem Świętym, tak jak rozmawia się z przyjacielem? I to nie byle jakim przyjacielem, ale najlepszym i najbardziej zaufanym przyjacielem! Doświadczycie, że czynicie to z łatwością. Odkryjecie to, co jeden z wieśniaków z Ars powiedział świętemu Janowi Marii Vianneyowi, tamtejszemu świętemu proboszczowi: modląc się przed tabernakulum „wpatruję się w Niego, a On wpatruje się we mnie” (Katechizm Kościoła Katolickiego, 2715).

Po raz kolejny zachęcam was do spotkania z Panem poprzez częste czytanie Pisma Świętego. Jeśli jeszcze nie nabraliście tego zwyczaju, to zacznijcie od Ewangelii. Czytajcie codziennie jeden fragment. Pozwólcie, by Słowo

Boże przemawiało do waszych serc, oświecało wasze kroki (por. Ps 119,105). Przekonacie się, że można „zobaczyć” Boga także w obliczu braci, zwłaszcza tych najbardziej zapomnianych: biednych, głodnych, spragnionych, przybyszów, chorych, więźniów (por. Mt 25,31-46). Czy tego kiedykolwiek doświadczyliście? Drodzy młodzi, aby wejść w logikę Królestwa Bożego, musimy uznać siebie za ubogich pośród ubogich. Czyste serce musi być koniecznie także sercem оголоconym, potrafiącym się unżyć i dzielić swe życie z najbardziej potrzebującymi.

Spotkanie z Bogiem na modlitwie, poprzez czytanie Biblii oraz w życiu braterskim, pomoże wam lepiej poznać Pana i samych siebie. Tak, jak się to stało w przypadku uczniów z Emaus (Łk 24,13-35), głos Jezusa sprawi, że wasze serca zapłoną i otworzą się wasze oczy, aby rozpoznać Jego obecność w waszej historii, odkrywając w ten sposób plan miłości, jaki On ma wobec waszego życia.

Niektórzy z was słyszą lub usłyszą Boże powołanie do małżeństwa, do założenia rodziny. Wielu dziś myśli, że to powołanie stało się już „niemodne”, ale to nieprawda! Właśnie z tego powodu, cała wspólnota kościelna przeżywa szczególny okres refleksji na temat powołania i misji rodziny w Kościele i w świecie współczesnym. Ponadto zachęcam was do zastanowienia się nad powołaniem do życia konsekrowanego i kapłaństwa. Jakże to wspaniałe, kiedy widzimy ludzi młodych przyjmujących powołanie, by oddać się całkowicie Chrystusowi i na służbę Jego Kościołowi! Zadajcie sobie pytanie, z czystym sercem i nie lękajcie się tego, o co was prosi Bóg! Poczynając od waszego powiedzenia „tak” na wezwanie Pana, staniecie się nowymi ziarnami nadziei w Kościele i w społeczeństwie. Nie zapomnijcie: wola Boża jest naszym szczęściem!

4. W drodze do Krakowa

„Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8). Drodzy młodzi, jak widzicie błogosławieństwo to bardzo bezpośrednio dotyka waszego życia i jest gwarancją waszego szczęścia. Dlatego powtarzam raz jeszcze: miejcie odwagę, by być szczęśliwymi!

Tegoroczny Światowy Dzień Młodzieży prowadzi do ostatniego etapu drogi przygotowującej na najbliższe wielkie światowe spotkanie z młodzieżą w Krakowie w 2016 roku. Właśnie przed trzydziestu laty święty Jan Paweł II ustanowił w Kościele Światowe Dni Młodzieży. Ta młodzieżowa pielgrzymka poprzez różne kontynenty pod przewodnictwem Następcy Piotra była naprawdę inicjatywą opatrnościową i proroczą. Wspólnie dziękujemy Panu za cenne owoce, jakie ona przyniosła w życiu wielu młodych ludzi na całym

świecie! Jak wiele ważnych odkryć – zwłaszcza odkrycie Chrystusa, Drogi, Prawdy i Życia, oraz Kościoła jako wielkiej i gościnniej rodziny! Ileż z tych zgromadzeń wypłynęło zmian życia, jak wiele decyzji powołaniowych! Niech święty Papież, patron Światowych Dni Młodzieży, wstawia się za naszą pielgrzymką do jego Krakowa. A macierzyńskie spojrzenie Maryi, Łaski Pełnej, Całej Pięknej i Całej Czystej niech towarzyszy nam na tej drodze.

Franciszek

Watykan, 31 stycznia 2015 r.,
we wspomnienie św. Jana Bosko

**ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA
NA 49. ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODKÓW
SPOŁECZNEGO PRZEKAZU
„PRZEKAZ O RODZINIE JAKO
UPRZYWILEJOWANYM MIEJSCU SPOTKANIA
W BEZINTERESOWNEJ MIŁOŚCI”**

Temat rodziny jest w centrum pogłębionej refleksji kościelnej i procesu synodalnego, obejmującego dwa Synody, nadzwyczajny – niedawno zakończony – i zwyczajny, który odbędzie się w październiku br. W tym kontekście uznałem za stosowne, by punktem odniesienia dla tematu najbliższego Światowego Dnia Środków Społecznego Przekazu była rodzina. Rodzina jest zresztą pierwszym miejscem, w którym uczymy się porozumiewać. Powrót do tego pierwotnego momentu może nam pomóc zarówno w nadaniu przekazowi większej autentyczności i cech ludzkich, jak i w spojrzeniu na rodzinę z nowego punktu widzenia.

Możemy zaczerpnąć inspirację z ewangelicznego obrazu, jaki stanowi wizyta Maryi u Elżbiety (Łk 1, 39-56). «Gdy Elżbieta usłyszała pozdrowienie Maryi, poruszyło się dzieciątko w jej łonie, a Duch Święty nappełnił Elżbietę. Wydała ona głośny okrzyk i powiedziała: ‘Błogosławionas Ty między niewiastami i błogosławiony jest owoc Twojego łona’» (ww. 41-42).

Przed wszystkim epizod ten pokazuje nam przekaz jako dialog, który spleta się z mową ciała. Pierwszą odpowiedzią na pozdrowienie Maryi daje bowiem dzieciątko, radośnie poruszając się w łonie Elżbiety. Wyrażanie ra-

dości ze spotkania jest w pewnym sensie archetypem i symbolem wszelkiego przekazu, którego uczymy się, zanim jeszcze przyjdziemy na świat. Łono, które nas nosi, jest pierwszą «szkołą» przekazu, na który składa się słuchanie i kontakt cielesny, gdzie zaczynamy oswajać się ze światem zewnętrznym w bezpiecznym środowisku, słysząc uspokajające bicie serca mamy. To spotkanie dwóch istot jednocześnie tak bliskich i jeszcze tak sobie obcych, spotkanie pełne obietnic, jest naszym pierwszym doświadczeniem przekazu. Jest to doświadczenie wspólne nam wszystkim, bo każdego z nas urodziła matka.

Również po przyjściu na świat pozostajemy w pewnym sensie w «łonie», którym jest rodzina. Łono to składa się z różnych osób, które łączą więzi: rodzina jest «miejscem, gdzie człowiek uczy się współżycia w różnorodności» (adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 66). Różnice płci i pokoleń, które porozumiewają się ze sobą przede wszystkim dlatego, że wzajemnie się akceptują, istnieje bowiem między nimi więź. A im szerszy jest wachlarz tych relacji, im większe różnice wieku, tym bogatsze jest nasze środowisko życia. Więź jest fundamentem słowa, które z kolei umacnia więź. Nie wymyśliłyśmy słów: możemy się nimi posługiwać, ponieważ je otrzymaliśmy. To w rodzinie uczymy się mówić w «języku ojczystym», a więc w języku naszych przodków (por. 2 Mch 7, 25. 27). W rodzinie pojmujemy, że poprzedzili nas inni, stworzyli oni warunki, byśmy mogli istnieć i też dawać życie oraz zrobić coś dobrego i pięknego. Możemy dawać, ponieważ otrzymaliśmy, i ten pozytywny cykl sprawia, że rodzina potrafi przekazywać informacje i porozumiewać się; a bardziej ogólnie – jest to wzór wszelkiego przekazu.

Doświadczenie więzi, która nas «poprzedza», powoduje, że rodzina jest także kontekstem, w którym przekazuje się tę podstawową formę komunikacji, którą jest modlitwa. Kiedy mama i tato usypiają swoje nowo narodzone dzieci, bardzo często zawierają je Bogu, aby nad nimi czuwał; a kiedy są trochę większe, razem z nimi odmawiają proste modlitwy, wspominając z miłością również inne osoby, dziadków, pozostałych krewnych, chorych i cierpiących, wszystkich, którzy bardziej potrzebują pomocy Boga. I tak w rodzinie większość z nas poznała religijny wymiar przekazu, który w chrześcijaństwie jest całkowicie przepojony miłością, miłością Boga, który daje się nam i którego my ofiarujemy innym.

W rodzinie to przede wszystkim zdolność do przytulania się, wspierania, towarzyszenia sobie, odczytywania spojrzeń i milczenia, do śmiania się i płakania razem osób, które siebie nie wybrały, a jednak są dla siebie bardzo ważne – pozwala nam zrozumieć, czym jest naprawdę porozumiewanie się jako odkrycie i budowanie bliskości. Zmniejszanie dystansu przez wychodzenie sobie naprzeciw i akceptowanie siebie jest powodem do

wdzięczności i radości: z pozdrowienia Maryi i poruszenia się dzieciątka rodzi się błogosławieństwo Elżbiety, a po nim piękny kantykt Magnificat, w którym Maryja chwali zamysł miłości Boga w stosunku do Niej i Jego ludu. Z «tak» wypowiedzianego z wiarą rodzą się konsekwencje, które wychodzą daleko poza nas samych i szerzą się w świecie. Z «odwiedzinami» wiąże się otwieranie drzwi, niezamykanie się we własnych mieszkaniach, wychodzenie, zbliżanie się do innych. Również rodzina jest żywa, jeśli odycha otwierając się na to, co jest poza nią, a rodziny, które to czynią, mogą przekazywać swoje przesłanie życia i wspólnoty, mogą dawać otuchę i nadzieję rodzinom bardziej zranionym i przyczyniać się do wzrostu Kościoła, który jest rodziną rodzin.

Bardziej od wszelkich innych miejsc, rodzina jest miejscem, gdzie ludzie, żyjąc razem na co dzień, doświadczają ograniczeń swoich oraz cudzych, małych i dużych problemów związanych ze współtłmieniem, zgodną egzystencją. Nie istnieje rodzina doskonała, ale nie trzeba obawiać się niedoskonałości, słabości, ani też konfliktów; trzeba nauczyć się podchodzić do nich w sposób konstruktywny. Dlatego rodzina, której członkowie, ze swoimi ograniczeniami i grzechami, kochają się, staje się szkołą przebaczenia. Przebaczenie jest siłą komunikacji – komunikacji, która szwankuje, która się przerywa, a którą poprzez wyrażoną i przyjętą skruchę można naprawić i rozwijać. Dziecko, które w rodzinie uczy się słuchać innych, mówić z szacunkiem, wyrażając własny punkt widzenia, nie negując punktu widzenia innych, będzie w społeczeństwie osobą budującą dialog i pojednanie.

Odnosnie do ograniczeń i komunikowania się, wiele mogą nas nauczyć rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością lub kilkoma. Niesprawność ruchowa, zmysłowa czy intelektualna jest zawsze pokusą, by się zamknąć; jednak dzięki miłości rodziców, rodzeństwa i innych przyjaznych osób może stać się bodźcem do otwarcia się, do dzielenia się, do porozumiewania się w sposób inkluzywny; i może pomóc szkole, parafii, stowarzyszeniom stać się bardziej otwartymi na wszystkich, nie wykluczać nikogo.

Poza tym w świecie, gdzie tak często się złorzeczy, obmawia, sieje niezgodę, skaża plotkami nasze ludzkie środowisko, rodzina może być szkołą przekazu jako błogosławieństwa. I to również tam, gdzie wydaje się dominować nieuchronnie nienawiść i przemoc, kiedy rodziny są między sobą rozdzielone przez mury z kamienia lub przez nie mniej nieprzeniknione mury uprzedzeń i urazy, kiedy wydaje się, że są słuszne powody, by powiedzieć „dość tego”; w rzeczywistości błogosławienie zamiast złorzeczenia, odwiedzanie zamiast odrzucania, przyjmowanie zamiast zwalczania to jedyny sposób na to, by przerwać spiralę zła, dawać świadectwo, że dobro jest zawsze możliwe, wychowywać dzieci w duchu braterstwa.

■ Dzisiaj najnowocześniejsze media, które zwłaszcza dla najmłodszych stały się już nieodzowne, mogą zarówno być przeszkodą, jak i pomagać w porozumiewaniu się w rodzinie i między rodzinami. Mogą je utrudniać, jeżeli stają się sposobem na to, by unikać słuchania, by izolować się mimo obecności fizycznej, przez wypełnianie każdej chwili ciszy i oczekiwania co sprawia, że zapomina się o tym, że „milczenie jest integralną częścią komunikacji i nie istnieją bez niego słowa bogate w treść” (Benedykt XVI, Orędzie na XLVI Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu, 24 stycznia 2012 r.). Mogą jej sprzyjać, jeżeli pomagają opowiadać i dzielić się, być w kontakcie z tymi, którzy są daleko, dziękować i prosić o przebaczenie, umożliwiając wciąż na nowo spotkanie. Odkrywając każdego dnia na nowo to życiowe centrum, jakim jest spotkanie, ten „żywy początek”, będziemy umieli kształtować nasz stosunek do technologii, zamiast pozwalać, by one nami kierowały. Także w tej dziedzinie rodzice są pierwszymi wychowawcami. Ale nie mogą być pozostawieni sami; wspólnota chrześcijańska jest powołana do tego, aby ich wspierać, aby umieli uczyć dzieci żyć w świecie komunikacji zgodnie z kryteriami takimi jak godność osoby ludzkiej i dobro wspólne.

■ Wyzwaniem, które dzisiaj staje przed nami, jest zatem nauczenie się na nowo opowiadania, a nie po prostu wytwarzania i konsumowania informacji. W tym właśnie kierunku popychają nas potężne i cenne środki współczesnego przekazu. Informacja jest ważna, ale nie wystarcza, bowiem zbyt często upraszcza, przeciwstawia sobie różnice i odmienne zapatrywania, zachęcając do opowiedzenia się po jednej lub drugiej stronie, zamiast dawać ogólny obraz sytuacji.

■ Na koniec, również rodzina nie jest przedmiotem, na temat którego wymieniamy się opiniami, czy terenem, na którym winno toczyć się batalie ideologiczne, ale jest środowiskiem, w którym człowiek uczy się bliskiego porozumiewania się i podmiotem, który komunikuje, „wspólną porozumiewającą się”. Wspólnotą, która potrafi towarzyszyć, świętować i wydawać owoce. W tym sensie możliwe jest odzyskanie spojrzenia zdolnego dostrzec, że rodzina nadal jest wielkim bogactwem, a nie tylko problemem czy instytucją w kryzysie. Media niekiedy mają tendencję do takiego przedstawiania rodziny, jakby to był abstrakcyjny model do przyjęcia lub odrzucenia, do obrony lub atakowania, a nie konkretna rzeczywistość, w której się żyje; albo jakby była czyjąś ideologią przeciwko ideologii kogoś innego, a nie miejscem, w którym wszyscy uczymy się, co to znaczy porozumiewać się w miłości otrzymywanej i dawanej. Opowiadać znaczy natomiast zrozumieć, że nasze istnienia tworzą jeden spłot, że głosy są rozliczne, a każdy z nich jest niezastąpiony.

■ Najpiękniejsza rodzina, będąca rzeczą ważną, a nie problemem, to taka, która potrafi porozumiewać się w oparciu o świadectwo, piękno i bogactwo

relacji między mężczyzną i kobietą oraz między rodzicami a dziećmi. Nie walczmy w obronie przeszłości, ale pracujmy cierpliwie i ufnie nad budowaniem przyszłości we wszystkich środowiskach, w których na co dzień przeżywamy.

Franciszek

Watykan, 23 stycznia 2015 r.,
w wigilię wspomnienia św. Franciszka Salezego

HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA WYGŁOSZONA PODZAS MSZY W KATEDRZE W MANILI 16 STYCZNIA 2015 R.

„Czy miłujesz Mnie? ... Paś owce moje?” (J 21, 15-17). Słowa Jezusa skierowane do Piotra w dzisiejszej Ewangelii są pierwszymi, z jakimi zwracam się do was, drodzy bracia biskupi i księża, zakonnicy i zakonnice oraz młodzi seminarzyści. Słowa te przypominają nam coś istotnego. Cała posługa duszpasterska rodzi się z miłości. Całe życie konsekrowane jest znakiem jednającej miłości Chrystusa. Podobnie jak św. Teresa (od Dzieciątka Jezus), w różnorodności naszych powołań, każdy z nas jest powołany, w jakiś sposób, aby być miłością w sercu Kościoła.

Bardzo serdecznie was wszystkich pozdrawiam, i proszę, byście zanieśli moją miłość wszystkim waszym starszym i chorym braciom i siostram, i tym wszystkim, którzy nie mogą dziś być tutaj z nami. Kiedy Kościół na Filipinach przygotowuje się do pięćsetnej rocznicy ewangelizacji, odczuwamy wdzięczność za spuściznę pozostawioną przez tak wielu biskupów, kapłanów i zakonników minionych pokoleń. Trudzili się oni nie tylko, by głosić Ewangelię i budować Kościół w tym kraju, ale również kształtować społeczeństwo inspirowane ewangelicznym orędziem miłosierdzia, przebaczenia i solidarności w służbie dla dobra wspólnego. Dzisiaj kontynuujecie to dzieło miłości. Podobnie jak oni, jesteście wezwani, by budować pomosty, paść trzodę Chrystusa, oraz przygotowywać nowe drogi dla Ewangelii w Azji u zarania nowego wieku.

„Miłość Chrystusa przynagła nas” (2 Kor 5,14). W dzisiejszym pierwszym czytaniu św. Paweł mówi nam, że miłość do której głoszenia jesteśmy wezwani, jest miłością jedną, wypływającą z serca ukrzyżowanego Zba-

wiciela. Jesteśmy wezwani, by być „posłannikami Chrystusa” (2 Kor 5, 20). Do nas należy posługa pojednania. Głosimy Dobrą Nowinę nieskończonej miłości, miłosierdzia i współczucia Boga. Głosimy radość Ewangelii, gdyż Ewangelia jest obietnicą łaski Boga, która jedyna może przynieść pełnię i uzdrowienie naszego zniszczonego świata. Może ona zainspirować budowę naprawdę sprawiedliwego i odkupionego porządku społecznego.

Bycie posłannikami Chrystusa oznacza przede wszystkim zaproszenie każdego do ponownego osobistego spotkania z Panem Jezusem (Ewangelii gaudium, 3). To zaproszenie musi się znaleźć w centrum waszego upamiętnienia ewangelizacji Filipin. Ale Ewangelia jest także wezwaniem do nawrócenia, do dokonania rachunku naszych sumień, jako jednostek a także i jako narodu. Jak słusznie nauczają biskupi Filipin, Kościół w tym kraju jest wezwany do rozpoznania i zwalczania przyczyn głęboko zakorzenionych nierówności i niesprawiedliwości, które szpecą oblicze filipińskiego społeczeństwa, będąc wyraźnie sprzecznymi z nauczaniem Chrystusa. Ewangelia wzywa poszczególnych chrześcijan do życia uczciwego, prawego i do troski o dobro wspólne. Ale wzywa także wspólnoty chrześcijańskie, aby tworzyły „kręgi prawości”, sieci solidarności, które mogą doprowadzić do objęcia i przekształcenia społeczeństwa swym proroczym świadectwem. Ubodzy są w centrum Ewangelii, w sercu Ewangelii. Gdybyśmy usunęli ubogich z Ewangelii, to nie moglibyśmy zrozumieć całego orędzia Jezusa Chrystusa.

Jako posłańcy Chrystusa, my, biskupi, kapłani i zakonnicy, powinniśmy być pierwszymi, którzy przyjmują Jego jedną łaskę do swych serc. Św. Paweł wyjaśnia, co to znaczy. Oznacza to odrzucenie perspektyw światowych i postrzeganie wszystkiego na nowo w świetle Chrystusa. Oznacza to, że jako pierwsi dokonujemy rachunku sumienia, uznajemy nasze słabości i grzechy, i podejmujemy drogę nieustannego nawrócenia. Jak moglibyśmy głosić nowość i wyzwalającą moc krzyża innym, jeśli sami nie pozwalalibyśmy Słowu Bożemu, by wstrząsnęło naszym samozadowoleniem, naszym lękiem przed zmianami, naszymi małostkowymi kompromisami ze sposobami działania tego świata, naszą „światowością duchową” (por. Ewangelii gaudium, 93)?

Dla nas, kapłanów i osób konsekrowanych, nawrócenie na nowość Ewangelii pociąga za sobą codzienne spotkanie z Panem na modlitwie. Święci uczą nas, że jest to źródłem wszelkiej gorliwości apostoelskiej! Dla zakonników życie nowością Ewangelii oznacza także odnajdywanie wciąż na nowo w życiu wspólnotowym oraz w apostołstwie motywacji do coraz ściślejszego zjednoczenia z Bogiem w doskonałej miłości. Dla nas wszystkich oznacza to takie życie, które odzwierciedla ubóstwo Chrystusa, którego całe życie koncentrowało się na pełnieniu woli Ojca i służeniu innym. Wielkim dla tego zagrożeniem jest oczywiście popadanie w pewien materializm, który może wkraść

się w nasze życie i zagrozić dawanemu przez nas świadectwu. Jedyne stając sami ubogimi, pozbywając się naszego samozadowolenia, będziemy w stanie utożsamiać się z naszymi najmniejszymi braćmi i siostrami. Będziemy wdzieleli rzeczy w nowym świetle, a tym samym będziemy odpowiadali uczciwie i rzetelnie na wyzwanie głoszenia radykalizmu Ewangelii w społeczeństwie przywykłym do wykluczenia społecznego, polaryzacji i skandalicznej nierówności.

W tym miejscu chciałbym skierować specjalne słowo do obecnych wśród nas młodych kapłanów, zakonników i seminarzystów. Proszę was, abyście dzielili radość i entuzjazm waszej miłości do Chrystusa i do Kościoła ze wszystkimi, ale szczególnie z rówieśnikami. Bądźcie obecni wśród ludzi młodych, którzy mogą być zdezorientowani i przygnębieni, ale którzy mimo to nadal postrzegają Kościół jako swego przyjaciela w drodze i źródło nadziei.

Bądźcie blisko tych, którzy, żyjąc w społeczeństwie obciążonym ubóstwem i korupcją, są załamani duchowo, kuszeni, by z wszystkiego zrezygnować, porzucić szkołę i żyć na ulicy. Głoście piękno i prawdę orędzia chrześcijańskiego w społeczeństwie kuszonym bałamutnymi wizjami seksualności, małżeństwa i rodziny. Jak wiecie, kwestie te są poddane coraz silniejszym atakom potężnych sił, które grożą zniekształceniem Bożego planu stworzenia i zdradą prawdziwych wartości, które stanowiły inspirację i ukształtowały to wszystko, co najlepsze w waszej kulturze.

Kultura filipińska została w istocie ukształtowana przez wyobraźnię wiary. Filipińczycy są wszędzie znani ze swego umiłowania Boga, żarliwej pobożności i serdecznego nabożeństwa do Matki Bożej i Jej różańca. Ta wielka spuścizna zawiera potężny potencjał misyjny. Jest to sposób, w jaki wasz naród dokonał inkulturacji Ewangelii i nadal przyjmuje jej orędzie (por. Ewangelii gaudium, 122). W waszym trudzie przygotowań do pięćsetlecia budujcie na tej solidnej podstawie.

Chrystus umarł za wszystkich, abyśmy w Nim umierając, już nie żyli dla siebie, lecz dla Niego (por. 2 Kor 5,15). Drodzy bracia biskupi, kapłani, zakonnicy i zakonnice: proszę Maryję, Matkę Kościoła, aby wyjednała dla was wszystkich taką obfitość gorliwości, abyście mogli poświęcić się bez reszty w bezinteresownej służbie dla naszych braci i sióstr. Oby w ten sposób jedyną miłość Chrystusa przenikała coraz głębiej w tkankę filipińskiego społeczeństwa, a poprzez was do najdalszych zakątków świata. Amen.

**HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA
WYGŁOSZONA PODCZAS NIESZPORÓW
W BAZYLICE ŚW. PAWŁA ZA MURAMI Z OKAZJI
TYGODNIA MODLITW O JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN
25 STYCZNIA 2015 R.**

W drodze z Judei do Galilei Jezus przechodzi przez Samarię. Nie jest dla Niego trudnością spotkanie Samarytan uznawanych za heretyków, schizmatyków, oddzielonych od Żydów. Jego postawa uzmysławia nam, że konfrontacja z tymi, którzy się od nas różnią może powodować nasz rozwój.

Jezus zmęczony drogą, nie waha się prosić Samarytanki, by dała Mu pić. Jego pragnienie wykracza jednak daleko poza potrzebę fizyczną: jest ono także pragnieniem spotkania, pragnieniem nawiązania dialogu z tą kobietą, dając jej w ten sposób możliwość procesu nawrócenia wewnętrznego. Jezus jest cierpliwy, szanuje osobę, która przed Nim stoi, stopniowo się jej objawia. Jego przykład zachęca, by dążyć do pokojowej konfrontacji z drugim. Aby siebie zrozumieć i wzrastać w miłości i prawdzie, trzeba się zatrzymać, by siebie zaakceptować i słuchać nawzajem. W ten sposób, zaczynamy już doświadczać jedności. Jedność buduje się pielgrzymując, nigdy nie jest statyczna, jedność wypracowuje się pielgrzymując.

Kobieta z Sychar pyta Jezusa o to, gdzie jest prawdziwe miejsce oddawania czci Bogu. Jezus nie opowiada się za górą lub świątynią, ale idzie dalej, zmierza ku temu, co istotne, burząc wszelki oddzielający mur. Skierowuje ku prawdzie adoracji: „Bóg jest duchem: potrzeba więc, by czciciele Jego oddawali Mu cześć w Duchu i prawdzie” (J 4,24). Wiele odziedziczonych z przeszłości kontrowersji między chrześcijanami można przezwyciężyć odkładając na bok wszelkie postawy polemiczne czy apologetyczne, poszukując wspólnie dogłębnego zrozumienia tego, co nas łączy, a mianowicie powołania do uczestnictwa w tajemnicy miłości Ojca, objawionej nam przez Syna za pośrednictwem Ducha Świętego. Jesteśmy przekonani, że jedność chrześcijan nie będzie owocem subtelnych dyskusji teoretycznych, w których każdy będzie się starał przekonać innych o słuszności swoich poglądów. Przyjdzie Syn Człowieczy i zastanie nas nadal pogrążonych w dyskusjach. Musimy zdać sobie sprawę, że aby dotrzeć do głębi tajemnicy Boga, potrzebujemy jedni drugich, wzajemnego spotkania się i konfrontacji pod kierunkiem Ducha Świętego, który harmonizuje różnorodności i przewyższa konflikty. Godzi różnice.

Samarytanka stopniowo pojmuje, że ten, który poprosił ją, aby dała mu pić, może zaspokoić jej pragnienie. Jezus ukazuje się jej jako źródło, z któ-

rego wypływa woda żywa, na zawsze gasząca jej pragnienie (J 4,13-14). Ludzka egzystencja ujawnia nieograniczone aspiracje: poszukiwanie prawdy, pragnienie miłości, sprawiedliwości i wolności. Są to pragnienia urzeczywistnione tylko częściowo, ponieważ człowiek ze swej głębi dąży do czegoś „więcej”, absolutu mogącego w sposób definitywny zaspokoić jego pragnienie. Bóg daje odpowiedź na te aspiracje w Jezusie Chrystusie, w Jego tajemnicy paschalnej. Z przebitego boku Jezusa wypłynęła krew i woda (J 19, 34): On jest źródłem, z którego wypływa woda Ducha Świętego, czyli „miłość Boża rozlana w naszych sercach” (Rz 5,5) w dniu chrztu. Za sprawą Ducha Świętego staliśmy się jedno z Chrystusem, synami w Synu, prawdziwymi czcicielami Ojca. Ta tajemnica miłości jest najgłębszym motywem jedności, która łączy wszystkich chrześcijan i która jest o wiele większa niż podziały, jakie miały miejsce w całej historii. Z tego powodu, na tyle, na ile pokornie zbliżamy się do Pana Jezusa Chrystusa, zbliżamy się także między sobą.

Spotkanie z Jezusem przemienia Samarytankę w misjonarkę. Otrzymawszy dar większy i ważniejszy niż woda ze studni, kobieta pozostawia tam swój dzban (J 4,28) i biegnie, aby powiedzieć swoim rodakom, że spotkała Chrystusa (J 4,29). Spotkanie z Nim przywróciło jej sens i radość życia, a ona odczuwa pragnienie, aby to przekazać. Jest dziś mnóstwo mężczyzn i kobiet zmęczonych i spragnionych, proszących nas chrześcijan, byśmy im dali się napić. Jest to prośba od której nie można uciec. W powołaniu do bycia ewangelizatorami wszystkie Kościoły i wspólnoty kościelne znajdują istotny obszar bliższej współpracy. Aby można było skutecznie wypełnić to zadanie, trzeba unikać zamykania się w partykularyzmach i ekskluzywizmach, a także narzucania jednolitości według planów czysto ludzkich (por. Adhort. *Evangelii gaudium*, 131). Wspólne zaangażowanie w głoszeniu Ewangelii pozwala na przewycięzanie wszelkich form prozelityzmu i pokusy rywalizacji. Wszyscy służymy jednej i tej samej Ewangelii!

W tym wydarzeniu modlitwy o jedność chciałbym przypomnieć naszych dzisiejszych męczenników. Dają oni świadectwo Jezusowi Chrystusowi i są prześladowani i zabijani, ponieważ są chrześcijanami. Prześladowcy, nie czynią bowiem różnic w zależności od tego do jakiego wyznania należą. Są chrześcijanami i z tego względu są prześladowani. To, bracia i siostry, jest ekumenizmem krwi.

To radosne świadectwo naszych dzisiejszych męczenników. I z tą radosną pewnością, kieruję moje serdeczne i braterskie pozdrowienia ku Jego Eminencji Metropolicie Genadiuszowi, przedstawicielowi Patriarchatu Ekumenicznego, Jego Ekscelencji Davidowi Moxonowi, osobistemu przedstawicielowi arcybiskupa Canterbury w Rzymie i do wszystkich przedstawicieli różnych Kościołów i Wspólnot kościelnych, którzy przybyli

tutaj w święto Nawrócenia św. Pawła. Ponadto, mam przyjemność powitać członków Komisji Wspólnej ds. Dialogu Teologicznego między Kościołem Katolickim a Wschodnimi Kościołami Ortodoksyjnymi, którym życzę owocnej pracy podczas sesji plenarnej, która odbędzie się w najbliższych dniach w Rzymie. Pozdrawiam również studentów Instytutu Ekumenicznego w Bossey oraz ludzi młodych, korzystających ze stypendiów oferowanych przez Komitet Współpracy Kulturalnej z Kościołami Prawosławnymi, działający przy Radzie ds. Popierania Jedności Chrześcijan.

Są dziś także obecni zakonnicy i zakonnice należący do różnych Kościołów i wspólnot kościelnych, którzy uczestniczyli w tych dniach w kongresie ekumenicznym zorganizowanym przez Kongregację ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, we współpracy z Papieską Radą ds. Popierania Jedności Chrześcijan z okazji roku życia konsekrowanego. Życie zakonne jako prorocтво przyszłego świata wezwane jest do dawania w naszych czasach świadectwa tej komunii w Chrystusie, która wychodzi poza wszelkie różnice i na którą składają się konkretne decyzje akceptacji i dialogu. Tak więc poszukiwanie jedności chrześcijan nie może być przywilejem tylko niektórych jednostek czy wspólnot zakonnych szczególnie wrażliwych na tę problematykę. Wzajemna znajomość różnych tradycji życia konsekrowanego oraz owocna wymiana doświadczeń mogą być przydatne dla żywotności wszelkich form życia zakonnego w różnych Kościołach i wspólnotach kościelnych.

Drodzy bracia i siostry, dziś, my spragnieni pokoju i braterstwa, wypraszamy z ufnyim sercem od Ojca Niebieskiego, przez Jezusa Chrystusa, jedynego Kapłana oraz za wstawiennictwem Dziewicy Maryi, apostoła Pawła i wszystkich świętych, dar pełnej jedności między wszystkimi chrześcijanami, aby mogła zajaśnieć „święta tajemnica jedności Kościoła” (Sobór Watykański II, Dekret o Ekumenizmie *Unitatis redintegratio*, 2), jako znak i narzędzie pojednania dla całego świata. Niech się tak stanie.

**HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA
WYGŁOSZONA PODCZAS EUCHARYSTII
SPRAWOWANEJ DLA PRZEDSTAWICIELI ZAKONÓW
W BAZYLICE ŚW. PIOTRA W RZYMIE
2 LUTEGO 2015 R.**

Mamy przed oczyma umysłu obraz Matki Bożej podążającej z Dzieciątkiem Jezus w ramionach. Wprowadza Go do świątyni, wprowadza w lud, prowadzi Go na spotkanie ze swoim ludem.

Ramiona Matki są jak „schody”, którymi Syn Boży do nas zstępuje, schody uniżenia się Boga. Usłyszeliśmy o tym w pierwszym czytaniu, zaczerpniętym z Listu do Hebrajczyków: Chrystus „upodobnił się pod każdym względem do braci, aby stał się miłosiernym i wiernym arcykapłanem” (2,17). Jest to podwójna droga Jezusa: zstąpił, stał się podobnym do nas, aby wstąpić do Ojca wraz z nami, czyniąc nas podobnymi do Niego.

Możemy ten ruch rozważać w sercu, wyobrażając sobie ewangeliczną scenę, gdy Maryja wchodzi do świątyni z Dzieciątkiem na ręku. Matka Boża podąża, ale to Syn idzie przed nią. Ona Go niesie, ale to On ją niesie na tej drodze Boga, przychodzącego do nas, abyśmy mogli iść do Niego.

Jezus przemierzył tę naszą drogę aby nam wskazać nam nową, to znaczy „drogę nową i żywą” (por. Hbr 10,20), którą jest On sam. Także dla nas, osób konsekrowanych, jest to jedna droga, którą konkretnie i bez alternatyw powinniśmy przemierzać z radością i nadzieją.

Ewangelia pięciokrotnie podkreśla posłuszeństwo Maryi i Józefa wobec „Prawa Pańskiego” (por. Łk 2,22.23.24.27.39). Jezus nie przyszedł, aby pełnić swoją wolę, ale wolę Ojca; i to, jak powiedział, było Jego „pokarmem” (por. J 4,34). Tak więc ten, kto idzie za Jezusem podąża drogą posłuszeństwa, jakby naśladować Jego „kondescencję”, uniżenia samego siebie, utożsamienia swojej woli z wolą Ojca, i to aż do unicestwienia i upokorzenia samego siebie (por. Flp 2,7-8). Dla zakonnika postępowanie naprzód oznacza uniżenie się w posłudze. To znaczy pójście tą samą drogą, którą poszedł Jezus, który „nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem”(Flp 2,6). Uniżyć się, czyniąc się sługą, aby służyć.

Droga ta przybiera formę reguły, naznaczonej charyzmatem założyciela, nie zapominając, że niezastępowalną regułą dla wszystkich jest zawsze Ewangelia, ale Duch Święty, w swej nieskończonej kreatywności, wyraża ją także w różnych regułach życia konsekrowanego, ale wszystkie ono wypływają z pójścia za Chrystusem, z tego pielgrzymowania, by uniżyć się służąc.

Poprzez to „prawo”, jakim jest reguła, osoby konsekrowane mogą osią-

gnąć mądrość, która nie jest jakąś postawą abstrakcyjną, lecz darem Ducha Świętego, a jej wyraźnym znakiem jest radość. Tak, radość zakonnika jest konsekwencją tego procesu uniżenia wraz z Jezusem... A kiedy jesteśmy smutni, warto się zastanowić, jak przeżywamy ten wymiar kenotyczny.

W opisie Ofiarowania Jezusa mądrość reprezentuje dwoje starców, Symeon i Anna: osoby posłuszne Duchowi Świętemu, przez Niego prowadzone (wspomina się o tym czterokrotnie), przez Niego inspirowane. Pan dał im mądrość poprzez długie pielgrzymowanie na drodze posłuszeństwa Jego prawu, posłuszeństwa, które także uniża i unicestwia, a teraz są twórczy, ponieważ są pełni Ducha Świętego. Tworzą również wokół Dzieciątka wkraczającego do świątyni pewien rodzaj liturgii: Symeon uwielbia Pana a Anna „głosi” zbawienie (por. Łk 2,28-32.38). Podobnie jak w przypadku Maryi, również starzec bierze w objęcia dziecko, ale w rzeczywistości to dziecko prowadzi starców. Liturgia pierwszych Nieszporów dzisiejszego święta wyraża to w sposób jasny i zwięzły: „senex puerum portabat, puer autem senem regebat” [Starzec nosił Dziecię, Ono zaś starcem rządziło]. Zarówno Maria, młoda matka, jak i Symeon, starzec, „dziadek”, niosą Dzieciątko w ramionach, ale to Dzieciątko ich oboje prowadzi.

Ciekawe, gdy zauważamy, że tutaj kreatywnymi nie są młodzi, ale starcy: ludzie młodzi, jak Maryja i Józef, idą za prawem Pana, drogą posłuszeństwa. Starcy, Symeon i Anna postrzegają Dzieciątko jako wypełnienie Prawa i obietnic Boga. I są zdolni do świętowania. Są twórczy w radości, w mądrości. A Pan przemienia posłuszeństwo w mądrość, poprzez działanie swojego Ducha Świętego. Niekiedy Bóg może obdarzyć darem mądrości młodego człowieka, ale zawsze na drodze posłuszeństwa i uległości Duchowi Świętemu. To posłuszeństwo i uległość nie jest czymś teoretycznym, także one zależą od reżimu Wcielenia Słowa: uległość i posłuszeństwo założycielowi, uległość i posłuszeństwo wobec konkretnej reguły, uległość i posłuszeństwo położonemu. Chodzi o konkretną uległość i posłuszeństwo.

Poprzez wytrwałe podążanie w posłuszeństwie dojrzewa mądrość osobista i wspólnotowa, i w ten sposób możliwym się staje także dostosowanie reguł do czasów: prawdziwe dostosowanie do wymagań danej epoki jest bowiem w istocie dziełem mądrości, kształtowanym w uległości i posłuszeństwie.

Ożywienie i odnowienie życia konsekrowanego zachodzą poprzez wielkie umiłowanie reguły, a także poprzez zdolność do kontemplacji i słuchania starszych zgromadzenia. W ten sposób „depozyt”, charyzmat każdej rodziny zakonnej jest strzeżony zarówno przez posłuszeństwo jak i mądrość. Dzięki temu pielgrzymowaniu, jesteśmy zachowani od przeżywania naszej konsekracji na lekko, w sposób bezcielesny, jakby było jakąś gnozą, która sprawdzałaby się do jakiejś „karykatury” życia zakonnego, w której dokonuje

się pójście za Jezusem bez wyrzeczenia, modlitwa bez spotkania, życie braterskie bez komunii, posłuszeństwo bez zaufania, miłość bez transcendencji.

Dzisiaj także my, jak Maryja i jak Symeon, chcemy wziąć w ramiona Jezusa, aby spotkał się ze swym ludem, a na pewno to osiągniemy, jeśli wejdziemy w tajemnicę, przez którą sam Jezus będzie nas prowadził. Prowadzimy do Jezusa, ale pozwalamy by nas prowadzono. Tym właśnie musimy być: przewodnikami prowadzonymi.

Niech Pan, przez wstawiennictwo naszej Matki, świętego Józefa i świętych Symeona i Anny, da nam to, o co prosiliśmy w modlitwie Kolekty: „abyśmy mogli stanąć [przed Nim] z czystymi sercami”. Niech się tak stanie.

HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA WYGŁOSZONA W ŚRODĘ POPIELCOWĄ, W RZYMSKIEJ BAZYLICE ŚW. SABINY 18 LUTEGO 2015 R.

Jako lud Boży rozpoczynamy dzisiaj pielgrzymkę wielkopostną, tego okresu, w którym staramy się bardziej zjednoczyć z Panem Jezusem Chrystusem, aby dzielić tajemnicę Jego męki i zmartwychwstania.

Liturgia Środy Popielcowej proponuje nam fragment z proroka Joela, posłanego przez Boga, aby wezwał lud do pokuty i nawrócenia, z powodu katastrofy (inwazji szarańczy), które niszczyły Judeę. Tylko Bóg może ocalić od klęski, a więc trzeba Go prosić poprzez modlitwę i post, wyznając swoje grzechy. Prorok podkreśla wewnętrzne nawrócenie: „Nawróćcie się do Mnie całym swym sercem” (2,12). Powrót do Pana „z całego serca” oznacza podjęcie drogi nawrócenia, które nie byłoby powierzchowne i przemijające, ale duchową podróżą, obejmującą najbardziej intymne miejsce naszej osoby. Serca jest bowiem siedzibą naszych uczuć, centrum w którym dojrzewają nasze decyzje, nasze postawy.

Owo „nawróćcie się do Mnie całym swym sercem” angażuje nie tylko jednostki, ale rozciąga się na całą wspólnotę, jest wezwaniem skierowanym do wszystkich: „Zbierzcie lud, zwołajcie świętą społeczność, zgromadźcie starców, zbierzcie dzieci, i ssących piersi! Niech wyjdzie oblubieniec ze swojej komnaty a oblubienica ze swego pokoju!”(w. 16).

Prorok podkreśla szczególnie modlitwę kapłanów, zauważając, że powinny jej towarzyszyć łzy. Warto, abyśmy wszyscy, a zwłaszcza my kapłani, na

początku Wielkiego Postu, prosili o dar łez, aby uczynić naszą modlitwę i naszą drogę nawrócenia coraz bardziej autentyczną, bez obłudy. Warto, abyśmy postawili sobie pytanie: czy płaczą, czy papież płacze, czy kardynałowie płaczą, czy biskupi płaczą, czy osoby konsekrowane płaczą, czy kapłani płaczą? Czy płacz jest w naszych modlitwach?

I właśnie to jest orędziem dzisiejszej Ewangelii. We fragmencie Ewangelii św. Mateusza, Jezus odczytuje ponownie trzy dzieła pobożności przewidziane przez prawo Mojżeszowe: jałmużnę, modlitwę i post. Na przestrzeni dziejów przepisy te zostały naruszone przez rdzę zewnętrznego formalizmu, lub wręcz przekształciły się w znak wyższości społecznej. Jezus podkreśla powszechną pokusę w tych trzech dziełach, które można streścić w obłudzie (wymienia ją trzykrotnie): „Strzeżcie się, żebyście uczynków pobożnych nie wykonywali przed ludźmi po to, aby was widzieli...Kiedy więc dajesz jałmużnę, nie trąb przed sobą, jak obłudnicy czynią ...Gdy się modlicie, nie bądźcie jak obłudnicy. Oni lubią ...wystawać i modlić się, żeby się ludziom pokazać...Kiedy pościcie, nie bądźcie posępni jak obłudnicy”(Mt 6,1.2.5.16). Czy wiecie bracia, że obłudnicy nie potrafią płakać. Zapomnieli, jak się płacze. Nie proszą o dar łez.

Kiedy dokonujemy coś dobrego, niemal instynktownie rodzi się w nas pragnienie, aby być szanowanymi i podziwianymi za ten dobry uczynek, aby uzyskać satysfakcję. Jezus zaprasza nas, by wykonywać te dzieła bez ostentacji i ufać jedynie w nagrodę Ojca, „który widzi w ukryciu” (Mt 6,4.6.18).

Drodzy bracia i siostry, Pan nigdy nie przestaje litować się nad nami i pragnie po raz kolejny obdarzyć nas swoim przebaczeniem, zachęcając nas, byśmy do Niego powrócili z nowym sercem, oczyszczonym ze zła, aby wziąć udział w Jego radości. Jak przyjąć to zaproszenie? Sugeruje nam to św. Paweł w drugim dzisiejszym czytaniu: „W imię Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem”(2 Kor 5,20). Ten wysiłek nawrócenia jest dziełem nie tylko ludzkim. Pojednanie między nami a Bogiem jest możliwe dzięki miłosierdziu Ojca, który ze względu na miłość wobec nas nie wahał się poświęcić swego Jednorodzonego Syna. W istocie Chrystus, który był sprawiedliwy i bez grzechu, dla nas stał się grzechem (w. 21), kiedy na krzyżu obarczył się naszymi grzechami i w ten sposób nas odkupił i usprawiedliwił przed Bogiem. „W Nim” możemy stać się sprawiedliwymi, w Nim możemy się przemienić, jeśli przyjmujemy łaskę Bożą i nie pozwolimy by bezowocnie przeżyć „czas pomyślny” (6,2). Proszę, zatrzymajmy się na trochę, i pozwólmy się pojednać z Bogiem.

Z tą świadomością zaczynamy ufnie i radośnie naszą wielkopostną drogę. Niech Niepokalana Maryja, Matka bez grzechu wspiera naszą walkę duchową z grzechem, niech nam towarzyszy w tym czasie pomyślnym, abyśmy mogli osiągnąć i wspólnie wyśpiewywać radość zwycięstwa w Dniu Paschy.

A jako znak pragnienia pojednania z Bogiem, oprócz łez wylewanych w ukryciu publicznie uczynimy gest posypania głów popiołem. Celebrians wypowiedzie następujące słowa: „Pamiętaj, że prochem jesteś i w proch się obrócisz” (por. Rdz 3,19) lub powtórzy wezwanie Jezusa : „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” (por. Mk 1,15). Obie te formuły są przypomnieniem prawdy ludzkiej egzystencji: jesteśmy ograniczonymi stworzeniami, grzesznikami nieustannie potrzebującymi pokuty i nawrócenia. Jak ważne jest, aby słuchać i zaakceptować to przypomnienie w naszych czasach! Wezwanie do nawrócenia jest zatem bodźcem do powrotu, tak jak uczynił to syn z przypowieści, w ramiona Boga, Ojca czułego i miłosiernego, zapłakania w tym uścisku, zaufania Jemu i powierzenia się Jemu.

HOMILIA PAPIEŻA FRANCISZKA PODCZAS MSZY ŚW. NA PLACU PLEBISCYTU W NEAPOLU 21 MARCA 2015 R.

Usłyszana przez nas Ewangelia przedstawia nam scenę rozgrywającą się w świątyni jerozolimskiej, w kulminacyjnym momencie żydowskiego Święta Namiotów, kiedy Jezus wygłosił wielkie proroctwo objawiając siebie jako źródło „wody żywej”, to znaczy Ducha Świętego (por. J 7,37 – 39). Wtedy oczarowani ludzie zaczynają o Nim rozprawiać. Także dzisiaj ludzie o Nim dyskutują. Niektórzy z nich są podekscytowani i mówią, że „Ten prawdziwie jest prorokiem” (w. 40). Ktoś nawet powiedział: „To jest Mesjasz” (w. 41). Ale inni się sprzeciwiają, bo – jak mówią – Mesjasz nie przyjdzie z Galilei, ale z potomstwa Dawidowego, z Betlejem. W ten sposób, nie zdając sobie z tego sprawy wręcz potwierdzili tożsamość Jezusa.

Arcykapłani posłali strażników, aby Go pojмали, jak to się robi w dyktaturach, ale wrócili z pustymi rękoma, mówiąc: „Nigdy jeszcze nikt nie przemawiał tak, jak ten człowiek przemawia” (w. 45). Oto w tych prostych ludziach rozbrzmiewa głos prawdy.

Słowo Pana, zarówno wczoraj jak i dziś zawsze powoduje podział na tych, którzy Go przyjmują i tych, którzy Go odrzucają. Czasami wewnętrzny spór rozpala się także w naszym sercu. Dzieje się tak, kiedy doświadczamy uroku, piękna i prawdy słów Jezusa, ale równocześnie je odrzucamy, ponieważ stawiają nas wobec wyzwania, a ich przestrzeżenie kosztuje nas zbyt dużo.

Dzisiaj przybyłem do Neapolu, aby wraz z wami głosić: Jezus jest Panem! Nie chcę jednak wypowiadać tych słów sam. Pragnę je usłyszeć od was, od wszystkich teraz, wszyscy razem: Jezus jest Panem! Jeszcze raz: Jezus jest Panem! Jezus jest Panem! Nikt nie mówi tak jak On! Tylko On ma słowa miłosierdzia, które mogą uleczyć rany naszego serca. Tylko On ma słowa życia wiecznego (por. J 6,68).

Słowo Chrystusa jest potężne: nie ma ono siły świata, ale moc Boga, który jest silny w pokorze, a także w słabości. Jego moc jest mocą miłości – to jest moc Słowa Bożego: miłości, która nie zna granic, miłości, która sprawia, że miłujemy innych, bardziej niż samych siebie. Słowo Jezusa, Ewangelia święta uczy, że prawdziwie błogosławionymi są ubodzy w duchu, ludzie nie uciekający się do przemocy, cisi, ludzie, którzy wprowadzają pokój i sprawiedliwość. To jest siła, która zmienia świat! To jest Słowo, które daje moc, i zdolne jest zmienić świat. Nie ma innej drogi, by zmienić świat.

Słowo Chrystusa chce dotrzeć do wszystkich, zwłaszcza tych, którzy żyją na peryferiach egzystencji, aby w Nim znaleźli centrum swego życia i źródło nadziei. A my, którzy mieliśmy łaskę otrzymania tego Słowa Życia, – to łaska otrzymać Słowo Boże – jesteśmy wezwani, by pójść, wyjść poza nasze ogrodzenia i z zapalem misyjnym nieść wszystkim miłosierdzie, czułość, Bożą przyjaźń, nieść wszystkim miłosierdzie, czułość, Bożą przyjaźń. Jest to praca, którą podjąć powinni wszyscy, ale w sposób szczególny was, kapłani – nieść miłosierdzie, przebaczenie, pokój, przynosić radość w sakramentach, słuchając wiernych. Oby lud Boży mógł w was znaleźć ludzi miłosiernych, tak jak Jezus. Równocześnie niech każda parafia i każda instytucja kościelna stanie się sanktuarium dla tych, którzy szukają Boga i gościnnym domem dla ubogich, starszych i potrzebujących. Wyjść i przyjąć: tak bije serca Matki Kościoła oraz wszystkich jego dzieci. Wyjźdź i przyjmij, wyjźdź i szukaj, wyjźdź nieś miłość, miłosierdzie, czułość. Kiedy serca otwierają się na Ewangelię, świat zaczyna się zmieniać i ludzkość odżywa! Jeśli przyjmujemy i żyjemy na co dzień Słowem Jezusa, to wraz z Nim zmartwychwstajemy.

Przeżywany przez nas Wielki Post sprawia, że w Kościele rozbrzmiewa to orędzie, kiedy zmierzamy ku Świętom Paschalnym: w całym ludzie Bożym rozpala się nadzieja, że zmartwychwstaniemy z Chrystusem, naszym Zbawicielem. Niech dla ludu Bożego tego miasta nie przychodzi na próżno łaska tej Wielkanocy! Niech łaska zmartwychwstania zostanie przyjęta przez każdego z was, aby Neapol był pełen nadziei Chrystusa Pana! Nadzieja, zróbcie miejsce dla nadziei! – powiada to hasło. Mówię to wszystkim, a szczególnie wam młodzi: otwórzcie się na moc zmartwychwstałego Jezusa, a przyniesiecie owoce nowego życia w tym mieście: owoce dzielenia

się, pojednania, służby, braterstwa. Dajcie się otoczyć, objąć Jego miłosierdziem, miłosierdziem Jezusa, tym, które jedynie Jezus nam przynosi.

Drodzy Neapolitańczycy, zróbcie miejsce nadziei i nie dajcie sobie ukraść nadziei! Nie poddawajcie się pokusie łatwych pieniędzy lub nieuczciwych zysków. To chleb na dzisiaj, a głód jutro. Nic nie może ci dać. Stanowczo reagujcie na organizacje, które wykorzystują i korumpują młodych, biednych i słabych, poprzez cyniczny handel narkotykami oraz inne przestępstwa. Nie dajcie sobie ukraść nadziei! Nie pozwólcie, aby wasza młodość została wyzyskana przez tych ludzi. Niech korupcja i przestępczość nie oszpecają oblicza tego pięknego miasta! Co więcej, nich nie oszpecają radości waszego neapolitańskiego serca. Przestępcom i wszystkim ich współnikom dziś pokornie jako brat powtarzam: nawróćcie się na miłość i sprawiedliwość! Pozwólcie, by odnalazło was Boże miłosierdzie! Miejcie świadomość, że Jezus was poszukuje, aby was objąć, ucałować, aby was bardziej miłować. Dzięki łasce Boga, który wszystko przebacza, można powrócić do uczciwego życia. Proszą was o to także łzy matek Neapolu, zmieszane z łzami Maryi, Niebieskiej Matki przyzywanej w Piedigrotta oraz w wielu kościołach w Neapolu. Niech te łzy zwyciężą zatwardziałość serc i zaprowadzą wszystkich z powrotem na drogę dobra.

Dzisiaj rozpoczyna się wiosna, a wiosna niesie nadzieję, jest okresem nadziei. A dziś nadszedł dla Neapolu czas wyzwolenia: to jest moje życzenie i moja modlitwa za to miasto, które ma w sobie tak wielki potencjał duchowości, potencjał kulturowy i ludzki, a przede wszystkim wielką zdolność do miłości. Władze, instytucje, różne instytucje społeczne i obywatelskie, wszyscy razem, zgodnie mogą budować lepszą przyszłość. A przyszłość Neapolu to nie zamknięcie się w sobie w rezygnacji, ale ufne otwarcie się na świat, zrobienie miejsca dla nadziei. To miasto może w miłosierdziu Chrystusa, który wszystko czyni nowe, znaleźć siłę, by iść naprzód z nadzieją, siłę dla wielu istnień, wielu rodzin i wspólnot. Nadzieja jest już przeciwstawieniem się złu. Żyć nadzieję to postrzegać świat oczami i sercem Boga. Żyć nadzieję to postawić na miłosierdzie Boga, który jest Ojcem i zawsze przebacza a także przebacza wszystkim.

Bóg, źródło naszej radości i motyw naszej nadziei żyje w naszych miastach. Bóg żyje w Neapolu! Niech Jego łaska i Jego błogosławieństwo wspiera Was w waszej pielgrzymce w wierze, miłości i nadziei, wspiera wasze dobre intencje i wasze plany wyzwolenia moralnego i społecznego. Wszyscy wyznaliśmy, że Jezus Chrystus jest Panem. Uczynimy to ponownie na zakończenie. Jezus jest Panem! – Wszyscy trzy razy: Jezus jest Panem! Jezus jest Panem! Jezus jest Panem! E ca 'a Maronna v'accumpagne! [Niech was w tym wspiera Matka Boża].

KOŚCIÓŁ W POLSCE

SŁOWO KSIĘDZA MARIANA SUBOCZA DYREKTORA CARITAS POLSKA NA ROK CARITAS 2015

W nadchodzącym 2015 roku Caritas Polska oraz wiele Caritas diecezjalnych obchodzą jubileusz 25-lecia posługi charytatywnej. Chcemy, żeby był rokiem szczególnym dla wszystkich Caritas w Polsce. Będzie to rok wspólnego podziękowania darczyńcom, wolontariuszom i pracownikom Caritas. Będzie również okazją do świętowania z osobami, które otrzymały od nas pomoc oraz do postawienia sobie pytania o nowe zadania, których przecież nigdy nie zabraknie. Zawsze bowiem człowiek będzie potrzebował drugiego człowieka.

Pomimo trudnych początków po 1990 roku, dzięki wielkiemu wysiłkowi osób zaangażowanych w pomoc drugiemu człowiekowi oraz zaufaniu Polaków, możemy dziś dziękować za 25 lat ze świadomością godnej odpowiedzi na ból polskiego społeczeństwa. Caritas działająca w Polsce w 44 diecezjach to obecnie ponad 100 tysięcy wolontariuszy, 900 placówek z wykwalifikowaną kadrą świadczącą codzienną pomoc na wszelkich polach ludzkiej biedy i problemów. Najbardziej znanym symbolem Caritas w Polsce jest świeca Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom. Tych świec rozprowadzono w Polsce już ponad 20 mln. Dzięki temu blisko milion dzieci otrzymało pomoc. Rokrocznie wydajemy osobom ubogim ok. 1 mln 800 tys. posiłków. Prowadzimy noclegownie, jadłodajnie, domy samotnej matki, okna życia, świetlice socjoterapeutyczne, hospicja, punkty wydawania odzieży, punkty dystrybucji żywności, warsztaty terapii zajęciowej, ośrodki interwencji kryzysowej. Staramy się być wszędzie tam, gdzie ktoś potrzebuje pomocy.

Caritas w Polsce współpracując z Caritas Europa i Caritas Internationalis angażuje się również w pomoc zagraniczną; tylko w ostatnim roku pomagaliśmy na Ukrainie, w Gazie, Iraku, Syrii, Libanie, Jordanii, na Bałkanach, na Filipinach i w kilkudziesięciu innych miejscach. Caritas w Polsce to niezliczona ilość dzieł pomocy realizowanych nieustannie przez ćwierć wieku.

Caritas Polska przygotowuje specjalny program obchodów 25-lecia swojej działalności. Priorytetem jest rodzina, gdyż idąc za wezwaniem Ojców Synodalnych, chcemy towarzyszyć rodzinie, szukać systemowych rozwiązań

oraz efektywnego wsparcia tej pierwszej szkoły miłości. Rok 2015 będzie czasem dyskusji nad Relacją i Orędziem III Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, który obradował w październiku br. pod hasłem: Wyzwania duszpasterskie związane z rodziną w kontekście ewangelizacji.

Caritas w Polsce otacza troską i wsparciem rodziny i jej członków od poczęcia do naturalnej śmierci. Poza tym, podczas każdego z 12 miesięcy roku 2015 będziemy prezentowali jedną z aktywności Caritas. W wybranych miastach będą odbywały się wystawy, pikniki, koncerty, konferencje i inne wydarzenia. 9 października 2015 roku zorganizujemy międzynarodową konferencję Rodzina troską Caritas, a dzień później 10 października podczas uroczystej gali dwudziestopięciolecia zostaną wręczone odznaczenia dla osób najbardziej zasłużonych w pracy charytatywnej. Poprosiliśmy Papieża Franciszka o zapalenie świecy Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom na Placu Świętego Piotra. Rodzina Caritas w Polsce otrzymała również od Papieża specjalne błogosławieństwo na rok 2015, z którym rozpoczniemy nasze świętowanie.

ks. dr Marian Subocz
dyrektor Caritas Polska

**KOMUNIKAT PRZEWODNICZĄCEGO
KOMISJI EPISKOPATU POLSKI
DS. MISJI NA DZIEŃ POMOCY MISJOM
PRZYPADAJĄCY W UROCZYŚĆ OBJAWIENIA
PAŃSKIEGO 6 STYCZNIA 2015 R.**

Umiłowani w Chrystusie Panu, Bracia i Siostry!

W dzisiejszą uroczystość wspominamy objawienie się Chrystusa narodom pogańskim. Trzej Mędrcy, prowadzeni przez Gwiazdę pokonali długą drogę, by odnaleźć Mesjasza. Szli kierując się wewnętrznym pragnieniem poznania Tego, który jest źródłem prawdy, dobra i piękna. Rozważając tę tajemnicę, nie możemy zapomnieć o współczesnych nam ludziach, którzy nie słyszeli o Chrystusie i do których nie dotarła Dobra Nowina o zbawieniu. Świat współczesny potrzebuje misjonarzy; tych, którzy posłuszni wezwaniu

Pana: „Idźcie na cały świat i nauczajcie wszystkie narody”, ofiarnie oddadzą swe życie sprawie misji. Prawie 5 miliardów ludzi nie poznało Ewangelii i nie doświadczyło radości, jaką daje wiara. Trzeba zatem naszego zapału misyjnego, trudu i ofiary, by Chrystus zajaśniał tam, gdzie jest nieznan. Wiara zobowiązuje nas do zaangażowania misyjnego. Mamy obowiązek dzielenia się wiarą, tym największym skarbem, który ubogaca życie człowieka i nadaje mu perspektywę wieczności.

O tym, że wszyscy odpowiadamy za misje, przypomina nam IV Krajowy Kongres Misyjny, który odbędzie się w czerwcu tego roku. Jego hasło: „Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału” nawiązuje do Adhortacji papieża Franciszka „Ewangelii gaudium”. Podczas Kongresu zastanowimy się nad tym, jak możemy ożywić zapał i gorliwość ewangelizacyjną w nas samych, naszych rodzinach, parafiach i wspólnotach, które tworzymy. Będziemy się modlić, by nasz Kościół dał światu 105 nowych misjonarzy, na pamiątkę 1050 rocznicy Chrztu Polski.

Misjonarze potrzebują naszej pomocy duchowej i materialnej. Dlatego zachęcam wszystkich, by stali się, jak uczy papież Franciszek „uczniami-misjonarzami” (EG nr 120). Chorzy i starsi niech wspierają misyjne dzieło Kościoła swoim modlitwami i ofiarowaniem cierpienia w intencji misjonarzy. Dzieci niech włączą się w pracę Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci, którego święto obchodzimy w dzisiejszą Uroczystość Objawienia Pańskiego. W tym dniu, na całym świecie dzieci łączą się w modlitwie i kołędowaniu. Najmłodszy, niczym Trzej Królowie, pukają do naszych domów, prosząc o datek dla dzieci z krajów misyjnych. Jest to okazja, by przekazać dar serca Chrystusowi w ubogich dzieciach. Proszę również o konkretne zaangażowanie młodzieży oraz dorosłych w sprawę misji. Weźmy udział w Orszaku Trzech Króli, organizowanym w wielu miejscowościach w naszej Ojczyźnie. Jak Monarchowie nie tylko idźmy pokłonić się Chrystusowi, ale i innych prowadźmy do Niego. Okażmy się hojni w dziękowaniu Bogu za radość poznania Chrystusa. Niech ta radość stanie się dla nas źródłem misyjnego zapału.

Dzisiejsze święto obchodzimy pod hasłem: „Misjonarze w służbie pojednania i pokoju”. Chcemy w ten sposób nawiązać do tematu roku duszpasterskiego, który akcentuje konieczność nawrócenia i pojednania z Bogiem i ludźmi. Misjonarze, posługujący w krajach Afryki, Azji, Oceanii i Ameryki Środkowej i Południowej, bardzo często stają wobec konfliktów lokalnych, które przeradzają się w rzezie i rozboje, a nawet otwartą wojnę. Udzielają schronienia i pomocy cierpiącym. Troszczą się o dzieci, ofiary wojen i nienawiści. Wszystkich wzywają do przebaczenia i pojednania. Nieraz ryzykują własnym życiem, by trwać w solidarności z prześladowanymi i bezbronny-

mi. Otoczmy ich naszą modlitwą, by mogli stać się skutecznym narzędziem Bożego pokoju, który zwiastowali aniołowie przy Narodzeniu Pańskim. Wypraszać ich przepowiadaniu Chrystusa, by jak Gwiazda Betlejemka prowadzali do Niego tych, wśród których posługują.

Cieszy nas, że 2065 misjonarzy i misjonek z Polski posługuje w 97 krajach misyjnych. Są obecni w dalekiej Afryce, Ameryce Południowej i Środkowej, Azji, a nawet Oceanii i na zimnej Alasce. Misjonarze nie tylko zajmują się głoszeniem Ewangelii i formowaniem wspólnot wiary, ale także pełnią dzieła miłości miłosiernej. Udręczonym ubóstwem i chorobami społecznościom lokalnym niosą nadzieję i pociechę swą bezinteresowną pomocą. By mogli pomagać, potrzebują naszego wsparcia finansowego i materialnego. Wszyscy możemy pomagać misjom, nie tylko dzisiaj, gdy zgodnie z zaleceniem Konferencji Episkopatu Polski zbierane są we wszystkich parafiach ofiary na Krajowy Fundusz Misyjny. Z ofiar zebranych dzisiaj utrzymywane jest także Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie, przygotowujące przyszłych misjonarzy do pracy na misjach. W tym roku do wyjazdu przygotowuje się 30 osób: 12 z nich to kapłani diecezjalni, 1 kapłan zakonny, 1 brat zakonny, 12 sióstr zakonnych i 4 osoby świeckie.

W imieniu wszystkich misjonek i misjonarzy oraz tych, którzy wkrótce wyruszą na misyjne szlaki, składam serdeczne podziękowanie za Waszą modlitwę i ofiarność, za troskę o misje w świecie. Niech Chrystus, który objawił się narodom pogańskim, dzięki posłudze misyjnej Kościoła dotrze do serc i umysłów tych wszystkich, którzy Go jeszcze nie znają. Niech napełnia swym błogosławieństwem i radością dobrodziejów misji i obdarza niezbędnymi łaskami.

Z serca błogosławię w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

+Jerzy Mazur SVD

Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji

Warszawa – Ełk, 25 listopada 2014 r.

**„W SŁUŻBIE DIALOGU”
SŁOWO PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU
KEP DS. JUDAIZMU
NA XVIII DZIEŃ JUDAIZMU
LUBLIN 2015**

Ludzka historia zasadniczo jest znaczona szczególnymi przełomami, a wypełniana zwykłym czasem, na który składają się życie jednostki i społeczeństw oraz codzienne wydarzenia. Przełomem niewątpliwie był Sobór Watykański II, który otworzył umysły i serca wierzących na znaki czasu, odczytywane w świetle Chrystusowej Ewangelii. Wydarzenie Soboru wypada na czas po głębokim wstrząsie, jakim była druga wojna światowa i Zagłada narodu żydowskiego na terenie krajów objętych działaniami wojennymi. Tragedia Zagłady obudziła sumienia i zrodziła pytanie: Jak mogło dojść w sercu chrześcijańskiej Europy do zbiorowego bestialstwa dokonanego rękami obywateli narodu, który stworzył wysoką kulturę? Chrześcijanie do dziś stawiają sobie pytanie o współodpowiedzialność.

Sobór podejmuje tę kwestię, wyznając wspólwinę ludzi Kościoła, który „opłakuje – nie z pobudek politycznych, ale pod wpływem religijnej miłości ewangelicznej – akty nienawiści, prześladowania, przejawy antysemityzmu, które kiedykolwiek i przez kogokolwiek kierowane były przeciw Żydom” (Nostra aetate 4). Sobór odcina się zdecydowanie od oskarżania Żydów o zbiorową odpowiedzialność za śmierć Chrystusa, co było niekiedy powodem ich odrzucenia i agresji wobec nich. Wierzmy, że inspiracje soborowe na rzecz budowania ludzkich i braterskich relacji z Żydami pochodziły od Ducha Świętego i od autorefleksji wierzących. Tak więc zrodziła się w łonie Soboru opcja fundamentalna na rzecz dialogu katolicko-żydowskiego, jak w cytowanym dokumencie czytamy: Sobór „pragnie ożywić i zalecić obustronne poznanie się i poszanowanie, które osiągnąć można zwłaszcza przez studia biblijne i teologiczne oraz przez braterskie rozmowy”.

Nie sposób dzisiaj wymienić szczegółowo wszystkich owoców katolicko-żydowskiego dialogu. Z pewnością należy do nich ogólny klimat coraz większego zaufania, zwłaszcza po stronie żydowskiej, po której rodziły się do niedawna pytania o faktyczne intencje podejmowanych przez katolików inicjatyw dialogu. Dzisiaj coraz częściej po obu stronach są akceptowane sformułowania takie, jak: Żydzi są naszymi starszymi braćmi, a nawet ojcami w wierze; kto spotyka Jezusa, spotyka judaizm; antysemityzm jest grzechem; wszyscy jesteśmy dziećmi jednego Boga, czy też: w Abrahamie mamy wspólnego ojca wiary. Konsekwencją soborowej wizji zakorzenienia w histo-

rii zbawienia więzi Kościoła z judaizmem okazała się paląca potrzeba coraz głębszego wzajemnego „poznania i poszanowania”.

Wcielając w życie soborowe przesłanie z deklaracji “Nostra aetate”, papież Paweł VI już w 1966 r. powołał Biuro ds. Relacji Katolicko-Żydowskich przy Sekretariacie ds. Jedności Chrześcijan, które z czasem zostało przekształcone w Komisję ds. Kontaktów Religijnych z Judaizmem. W ten sposób dialog z judaizmem został przyporządkowany dialogowi wewnątrzchrześcijańskiemu, gdyż judaizm w stosunku do chrześcijaństwa nie jest religią zewnętrzną, lecz pozostaje w więzi wewnętrznej.

Wspomniana komisja watykańska wydała ważne dokumenty, np. w 1988 r. „Żydzi i Judaizm w głoszeniu Słowa Bożego i w katechezie Kościoła Katolickiego”. Papież Paweł VI zapoczątkował, oprócz przemian soborowych, duże otwarcie na dialog z Żydami. Odbył pielgrzymkę do Izraela, przyjmował delegacje Żydów w Watykanie, wypowiadał się ze czcią i szacunkiem o Żydach, wygłosił wiele prożydowskich przemówień, czynił gesty braterstwa.

Szczególny rozdział historii katolicko-żydowskich relacji zapisał Jan Paweł II poprzez historyczne wydarzenia, jakimi były: wizyta w rzymskiej synagodze, wizyta w Izraelu i przemówienia w Yad Vashem, nawiedzenie obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, nawiązanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem, liczne przełomowe wypowiedzi teologiczne o wzajemnych relacjach, osobiste przyjaźnie z Żydami w latach młodości. Pontyfikat Jana Pawła II przeszedł do historii m.in. dzięki wiernemu i odważnemu wcielaniu w życie ducha Ewangelii i przesłania Soboru Watykańskiego II, co było przełomem w relacjach katolicko-żydowskich.

Benedykt XVI starał się rozwijać dziedzictwo poprzednika – nawiedził trzy synagogi, złożył wizytę w Izraelu, nawiedził obóz w Auschwitz, spotykał się z delegacjami Żydów oraz wygłosił ważne przemówienia teologiczne na temat judaizmu.

Papież Franciszek, wypróbowany przyjaciel Żydów już w czasach pasterskiej posługi w Argentynie, dość szybko po objęciu posługi Piotrowej skierował swoją uwagę na dialog katolicko-żydowski, podejmując z wizytą w Watykanie, oprócz delegacji rabinów i przedstawicieli organizacji żydowskich, samego prezydenta Izraela Szymona Peresa. Odwiedził Izrael i zorganizował w Watykanie modlitwę prezydentów, palestyńskiego i żydowskiego, w intencji pokoju.

Jako owoc dialogu pojawił się po stronie żydowskiej dokument „Dabru emet”, w którym sygnatariusze odrzucają obwinianie chrześcijan za Holocaust: „nazizm nie był zjawiskiem chrześcijańskim”. Ponadto w dokumencie tym czytamy inne ważne dla dialogu słowa: „Żydzi i chrześcijanie: wyznają tego samego Boga, (...) uznają za autorytatywną tę samą Księgę – Biblię,

(...) przyjmują zasady moralne Tory, (...) muszą razem pracować na rzecz sprawiedliwości i pokoju”.

Należy dziś podkreślać, że dialog katolicko-judaistyczny stanowi fundamentalną opcję Kościoła potwierdzoną nauką soborową i ortopraksją posoborowych papieży. Dialog ten, który ogarnął Kościoły partykularne na całym świecie, nadal potrzebuje charyzmatycznych liderów, aby mógł przenikać wszystkie środowiska kościelne w celu budowania pokojowych i przyjaznych relacji międzyludzkich z Żydami, które wciąż wymagają przełamania stereotypów, uprzedzeń i obojętności.

Od 1980 r. przy wielu konferencjach biskupich powoływano komisje ds. dialogu z judaizmem. W 1986 r. Episkopat Polski powołał Podkomisję ds. Dialogu z Judaizmem, która została podniesiona do rangi Komisji. Przewodniczącym jednej i drugiej był bp Henryk Muszyński. W 1994 r. funkcję tę przejął bp Stanisław Gądecki. Dwa lata później Komisję przekształcono w Komitet ds. Judaizmu. Do zadań programowych Komitetu, obok służenia pomocą Episkopatowi w sprawach żydowskich, należało budowanie relacji z Żydami, inspirowanie refleksji teologicznej i dialogu religijnego oraz organizowanie wspólnych spotkań modlitewnych za ofiary Shoah.

Chociaż w Polsce nie mamy licznej społeczności Żydów wierzących oraz żydowskich ośrodków studiów teologicznych, gdyż społeczność żydowska dopiero się odradza, to jednak mamy otwartych na dialog przedstawicieli judaizmu, na czele z rabinem Michaeliem Schudrichem, przyjaznym we wzajemnych relacjach. Dialog jest zasadniczą sprawą wewnątrzkościelną – pomaga głębszej poznać i zrozumieć własne korzenie religijne, które stanowi biblijny judaizm z całym bogactwem Słowa Objawionego, Przymierza, prawa moralnego, obietnicy Mesjasza, modlitwy psalmami. Do zadań Komitetu należy też publikowanie oficjalnych dokumentów Kościoła dotyczących Żydów i judaizmu oraz zabieganie o wcielanie w życie wytycznych Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, a także dyskusja z Żydami nad Biblią i wspólna modlitwa.

Dzieło dialogu wciąż trwa i jest to wola całego Kościoła, wyrażona w dokumentach Soboru. Przykład wcielania jej w życie dają papieże ostatnich pontyfikatów. Stoi więc przed nami wielkie zadanie budowania wspólnoty wokół tych wartości, które są nam wspólne, a które zawierają się w objawionym Słowie samego Boga: Boga Przymierza, Abrahama, Izaaka i Jakuba. Dzieło dialogu, aby było owocne, winno być wsparte naszą wspólną modlitwą.

Hasło tegorocznych obchodów Dnia Judaizmu stanowią słowa z Psalmu 34 w. 5: „Szukałem Pana, a On mnie wysłuchał i uwolnił od wszelkiej trwogi”. Słowa te odnoszą się do sytuacji egzystencjalnej Dawida, opisaney w 2 Księdze Samuela, ale również uczniów Jezusa Chrystusa, przedstawionej

w Ewangelii Mateusza (8,23-27). Słowa psalmisty mają też współczesne odniesienia do tragicznych losów narodu żydowskiego oraz do sytuacji Kościoła w jego dramatycznych dziejach. Objawiona Prawda Boża spełnia się także w życiu poszczególnych chrześcijan, stojących wobec życiowych zagrożeń, zwłaszcza zła moralnego, z których wybawia Pan. Dzień Judaizmu jest okazją do naszej wspólnej refleksji nad Słowem Bożym w odniesieniu do ludzkich sytuacji Żydów i chrześcijan.

Bp Mieczysław Cisło

Przewodniczący Komitetu ds. Dialogu z Judaizmem
Rady ds. Dialogu Religijnego Konferencji Episkopatu Polski

**PROŚBA DELEGATA KONFERENCJI EPISKOPATU
POLSKI DS. DUSZPASTERSTWA EMIGRACJI
POLSKIEJ W ZWIĄZKU ZE ŚWIATOWYM DNIEM
MIGRANTA I UCHODŹCY
WARSZAWA, 6 STYCZNIA 2015 R.**

Jednym z największych współczesnych wyzwań cywilizacyjnych i duszpasterskich jest migracja. Tej rzeczywistości doświadczają miliony Polaków, którzy opuścili swą Ojczyznę w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków bytowych. Za nimi podążyli i podążają duszpasterze. Tylko w samej Europie pracuje około 1,2 tys. polskich księży w ramach duszpasterstwa polskich emigrantów. Odprawiają oni Mszę świętą w ponad 2 tys. kościołów i kaplic.

Nie trzeba jednak wyjeżdżać za granicę, by włączyć się w pomoc duchową i duszpasterską. Okazją do modlitewnego wsparcia będzie obchodzony w niedzielę 18 stycznia Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, na który papież Franciszek wydał orędzie pod znamienym tytułem: *Kościół bez granic matką wszystkich*.

Zwracam się więc z prośbą do wszystkich duszpasterzy, by w tym dniu podjąć modlitwę za migrantów i uchodźców, a szczególnie za naszych rodaków żyjących z dala od ojczystego kraju i swoich najbliższych. Modlitwą otoczmy także rodziny żyjące w Polsce, dotknięte rozłąką i fizycznym oddaleniem. Niech Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy stanie się też inspiracją do systematycznej pamięci o polskich emigrantach, jak też do coraz większej

wrażliwości na sytuację tych, którzy przybywają do Polski i wśród nas szukają lepszych warunków życia.

Modlitwą i błogosławieństwem obejmuję naszych rodaków poza granicami kraju i ich duszpasterzy, oraz wszystkich modlących się w ich intencjach.

bp Wiesław Lechowicz

Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej
Warszawa, 6 stycznia 2015 r.

**STANOWISKO ZESPOŁU EKSPERTÓW
DS. BIOETYCZNYCH
KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W SPRAWIE
DOPUSZCZENIA DO SWOBODNEGO OBROTU
HANDLOWEGO PIGUŁKI POSTKOITALNEJ
WARSZAWA, 16 STYCZNIA 2015 R.**

W związku z publicznymi zapowiedziami dopuszczenia do obrotu bez reglamentacji preparatu postkoitalnego (tzw. pigułka dzień po), Zespół Ekspertów ds. Bioetycznych Konferencji Episkopatu Polski przedstawia poniższe stanowisko.

W dyskusji publicznej poświęconej dopuszczalności swobodnego obrotu pigułką postkoitalną występuje kilka zasadniczych przekłamań, które stwarzają wrażenie, że mamy do czynienia z lekiem (a więc środkiem terapeutycznym), jak również, że polskie organy państwa są zobowiązane rozstrzygnięciem Unii Europejskiej do tego, by pilnie dopuścić obrót takim preparatem bez reglamentacji związanej z potrzebą konsultacji z lekarzem i wystawieniem recepty.

Wyjaśnienia wymaga działanie pigułki (ulipristalu). Ma ona podwójny mechanizm. Pierwszy, podobny do preparatów stosowanych w aborcji farmakologicznej (mifepristone), modyfikuje funkcje receptorów progesteronowych (działanie postowulacyjne i antynidacyjne). W tym przypadku następuje wydalenie zarodka ludzkiego z ustroju matki i jego śmierć. Drugie oczywiście zakłada potencjalną blokadę owulacji (działanie przeciwowulacyjne). Oba mechanizmy niszczą procesy fizjologiczne, które umożliwiają odpowiednio utrzymanie ciąży lub jej powstanie.

W odniesieniu do aspektu prawnego należy podkreślić, że całkowicie niezgodne z prawdą jest twierdzenie o istnieniu obowiązku Polski, w tym wynikającego rzekomo ze zobowiązań unijnych, do wprowadzenia pigułki postkoitalnej do obrotu z wyłączeniem wcześniejszej konsultacji z lekarzem i wystawienia recepty. Należy również wskazać, że stosowanie środka, który skutkuje śmiercią zarodka, można bez cienia wątpliwości uznać za zachowanie bezprawne i karalne w świetle polskiego kodeksu karnego oraz niedopuszczalne w świetle zasady ochrony godności człowieka, wypowiedzianej w art. 30 Konstytucji RP, od którego nie dopuszcza się w tym akcie żadnych wyjątków.

Zespół z niepokojem podkreśla, że stosowanie tzw. antykoncepcji doraźnej otwiera drzwi do istotnej zmiany kulturowej postaw i relacji międzyludzkich: propaguje swobodę seksualną i brak odpowiedzialności za podejmowanie relacji intymnych, banalizuje seksualność człowieka, niszczy ideał wyłączności relacji między kobietą i mężczyzną oraz pozwala na uwolnienie się od odpowiedzialności za drugiego człowieka.

Na szczególną uwagę zasługuje potrzeba ochrony dzieci ze względu na coraz częstsza wczesną inicjację seksualną, której ten środek również sprzyja. Nie można dopuścić do swobodnego stosowania przez nie, bez wiedzy rodziców, preparatów tak bardzo inwazyjnych i niebezpiecznych dla rozwoju psychoseksualnego osób niepełnoletnich. Obowiązkiem rodziców jest sprzeciw wobec dopuszczalności swobodnego obrotu pigułką postkoitalną ze względu na dobro ich dzieci.

Ten sam obowiązek spoczywa na katolikach prowadzących działalność polityczną, zwłaszcza na parlamentarzystach, przed którymi rząd ponosi odpowiedzialność, i na wszystkich osobach odpowiedzialnych za dobro wspólne i integralne dobro wszystkich obywateli.

W perspektywie zasad życia chrześcijańskiego, stosowanie przez konkretną osobę tzw. antykoncepcji doraźnej skutkuje zaciągnięciem przez nią poważnej winy moralnej w postaci grzechu ciężkiego. W ocenie tego postępowania nie można wskazywać na perspektywę ekskomuniki z mocy prawa, bowiem do jej zaistnienia konieczna jest pewność obiektywnie stwierdzalnego skutku. Tymczasem, w przypadku pigułki postkoitalnej mamy do czynienia z niewątpliwą intencją przeciwdziałania urodzeniu dziecka, jednak ze względu na brak pewności zapłodnienia i poronienia, warunki te nie są spełnione.

Zespół ma świadomość, że wiele osób wątpi w rzeczywistą nagannoscí stosowania tzw. pigułki dzień po, jednak wiąże się to z brakiem znajomości mechanizmu działania tego preparatu, treści obowiązującego prawa, a niejednokrotnie z brakiem wrażliwości na życie dziecka poczętego. W tych okolicznościach Zespół zwraca się do ludzi dobrej woli z prośbą o pomoc

w kształtowaniu prawidłowej oceny rzeczywistości dotyczącej tzw. antykoncepcji doraźnej oraz wzmacniania postaw odpowiedzialnego rodzicielstwa i hojności w przyjmowaniu potomstwa. Jednocześnie podkreśla, że wspólnym obowiązkiem jest pomoc samotnym matkom i wszystkim tym, których lęk o zdolność zapewnienia potomstwu należnego bytu prowadzi do poszukiwania sposobów na przerwanie ciąży.

Warto również zwrócić uwagę tym, którzy nie podzielają zaprezentowanego w stanowisku Zespołu poglądu, że częste stosowanie pigułki postkoitalnej bez kontroli lekarza jest brakiem dbałości o stan swojego zdrowia, bowiem antykoncepcja doraźna nie jest obojętna dla zdrowia kobiety. W końcu najbardziej destrukcyjne skutki ma stosownie środków hormonalnych tego rodzaju przez osoby młode.

Warszawa, 16 stycznia 2015 roku

**APEL BISKUPÓW KOŚCIOŁA
RZYMSKOKATOLICKIEGO W POLSCE
I ZWIERZCHNIKÓW KOŚCIOŁÓW ZRZESZONYCH
W POLSKIEJ RADZIE EKUMENICZNEJ
O POSZANOWANIE I CHRZEŚCIJAŃSKIE
ŚWIĘTOWANIE NIEDZIELI
WARSZAWA, 20 STYCZNIA 2015 R.**

Drogie Siostry, Drodzy Bracia, Współwyznawcy Jezusa Chrystusa!

Zwracamy się do Was ze wspólnym apelem dotyczącym świętowania dnia Pańskiego – niedzieli.

Fundamentem chrześcijańskiego życia jest wiara w Jezusa Chrystusa, który umarł i zmartwychwstał, by nas zbawić. Dzięki Niemu otrzymaliśmy Ducha Świętego, by odziedziczyć błogosławione królestwo Ojca. Niedzielne liturgiczne wspomnienie tych wydarzeń, spotkanie ze słowem Bożym i modlitwa, pogłębia i umacnia tę wiarę. Co więcej, Pan Jezus zapewnił: „Gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich (Mt 18,20)”. Niedziela, dzień zmartwychwstania Jezusa Chrystusa, powinna być zatem dniem modlitwy i świętowania. Wypełnia ona duchową prawdę Bożego przykazania: „Pamiętaj, abys dzień święty święcił” (por. Wj 20,8-11) – przynaj-

mniej jeden dzień w tygodniu poświęć Bogu, sobie i bliźniemu; wypocznij fizycznie, intelektualnie, duchowo.

Zauważamy jednak, że w naszym codziennym życiu niedziela traci swój wyjątkowy charakter. Staje się takim samym dniem, jak pozostałe dni tygodnia. Praca ponad miarę odbiera jej sakralny charakter. Coraz częściej chrześcijanie są zmuszani do rezygnowania z udziału w niedzielnych nabożeństwach. A przecież po wielodniowej pracy człowiek ma prawo nie tylko do odpoczynku, ale także – jako chrześcijanin – do świętowania dnia Pańskiego zgodnie ze swoją wiarą.

Dlatego apelujemy do wszystkich chrześcijan w Polsce, by na nowo odkryli wartość dnia Pańskiego jako dnia wspólnotowego świętowania w duchu wiary. Jego istotnym wyrazem jest modlitewne zgromadzenie wokół daru Bożego Słowa oraz Sakramentu. Przypomnijmy sobie nawoływanie zawarte w Liście do Hebrajczyków: „Nie opuszczajmy naszych wspólnych zebrań, jak się to stało zwyczajem niektórych, ale zachęcajmy się nawzajem ...” (Hbr 10,25a).

Jako pasterze Kościołów w Polsce wspieramy wszelkie inicjatywy społeczne, które mają na celu zachowanie świątecznego wymiaru niedzieli, przywracanie w przestrzeni społecznej jej uroczystego charakteru oraz troskę o zgodne z chrześcijańskim duchem formy niedzielnego wypoczynku. Pragniemy przy tym podkreślić, że szanujemy inne rozumienie dnia świętego. Dlatego kierujemy nasz apel także do tych, od których zależy społeczny kształt świętowania niedzieli w Polsce:

- apelujemy do pracowników, by w niedziele i święta nie podejmowali niekonicznej pracy zarobkowej;
- apelujemy do pracodawców, by uszanowali świętość dnia Pańskiego, nie angażując zawodowo pracowników jeżeli nie jest to bezwzględnie konieczne;
- apelujemy do parlamentarzystów, by zapewnili takie regulowania prawne, które uszanują w naszej ojczyźnie prawo ludzi pracy do niedzielnego wypoczynku i świętowania;
- apelujemy do władz, by uczyniły wszystko w celu ochrony niedzieli, tak aby człowiek nie był traktowany jako narzędzie zysku i mógł przeżywać niedzielę zgodnie ze swoimi przekonaniem;
- apelujemy wreszcie do wszystkich ludzi dobrej woli o poszanowanie niedzieli i świąt z uwagi na społeczny pożytek należnego odpoczynku i świętowania – dla dobra naszych rodzin, dla dobra obywateli naszego państwa.

Drogie Siostry, Drodzy Bracia w Chrystusie!

Uwielbienie Boga za jego wspaniałość, pamięć o Jego dziełach i wdzięczność za Jego dobrodziejstwa, radość ze zmartwychwstania Chrystusa i z daru Ducha Świętego, modlitwa za siebie i za bliźnich są charakterystyczną cechą

chrześcijańskiego świętowania niedzieli. Dlatego zachęcamy, by przeżywać dzień Pański jako czas łaski i umocnienia do nowego zaangażowania w głoszenie światu Ewangelii. Chrystus idzie z nami w drogę do domu Ojca. We wspólnocie Kościoła mocą Ducha Świętego wyjaśnia nam Boże słowo i karmi Chlebem Życia. Nie możemy nie dzielić się tak wielką radością! Pragniemy, by każdy usłyszał w swym sercu głos Ducha Świętego, spotkał Jezusa Chrystusa i przyjął miłość Ojca, który jest w niebie.

W imieniu Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej i Konferencji Episkopatu Polski:

ks. prezbiter Mateusz Wichary

Przewodniczący Rady Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP

ks. bp Jerzy Samiec

Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP

ks. sup. Andrzej Malicki

Zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP

ks. bp Marek Izdebski

Biskup Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP

ks. bp Wiktor Wysoczański

Biskup Kościoła Polskokatolickiego w RP

ks. bp Ludwik Jabłoński

Biskup Naczelny Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP

Metropolita Sawa

Prawosławny Metropolita Warszawski i Całej Polski

ks. abp Stanisław Gądecki

Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

**„OSOBY KONSEKROWANE W COMMUNIO
KOŚCIOŁA”
LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI
NA DZIEŃ ŻYCIA KONSEKROWANEGO
2 LUTEGO 2015 ROKU**

Drodzy Bracia i Siostry!

Dzień Życia Konsekrowanego, który obchodzimy w każde święto Ofiarowania Pańskiego, ma w tym roku charakter szczególny. Wpisuje się on bowiem w ogłoszony przez papieża Franciszka Rok Życia Konsekrowanego, obchodzony pod hasłem: „Ewangelia, proroctwo, nadzieja – życie konsekrowane w Kościele dzisiaj”. Rok ten rozpoczął się w pierwszą niedzielę Adwentu 2014 roku, a zakończy się 2 lutego 2016 roku.

Sobór Watykański II stwierdził, że choć stan życia konsekrowanego nie jest częścią hierarchicznej struktury Kościoła, to „należy on jednak nienaruszalnie do jego życia i świętości” (*Lumen gentium*, 44). Rzeczywiście, trudno wyobrazić sobie Kościół bez osób zakonnych, członków instytucji świeckich, konsekrowanych dziewic i wdów, bez ich modlitwy, ofiary i prowadzonych przez nich dzieł apostolskich: różnorodnych duszpasterstw, sanktuariów, szkół, mediów, posługi kaznodziejskiej, rekolekcyjnej, służby chorym i ubogim. Historia pokazuje nam, że w sytuacjach kryzysu w Kościele Duch Święty powoływał do istnienia nowe charyzmaty zakonne, które przyczyniały się wydatnie do odnowy Kościoła.

Obecnie ok. 35 tys. Polaków i Polek prowadzi życie konsekrowane, oparte na radach ewangelicznych. Niewiele jest też krajów na świecie, gdzie nie pracowałyby osoby konsekrowane pochodzące z Polski.

Prymas Tysiąclecia: *Jesteście z Kościoła i dla Kościoła*

W swoim liście apostolskim Papież Franciszek stwierdza, że pierwszym celem Roku Życia Konsekrowanego jest „spojrzenie w przeszłość z wdzięcznością”. Jesteśmy wdzięczni Bogu, który wzbudzał charyzmaty życia konsekrowanego, i ludziom, którzy hojnie na te Boże wezwania odpowiadali. Jesteśmy też wdzięczni tym, którzy owe charyzmaty rozeznawali i ich strzegli. Kiedy patrzymy na najnowszą, powojenną historię zakonów w Polsce, to nie sposób nie wspomnieć Sługi Bożego, Prymasa Stefana Wyszyńskiego. Po roku 1945, w obliczu komunistycznej dyktatury, która wszelkimi sposobami próbowała osłabić Kościół, to właśnie Prymas Ty-

siąclecia okazał się mężem opatrnościowym dla życia zakonnego w naszym ojczyźnie. W 1953 roku w memoriale do władz „Non possumus” pisał: „Bardziej jeszcze niepewny i bodaj nierównie groźniejszy jest los duchowieństwa zakonnego. Zakony ogranicza się w ich działalności lub nawet pozbawia się je możliwości oddawania się tym rodzajom prac, którym oddawały się wszędzie i zawsze zgodnie ze swym powołaniem”. W tej sytuacji kardynał Wyszyński umiejętnie włączał życie konsekrowane w całość życia Kościoła, szczególnie w duszpasterstwo parafialne, co okazało się dalekowzroczne, gdyż uniemożliwiło marginalizację zakonów. „Jesteście z Kościoła i dla Kościoła” – powtarzał Prymas osobom zakonnym w ciężkich latach 50-tych. To w dużej mierze dzięki jego mądrości i odwadze zakony w Polsce nie podzieliły losu zakonów w innych krajach bloku komunistycznego, gdzie zostały zdelegalizowane.

Jan Paweł II: *Świętość życia konsekrowanego*

Nowy impuls dla życia zakonnemu w Polsce i na świecie dał Jan Paweł II, który podczas swoich licznych podróży apostołskich znajdował zawsze czas na specjalne spotkania z osobami konsekrowanymi. W 1979 roku na Jasnej Górze papież mówił: „Trzeba nam dziękować Opatrzności Bożej, za przyczyną Pani Jasnogórskiej, przede wszystkim za to, że zakony męskie i żeńskie w Polsce ostały się w pełni, [...] że zachowały swój byt, [...] że zachowały swoją tożsamość”. W roku 1996 ukazała się posynodalna adhortacja Jana Pawła II *Vita consecrata*, o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i w świecie. Papież ujmuje istotę życia konsekrowanego w perspektywie świętości. Z jednej strony przypomina o powszechnym powołaniu do świętości, z drugiej zaś zauważa, że w głoszeniu tegoż powołania „obiektywne pierwszeństwo należy przyznać życiu konsekrowanemu, jako że odzwierciedla ono sposób życia samego Chrystusa” (*Vita consecrata*, 32). Nie jest zatem przypadkiem – podkreśla Jan Paweł II – że „w ciągu stuleci bardzo wiele osób konsekrowanych pozostawiło wymowne świadectwa świętości” (*Vita consecrata*, 35). Wielu świętych polskich zakonników i zakonnice wywarło wpływ na życie Kościoła nie tylko w Polsce, ale i na świecie, czego wymownym przykładem jest siostra Faustyna Kowalska, apostołka Bożego Miłosierdzia.

Franciszek, papież zakonnik: *Zakonnicy są prorokami*

Papież Franciszek zapytany o miejsce właściwe zakonnikom i siostram zakonnym w Kościele, odpowiedział: „Zakonnicy są prorokami [...], którzy przepowiadają, jak królestwo Boże będzie wyglądać w swojej doskonałości” (wywiad dla *La Civiltà Cattolica*). A w *Liście na Rok Życia Konsekrowanego* papież Franciszek precyzuje owo prorockie powołanie: „Prorok

otrzymuje od Boga zdolność zgłębiania historii, w której żyje i interpretowania zdarzeń. [...] Potrafi rozeznaczyć, a także jasno wskazać zło grzechu i niesprawiedliwości, bo jest wolny, nie musi odpowiadać przed innymi panami, jak tylko przed Bogiem” (II, 2).

Wymiar proroczy mają autentycznie przeżywane śluby ubóstwa, posłuszeństwa i czystości. Osoby konsekrowane, które żyją skromnie, a dobra, jakimi dysponują, przeznaczają na utrzymanie miejsc kultu, apostołstwo i dzieła miłosierdzia, są z jednej strony znakiem sprzeciwu wobec bożków pieniądza i konsumpcjonizmu, a z drugiej świadczą o możliwości budowania społeczeństwa bardziej solidarnego, wrażliwego na potrzeby bliźnich. Ci, którzy składają ślub posłuszeństwa i przeżywają go dojrzałe, są znakiem sprzeciwu wobec żądzy władzy, ale także wobec ubóstwiania demokracji, w której większość zawsze miałaby mieć rację. Natomiast radośnie przeżywany ślub czystości jest w dzisiejszym świecie znakiem sprzeciwu wobec nachalnej erotyzacji przestrzeni publicznej, a zarazem proroczym świadectwem, że „Bóg sam wystarczy”, jak mawiała św. Teresa z Avila.

Życie konsekrowane szkołą komunii w Kościele

Obok ślubów ubóstwa, posłuszeństwa i czystości, cechą charakterystyczną dla znaczącej większości osób konsekrowanych jest życie wspólnotowe, czyli braterska i siostrzana komunია. Jan Paweł II nauczał, że wielkim wyzwaniem, jakie czeka nas w trzecim tysiącleciu, jest „czynić Kościół domem i szkołą komunii” (*Novo millennio ineunte*, 43). Do tego programu „duchowości komunii” nawiązał Franciszek wskazując, że życie konsekrowane ma być świadectwem komunii w obrębie poszczególnych wspólnot zakonnych, a także na zewnątrz nich, poprzez współpracę z innymi środowiskami kościelnymi i pozakościelnymi (zob. *List na Rok Życia Konsekrowanego*, II, 3). Dojrzałe wspólnoty zakonne, które modlą się i działają razem z innymi i dla dobra innych, stają się profetycznym świadectwem, że pomimo różnic, jakie są między nami, możemy żyć w jedności i pokoju. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na fakt, że życie konsekrowane jest nośnikiem różnych duchowości, w których na swój sposób uczestniczą także niektórzy duchowni i osoby świeckie. A zatem do korzystania z charyzmatów zakonnych zaproszeni są również nie-zakonnicy. Dokonuje się to m.in. w domach rekolekcyjnych prowadzonych przez osoby konsekrowane.

Jedność rodzin i życia konsekrowanego

Papież Franciszek wyraził radość ze zbieżności Roku Życia Konsekrowanego z Synodem o rodzinie (zob. *List na Rok Życia Konsekrowanego*, III, 2). Zarówno wspólnoty zakonne, jak i rodziny chrześcijańskie są przestrzeniami ewangelizacji. Charyzmaty zakonne i charyzmat życia rodzinnego

nie są konkurencyjne, ale wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Obydwa znajdują swe ostateczne zakorzenienie w tajemnicy Świętej Rodziny z Nazaretu i w tajemnicy Trójcy Świętej. Choć Bóg wzbudza powołania zakonne niekiedy w sposób zaskakujący, to uprzywilejowanym pod tym względem miejscem pozostaje rodzina. Doświadczenie zdrowych, opartych o żywą wiarę relacji ojcostwa, macierzyństwa i dziecięctwa, staje się niejednokrotnie fundamentem dojrzałego, hojnego życia konsekrowanego. Z drugiej strony wiele osób konsekrowanych podejmuje modlitwę, pracę duszpasterską i apostołską właśnie na rzecz rodziny. W ten sposób konsekracja poprzez śluby zakonne przenika się z konsekracją poprzez sakrament małżeństwa (zob. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1535).

Święto Ofiarowania Pańskiego podkreśla pierwszeństwo Boga w życiu. Najgłębszy sens życia każdego człowieka polega na byciu dla Boga, na ofiarowaniu Bogu wszystkiego, tak jak uczyniła to Maryja. Przypomina nam o tym styl życia konsekrowanego. Przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła, prosimy więc Boga, aby zwłaszcza ludzie młodzi odnajdywali miłującą obecność Boga w ich życiu i odważnie odpowiadali na wezwanie do pójścia z Chrystusem drogą życia konsekrowanego.

Wszystkim, a zwłaszcza osobom konsekrowanym, udzielamy z serca pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali:

**Kardynałowie, Arcybiskupi
i Biskupi Kościoła, który jest w Polsce**

**PRZESŁANIE PRZEWODNICZĄCEGO
RADY DS. ŚRODKÓW SPOŁECZNEGO PRZEKAZU
KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
CZĘSTOCHOWA, 24 STYCZNIA 2015 R.**

Drodzy Współpracownicy Prawdy!

W 2015 r. po raz 49. przeżywamy w Kościele Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu. Temat przygotowanego z tej okazji orędzia papieża Franciszka brzmi: „Przekaz ukazujący rodzinę jako sprzyjające środowisko spotkania w bezinteresownej miłości?”. Orędzie nawiązuje do zaplanowanego

w Rzymie na październik 2015 r. zwyczajnego synodu biskupów poświęconego rodzinie. Pracownicy prasy, radia, telewizji oraz internetu i portali społecznościowych, czyli cyfrowego kontynentu, mają zatem do zrealizowania bardzo ważną misję wobec rodziny, która jest najwspanialszym wynalazkiem Pana Boga, jako sanktuarium życia i miłości. Właśnie teraz mamy wyjątkową okazję, aby przez dostępne nam środki społecznego przekazu umacniać świadomość świętego i nierozzerwalnego charakteru małżeństwa i rodziny, głosić cywilizację życia oraz zwracać uwagę na pielęgnowanie postaw otwarcia wobec każdego poczętego dziecka. Swoje słowo kieruję do Was z okazji przypadającego 24 stycznia wspomnienia św. Franciszka Salezego, patrona ludzi służących w środkach społecznego przekazu. Nie ulega wątpliwości, że media osiągnęły tak wielkie znaczenie, iż dla wielu osób stały się głównym narzędziem społecznej komunikacji i formacji, a także polityki. Ojciec Święty Franciszek, wzywając ludzi mediów do autentycznej kultury spotkania, podkreśla rolę odpowiedzialności moralnej.

Coraz szybsze tempo powstawania i przekazu informacji przekracza nasze możliwości refleksji i osądu, dlatego wielokrotnie nie pozwala na rozsądne i poprawne wyrażanie siebie. Wówczas środowiska komunikacyjne ? zdaniem Papieża ? zamiast pomóc w rozwoju osobowym, mogą prowadzić do dezorientacji postaw moralnych, nie wspominając już o tym, że osobom, które z różnych powodów nie mają dostępu do mediów społecznościowych, grozi wykluczenie. Wyrażając wdzięczność wobec P.T. wszystkich Ludzi mediów, zapracowanych w przekazie słowa i obrazu, mamy nadzieję na jasne rozróżnienia w przestrzeni ich oddziaływania między prawdą a fałszem oraz między dobrem a złem. Nadzieja ta dotyczy bowiem kształtowania ludzi sumienia w obrębie mediów i poprzez media w naszej Ojczyźnie i w Kościele. Niech rok 2015, który z woli Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej jest poświęcony osobie św. Jana Pawła II, przyniesie upragnioną komplementarność w przekazie prawdy i w świadectwie ludzi, którzy służą prawdzie.

Z pasterskim błogostawieństwem.

Abp Wacław Depo

Przewodniczący Rady ds. Środków Społecznego Przekazu
Konferencji Episkopatu Polski

OŚWIADCZENIE RADY WSPÓLNEJ KATOLIKÓW I MUZUŁMANÓW NA XV DZIEŃ ISLAMU W KOŚCIELE KATOLICKIM W POLSCE 26 STYCZNIA 2015 R.

W tym roku 26 stycznia obchodzimy jubileuszowy XV Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce. Idea Dnia Islamu wyszła od Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów, a w 2001 r. Konferencja Episkopatu Polski wpiisała to wydarzenie do oficjalnego kalendarza Kościoła katolickiego w naszym kraju, powierzając organizację obchodów Dnia Islamu Komitetowi ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi Konferencji Episkopatu Polski.

Tematykę Dnia Islamu wyznacza przesłanie kierowane do muzułmanów przez Papieską Radę ds. Dialogu Międzyreligijnego z okazji corocznego święta na zakończenie miesiąca postu, ramadanu. W tym roku spotkania odbywają się pod hasłem: *Ku prawdziwemu braterstwu między chrześcijanami a muzułmanami*. Polska szczególnie, ze względu na wielowiekową tradycję współistnienia obu tych religii w jej granicach, dawała świadectwo tego braterstwa, np. gdy ich wyznawcy walczyli ramię w ramię w obronie wspólnej ojczyzny.

Jednak nie wszędzie chrześcijanie i muzułmanie mogą realizować tę ideę braterstwa, gdyż żyją w cieniu wojen, śmierci i prześladowań. Niedawno we Francji osoby powołujące się na islam zabiły kilkanaście osób; jednocześnie, w trakcie tych samych wydarzeń, inni muzułmanie bronili prawa i ludzkiego życia. W niecały tydzień po tym tragicznym wydarzeniu odnotowano ponad pięćdziesiąt antymuzułmańskich incydentów w Europie, a przez kraje Bliskiego Wschodu i Afryki przetoczyła się fala zamieszek, w czasie których atakowano i zabijano przede wszystkim chrześcijan. Na Bliskim Wschodzie od wielu lat trwają krwawe konflikty, których ofiarami padają zarówno chrześcijanie, jak i muzułmanie.

Potępiamy z całą stanowczością wszelkie ataki na ludzkie życie, szczególnie te, które motywowane są rzekomymi pobudkami religijnymi. Tego typu czyny często prowadzą do eskalacji przemocy i chęci odwetu ze strony innych ludzi lub organizacji o równie skrajnych ideologiach. Potępiamy także wszelkie działania prowokacyjne, także te, które zasłaniają się wolnością słowa. Jak mówi tegoroczne przesłanie Papieskiej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego, my, muzułmanie i chrześcijanie „inspirowani wspólny-

mi wartościami i umacniani uczuciem prawdziwego braterstwa, jesteśmy wezwani do współpracy na rzecz sprawiedliwości, pokoju oraz poszanowania praw człowieka i godności każdej osoby”. Dlatego we wrześniu zeszłego roku nasza Rada była współorganizatorem międzyreligijnego marszu solidarności z prześladowanymi chrześcijanami.

Składamy podziękowania organizatorom, uczestnikom oraz wszystkim zaangażowanym w rozwój dialogu międzyreligijnego, będącego, jak powiedział papież Franciszek podczas niedawnej wizyty w Ankarze, „znakiem nadziei dla świata, który tak bardzo potrzebuje pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu”. Życzymy Bożego błogosławieństwa, inspiracji i wytrwałości w działaniach na rzecz szacunku i dialogu między wyznawcami różnych religii.

W imieniu członków Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów:

Agata Skowron-Nalborczyk

– współprzewodnicząca ze strony katolickiej

Andrzej Saramowicz

– współprzewodniczący ze strony muzułmańskiej

APEL PREZYDIUM KEP WS. DNIA MODLITW, REFLEKSJI I DZIAŁANIA PRZECIW HANDLOWI LUDŹMI WARSZAWA, 8 STYCZNIA 2015 ROKU

W ramach Roku Życia Konsekwowanego – 8 lutego 2015 – w liturgiczne wspomnienie św. Józefiny Bakhita, obchodzony będzie w Kościele Powszechnym dzień modlitw, refleksji i działania przeciw handlowi ludźmi.

Kościół Katolicki, w tym liczne zgromadzenia zakonne na całym świecie, aktywnie angażują się, na wielu płaszczyznach, aby przeciwdziałać temu procederowi. Działania edukacyjne, dyplomatyczne oraz pomoc materialna są jednak niewystarczające i dlatego zwracamy się do wszystkich wiernych Kościoła w Polsce: osób świeckich, duchowieństwa, osób konsekrowanych, dla których los uprowadzanych braci i sióstr nie jest obcy, z gorącą prośbą o wspólną modlitwę w niedzielę 8 lutego, podczas każdej Mszy Świętej oraz o podejmowanie innych, prywatnych inicjatyw modlitewnych.

Niech nie zabraknie nikogo we wspólnym zanoszeniu prośb, aby martwe sumienia osób zajmujących się handlem ludźmi, dotknięte światłem

Bożego Miłosierdzia, dostrzegły w drugim człowieku nie niewolnika, ale siostrę i brata.

Abp Stanisław Gądecki
Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

Abp Marek Jędraszewski
Metropolita Łódzki
Zastępca Przewodniczącego KEP

Bp Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

OŚWIADCZENIE PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI NT. CAHVIO WARSZAWA, 4 LUTEGO 2015 R.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wymienia w rozdziale 1 podstawowe zasady ustroju naszego państwa. Jedną z nich, wyrażoną w art. 18, jest założenie, że: „małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”. Przepis ten wskazuje na instytucję małżeństwa i związane z nim wartości, takie jak rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo.

Mimo tak oczywistego brzmienia przytoczonego przepisu obserwujemy dzisiaj agresywne próby zafałszowania jego znaczenia. Na próby reinterpretacji narażone są nie tylko konstytucyjne gwarancje odnoszące się do małżeństwa, lecz także te, które dotyczą pozostałych wartości. Takie próby, pojawiające się w ostatnich miesiącach już nie tylko w debacie politycznej i publicystyce, ale również w decyzjach Ministra Zdrowia, pomysłach Pełnomocnika Rządu ds. Przeciwdziałania Przemocy oraz inicjatywach legislacyjnych, polegają na rozrywaniu funkcjonalnego i aksjologicznego zespolenia pojęć małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa. To, że kobiety i mężczyźni łączą się na stałe w heteroseksualne, prawnie sformalizowane

pary, oparte na ścisłej więzi osobowej partnerów, by dać życie wspólnym dzieciom i razem je wychować, a potem mieć w nich podporę, nie jest już rzekomo ideałem społecznym, przyświecającym ustrojodawcy i stanowiącym cel polityki rodzinnej państwa, lecz — jak się w tych próbach reinterpretacyjnych podnosi — w pluralistycznym społeczeństwie jest najwyżej jedną z równoprawnych opcji dotyczących intymnych więzi i prokreacji.

Polski system prawny gwarantuje instytucję małżeństwa zawartego między kobietą i mężczyzną o wskazanych wyżej zasadach konstrukcyjnych w przekonaniu, że ich związek ma do spełnienia ważną funkcję społeczną, związaną z założeniem rodziny, macierzyństwem i rodzicielstwem. Nawet jeśli pewne udogodnienia przysługują małżonkom z samej tylko racji pozostawania w związku małżeńskim bez względu na realizowanie tej funkcji, są wyrazem jednolitego traktowania każdego małżeństwa ze względu na jego otwartość na jej realizację i zachętą do wkroczenia na drogę małżeństwa przez innych. Oczywiście nie oznacza to lekceważenia przez prawo tej wartości, jaką jest osobowa i emocjonalna więź samych małżonków, ani tego, że więź ta może być owocna dla społeczeństwa także wtedy, gdy małżonkowie z takich czy innych powodów nie mają naturalnych ani adoptowanych dzieci.

Z tych wszystkich powodów z uznaniem dostrzegamy każdą inicjatywę, która wspiera małżeństwo, pozwala na urzeczywistnienie rodzicielstwa bez nadmiernego lęku o pracę czy wspiera rodziny wielodzietne, które są darem dla społeczeństwa. Zaliczyć do nich należy cenną zmianę prawa pracy w postaci wydłużenia urlopów rodzicielskich, objęcia nimi zarówno matek i ojców czy promowanie udogodnień wynikających z Karty Dużych Rodzin. Niestety, polityka naszego państwa nie jest konsekwentna. Obok wskazanych działań pojawiają się takie inicjatywy, które prowadzą do destrukcji ideału małżeństwa i rzeczywistości rodziny. Budzą one nasz zdecydowany sprzeciw, także dlatego, że są oparte na kłamstwie, według którego nowe rozwiązania prawne mają służyć dobru jednostki, podmiotowości kobiet czy promocji przysługującym każdemu z nas przyrodzonych praw. Wspierają one budowanie relacji międzyludzkich pozbawionych trwałości i wzajemnej odpowiedzialności, przekonują do atrakcyjności pozostawiania poza związkami małżeńskimi, skutkując ostatecznie samotnością, poczuciem pustki i niepokoju u wielu ludzi.

Do działań negatywnych tego rodzaju należy wprowadzenie do sprzedaży bez recepty wczesnoporonnego środka farmaceutycznego. Już samo dopuszczenie do szerokiej dystrybucji środka, który ma działanie nie tylko zapobiegające rozwojowi ciąży, ale także prowadzące wprost do śmierci zarodka jest sprzeczne z prawem do ochrony życia człowieka od chwili jego

poczęcia w łonie matki. Stanowczy sprzeciw budzi fakt dostępności środka wczesnoporonnego dla osób niepełnoletnich, w przeciwieństwie choćby do alkoholu. Tymczasem korzystanie z tego środka stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia fizycznego, psychicznego i duchowego kobiet, tworząc m.in. ryzyko zaburzeń płodności.

Poważnym zagrożeniem dla przyszłości polskich rodzin są podejmowane na nowo przez Sejm RP prace na rzecz ratyfikacji Konwencji Rady Europy o przeciwdziałaniu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Już 5 lutego br. połączone komisje sejmowe mają zająć ostateczne stanowisko w sprawie ustawy ratyfikującej tę Konwencję. Z całą mocą podkreślamy, że przemoc – zarówno wobec kobiet, jak i dzieci czy mężczyźni – jest sprzeczna z zasadami wiary chrześcijańskiej i powinna być eliminowana z relacji międzyludzkich. Wspomniana Konwencja nie wnosi jednak żadnych nowych rozwiązań prawnych przeciwdziałających przemocy. Natomiast wiąże ona zjawisko przemocy z tradycją, kulturą, religią i rodziną, a nie z błędami czy słabościami konkretnych ludzi. W zmianie modelu społecznego z tego, który nawiązuje do tradycji i kultury chrześcijańskiej, na pełen swobody i samorealizacji model wynikający z kultury lewicowo-laickiej dostrzega możliwość likwidacji przyczyn przemocy domowej i przemocy wobec kobiet. Najbardziej zdumiewający jest tymczasem fakt, że to właśnie w takich społeczeństwach w Europie odnotowuje się najwyższy poziom stosowania tego rodzaju przemocy.

Konwencja nie promuje zwalczania realnych przyczyn przemocy, którymi są: alkoholizm, coraz szersze upowszechnianie brutalnej przemocy i pornografii w dostępnej kulturze masowej. Jej założenia wynikają ze skrajnej, neomarksistowskiej ideologii gender. Narusza także suwerenność Polski w sprawach etyki i ochrony rodziny przez nadanie uprawnień kontrolnych pozbawionemu jakiegokolwiek legitymacji demokratycznej komitetowi tzw. ekspertów, który ma określać, jakie standardy w polityce prawnej, edukacyjnej i wychowawczej ma realizować Polska oraz rozliczać nasz kraj z opieszałości w zmianie wciąż jeszcze obecnego tradycyjnego modelu społeczeństwa.

Nasz poważny niepokój budzą również ataki na przedmiot nauczania „Przygotowanie do życia w rodzinie” realizujący w szkołach edukację seksualną, która promuje wychowanie do abstynencji, czystości i wierności. Coraz wyraźniejsze są próby zastąpienia tych treści programem promującym swobodę korzystania z wolności seksualnej, uczącym technik antykoncepcyjnych zamiast odpowiedzialnej dojrzałości za swoją seksualność i przyjaźń z innymi, w końcu odzierającym sferę życia seksualnego z kontekstu małżeństwa i rodziny.

Innym zagrożeniem dla polskich rodzin jest kolejna zapowiedź przygotowania ustawy o związkach partnerskich. Jej ideą jest nadanie wszelkim innym związkom, także osób tej samej płci, takiego samego statusu prawnego, jakim cieszy się małżeństwo. Nie można tego rozumieć jako naszego potępienia ludzi nawiązujących relacje pozamałżeńskie, w tym osób homoseksualnych, ani jako zaprzeczenia potrzeby ochrony ich intymności. Jednakże do ustanowienia racjonalnych i sprawiedliwych udogodnień prawnych, które pomogąby tym ludziom prowadzić ich sprawy prywatne nie potrzeba instytucjonalizacji związków niemałżeńskich na bazie schematu małżeństwa. Wystarczy istniejące instytucje prawne nieznające płci ani orientacji seksualnej, mające o wiele bardziej uniwersalny zakres zastosowania: pełnomocnictwo, współwłasność, umowa spółki, przydatna w razie wspólnego prowadzenia gospodarstwa, testament itp.

Wymienione działania są sprzeczne z obowiązkiem władz publicznych do realizowania zamysłu konstytucyjnego wyrażonego w jednej z zasad ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, jaką jest małżeństwo kobiety i mężczyzny, otwarte na rodzicielstwo, macierzyństwo i stanowiące bazę budowy rodziny. Nie jest to subiektywny pogląd Kościoła katolickiego. Przecież polski Trybunał Konstytucyjny wyraźnie podkreśla, że „ochrona rodziny realizowana przez władze publiczne musi uwzględniać przyjętą w Konstytucji wizję rodziny jako trwałego związku mężczyzny i kobiety nakierowanego na macierzyństwo i odpowiedzialne rodzicielstwo” (art. 18 Konstytucji). Celem regulacji konstytucyjnych odnoszących się do statusu rodziny jest bowiem nałożenie na państwo, a zwłaszcza na ustawodawcę, obowiązku podejmowania takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi istniejące między rodzicami i dziećmi oraz między małżonkami. Nie zaś odwrotnie.

Wymienione działania budzą nasz niepokój zwłaszcza w kontekście poważnego osłabienia polskich rodzin, o czym świadczy dramatyczna sytuacja demograficzna, rosnąca liczba rozwodów, a także wzrastająca liczba dzieci wychowywanych przez samotnych rodziców. Ponadto osłabieniu rodzin sprzyja wysokie bezrobocie i emigracja milionów naszych obywateli, szczególnie młodych, w poszukiwaniu pracy. W tej sytuacji bardzo potrzebna jest autentyczna polityka prorodzinna, która powinna znaleźć się w centrum zainteresowania państwa, samorządu lokalnego, obywateli i mediów.

Decyzją Sejmu RP obecny rok 2015 został ogłoszony „Rokiem Jana Pawła II”, papieża, który dokonał przewrotu kopernikańskiego w etyce seksualnej, opartej na miłości i wzajemnej odpowiedzialności, koncepcji innowacyjnego duszpasterstwa rodziny oraz nowoczesnego feminizmu akcentu-

jącego wyjątkowość i prawdziwą podmiotowość kobiet. Taka proklamacja jest niczym innym jak zobowiązaniem do podążania za ideałem życia, jaki pozostawił nam nasz Wielki Rodak. Pragniemy, by dla polskiego ustawodawcy powoływanie się na Jana Pawła II nie stało się jedynie pustym, pozbawionym choćby odpowiedzialności za słowo, gestem. Liczymy na to, że nauczanie Papieża Polaka, obrońcy rodziny i ludzkiego życia, stanie się inspiracją do podejmowania mądrych oraz odpowiedzialnych działań zmierzających do ochrony rodziny i jej praw.

Abp Stanisław Gądecki

Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

Abp Marek Jędraszewski

Metropolita Łódzki
Zastępca Przewodniczącego KEP

Bp Artur G. Miziński

Sekretarz Generalny KEP

OŚWIADCZENIE RZECZNIKA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI NT. CAHVIO WARSZAWA, 6.02.2015 R.

Decyzja posłów głosujących za przyjęciem ustawy o ratyfikacji Konwencji CAHVIO jest sygnałem, że nie jest dla nich priorytetem dobro małżeństwa, rodziny i przyszłość demograficzna Polski.

Konferencja Episkopatu Polski podkreśla raz jeszcze, że przemoc stosowana wobec kogokolwiek jest sprzeczna z zasadami wiary chrześcijańskiej i powinna być eliminowana z relacji międzyludzkich. Jednak Konwencja nie wnosi żadnych nowych rozwiązań prawnych przeciwdziałających przemocy. Wiąże natomiast zjawisko przemocy z tradycją, kulturą, religią i rodziną, a nie z błędami czy słabościami konkretnych ludzi.

Konferencja Episkopatu raz jeszcze przypomina, że Konwencja ogranicza suwerenne kompetencje Polski w sprawach etyki i ochrony rodziny przez

nadanie uprawnień kontrolnych pozbawionemu jakiegokolwiek legitymacji demokratycznej komitetowi tzw. ekspertów (GREVIO), który będzie określał, jakie standardy w polityce prawnej, edukacyjnej i wychowawczej ma realizować Polska oraz rozliczać nasz kraj z opieszałości w zmianie wciąż jeszcze obecnego tradycyjnego modelu społeczeństwa.

Ks. dr hab. Józef Kloch
Rzecznik Konferencji Episkopatu Polski

**„NIEWIDOMEMU BYŁEM OCZAMI,
CHROMEMU SŁUŻYŁEM ZA NOGI” (Hi 29,15)
SŁOWO ABP. ZYGMUNTA ZIMOWSKIEGO
Z OKAZJI XXIII MIĘDZYNARODOWEGO
DNIA CHOREGO
WARSZAWA, 8 LUTEGO 2015 R.**

Czcigodni Kapłani, Osoby Życia Konsekwentnego,
Umilowani, Siostry i Bracia w Chrystusie Panu!

W najbliższą środę 11 lutego, czyli we wspomnienie Matki Bożej z Lourdes będziemy obchodzili XXIII Międzynarodowy Dzień Chorego ustanowiony przez Jana Pawła II, którego myślą przewodnią są słowa: „Sapientia cordis”. Z tej okazji papież Franciszek zaprasza do medytacji słów z Księgi Hioba: „Niewidomemu byłem oczami, chromemu służyłem za nogi” (Hi 29,15), a także przesyła swoje Orędzie, w którym wyraża wdzięczność wszystkim opiekującym się osobami chorymi i cierpiącymi. Ojciec Święty pisze: „Czas spędzony obok chorego jest czasem świętym.”

Zgłębiając Orędzie papieskie, pozwólcie Kochani, że ze szpitalnego łóżka, zarówno jako Przewodniczący Papieskiej Rady ds. Służby Zdrowia i Duszpasterstwa Chorych, jak również i pacjent - w imieniu osób chorych i własnym - pragnę wyrazić wdzięczność wszystkim pracownikom Służby Zdrowia. Serdeczną wdzięcznością pragnę objąć lekarzy, pielęgniarki i pielęgniarzy, pracowników administracji, kierowców karettek, osoby pracujące w kuchniach szpitalnych, dbające o czystość, wolontariuszy; wszystkich,

którzy służą bliźnim jak Dobrzy Samarytanie. Każdemu z osobna życzę, mówiąc językiem Pisma Świętego: „Niech Cię Pan błogosławi i strzeże. Niech Pan rozpromieni oblicze swe nad tobą, niech cię obdarzy swą łaską. Niech zwróci ku tobie oblicze swoje i niech cię obdarzy pokojem”. (Lb 6,24-26). Swoją posługą naśladowujecie Jezusa Chrystusa, który niejednokrotnie dawał przykłady troski o chorych i cierpiących.

Umiłowani! W tym miejscu, jako brat w biskupstwie i kapłaństwie, a jednocześnie pacjent, pragnę wyrazić serdeczną wdzięczność tym, którzy przyprowadzają chorych do Jezusa oraz tym, którzy Jezusa przyprowadzają do chorych. Niech Pan wynagrodzi posługę księżom kapelanom posługującym w placówkach Służby Zdrowia oraz kapłanom, którzy odwiedzają chorych i cierpiących w domach, niosąc Chrystusa w Komunii Świętej i służąc w sakramencie pojednania, zarówno w Pierwsze Piątki Miesiąca, jak i w inne dni roku. Do Chrystusa prowadzą chorych także członkowie rodziny i przyjaciele, bracia zakonni i siostry oraz katolickie środki społecznego przekazu. Wasza ewangeliczna posługa jest niezastąpiona!

Zwracam się również do Was, kochani bracia i siostry niosący krzyż cierpienia! Św. Jan Paweł II uczył nas swoim przykładem, że drogą świętości może być również doświadczenie choroby. On sam, jako święty szlifowany cierpieniem, napisał list „O chrześcijańskim sensie cierpienia” (*Salvifici doloris*), w którym przypomniał słowa św. Pawła: „W moim ciele dopełniam braki udreń Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół” (Kol 1,24). Papież niejednokrotnie zaznacza, iż cierpienie ofiarowane Panu Bogu łączy się z cierpieniem Jezusa na krzyżu, dla zbawienia świata i dla dobra Kościoła, który jest naszą Matką.

Kończąc ten list pisany z potrzeby serca, pragnę wyrazić wdzięczność Panu Bogu za dar zdrowia do którego powoli powracam, a także za modlitwę i życzliwość Wszystkim, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Szczególnie dziękuję Księżom Biskupom, Duszpasterzom i Wiernym mojej rodzinnej Diecezji Tarnowskiej i Diecezji Radomskiej, w której posługiwałem. Jestem wdzięczny za to, że w kościołach i kaplicach tych diecezji modlono się w mojej intencji. Jednocześnie proszę o dalszą modlitwę, abym mógł wypełniać to, do czego zostałem wezwany przez Papieża Benedykta XVI, a co zostało zawarte już na moim obrazku prymicyjnym w słowach: „Idę Panie, aby Ci służyć w ubogich i cierpiących”.

Pragnę zakończyć słowami Ojca Świętego Franciszka z tegorocznego Orędzia: „Macierzyńskiej opiece Maryi, która przyjęła w swoim łonie i zrodziła Mądrość wcieloną, Jezusa Chrystusa, naszego Pana, powierzam tegoroczny Światowy Dzień Chorego. O Maryjo, Stolico Mądrości, jako

nasza Matka wstawiaj się za wszystkimi chorymi i za tymi, którzy się nimi opiekują. Spraw, abyśmy w służbie cierpiącemu człowiekowi i przez samo doświadczenie cierpienia, mogli przyjąć i rozwijać w sobie prawdziwą mądrość serca”.

+ Abp Zygmunt Zimowski

Biskup Senior Diecezji Radomskiej
Przewodniczący Papieskiej Rady ds.
Służby Zdrowia i Duszpasterstwa Chorych

**„Z MISJONARZAMI GŁOŚMY POJEDNANIE”
KOMUNIKAT NA II NIEDZIELĘ WIELKIEGO
POSTU „AD GENTES”
1 MARCA 2015 R.**

Umiłowani w Chrystusie Panu Kapłani,
Siostry i Bracia!

Przeżywamy drugą niedzielę Wielkiego Postu zwaną „ad gentes” jako Dzień Modlitwy, Postu i Solidarności z Misjonarzami pod hasłem „Z misjonarzami głośmy pojednanie”. Obchodzimy ją w roku IV Krajowego Kongresu Misyjnego, którego patronem został św. Jan Paweł II, największy współczesny misjonarz. Kongres odbędzie się w dniach 12-14 czerwca w Warszawie pod hasłem „Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału”.

Pragniemy objąć naszą modlitwą misjonarki i misjonarzy z Polski, którzy mimo wielu przeciwności, a niekiedy i ryzyka utraty życia, wytrwale głoszą Chrystusa. Z niepokojem obserwujemy narastanie konfliktów zbrojnych, zwłaszcza w najuboższych regionach świata. Setki tysięcy ludzi żyją w niewyobrażalnej nędzy i doświadczają cierpienia z powodu brutalnych prześladowań, konfliktów etnicznych i religijnych. Niestety, o wielu konfliktach w Afryce i Azji milczy światowa opinia publiczna, skazując ich ofiary na zapomnienie i osamotnienie.

Misjonarki i misjonarze są obecni wśród cierpiących, służą pomocą i wsparciem duchowym. Głoszą pojednanie i pokój. Wzywają zwaśnionych do przebaczenia, wyzbycia się uprzedzeń i wrogości. Uczą dialogu i odbudowują wzajemne zaufanie i szacunek. Misjonarze udzielają schronienia sie-

rotom, porzuconym, chorym, niepełnosprawnym i starszym. Solidaryzując się w ten sposób z Chrystusem prześladowanym i cierpiącym w ubogich, są znakiem nadziei na lepszą przyszłość.

Mamy świadomość, że wobec Boga wszyscy jesteśmy współodpowiedzialni za misje. Pomagając misjonarkom i misjonarzom, których liczba systematycznie wzrasta, spłacamy nasz dług wdzięczności za wiarę. W imieniu misjonarzy wyrażam głęboką wdzięczność wszystkim kapłanom i wiernym za stałą troskę o misje. Dzięki Waszej modlitwie i ofiarności świadczą oni o Chrystusie poprzez słowo, szafują sakramenty święte oraz budują kościoły i kaplice, ośrodki zdrowia i szkoły. Misjonarze pomagają ubogim, wspierają chorych, więźniów i starców. Potrzebują oni naszej pomocy. Niech wyrazem solidarności z nimi będzie wytrwała modlitwa. Chorzy i starsi niech upraszają Boga błogosławieństwem dla posługi misyjnej ofiarowując swe cierpienia, trudy oraz niedostatki w intencji misji. Dzieci i młodzież niech włączą się w prace parafialnych grup misyjnych.

Oprócz pomocy modlitwowej misje potrzebują naszego finansowego wsparcia. Pomóżmy misjonarzom przekazując dziś ofiarę do puszek. Dołączmy do grona Darczyńców misji poprzez ofiary na konto Dzieła Pomocy „Ad Gentes”, a także wysyłając sms-a na numer 72032. Poprzez naszą hojność stajemy się współpracownikami misjonarzy. Informacje o formach pomocy misjom znajdziemy na stronach www.misje.pl i www.adgentes.misje.pl.

Zapewniając o modlitwie i wdzięczności za pomoc misjom Wszystkim z serca błogosławieć: w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

+ Jerzy Mazur SV

Przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji
Ełk-Warszawa, Święto Ofiarowania Pańskiego, 2 II 2015 r.

OPINIA TEOLOGICZNA KOMISJI NAUKI WIARY KEP W SPRAWIE TZW. SPOWIEDZI FURTKOWEJ WARSZAWA, 23 LUTY 2015 R.

1. W ostatnim czasie jesteśmy świadkami pojawienia się nowej formy sprawowania sakramentu pokuty w postaci tzw. spowiedzi furtkowej. Jej geneza nie jest do końca jasna. Jak dotąd nikt nie podaje jasno sprecyzowanej

definicji „spowiedzi furtkowej” a praktyka się upowszechnia. Sama nazwa jest niejasna i tajemnicza. Niektórzy mówią tu o spowiedzi generalnej połączonej z modlitwą o uwolnienie. Takie określenie jest jednak mylące i może wprowadzać w błąd. Jak wynika z dostarczonych komisji materiałów, istota tej spowiedzi polega na zamykaniu „furtki” (stąd nazwa „furtkowa”), które grzech (osobisty lub „pokoleniowy”) otwarł przed szatanem, dając mu w ten sposób pewną władzę nad człowiekiem. Cechą charakterystyczną „spowiedzi furtkowej” jest wysoce rozbudowany, aczkolwiek ograniczony do pierwszego przykazania Dekalogu (stąd nie jest to spowiedź generalna) rachunek sumienia oraz modlitwa o uwolnienie, czasem przybierająca formę uroczystego egzorcyzmu. Tego rodzaju praktyka domaga się pogłębionej refleksji oraz oceny teologicznej i pastoralnej.

2. Różne opisy „spowiedzi furtkowej” sugerują, że mamy tu do czynienia z pewnego rodzaju synkretyzmem, polegającym na łączeniu sakramentu pokuty z elementami psychoterapii i egzorcyzmu. Te trzy elementy należy wyraźnie od siebie oddzielić, gdyż stanowią one trzy różne płaszczyzny niesienia pomocy człowiekowi. Ich przekraczanie jest w większości przypadków przekraczaniem granic własnych kompetencji, co może prowadzić do poważnej szkody psychicznej i duchowej penitenta. W tym aspekcie „spowiedź furtkowa” jawi się jako prawdziwe zagrożenie duchowe. Trzeba ponadto zauważyć, że przyzwolenie na wprowadzenie nowej formy sakramentu pokuty, i to bez zgody kompetentnych władz kościelnych (!), może uruchomić lawinę kolejnych pomysłów na „ulepszanie” tego sakramentu. Przykładem tego może być praktykowana już spowiedź połączona z uzdrawianiem obrazu ojca. Taka sytuacja grozi chaosem, a ostatecznie rozbiciem jednego Sakramentu Pokuty i Pojednania. W pogoni za nadzwyczajnością wierni mogą nie chcieć „zwykłej” spowiedzi jako w ich przekonaniu bezwartościowej. Grozi to pojawieniem się księży-specjalistów, namaszczonech lub samozwańczych „guru”, dysponujących monopolem na sprawowanie takiej czy innej formy sakramentu pokuty.

3. Istotną kwestią w praktykowaniu tzw. spowiedzi furtkowej jest badanie poprzez bardzo obszerny zestaw pytań, aż na trzech poziomach (penitent, rodzina, przodkowie), czy w przeszłości popełnione grzechy nie są nadal otwartymi „furtkami” dla złego ducha, które należy zamknąć. W takim rozumowaniu sugeruje się, że potomstwo ponosi konsekwencje za grzechy przodków, co byłoby nawiązaniem do przekonania Starego Testamentu o odpowiedzialności zbiorowej. Potwierdza go powiedzenie w formie przysłowia: „Ojcowie jedli zielone winogrona, a zęby ścierpły synom” (Jr 31,29; Ez 18,2). Cytujący go prorocy Jeremiasz i Ezechiel jednomyślnie twierdzą, że zasada odpowiedzialności zbiorowej jest jednak błędna i nie należy się nią posługiwać

(Jr 31,30; Ez 18,3-4). Nikt nie ponosi odpowiedzialności za winy przodków. Wprawdzie historia ludzi, całego narodu, jest historią grzechu, ale o śmierci czy życiu duchowym rozstrzyga postawa każdego człowieka w danej sytuacji (por. Pwt 24,16). W duchu odpowiedzialności indywidualnej każdy osobiście odpowiada za swoje postępowanie przed Bogiem. W całej pełni potwierdza to Nowy Testament, w którym nie spotykamy się z jakimś przypadkiem odwoływania się do grzesznej przeszłości przodków, aby w ten sposób uzasadnić aktualną obecność demonicznych związań.

4. Poważnym nadużyciem jest wprowadzanie w ryt sakramentu pokuty modlitwy o uwolnienie, której tekst przyjmuje czasem formę uroczystego egzorcyzmu. Dodatkowa modlitwa o uwolnienie podważa skuteczność wcześniej udzielonego sakramentalnego rozgrzeszenia. Należy pamiętać, że sama spowiedź jest już egzorcyzmem, a uwolnienie od winy jest owocem doświadczenia absolutnego usprawiedliwienia, jakie otrzymuje się w rozgrzeszeniu. To samo dotyczy innych elementów „spowiedzi furtkowej”, których nie przewidują Obrzędy pokuty. Trzeba stanowczo podkreślić, że sakramenty są dobrem Kościoła i żaden kapłan nie ma prawa samowolnego wprowadzania nowych elementów do rytu sakramentalnego ustalonego przez kompetentną władzę kościelną. Wszelkie innowacje w tym zakresie, czynione bez wiedzy i zgody odpowiednich instancji, są nadużyciem.

5. Groźne jest również szukanie nowych spowiedników, by zlokalizować „furtkę” i ją zamknąć ostatecznie. Wiąże się z tym wielokrotne powtarzanie tej samej spowiedzi aż do skutku. Tego rodzaju praktyka może doprowadzić do skrupułów oraz osłabienia wiary w nieograniczoną moc Bożego miłosierdzia. Ponadto zakłada ona, że jakiś grzech niewyznany bez winy penitenta (np. wskutek zapomnienia) pozostaje nieodpuszczony i nadal może stanowić „furtkę” dla złego ducha. Jest to niezgodne z nauką Kościoła, wedle której do ważności spowiedzi wymagana jest zawsze i koniecznie zupełność formalna wyznania grzechów, niekoniecznie zaś materialna.

6. Nieuzasadnione jest także przekonanie, że tylko określone wykroczenia otwierają „furtkę” dla złego ducha. W konsekwencji rachunek sumienia w „spowiedzi furtkowej” ogranicza się do jednego (zwykle pierwszego) przykazania, co poważnie narusza integralność tego sakramentu. Do tego dochodzi spowiadanie się z cudzych grzechów (tzw. grzechów pokoleniowych). Kościół nie zna takiej praktyki. Wręcz przeciwnie, zgodnie z nauczaniem kościelnym wszystkie przykazania Dekalogu stanowią integralną całość, w związku z czym przekroczenie jednego z nich jest także naruszeniem pozostałych (por. Jk 2,10-11; KKK 2069). Katechizm Kościoła Katolickiego idąc za Soborem Trydenckim stwierdza wyraźnie, że podczas spowiedzi winno się wyznać wszystkie grzechy śmiertelne, „choćby byłyby najbar-

dziej skryte i popełnione przeciw dwu ostatnim przykazaniom Dekalogu, ponieważ nie-kiedy ciężej one ranią duszę i są bardziej niebezpieczne niż te popełnione jawnie” (KKK 1456).

7. Zastrzeżenia budzi również sposób, w jaki przy okazji „spowiedzi furtkowej” przeprowadzany jest rachunek sumienia. Spowiednik nie może zapominać, że podstawą sakramentu pokuty jest wolność penitenta i świadomość jego sumienia. Przygotowując się do spowiedzi, penitent sam powinien dokonać aktu samooceny, a następnie wyrazić żal za swoje grzechy i postanowienie poprawy. Owszem spowiednik powinien wesprzeć penitenta we właściwym przeżyciu spowiedzi, aby nie odchodził od konfesjonału z wątpliwościami, m.in. co do integralności spowiedzi. Nie może jednak penitenta zastępować w szukaniu prawdy o własnym życiu. Robienie z penitentem monstrualnie rozbudowanego rachunku sumienia, i to wyłącznie pod kątem grzechów, które miałyby otworzyć „furtki” dla szatana, jest koncentrowaniem się na nim jako głównym sprawcy zła, a nie na pełnej prawdzie o człowieku. Sama spowiedź to nie pora na robienie rachunku sumienia z penitentem. Dodatkowe pytania mają służyć między innymi uściśleniu materii grzechu, wyjaśnieniu kwestii wątpliwych, niejasno czy zdawkowo sformułowanych. Nie należy więc w trakcie spowiedzi czynić notatek (np. dotyczących grzechów, nazw demonów itp.), zagrażających naruszeniem tajemnicy spowiedzi.

8. Miejscem uwrażliwiania wiernych na różnego rodzaju zagrożenia duchowe jest szeroko rozumiane nauczanie kościelne. Dobrym miejscem ku temu jest wspólnotowe słuchanie słowa Bożego w obrzędzie pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią czy też nabożeństwa pokutne w ramach dalszego przygotowania wiernych do sakramentu pojednania. Przed indywidualną spowiedzią, w homilii lub kierowanym przez celebransa rachunku sumienia, jest stosowny moment, by uwrażliwiać wiernych na niebezpieczeństwa różnych zniewoleń. Wierni świadomi owych zagrożeń, pouczeni jak przygotowywać się do spowiedzi i w jaki sposób wyznawać grzechy, będą się dobrze i owocnie spowiadać.

9. W przypadku spraw trudnych i patologicznych ich rozwiązanie nie jest możliwe w konfesjonale. Istnieją też problemy życiowe, które nadają się na dłuższą rozmowę poza konfesjonalem, czy może wymagałyby kierownictwa duchowego. W samej spowiedzi zamiast tracić czas na szukanie szatańskich „furetek” należy otwierać wiernych na słowo Boże, na zaufanie w moc Bożej łaski, na przemianę w myśleniu, by żyć Ewangelią w realiach swego życia i powołania. W takiej perspektywie „spowiedź furtkowa” jawi się nawet jako szatańska prowokacja. Sakrament pokuty zamiast stać się miejscem spotkania człowieka z miłosierną miłością Boga, która uzdrawia i leczy, staje

się napawającą lękiem konfrontacją z siłami zła. Dlatego zamiast zamykać „furtki” przed szatanem, należy jeszcze bardziej otwierać penitenta na Chrystusa, a w Nim na nowość życia chrześcijańskiego, by trwało w nim „nasionie Boże” (słowo Boże, łaska, Duch Święty), bo tylko taki człowiek nie może grzeszyć (por. 1 J 3,9).

10. „Spowiedź furtkowa” budzi również szereg zastrzeżeń o charakterze dogmatycznym i religiologicznym. Z punktu widzenia duszpasterskiego warto zapytać, na czym polega jej „sukces”? Dlaczego wierni chcą się w ten sposób spowiadać? Wydaje się, iż głównym motywem jest tutaj doświadczenie zniewolenia jakimś konkretnym złem. Człowiek ma poczucie, że nie panuje nad swoim życiem; wydaje mu się, że jakaś mroczna siła trzyma go na uwięzi i ściąga w dół. W takiej perspektywie „spowiedź furtkowa” jawi się jako konkretna oferta wyzwolenia. Trzeba jednak zauważyć, iż źródła zniewolenia człowieka mogą być bardzo różne. Niekoniecznie mają one charakter demoniczny, o czym zdają się zapominać zwolennicy „spowiedzi furtkowej”. Zgodnie ze świadectwem biblijnym, pierwszym i podstawowym źródłem zniewolenia jest grzech (hamartia). Nie jest on tylko aktem nieposłuszeństwa względem Boga, ale także mocą, która bierze człowieka w niewolę i nim zawładza: „każdy, kto popełnia grzech, jest niewolnikiem grzechu” (J 8,34; por Ga 4,3). Tej zniewalającej mocy grzechu nie należy identyfikować z mocą złego ducha. Biblia ukazuje wprawdzie związek między nim a grzechem, jednak nie ma on charakteru koniecznościowego (jeśli w rycie chrzcielnym jest mowa o szatanie, „który jest głównym sprawcą grzechu”, to sformułowanie to odnosi się do faktycznego porządku zbawienia). Człowiek mógł być zgrzeszyć także bez pomocy szatana. Właściwe źródło grzechu nie leży więc poza człowiekiem, ale w nim samym. Jest nim wolność – jedyna „furtka”, przez którą zło ma do niego przystęp: „[...] grzech leży u wrót i czyha na ciebie, a przecież ty masz nad nim panować” (Rdz 4,7). Błędem jest zatem nazywanie grzechu „furtką”, przez którą szatan niepostrzeżenie wkrada się w życie człowieka i staje się jego cichym reżyserem. Wizja taka może stać się niebezpieczną strategią spychania winy na innych, a nawet postrzegania siebie w kategoriach ofiary: „Wąż mnie zwiódł i zjadłam” (Rdz 3,23). W konsekwencji demonizowanie rzeczywistości może prowadzić do wymawiania się od odpowiedzialności za zło, u którego początku stoją nasze osobiste decyzje i czyny. W Sakramencie Pokuty i Pojednania człowiek otrzymuje szansę stanięcia w prawdzie i doświadczenia wyzwalającej mocy Bożego miłosierdzia. Wciąż jednak pozostaje w nim „pożądanie grzechu” (fomes peccati), które Sobór Trydencki nazywa także „pożądlivością” (concupiscentia). Określenia te wskazują na pewną skłonność ludzkiej woli do zła. Jest ona skutkiem grzechu pierworodnego i pozostaje

także w człowieku usprawiedliwionym przez Chrystusa – a więc po chrzcie świętym. Do tego dochodzą różne skłonności naturalne, których źródła tkwią w konkretnych uwarunkowaniach biologicznych, społecznych i kulturowych. Swoją rolę mogą odgrywać także różnego rodzaju zranienia w sferze psychicznej i duchowej, sięgające nieraz głębokich pokładów ludzkiej osobowości. W takiej perspektywie staje się jasne, że sakramentu pokuty nie można traktować w sposób magiczny. Uzdrawienie/wyzwolenie, które rzeczywiście się w nim dokonuje, jest procesem, gdyż ma ono zawsze na uwadze ludzką wolność i respektuje całą złożoną strukturę ludzkiej osoby. Niestety, przy okazji „spowiedzi furtkowej” element ten niemal wcale nie dochodzi do głosu. W konsekwencji zachodzi niebezpieczeństwo składania penitentowi nierealnych obietnic, których niespełnienie spotęguje w nim tylko poczucie rozczarowania i frustracji. W życiu duchowym nie ma automatyzmu. Nie można w jednym momencie przekreślić dwudziestu lat życia w nałogu lub zmagania się z jakimś bolesnym problemem i zacząć wszystko od nowa. Nie taka jest biblijna wizja człowieka i zbawienia. Łaska Boża nie jest jakimś „dobrym fatum”, które niejako za plecami człowieka wszystko prowadzi ku dobremu. *Gratia supponit naturam*. Bóg nie łamie natury, ale respektuje prawa, które sam jej nadał.

11. W ostatnim czasie spotykamy się z przesadnym podkreśleniem roli szatana w życiu jednostek i całych społeczności. Mówi się nawet o „złu pokoleniowym”, którego destruktywna moc może przetrwać nawet wody chrztu świętego. Nietrudno dostrzec w tym pewne tendencje dualistyczne, które nie znajdują żadnego uzasadnienia w chrześcijańskiej wizji Boga, świata i człowieka. Kościół od samego początku głosił, że całe stworzenie jest dobre, gdyż ma swoje źródło w Bogu, który jest dobrem absolutnym (por. Rdz 1,18; Mdr 1,14; Dz 11,5-10). Nie ma zatem jakiejś złej energii (duchowej lub materialnej), która przenikałaby rzeczywistość, i którą można by wykorzystać w dobrym bądź złym celu (np. przy pomocy magicznych zaklęć, radiestezji itd.). Także szatan jest ontologicznie dobry, a zło, które czyni, wynika z wolności jego decyzji. Zło jest brakiem należnego dobra (*privatio boni*), w związku z czym nie może być ani bytem substancjalnym, ani żadnym pozytywnym stanem rzeczy (wszystko co jest, jest dobre: *ens et bonum convertuntur*). W przeciwnym razie należałoby przyjąć istnienie dwóch pryncypiów, będących źródłem dobra i zła, co jednak pozostaje w głębokiej sprzeczności z chrześcijańską nauką o stworzeniu. Jeśli mówi się czasem o „złu metafizycznym” (Leibniz), to akcentuje się jedynie egzystencjalną i istotową ograniczoność bytu na tle bytu absolutnego. Teologia chrześcijańska nie wyklucza wprawdzie działań szatańskich i demonicznych, uznając je za jedno ze źródeł grzechu, jednak ich nie wyolbrzymia.

Chrześcijanin żyje świadomością, że Chrystus pokonał moce szatańskie, i że to Jego zwycięstwo ma charakter ostateczny i nieodwołalny (por. J 12,31; Ef 1,20-22; Kol 2,15; Ap 12,9). Szatan w żadnym wypadku nie jest równym przeciwnikiem Boga. Nie przysługuje mu też żadna władza nad człowiekiem. Dzięki zwycięstwu Chrystusa na krzyżu człowiek odzyskał utraconą wolność i może stać się uczestnikiem królestwa Bożego. To wyzwolenie człowieka jest wyzwoleniem „od”, a jednocześnie wyzwoleniem „ku”; wyzwoleniem, umożliwiającym podejmowanie czynów prowadzących do zbawczego zjednoczenia z Bogiem i ukazujących w świecie Chrystusowe zwycięstwo na krzyżu. W kontekście „spowiedzi furtkowej” oznacza to: samo zamykanie „furtok” nie wystarczy; o wiele bardziej trzeba otwierać człowieka na Boga i Jego zbawcze słowo (por. Mt 12,43-45; Łk 11,24-26).

12. Charakterystyczne dla zwolenników „spowiedzi furtkowej” demonizowanie rzeczywistości wiąże się ze zdecydowaną negatywną oceną religii niechrześcijańskich, zwłaszcza religii Wschodu. Należy stanowczo stwierdzić, iż nie jest to stanowisko Kościoła katolickiego. Sobór Watykański II stwierdza wyraźnie: „Kościół katolicki nic nie odrzuca z tego, co w religiach owych prawdziwe jest i święte. Ze szczerym szacunkiem odnosi się do owych sposobów działania i życia, do owych nakazów i doktryn, które chociaż w wielu wypadkach różnią się od zasad przez niego wyznawanych i głoszonych, nierzadko odbijają promień owej Prawdy, która oświeca wszystkich ludzi” (DRN 2).

13. Mając na uwadze wszystkie poczynione uwagi, postuluje się, by władza kościelna oficjalnie zakazała praktyki tzw. spowiedzi furtkowej. Jej potrzebę dobrze spełnia wypróbowana i przyjęta w Kościele praktyka spowiedzi generalnej, którą dla uniknięcia nieporozumień należy nazywać „generalną”, a nie „furtkową” czy jakkolwiek inną. Duszpasterzom należy zalecić częstsze sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania w drugiej formie (pojednania wielu penitentów z indywidualnym wyznaniem grzechów i rozgrzeszeniem), zwłaszcza w dni Adwentu i Wielkiego Postu oraz podczas rekolekcji parafialnych. Warto również zachęcać wiernych do korzystania z kierownictwa duchowego oraz różnego rodzaju rekolekcji. Tam, gdzie zachodzi uzasadniona konieczność, należy zachęcać do skorzystania z pomocy psychoterapeuty lub diecezjalnego egzorcysty.

OŚWIADCZENIE KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI NT. CAHVIO WARSZAWA, 3 MARCA 2015 R.

Na posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniach od 4 do 6 marca 2015 roku zaplanowano debatę i głosowanie nad ratyfikacją Konwencji Rady Europy CAHVIO. W związku z tym Konferencja Episkopatu Polski przypomina swoje stanowisko w tej sprawie.

Przemoc stosowana wobec kogokolwiek jest sprzeczna z zasadami wiary chrześcijańskiej i jako taka powinna być eliminowana z relacji międzyludzkich. Biskupi podkreślają, że Konwencja błędnie wiąże zjawisko przemocy z tradycją, kulturą, religią i rodziną, nie zaś z błędami czy słabościami konkretnych ludzi.

CAHVIO ogranicza też suwerenne kompetencje Polski w sprawach etyki i ochrony rodziny przez nadanie uprawnień kontrolnych komitetowi tzw. ekspertów (GREVIO), pozbawionemu jakiegokolwiek legitymacji demokratycznej. Komitet ten będzie określał, jakie standardy w polityce prawnej, edukacyjnej i wychowawczej ma realizować Polska oraz będzie rozliczać nasz kraj z realizacji tychże.

Konferencja Episkopatu Polski, poprzez Radę ds. Rodziny, podkreśliła już uprzednio, że CAHVIO nie zmierza do budowania pozytywnych relacji pomiędzy ludźmi, ale służy projektowi przebudowy społeczeństwa na bazie ideologicznej i z tego powodu nie może być zaakceptowana.

Biskupi wyrażają uznanie dla działań wielu osób i organizacji pozarządowych, w tym szczególnie dla ruchów prorodzinnych, które ukazywały zagrożenia wynikające z ratyfikacji Konwencji, a od wielu lat działają na rzecz dobra rodzin.

Episkopat Polski ma nadzieję, że dla senatorów Rzeczypospolitej Polskiej sprawą zasadniczą jest dobro małżeństwa, rodziny i przyszłość demograficzna Polski oraz że uznają oni, iż zapisy Konwencji CAHVIO nie wnoszą żadnych nowych rozwiązań prawnych przeciwdziałających przemocy, wobec czego wprowadzanie Konwencji w Polsce jest bezzasadne.

Bp Artur Miziński
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

GŁOS PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W KONTEKŚCIE PRZYGOTOWYWANEJ USTAWY O LECZENIU NIEPŁODNOŚCI WARSZAWA, 4 MARCA 2015 R.

Kościół jest świadomy, że niepłodność stała się w Polsce chorobą cywilizacyjną. Wyraża szczere współczucie parom dotkniętym tym cierpieniem i pragnie im towarzyszyć. Uważamy za konieczne stworzenie narodowego programu prawdziwego leczenia niepłodności. Współczesna medycyna wskazuje bowiem jasno, że usunięcie medycznych lub psychologicznych przyczyn niepłodności daje znacznie większe szanse na urodzenie zdrowego dziecka niż procedury sztucznie wspomaganego rozrodu, które nie leczą niepłodności.

Rozumiemy potrzebę ustawowego uregulowania kwestii zapłodnienia pozaustrojowego, gdyż obecny brak jakichkolwiek rozwiązań pozwala na całkiem dowolne postępowanie z ludzkim materiałem genetycznym i powoływaniem do życia embrionami. Z moralnego punktu widzenia dopuszczenie sztucznego zapłodnienia nie może być zaakceptowane, czyni bowiem człowieka produktem działania ludzkiego, poddanego racjonalności technicznej, a nie etycznej. Podobnie, nie każda regulacja może być zaakceptowana w perspektywie unormowań Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przewiduje ona konieczność traktowania ludzkiego embrionu jako człowieka, z wrodzoną godnością, jako podmiotu, a nie przedmiotu czy zlepkę komórek.

Z tego powodu embriion ludzki musi być traktowany w równie podmiotowy sposób, jak każdy z nas. Nie może być sprowadzony do rodzaju tkanki i traktowany jako materiał genetyczny o zdolności do dalszego rozwoju ani jako projekt człowieka. Niedopuszczalne jest również poddawanie go procedurze selekcji, mrożeniu, modyfikacji. Nie wolno uczynić go przedmiotem eksperymentu. Nie można zaakceptować tworzenia embrionów na przyszłość, do ewentualnego wykorzystania w razie potrzeby. Należy zaznaczyć, że wszelkie manipulacje i przechowywanie embrionów zmniejsza ich potencjał do dalszego rozwoju i zwiększa ryzyko ich obumarcia. Warto przestrzec, że współczesne badania naukowe – wbrew temu, co twierdzą specjaliści związani z funkcjonowaniem klinik *in vitro* – wskazują na nieuniknione negatywne skutki medyczne dla dzieci, których konsekwencje indywidualne oraz populacyjne są poważne i nie do końca przewidywalne.

Pamiętajmy o tym, że w encyklice *Evangelium vitae* Jan Paweł II przypominał, że „skoro tylko komórka jajowa ulega zapłodnieniu, rozpoczyna się życie, które nie należy już ani do ojca, ani do matki, ale do nowej istoty ludzkiej, która rozwija się samoistnie” (EV 60). Z tego powodu ustawa powinna

zawierać szczególne rozwiązania nakierowane na dobro dziecka. Musi gwarantować mu pozostawanie pod pieczę rodziców, prawo do poznania prawdy o pochodzeniu biologicznym, a także prawo do poczęcia w sposób naturalny. Dlatego za swój obowiązek uważamy przypomnienie, że przygotowywana przez rząd ustawa o tak zwanym leczeniu niepłodności – która niebawem trafi do Parlamentu – powinna wspomagać przede wszystkim rozwój klinik gwarantujących leczenie niepłodności, a nie koncentrować się na opcji sztucznie wspomaganey prokreacji. Podobnie, musi zawierać ograniczenie, które zagwarantuje, by dzieci – dla ich dobra – nie były powoływane w procedurze *in vitro* poza relacją małżeńską, w parach nieformalnych.

Z perspektywy dobra dziecka należy również rozpatrywać ewentualne zezwolenia na oddawanie innym parom embrionów powołanych do życia przez jego rodziców genetycznych czy na korzystanie z nasienia innego mężczyzny niż mąż. Rodzi to ogromne problemy związane z tym, na kim ciążyć będą obowiązki rodzicielskie, w którym momencie będą przechodzić na inne osoby i w jakim zakresie; w końcu z tym, jakie obowiązki moralne spoczywać będą na osobach w różny sposób zaangażowanych w powołanie do życia, przyjęcie do urodzenia i wychowania dziecka. Dopuszczenie takich możliwości jest systemowym brakiem troski o dziecko i lekceważeniem jego potrzeb.

Na koniec chcemy wyraźnie podkreślić, iż mimo krytycznego stosunku do procedury *in vitro*, między innymi ze względu na traktowanie w niej dzieci jako przedmiotów ludzkiego działania, stanowczo podkreślamy, że dzieci powołane w ten sposób do życia należy przyjąć z miłością i szacunkiem, na który zasługują tak samo jak dzieci poczęte naturalnie. Kościół nie stoi na drodze do szczęścia bezdzietnych małżeństw, rozumie ich pragnienie posiadania własnego genetycznie dziecka, przeżywania ciąży i porodu. Pragniemy jednak zachęcać do realizowania go w oparciu o hierarchię wartości, której fundamentem jest niezbywalna godność osoby ludzkiej od pierwszego momentu jej istnienia. Ośmielamy się zwracać uwagę, że ze względu na dobro dzieci należy przede wszystkim poszukiwać naturalnego sposobu ich poczęcia, adopcji samotnego dziecka czy aktywności na rzecz dzieci potrzebujących opieki.

Abp Stanisław Gądecki

Metropolita Poznański Przewodniczący KEP

Abp Marek Jędraszewski

Metropolita Łódzki Zastępca Przewodniczącego KEP

Bp Artur G. Miziński

Sekretarz Generalny KEP

KOMUNIKAT Z 368. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI WARSZAWA, 12 MARCA 2015 R.

W dniach 11 i 12 marca 2015 r. biskupi zgromadzili się w siedzibie Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie na 368. zebraniu plenarnym. Uczestniczył w nim także abp Celestino Migliore, nuncjusz apostolski w Polsce oraz zaproszeni goście z trzynastu konferencji biskupów.

1. Zebranie plenarne Episkopatu odbywało się w przeddzień drugiej rocznicy wyboru papieża Franciszka na Stolicę Piotrową. Ojciec Święty jest dla Kościoła darem i nadzieją. Jego wyrazista osobowość, styl duszpasterski i radykalizm ewangeliczny budzą autentyczny szacunek, który dzielą polscy biskupi. Pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego w Bazylice Świętego Krzyża w Warszawie biskupi celebrowali Mszę Świętą w intencji Ojca Świętego.

2. Biskupi omawiali aktualne problemy bioetyczne, będące przedmiotem prac legislacyjnych ministerialnych i parlamentarnych, które dotyczą ludzkiego życia w najwcześniejszych fazach jego istnienia. Obecnie – mimo poważnych zastrzeżeń natury medycznej, psychicznej, wychowawczej i etycznej – forsowana jest ustawa o zapłodnieniu pozaustrojowym (*in vitro*) w formie skrajnie liberalnej. Prawodawca nie dostrzega wartości życia ludzkiego w okresie embrionalnym. Traktuje je przedmiotowo i instrumentalnie, tak w akcie powoływania do istnienia, jak i w akcie pozbawiania życia z motywów utylitarnych.

Ustawodawca nie dostrzega zagrożeń dla dobra dziecka poczętego w laboratorium. Narąza je na większe ryzyko wad rozwojowych i chorób wrodzonych, odmawiając mu też w niektórych sytuacjach prawa do poznania biologicznych rodziców. Dopuszczenie do tej procedury związków konkubencjalnych i innych par pozostających we wspólnym pożyciu – bez żadnych zobowiązań formalnych – nie gwarantuje wzrastania w stabilnej rodzinie. Biskupi przypominają, że zarówno nauka Kościoła, jak i autentyczne i obiektywne dobro człowieka wykluczają jakąkolwiek metodę zapłodnienia pozaustrojowego.

Następnym problemem bioetycznym jest udostępnienie bez ograniczeń środków wczesnoporonnych. Sprzedaż preparatów hormonalnych o silnym działaniu osobom biologicznie i psychologicznie niedojrzałym (od 15 roku życia) jest niebezpieczna z wielu powodów. Oznacza ona między innymi rezygnację z wychowania do wstrzemięźliwości i samokontroli. Obrót tymi

środkami przyniesie dalszą degradację społeczną w odniesieniu do zdrowia biologicznego, psychicznego i wrażliwości na wartość ludzkiego życia.

3. W związku ze zbliżającym się Zwyczajnym Synodem Biskupów w Rzymie biskupi podjęli refleksję dotyczącą małżeństwa i rodziny. Ukazała ona znaczenie rodziny w perspektywie filozoficznej, teologicznej i prawnej. Po raz kolejny wskazali na niezastąpione znaczenie sakramentu małżeństwa i rodziny dla życia chrześcijańskiego oraz wzrostu Kościoła. Podkreślono konieczność rozwijania duszpasterstwa rodzin, aby umocnić wiernych w zrozumieniu i realizacji sakramentalnego małżeństwa, pojętego jako święty i nierozzerwalny związek kobiety i mężczyzny. Z nauczania i tradycji Kościoła wynika, że osoby żyjące w związkach niesakramentalnych pozbawiają się możliwości przyjmowania Komunii świętej. Żyjącym w takich związkach należy zapewnić opiekę duszpasterską, aby mogli zachować wiarę i trwać we wspólnocie Kościoła. Pastoralna troska o związki niesakramentalne powinna także uwzględniać dzieci, które mają prawo do pełnego uczestnictwa w życiu i misji Kościoła.

4. Nie możemy pozostać obojętnymi wobec narastającej fali prześladowań chrześcijan w różnych miejscach na świecie. Naszą odpowiedzią na przemoc powinna być solidarność z prześladowanymi i głośno wypowiedziany sprzeciw. Biskupi z uwagą wysłuchali relacji świadków i ofiar prześladowań w Iraku. Postanowili w odrębnym liście pasterskim szerzej przedstawić problem prześladowania chrześcijan, włącznie z przypomnieniem setnej rocznicy ludobójstwa Ormian.

5. Z troskami o rozwój sytuacji za naszą wschodnią granicą, biskupi apelują o modlitwę za naszych Braci Ukraińców i o pomoc dla nich. Pamiętamy, że kiedy my walczyliśmy o wolność, Europa nam pomagała. Dziś – pomagając Ukrainie – mamy okazję choć w części spłacić ów dług. Dużą pomoc potrzebującym na Ukrainie niesie już teraz Caritas Polska oraz Zespół Pomocy Kościołowi na Wschodzie. W tę pomoc może się włączyć każdy. Dlatego zwracamy się do polskich parafii o nawiązanie bezpośrednich kontaktów z parafiami na Ukrainie: rzymsko- i greckokatolickimi. Niech partnerskie relacje między parafiami owocują wzajemnymi odwiedzinami i pomocą, według lokalnych możliwości. Piąta niedziela Wielkiego Postu, 22 marca br., obchodzona będzie jako Ogólnopolski Dzień Modlitwy o Pokój na Ukrainie.

6. W czasie obrad biskupi wysłuchali też relacji z przygotowań do pielgrzymki duchowieństwa polskiego z okazji 70. rocznicy oswobodzenia niemieckiego obozu koncentracyjnego w Dachau przez wojska amerykańskie. Odbędzie się ona 29 kwietnia br. W okresie II wojny światowej obóz ten był

głównym miejscem więzienia duchownych z Kościołów chrześcijańskich. W nieludzkich warunkach przebywało w nim m.in. blisko 1800 księży, zakonników i biskupów katolickich z Polski, wśród nich bł. bp Michał Kozal. Ponad połowa z nich zginęła w Dachau męczeńską śmiercią. W pielgrzymce weźmie udział około tysiąca księży, kleryków i świeckich z Polski i innych krajów.

Biskupi zachęcają wszystkich do przemiany życia i błogosławią kapłanom i wiernym uczestniczącym w rekolekcjach oraz biorącym udział w nabożeństwach wielkopostnych.

Podpisali:

Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce

APEL ZESPOŁU POMOCY KOŚCIOŁOWI NA WSCHODZIE WARSZAWA, 12 MARCA 2015

**Drodzy Bracia w kapłaństwie, Siostry i Bracia w życiu konsekrowanym,
Wszyscy wierzący w Chrystusa, Ludzie dobrej woli!**

Pragniemy w tym świętym czasie Wielkiego Postu podziękować Wam za pomoc, jakiej udzieliliście naszym siostram i braciom, a zwłaszcza dzieciom, młodzieży i osobom starszym względnie chorym – w tych krajach, w których nienawiść i wrogość daje o sobie znać poprzez wojenne działania, którym bardzo często towarzyszą straszliwe okrucieństwa. To z kolei zmuszało i zmusza setki tysięcy osób do opuszczania własnych domów, miejscowości i ratowania życie, poszukując wsparcia w państwach i wśród narodów, które wyrażają zgodę i wychodzą naprzeciw potrzebującym wsparcia.

Nie był i być nie może obojętnym nasz Naród. Co więcej, wypada nam podkreślić, że spotykamy się z życzliwością ze strony społeczeństwa naszego zawsze, kiedy odwołujemy się do ludzkiej wrażliwości na potrzeby naszych sióstr i braci narażonych na prześladowania. Z tego to względu wyrażamy wdzięczność. Czynimy to w obliczu Pana, którego wrażliwość na ludzkie potrzeby jest wyjątkowo czytelna w okresie Wielkiego Postu, zwłaszcza, gdy rozważamy Mękę Chrystusową.

Tymczasem ludzi cierpiących wciąż przybywa. Widzimy to w sąsiadującej z nami Ukrainie, tak nam bliskiej przez wieki współistnienia. Dostrzegamy też coraz większe tragedie na wielkich połaciach Azji i Afryki. A ponieważ trudno sobie wyobrazić chrześcijanina, który byłby niewrażliwy na ludzkie cierpienia, dlatego ponawiamy naszą prośbę o dalsze wspieranie potrzebujących. A można to czynić na różne sposoby. Przez modlitwę, post czyli ograniczanie własnych potrzeb i jałmużnę. Bardzo przekonująco mówi o tym św. Piotr Chryzolog w swoim kazaniu (żył on w latach ok. 380–450 po Chr.).

Oto fragment z jego kazania: *Istnieją trzy rzeczy, bracia, mówi on, na których stoi wiara, wspiera się pobożność i trwa cnota. Są to: modlitwa, post i uczynki miłosierdzia. To, o co kołata modlitwa, zjednywa post, a osiąga miłosierdzie. (...) Niech ich nikt nie rozłącza, gdyż nie znają podziału. (...) Kto się więc modli, niech pości, a kto pości, niech spełnia uczynki miłosierdzia, niech wysłucha proszącego, który chce być słyszany.*

Kierując ten apel, do nas wszystkich, czynimy to w imieniu tysięcy proszących. I w ich imieniu już teraz dziękujemy. Mamy nadzieję, że dzięki ofiarności naszej, wiele osób na świecie, będących w potrzebie, przekona się, że są ludzie życzliwi, że Ewangelia otwiera serca na potrzeby ludzi znajdujących się w jakiegokolwiek biedzie. I że jest nadzieja na to, że jednak będziemy w stanie przezwyciężyć wrogość i nienawiść, największe przyczyny wszelkich tragedii.

Już teraz wyrażamy wdzięczność za wszelkie formy pomocy, pamięci i solidarności z potrzebującymi.

Mamy nadzieję, że miłość zwycięży! Z taką nadzieją zbliżamy się do święta Zmartwychwstania Pańskiego, zapewniając o modlitewnej pamięci, obejmującej wszystkich darczyńców. I życzymy, aby Zmartwychwstały Chrystus wspomagał wszystkie ludzkie wysiłki, zmierzające do pojednania, pokoju i wzajemnej współpracy w duchu miłości. Tak nam tego potrzeba. Tak wielu czeka na poprawę. Więc nie lękajmy się dawać początek nawróceniu. A jego zewnętrznym przejawem niech będzie nasza pomoc dla nieszczęśliwych, wszystkich cierpiących.

Na tej drodze i takim postawom niech błogosławi Zmartwychwstały Pan! A my życzymy Błogosławionych przeżyć Wielkiego Tygodnia i pogodnych Świąt Wielkanocnych. Alleluja!

Apel ten przyjęli do wiadomości Kardynałowie, Arcybiskupi, Biskupi Polski oraz goście z zagranicy, obecni na Zebraniu Konferencji Episkopatu Polski w dniach 11 i 12 marca 2015 roku w Warszawie.

Zespół Pomocy Kościołowi na Wschodzie
Bp Antoni Pacyfik Dydyca – przewodniczący

Bp Tadeusz Bronakowski

Bp Marian Rojek

Ks. Leszek Kryża

Ps. Dla ułatwienia wspierania inicjatyw zmierzających do wspomagania potrzebujących, podajemy numer konta Zespołu: 89 1090 1014 0000 0000 0301 4449

DECYZJA KEP W SPRAWIE TZW. SPOWIEDZI FURTKOWEJ

DECYZJA NR 2/368/2015 Z DNIA 12 MARCA 2015 R.

Konferencja Episkopatu Polski podczas 368. Zebrania Plenarnego, które odbyło się w Warszawie w dniach 11-12 marca 2015 r., po zapoznaniu się z opinią komisji teologicznej w sprawie tzw. spowiedzi furtkowej, na podstawie art. 9 Statutu KEP podjęła decyzję o zakazie stosowania tej praktyki. Właściwą formą jest wypróbowana i przyjęta w Kościele praktyka spowiedzi generalnej, sprawowana zgodnie z obowiązującymi przepisami, dotyczącymi sakramentu pokuty i pojednania.

Decyzja wchodzi w życie z dniem podjęcia.

+ Stanisław Gądecki

**Arcybiskup Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP**

+ Artur Miziński

Sekretarz Generalny KEP

KOMUNIKAT RADY KEP DS. RODZINY NA DZIEŃ ŚWIĘTOŚCI ŻYCIA 25 MARCA 2015 R.

Rada ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski w dniu Zwiastowania Pańskiego, w którym obchodzimy również Dzień Świętości Życia, zwraca się z gorącym apelem o celebrowanie intencji tego dnia w kościołach i swoich rodzinach.

Dzisiaj obchodzimy 20. rocznicę ogłoszenia przez świętego Jana Pawła II encykliki *Evangelium vitae*. Ojciec Święty pisze w niej: *Wszyscy zatem mamy nieść naszemu bliźniemu postługę miłości, broniąc jego życia i wspomagając je zawsze, a zwłaszcza wówczas, gdy jest słabe lub zagrożone. Powinniśmy troszczyć się o nie, nie tylko jako jednostki, ale także jako wspólnota, czyniąc z bezwarunkowego szacunku dla życia ludzkiego fundament nowego społeczeństwa. (Evangelium vitae R. IV, 77)*

Dzień Świętości Życia w Polsce został ustanowiony przez Episkopat w 1998 roku jako odpowiedź na wezwanie św. Jana Pawła II i jest obchodzony w uroczystość Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, czyli 9 miesięcy przed Bożym Narodzeniem. Święto to zachęca do refleksji nad wielkimi darami, jakimi zostaliśmy obdarzeni: życiem i rodziną, która dla każdego człowieka jest najważniejszym środowiskiem.

Obecnie, gdy wartości rodzinne i poczęte życie ludzkie są brutalnie atakowane, Dzień Świętości Życia jest chwilą szczególnej mobilizacji w obronie tych podstawowych wartości. Nie możemy pozostawać obojętni wobec usiłowania pozbawienia rodziców konstytucyjnego prawa do wychowywania dzieci zgodnie ze swoimi przekonaniem. Naszym zadaniem jest objęcie troską wszystkich pokoleń – tych najmłodszych, i tych najstarszych.

Naszym obowiązkiem jest także zdecydowane przeciwstawianie się antychrześcijańskiej kulturze, negującej prawo do życia od poczęcia do naturalnej śmierci oraz podważającej znaczenie małżeństwa i rodziny. Nie możemy akceptować pojawiających się ostatnio rozwiązań, uderzających w rodzinę i życie oraz dzieci i młodzież. Są to między innymi: wprowadzenie do wolnej sprzedaży wczesnoporonnej i szkodliwej dla zdrowia kobiet pigułki „dzień po”, propozycja przyjęcia ustawy dotyczącej zapłodnienia pozaustrojowego *in vitro* nie szanującej życia dzieci poczętych, a przede wszystkim usiłowanie wprowadzania do polskiego życia społecznego programowych zmian kulturowo-cywilizacyjnych, opartych na ideologii gender, co narzuca przemocowa Konwencja CAHVIO.

Niech Dzień Świętości Życia będzie nade wszystko dniem narodowej mobilizacji do modlitwy w intencji dzieci poczętych i ich bliskich, a także podjęcia duchowej adopcji dziecka poczętego.

W imieniu Rady ds. Rodziny KEP,

+ Jan Wątroba

Przewodniczący

**„KAPŁAN A ŻYCIE KONSEKROWANE”
LIST BISKUPÓW POLSKICH DO KAPŁANÓW NA
WIELKI CZWARTEK 2015 R.
WARSZAWA, 12 MARCA 2015 R.**

Drodzy Bracia Kapłani!

Wszyscy potrzebujemy duchowego powrotu do Wieczernika. Do miejsca, w którym w Wielki Czwartek Chrystus podzielił się z Apostołami swoją świętością. To ona ma być naszą chrześcijańską i kapłańską tożsamością.

Dlatego dziś my, kapłani Jezusa Chrystusa, pielgrzymujemy duchowo do Wieczernika po Jego świętość. Przypominając sobie dzień i miejsce swoich święceń kapłańskich, z wdzięcznością i radością wspominamy sakramentalny gest nałożenia rąk przez biskupa. Z całą pokorą i świadomością własnych grzechów, rozeznajemy w sobie potrzebę *rozpalenia na nowo* Bożego daru, zgodnie z zachętą Apostoła: *Przypominam Ci, żebyś na nowo rozpałił charyzmat Boży, który otrzymałeś przez włożenie moich rąk. Bóg bowiem nie dał nam Ducha bojaźni, ale mocy, miłości i karności* (2 Tm 1, 6n).

1. Nasza wdzięczność wobec osób życia konsekrowanych

Słowa te mówią o kapłaństwie nie tylko w kategoriach sakramentalnej godności, urzędu i funkcji (*munus*), ale również o szczególnej łasce Ducha Świętego – o *charyzmacie*. W roku obecnym, który – z inspiracji Ojca Świętego Franciszka przeżywamy w Kościele jako Rok Życia Konsekrowanego – wybrzmiewają one wyjątkowo silnie. Konsekracja i charyzmat są ściśle ze sobą związane. Życie oparte o praktykę ślubowanych rad ewangelicznych podejmowane jest przecież najczęściej we wspólnotach zjednoczonych konkretnym charyzmatem wielkich świadków wiary.

Wielu z nas przeżywa swoje kapłaństwo, realizując je na drodze powołania zakonnego. Kapłaństwo i charyzmat stają się wówczas zadaniem jedności, która przekłada się na prawdę osoby i jej misji w Kościele. Wielki Czwartek stanowi dobrą okazję, aby podziękować *Panu żniwa*, że z obfitością wzbudza powołania kapłańskie we wspólnotach życia konsekrowanego. Jesteśmy wdzięczni kapłanom zakonnym za ich różnorodną posługę, zarówno w duszpasterstwie parafialnym, jak i wynikającą z realizacji charyzmatu zgromadzenia. Dziękujemy za posługę i świadectwo życia rekolekjonistom, spowiednikom, misjonarzom, kapelanom szpitalnym i więziennym, pedagogom i nauczycielom, opiekunom rozlicznych sanktuariów i pełniącym wiele dzieł miłosierdzia.

Jako biskupi, kapłani diecezjalni i zakonni dziękujemy pozostałym osobom życia konsekrowanego – braciom i siostram z wielu licznych zakonów, zgromadzeń oraz instytutów życia konsekrowanego, a także pustelnikom oraz konsekrowanym dziewicom i wdowom. Ich wieloraka posługa i ofiarna obecność w Kościele silnie wspiera naszą kapłańską misję. Rok Życia Konsekrowanego daje sposobność do publicznego wyrażenia naszej wdzięczności, co niniejszym czynimy, otaczając osoby konsekrowane serdeczną modlitwą. Pragniemy również podjąć refleksję nad życiem konsekrowanym w kontekście naszego kapłaństwa.

2. Kapłaństwo – urząd i charyzmat

Twórcze połączenie sakramentalnego urzędu i charyzmatu jest właściwie zadaniem każdego kapłana, nie tylko zakonnego. Każdy z nas może i powinien odkrywać swoje własne duchowe *dary, posługi i działania* (por. 1 Kor 12, 4-6). Możliwości w tym zakresie są tak nieskończone jak różnorodny potrafi być w swoich darach Duch Święty. To On sprawia, że jedni odkrywają w sobie szczególny dar przepowiadania Słowa, inni odnajdują się w dynamicznej posłudze ludziom młodym czy w towarzystwie starszym i chorym. Jeszcze inni są prawdziwie charyzmatycznymi katechetami, z oddaniem posługują rodzinom lub podejmują się indywidualnego kierownictwa duchowego bądź pracy dydaktycznej na wyższych uczelniach. Wielu z nas przeżywa swoje kapłaństwo, czerpiąc inspirację i siły z duchowości i charyzmatów wielu eklesjalnych ruchów i nowych wspólnot. Za to wszystko niech Pan będzie uwielbiony! Dziś szczególnie wsłuchujemy się w Jego słowa: *To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem* (J 15, 12). Odnosimy je do wszystkich, którzy pomagają nam realizować rady ewangeliczne.

Nasza misja we wspólnotach Kościoła (diecezjach, parafiach, zakonach, ruchach itd.) dokonuje się przez głoszenie Słowa, uświęcanie przez sakra-

menty i bycie pasterzami. To ostatnie zadanie, jak uczy soborowy dekret *Presbyterorum ordinis*, realizuje się przez skierowaną do całej wspólnoty posługę budowania jedności (nr 6). Jedność Kościoła ma zaś charakter głęboki i organiczny. Jest jednością Ciała, które składa się z wielu członków. Kapłani spełniają swoją funkcję pasterską *in persona Christi Capitis* wtedy, gdy wspierają wiernych i towarzyszą im modlitwą i radą, kiedy czynią wszystko, by odpowiednio uformować swoich braci i siostry do posługi w Kościele oraz z radością posłać ich do niej.

Nie jest to ucieczka od odpowiedzialności, ale roztropna i radosna posługa towarzyszenia każdemu ochrzczoneму człowiekowi w odkrywaniu darów i zadań zleconych mu przez Ducha Świętego. To umiejętność dzielenia się odpowiedzialnością za Kościół, w którym każdy ma swój twórczy udział. Znamy radość wspólnego duchowego wędrowania z osobami odkrywającymi powołanie do życia zakonnego lub kapłańskiego czy też drogę życia w małżeństwie. Znamy wzniosłość i bliskość liturgii sprawowanej w pięknej harmonii różnorodnych posług i funkcji. Znamy też smak – nie zawsze łatwego, ale ostatecznie zawsze niezwykle owocnego – *wspólnego* podejmowania różnych dzieł apostołskich.

Ten, kto sam w *sobie rozpala charyzmat*, jest pełen szacunku dla innych i nie będzie *gasił Ducha* (por. 1 Tes 5, 19). To właśnie Duch Święty sprawia, że wypowiedane przez nas słowa eucharystycznej konsekracji obejmują cały Kościół, całe Ciało Chrystusowe. Również każdy wierny składa Bogu ofiarę z samego siebie: swoje życie, modlitwę, pracę, odpoczynek, cierpienie, służbę na rzecz innych. Można więc powiedzieć, że Eucharystia jest codziennym, aktualnym momentem *konsekracji* każdego ochrzczonego i biermowanego. Pan codziennie czyni nas sługami konsekracji każdego z naszych braci i siostr. Nasze *służebne* kapłaństwo ma służyć powszechnemu *królewskiemu kapłaństwu* wszystkich wiernych. W przywołanym już dekrete *Presbyterorum ordinis* Sobór naucza, że tak rozumiana Eucharystia jest celem naszego życia, gdyż *do tego właśnie zmierza i w tym się ostatecznie wypełnia cała posługa prezbiterów* (nr 2). Sakramentalny znak sprawowanej przez nas Eucharystii zbiera to, co uczyniliśmy, aby wezwać wiernych do odkrycia tożsamości chrzcielnej, duchowych darów i obudzić w nich współodpowiedzialność za Kościół.

3. Nasza służba w Kościele

Zanim św. Paweł wezwie Tymoteusza do *rozpalenia w sobie charyzmatu Bożego*, przypomina mu, że wiarę przyjął od babki i matki, których jest *dłużnikiem*. Jego zadaniem jest zaś pomnażanie w sobie tego daru.

Podobnie my – jesteśmy *dłużnikami* Kościoła, od którego otrzymaliśmy wiarę. Jest to jednak „dług miłości”, który zostaje spłacony przez miłość pasterską, o której św. Jan Paweł II pisał, że *jest przede wszystkim darem z siebie, całkowitym darem z siebie dla Kościoła, na obraz daru Chrystusa i we współudziale z Nim (Pastores dabo vobis, 23)*. Naszym powołaniem jest służba na wzór Chrystusa – Kapłana i Sługi.

Odczytując Ewangelię w świetle znaków współczesności, możemy coraz głębiej rozumieć ewangelizację świata. Ewangelizacja na wzór Chrystusa wymaga od nas codziennego i coraz bardziej intensywnego kontemplowania Jego twarzy, czyli Jego słów i czynów, Jego stylu bycia wśród ludzi. Trzeba wciąż od nowa porównywać naszą kapłańską posługę z Jego niedoścignionym przykładem i stawiać sobie konkretne pytania: Czy moje słowa, mój sposób myślenia, zachowanie, styl bycia są wyrazem Chrystusowej miłości? Czy moje kapłańskie życie odzwierciedla Chrystusowe błogosławieństwa i rady ewangeliczne? Tylko naśladowanie Pana pozwoli nam właściwie odpowiedzieć na aktualne wyzwania i kryzysy. Zwłaszcza dziś, w dobie próby sumień kapłanów i świeckich, musimy pamiętać, że *ci, którzy we łzach sięją, żąć będą w radości (Ps 126, 5)*.

Prawdziwie Bożym darem dla nas będą zbliżające się Światowe Dni Młodzieży w Krakowie, ale obejmujące swym zasięgiem także całą Polskę. Ich przygotowanie wymaga nie tylko osobistego zaangażowania każdego z nas, ale także wysiłku rozbudzenia i umacniania darów, postąg i odpowiedzialności w innych, zwłaszcza w młodych członkach Kościoła. Doświadczenie tej radości budowania Ciała Kościoła stanowi wyjątkową łaskę.

Drodzy Bracia, kończąc ten list, składamy Wam nasze ojcowskie i braterskie podziękowanie za każdy przejaw pasterskiej miłości do Kościoła. Modlimy się za kapłanów starszych, chorych i zmagających się z różnymi kryzysami: *Niech Pan cię błogosławi i strzeże. Niech rozpromieni oblicze swe nad tobą, niech cię obdarzy swą łaską (Lb 6, 24)*. Pokornie prosimy też Maryję, Matkę Kapłanów, aby wyprosiła nam wszystkim wierną i radosną posługę w Kościele Jej Syna. Polecamy Was też ojcowskiemu wstawiennictwu świętych papieży Jana XXIII i Jana Pawła II oraz błogosławionego Pawła VI.

Życzymy Wam głębokiego przeżycia Triduum Paschalnego i Niedzieli Bożego Miłosierdzia.

Podpisali:

Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 368. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie
w dniu 12 marca 2015 r.

**APEL PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU
POLSKI W ZWIĄZKU Z ROZPOCZĘCIEM PRAC
NAD PROJEKTEM USTAWY O MEDYCZNYM
WSPOMAGANIU PROKREACJI (IN VITRO)
WARSZAWA, 31 MARCA 2015 R.**

Wprowadzenie

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o leczeniu niepłodności i podjęła decyzję o skierowaniu go do prac legislacyjnych. Tym samym projekt ten zostaje oddany w ręce parlamentarzystów, wśród których są ci, którym zależy na prawdziwym dobru współobywateli i poszanowaniu dla godności człowieka. Do nich zwracamy się z prośbą o rozważenie zaprezentowanych poniżej argumentów związanych z oceną moralną proponowanych rozwiązań oraz podyktowanych troską o ochronę sumienia parlamentarzystów, którzy staną wobec decyzji w głosowaniu.

W sprawach należących do decyzji podejmowanych w procesie legislacyjnym Kościół katolicki korzysta z prawa do wyrażania poglądów i formułuje ocenę proponowanych rozwiązań. Czyni to także dlatego, że w pracach parlamentarnych biorą udział posłowie i senatorowie, którzy nie tylko deklarują swoją przynależność do wspólnoty Kościoła, ale uczestniczą w Eucharystii i przystępują do sakramentów świętych. Z tego też powodu czujemy się wezwani, by również do nich skierować szczególne wyrazy wsparcia i zapewnienia o modlitewnej pamięci, w której prosimy dla nich o dojrzałość, odwagę i roztropność przy tworzeniu prawa. W trosce o to, by mogli oni podjąć decyzję o swoim zaangażowaniu w prace legislacyjne w sposób zgodny z dobrze uformowanym sumieniem, pozostać w pełnej łączności ze wspólnotą Kościoła katolickiego i w dyspozycji do przyjmowania Komunii świętej, przedstawiamy poniżej kryteria do jej podjęcia w sposób wolny, prawy i odpowiedzialny.

Brak możliwości zawierania kompromisów w sprawach moralności

Przy stanowieniu prawa sprawy istotnie ważne dla podmiotowości człowieka są jednocześnie przedmiotem ocen moralnych, jak i konsensusu. O ile w sprawach moralnych kompromisów zawierać nie można, o tyle w sprawach politycznych kompromisy są istotą tworzenia regulacji w demokratycznym państwie prawa, w którym godzi się różne wizje porządku społecznego oraz priorytety w trosce o dobro wspólne.

Jednakże w procesie legislacyjnym nie można pomijać granic dla uczestnictwa w przyjęciu niemoralnego prawa, które stawia jasna i uzasadniona

ocena etyczna, oparta o uniwersalne wartości, które w jednakowym stopniu dotyczą wszystkich ludzi, tak wierzących, jak i niewierzących. Ich pominięcie rodzi odpowiedzialność moralną za skutki wejścia w życie takiej regulacji i może oznaczać wykluczenie się ze wspólnoty Kościoła.

Jan Paweł II w związku z sytuacją, w której nie byłoby możliwe odrzucenie lub całkowite zniesienie prawa o przerywaniu ciąży — skoro już weszło w życie lub zostało poddane głosowaniu — wskazał, że „parlamentaryzista, którego osobisty absolutny sprzeciw wobec przerywania ciąży byłby jasny i znany wszystkim ludziom, postąpiłby słusznie, udzielając swego poparcia propozycjom, których celem jest ograniczenie szkodliwości takiej ustawy i zmierzających w ten sposób do zmniejszenia jej negatywnych skutków na płaszczyźnie kultury i moralności publicznej” (*Evangelium Vitae*, 73). Dlatego też jedynie ci politycy, którzy konsekwentnie popierali projekt godziwy — jeśli poniósł on porażkę — mogą w zgodzie z sumieniem poprzeć projekt stanowiący mniejsze zło. W przypadku zapłodnienia *in vitro* rozwiązaniem docelowym z moralnego punktu widzenia jest odrzucenie tej procedury jako zagrażającej godności oraz życiu lub zdrowiu dziecka we wczesnym stadium jego rozwoju.

Z powyższego wynikają wprost dwa obowiązki katolika uczestniczącego w procesie tworzenia prawa:

- a) pierwszym jest wierność Chrystusowi i nauczaniu Kościoła katolickiego. W kwestiach wiary i moralności nie może być mowy o jakimkolwiek kompromisie. Podstawowym obowiązkiem osoby zaangażowanej w działanie na rzecz dobra wspólnego jest dbanie o jednoznaczność, a jej postawa musi być czytelna dla innych.
- b) drugim obowiązkiem jest konieczność rozsądnego zaangażowania w życie publiczne, zachowania roztropności i prawości w osiąganiu celów; budowanie uczciwego autorytetu i obecność w miejscach decydujących o tworzeniu i stosowaniu prawa.

Dlatego też konieczne wydaje się przyjęcie strategii postępowania w przypadku, gdy nie jest możliwe osiągnięcie rozwiązań najbardziej pożądanых. W tym ostatnim zakresie, przypomnijmy, katolik może brać udział w wypracowaniu i przyjęciu prawa, które nie jest doskonałe z perspektywy moralnej, o ile w ten sposób zwiększa się ochronę dobra, w tym przypadku gwarancje dla poszanowania praw dziecka, w tym jego godności, bezpieczeństwa i prawa do urodzenia.

Zwracamy na to uwagę dlatego, że w przestrzeni publicznej formułuje się pogląd, że „każde” prawo dotyczące medycznie wspomaganą prokreacji będzie „lepsze” niż jego brak, który pozwala na dowolność postępowania z materiałem genetycznym i powołanymi do życia embrionami ludzkimi. Ten po-

gład jest błędny. Nowe prawo, które utrwałaby swobodę dysponowania życiem ludzkim, jak to ma miejsce obecnie, nie tylko nie zasługuje na poparcie, ale rodzi obowiązek stanowczego sprzeciwu. Przyjęty przez Radę Ministrów projekt ustawy o leczeniu niepłodności zawiera rozwiązania, które uniemożliwiają jakikolwiek udział katolika w pracach służących jego przyjęciu.

Z przykrością odnotowujemy wypowiedzi niektórych polityków, którzy przyznają się do wiary katolickiej, iż poparcie projektu w kształcie przyjętym przez rząd jest konieczne z powodu troski o dobro par zmagających się z dramatem niepłodności. Pragniemy przypomnieć, że w sytuacji tego dramatu „Kościół stoi po stronie człowieka. Nie potępia nikogo. Stara się podpowiadać dobre rozwiązania, w tym realne leczenie przyczyn niepłodności, i budzić w sumieniach świadomość świętości, czyli szczególnej wartości ludzkiego życia w każdej fazie jego rozwoju. Kościół rozumie pragnienia i obawy, ale też przypomina, że dobro nigdy nie może być osiągnięte niegodziwymi metodami i że są zasady moralne, których charakteru zobowiązującego nigdy nie wolno zawiesić. W sytuacji, gdy małżonkowie natrafiają na trudności w przekazaniu życia (w wymiarze fizycznym) cel małżeństwa może być osiągnięty metodami prawdziwie terapeutycznymi, a kiedy i one okażą się nieskuteczne może wypełnić się w wymiarze duchowym i jednocześnie praktycznym. Chodzi mianowicie o poświęcenie się niepłodnych par na rzecz innych lub wielkoduszne przyjęcie do rodziny kogoś z ogromnej liczby dzieci oczekujących na adopcję” (*O wyzwaniach bioetycznych, przed którymi stoi współczesny człowiek*, Konferencja Episkopatu Polski, 5 marca 2013 roku).

Dlatego też ponownie wzywamy polski rząd do opracowania i rozpoczęcia prawdziwego medycznie programu leczenia niepłodności, opartego na uczciwej i rzetelnej diagnostyce przyczyn oraz podejmowaniu prób ich likwidowania. Trzeba powiedzieć to wyraźnie, duża grupa par borykających się ze skutkami niepłodności ma szansę na poczęcie dziecka w wyniku starań naprotechnologów, czyli lekarzy i instruktorów specjalizujących się z nowoczesnych metodach identyfikacji i leczenia biologicznych przyczyn niepłodności. Wymaga to od przyszłych rodziców cierpliwości, stanowi jednak godną dla ludzkiej płodności i tworzącego się życia odpowiedź terapeutyczną.

Z tych też powodów powtarzamy nasz sprzeciw wobec manipulacji stosowanej przez projektodawców, którzy zapłodnienie *in vitro* zakwalifikowali do metod leczenia niepłodności. Za bulwersujące uważamy stanowisko lekarzy i biologów współpracujących z podmiotami zajmującymi się procedurą medycynie wspomaganą prokreacji, którzy zaprzeczają powszechnie już publikowanym w uznanych międzynarodowo periodykach medycznych danym naukowym o istotnych negatywnych skutkach zdrowotnych, jakie powoduje u dziecka i u jego matki ten sposób poczęcia. Raz jeszcze wskazujemy na istnienie

dobrej moralnie i dobrej dla zdrowia dziecka i matki naprotechnologii. Trzeba jednak przyznać, że również ta dziedzina medycyny - która charakteryzuje się większą skutecznością od sztucznego rozrodu - nie jest w stanie rozwiązać wszystkich problemów, i wobec niektórych patologii staje bezradna, podobnie zresztą jak niegodziwa z moralnego punktu widzenia technika *in vitro*.

Brak podmiotowości dziecka i szacunku dla życia

Jak wskazywał polski Kościół w dokumencie z 5 marca 2013 roku pt. *O wyzwaniach bioetycznych, przed którymi stoi współczesny człowiek*, w rozwoju człowieka nie mają miejsca żadne skokowe i jakościowe zmiany. Cały rozwój dokonuje się w sposób ciągły. Nie da się stwierdzić też żadnego okresu ważniejszego od innych. Każdy moment w tym rozwoju zakłada poprzedni, aktualny zaś stanowi nieodzowny warunek następnego. Natomiast jedynym w swoim rodzaju zdarzeniem jest właśnie poczęcie człowieka. Wszystkie kolejne momenty jego życia są konsekwencją tego pierwszego, najważniejszego. W końcu wszelkie wątpliwości co do istnienia człowieka należy rozstrzygać na korzyść życia i stanowczo sprzeciwiać się działaniom zagrażającym człowiekowi. Jan Paweł II formułuje tę normę jednoznacznie: „nawet samo prawdopodobieństwo istnienia osoby wystarczyłoby dla usprawiedliwienia najbardziej katerycznego zakazu wszelkich interwencji zmierzających do zabicia embrionu ludzkiego” (*Evangelium Vitae* 60). Życie ludzkie jest wartością podstawową oraz niezbywalnym dobrem, które domaga się bezwzględnej ochrony, a więc niezależnie od okresu i jakości życia człowieka. Podważanie tego nakazu prowadzi do stopniowego osłabiania ochrony dzieci nienarodzonych, nieuleczalnie chorych a także ludzi starszych. Fałszuje też rzeczywistość, relatywizując wartość życia i uzależniając od tego, czy nastąpiło już urodzenie lub czy człowiek ma zdolność do decydowania o samym sobie. Tymczasem życie jest albo go nie ma — jego wartości nie trzeba uzasadniać, ale należy ją tłumaczyć i rozbudzać na nią wrażliwość swoją i innych.

Z tego powodu należy podkreślić radykalizm projektu, który odrzuca wszelką wrażliwość na wartość i podmiotowość życia ludzkiego na etapie embrionalnym. Zarodek ludzki jest traktowany na równi z grupą komórek lub tkanką, co oznacza to samo, gdyby żyjącego człowieka sprowadzić do zespołu organów. Jest to podstawowa i zarazem nieusuwalna wada projektu proponowanego przez rząd.

Sprzeczność projektu rządowego z podstawowymi kryteriami moralności

Tylko przy pobieżnej lekturze projekt ustawy o leczeniu niepłodności przyjęty przez Radę Ministrów może nie zrodzić wielu wątpliwości moral-

nych. Jego twórcy uczynili wiele, by ukryć prawdziwe intencje oraz radykalizm rozwiązań. W konsultacjach społecznych projektu twórcy czynili znacznie więcej, świadomie wprowadzali bowiem w błąd twierdząc np., że nie przewiduje on selekcji zarodków lub uniemożliwia zapłodnienie kobiet żyjących w związkach osób tej samej płci.

W poniższych uwagach podnosimy jedynie niektóre, najbardziej bulwersujące rozwiązania projektu, które nakazują wyrażenie zdecydowanego sprzeciwu wobec niego oraz rodzą nakaz moralny doprowadzenia do tego, by nie został on uchwalony.

1. Projekt umożliwia stosowanie procedury *in vitro* bez podjęcia realnej próby leczenia prawdziwej przyczyny niepłodności. Do zabiegu medycznie wspomaganey prokreacji można będzie przystąpić już po dwunastu miesiącach „leczenia”, rozumianego również jako poradnictwo medyczne czy diagnozowanie przyczyn niepłodności, jak również od razu, jeżeli „zgodnie z aktualną wiedzą medyczną nie jest możliwe uzyskanie ciąży w wyniku zastosowania tych metod”. Praktyczne znaczenie tego stwierdzenia widać dopiero wówczas, gdy uświadomi się sobie, że praktyka lekarska osób świadczących usługi z zakresu *in vitro* nie zakłada rzetelnej diagnostyki i jest nakierowana na zapropionowanie jak najszybszego sposobu poczęcia i urodzenia dziecka.
2. Projekt lekceważy dobro dziecka, jakim jest zapewnienie, by urodziło się ono w stabilnej i pełnej rodzinie, tak jak to się dzieje przy procedurach adopcyjnych. Pozwala również na urodzenie dziecka przez kobiety pozostające w związkach z osobami tej samej płci. Jest to wynikiem krótkotrwałości okresu leczenia niepłodności „w parze” oraz tym, że jedyną przesłanką stwierdzenia, że do procesu leczenia przystępują osoby pozostające w związku konkubenckim jest ich „zgodne oświadczenie”.
3. Projekt zakłada eugeniczną selekcję zarodków. Przewiduje podział zarodków na zarodki zdolne do prawidłowego rozwoju oraz pozostałe. Te pierwsze muszą spełniać łącznie dwa warunki – w warunkach laboratoryjnych rozwijają się w odpowiednim tempie, posiadają odpowiednią budowę morfologiczną oraz nie stwierdzono u nich wady, która skutkowałaby ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo jakąkolwiek nieuleczalną chorobą. Oznacza to nie tylko odrzucenie dzieci z chorobą Downa czy mukowiscydozą, ale również np. genetycznie uwarunkowaną łuszczycą skóry. Projekt pozwala na swobodne niszczenie tej drugiej grupy embriionów ludzkich. Genetyczne badanie zarodków przedimplantacyjnych powoduje ich uśmiercenie a wyniki są często fałszywie dodatnie lub fałszywie ujemne.
4. Projekt umożliwia klonowanie człowieka. Przewiduje bowiem zakaz stwo-

zenia zarodka, którego „informacja genetyczna w jądrze komórkowym jest «identyczna» z informacją genetyczną w jądrze komórkowym innego zarodka, płodu, człowieka, włók lub szczątków ludzkich”, ale nie zakazuje stworzenia zarodka o tej samej informacji genetycznej zawartej w mitochondriach, ani zarodka o 99,9% podobieństwie, co jest najczęstszą sytuacją określaną mianem klonowania.

5. Projekt zakłada jako normalny element procedury — mrożenie embrionów i ich przechowywanie. Kriokonserwacja jest nie do pogodzenia z szacunkiem należnym embrionom ludzkim. Zakłada ich produkcję, wystawia na poważne niebezpieczeństwo śmierci albo naruszenie integralności fizycznej; znaczący ich procent nie przeżywa procesu zamrożenia i rozmrożenia, pozbawia je, przynajmniej czasowo, możliwości przyjęcia i kształtowania w łonie matki.
6. Projekt umożliwia poczynanie dzieci po śmierci dawcy komórek rozrodczych, w tym nie zakazuje możliwości wykorzystania w przypadku śmierci kobiety macierzyństwa surogacyjnego.
7. Projekt przewiduje niedopuszczalność przeniesienia zarodków do organizmu matki biologicznej, jeżeli po ich powołaniu do życia któryś z dawców komórek rozrodczych wycofał zgodę. Ponieważ bioetyka katolicka wyklucza możliwość adopcji zarodków pochodzących od innych rodziców biologicznych, zarodki te nigdy nie będą mogły rozwinąć się w celu urodzenia. Tym samym projekt czyni urodzenie dziecka zakładnikiem zgody dawców komórek rozrodczych, z których powstało ono do życia i więzi je w stanie zamrożenia.
8. Projekt pozostawia embrion ludzki poza jakimikolwiek relacjami osobowymi. Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami nie ma on rodziców, którzy sprawują nad nim pieczę i na których ciąży względem niego jakiegokolwiek obowiązki rodzicielskie. Jak Kościół zauważa w Instrukcji *Dignitas personae* dotyczącej niektórych problemów bioetycznych, „większość niewykorzystanych embrionów pozostaje sierotami. Ich rodzice nie dopominają się o nie, a czasem urywa się z nimi kontakt. To wyjaśnia istnienie składów całych tysięcy zamrożonych embrionów niemal we wszystkich krajach, w których praktykuje się zapłodnienie *in vitro*” (pkt. 18).

Sytuacje bez godziwego wyjścia

Wskazane powyżej rozwiązania projektu rządowego nie mogą być zaakceptowane nie tylko z tego powodu, że sprzeciwiają się w swej istocie godności człowieka i dobru dziecka. Funkcjonowanie regulacji w tym kształcie powoduje powstanie dramatycznych sytuacji, z których nie ma godziwego

wyjścia. Tak dzieje się w przypadku tysięcy porzuconych embrionów, w relacji do których pojawia się „sytuacja niesprawiedliwości nie do naprawienia” (*Dignitas personae*, pkt 19). Dlatego Jan Paweł II odwoływał się do sumienia osób sprawujących odpowiedzialne funkcje, aby „została wstrzymana produkcja ludzkich embrionów, zważywszy że nie ma moralnie godziwego rozwiązania, które zapewniłoby ludzką przyszłość tysiącom zamrożonych embrionów, choć przecież mają one i zawsze zachowują swoje podstawowe prawa i tym samym winny być chronione przez prawo jako osoby ludzkie” (24 maja 1996 roku). Ta sama uwaga musi dotyczyć grupy embrionów odrzucanych w procedurze jako niezdolnych do prawidłowego rozwoju.

W aktualnej sytuacji, mając na uwadze etyczną jakość przygotowanego projektu rządowego, a także wskazania zawarte w p. 73 encykliki *Evangelium vitae*, nieodzowne minimum, które katolicki poseł mógłby poprzeć w głosowaniu, winno charakteryzować się uznaniem człowieczej godności ludzkiego embrionu, gwarancją jego rozwoju w organizmie biologicznej matki, stabilnością związku mężczyzny i kobiety będących dawcami komórek rozrodczych, opieką rodziców właściwą ich dziecku, wykluczeniem mrożenia embrionów, ich selekcji i poczęcia po śmierci rodzica, a także powinien zawierać wyraźny zakaz klonowania, tworzenia chimer i hybryd, zakaz handlu embrionami oraz prowadzenia na nich eksperymentów medycznych. Tak więc wobec inicjatywy uchwalenia złego prawa o *in vitro* naszym obowiązkiem jest przyjęcie prawa, które poprawi obecną sytuację, a nie ją bez zastrzeżeń zalegalizuje.

Sprzeciw wobec pomijania

Zadaniem świeckich katolików, w tym parlamentarzystów i najwyższych urzędników państwa, jest „przenikanie duchem chrześcijańskim doczesnego porządku” ze świadomością, że rządzi się on swoimi prawami (por. *Nota doktrynalna Kongregacji Nauki Wiary dotycząca pewnych kwestii związanych z udziałem i postawą katolików w życiu politycznym*, pkt 1). Zadanie to obejmuje między innymi obronę życia ludzkiego. Jest to szczególnie ważne obecnie, kiedy próbuje się narzucić pogląd, że nie ma żadnych niezmiennych wartości uniwersalnych, prawo powinno być tylko wyrazem woli większości, otwarte na pluralizm światopoglądowy, kulturalny i polityczny.

Nawiązując do cytowanego już dokumentu polskiego episkopatu zwracamy uwagę na bolesne zjawisko, w którym: „W imię fałszywie pojmowanej tolerancji oczekuje się, wręcz – żąda od katolików, aby zrezygnowali z wnoszenia do życia społeczno-politycznego tego, co zgodnie z wiarą uznają za prawdziwe i słuszne. Doświadczenie pokazuje, że przekonania katolików są dziś spychane na margines dyskusji społecznych jako anachroniczne. Kato-

likom niemal nie wolno publicznie przeciwstawiać się głoszeniu prawa do decydowania o rodzicielstwie”. Jesteśmy tymczasem przeświadczeni, że katolicy powinni być dumni ze swoich przekonań, gdyż w centrum ich wiary stoi osobowa godność każdego bez wyjątku człowieka oraz godność jego sumienia, które rozbrzmiewa kanonem wartości uniwersalnych i niezmiennych, a zwłaszcza prawdy, miłości, sprawiedliwości i solidarności.

Sprzeciwiamy się pomijaniu stanowiska wynikającego z dorobku kultury chrześcijańskiej, o którym mówi preambuła polskiej Konstytucji jako o podstawowym zespole wartości, na jakich ma być budowany porządek społeczny i prawny w naszej Ojczyźnie. Sprzeciwiamy się naruszeniu art. 30 Konstytucji RP, który nakłada na władze publiczne obowiązek poszanowania i ochrony godności każdego człowieka, przyrodzonej i niezbywalnej, niezależnie od etapu jego rozwoju człowieka. Raz jeszcze przywołujemy słowa naszego rodaka, którego polski parlament wybrał na patrona 2015 roku – Jana Pawła II. Za nim chcemy sprzeciwić się tej rzeczywistości, w której doświadczamy „wielkiego katolickiego getta, getta na miarę narodu. Zarazem więc my, katolicy, prosimy o wzięcie pod uwagę naszego punktu widzenia”!

Abp Stanisław Gądecki

Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

Bp Artur G. Miziński

Sekretarz Generalny KEP

Abp Marek Jędraszewski

Metropolita Łódzki
Zastępca Przewodniczącego KEP

KOŚCIÓŁ DIECEZJALNY

WICEDZIEKANI MIANOWANI PRZEZ BISKUPA RZESZOWSKIEGO 5 STYCZNIA 2015 R.

Dekanat	Osoba	Parafia	Data
Dekanat Biecz	Ks. Jan BRŃSKI	Pagorzyna	05.01.2015
Dekanat Brzostek	Ks. Jan CEBULAK	Brzostek	05.01.2015
Dekanat Boguchwała	Ks. Mariusz MIK	Boguchwała	05.01.2015
Dekanat Czudec	Ks. Artur GRZEŃDA	Połomia	05.01.2015
Dekanat Dębowiec	Ks. Czesław SZEWCZYK	Dębowiec	05.01.2015
Dekanat Frysztak	Ks. Julian BARTNIK	Lubla	05.01.2015
Dekanat Głogów Młp.	Ks. Lucjan KOT	Widelka	05.01.2015
Dekanat Gorlice	Ks. Stanisław KOGUT	Gorlice – św. Andrzeja Boboli	05.01.2015
Dekanat Jasło- Wschód	Ks. Waław RYBKA	Szebnie	05.01.2015
Dekanat Jasło- Zachód	Ks. Zbigniew PAŁKA	Jasło – Miłosierdzia Bożego	09.02.2015
Dekanat Kolbuszowa – Wschód	Ks. Lucjan SZUMIERZ	Kolbuszowa- Wszystkich Świętych	05.01.2015
Dekanat Kolbuszowa – Zachód	Ks. Ryszard MADEJ	Ostrowy Tuszkowskie	05.01.2015
Dekanat Nowy Żmigród	Ks. Józef OZGA	Stary Żmigród	05.01.2015

Dekanat Ropczyce	Ks. Tadeusz MIELESZKO	Ropczyce – św. Michała Archanioła	05.01.2015
Dekanat Rzeszów – Katedra	Ks. Stanisław PŁAZA	Rzeszów – Wniebowzięcia NMP	05.01.2015
Dekanat Rzeszów– Fara	Ks. Janusz PODLASZCZAK	Rzeszów-Chrystusa Króla	05.01.2015
Dekanat Rzeszów– Południe	Ks. Stanisław JAMIŃSKI	Rzeszów- Narodzenia NMP	05.01.2015
Dekanat Rzeszów– Wschód	Ks. Stanisław WÓJCIK	Rzeszów – św.J.S.Pelczara	05.01.2015
Dekanat Rzeszów– Północ	Ks. Krzysztof GOŁĄBEK	Rzeszów-św. Józefa	05.01.2015
Dekanat Rzeszów– Zachód	Ks. Janusz WINIARSKI	Trzciana	05.01.2015
Dekanat Sędziszów	Ks. Edward BRZANA	Czarna Sędziszowska	05.01.2015
Dekanat Sokołów	Ks. Marek RYBA	Łowisko	05.01.2015
Dekanat Strzyżów	Ks. Wacław POTYRAŁA	Zaborów	05.01.2015
Dekanat Tyczyn	Ks. Marian CZENCZEK	Tyczyn	05.01.2015
Dekanat Wielopole	Ks. Marian BARAN	Łączki Kucharskie	05.01.2015

NOMINACJA KS. DR. TOMASZA FULARZA (l.dz. 4/2015)

Przewielebny
ks. dr Tomasz Fularz
Rzeszów – Chrystusa Króla

Zgodnie z kan. 253 §1-§2 KPK, z dniem 05.01.2015 r. mianuję Czciwego Księdza wykładowcą Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie i zlecam prowadzenie wykładów z bioetyki.

Na posługę naukową i duszpasterską udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

bp Jan Wątroba
Biskup Rzeszowski

ks. Jerzy Buczek
Kanclerz Kurii

Rzeszów, 5 stycznia 2015 r.

NOMINACJA KS. DR. PAWŁA SYNOSIA (l.dz. 34 /2015)

Rev.
Ks. dr Paweł Synoś
Ojciec Duchowny WSD w Rzeszowie

W myśl propozycji przedłożonej 13.01.2015 r. przez Zarząd Główny po Walnym Zebraniu Stowarzyszenia Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, które odbyło się 11.01.2015 r. zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia (§19) z dniem 13.01.2015 r. mianuję Czciwego

Księdza Prezesem Stowarzyszenia Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie.

Z pasterskim błogosławieństwem.

bp Edward Białogłowski
Biskup Wikariusz Generalny

ks. Jerzy Buczek
Kancelarz Kurii

Rzeszów, 13 stycznia 2015 r.

NOMINACJA KS. GRZEGORZA DĄBROWSKIEGO **(l.dz. 100/2015)**

Rev.

Ks. Grzegorz Dąbrowski

Wikariusz parafii św. Judy Tadeusza w Rzeszowie

Mając na uwadze potrzeby duszpasterskie wiernych z dniem 28.01.2015 r. zlecam Księdzu, przy powierzonych wcześniej obowiązkach, pomoc duszpasterską w parafii bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Rzeszowie, w zakresie ustalonym z Księżmi Proboszczami obu parafii.

Równocześnie udzielam Księdzu, na czas spełniania powyższej funkcji, jurysdykcji do głoszenia Słowa Bożego i spowiadania wiernych.

Z pasterskim błogosławieństwem.

bp Jan Wątroba
Biskup Rzeszowski

ks. Jerzy Buczek
Kancelarz Kurii

Rzeszów, 28.01.2015 r.

NOMINACJA KS. DR. MARKA STOREGO (l.dz. 110/2015)

Przewielebny
Ks. dr Marek Story
Wicekanclerz Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie

Mając na względzie troskę o jak najlepsze przygotowanie alumnów do posługi kapłańskiej, z dniem 2 lutego 2015 roku, mianuję Księdza Doktora wykładowca prawa kanonicznego w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie. Zakres obowiązków proszę omówić z Ks. Rektorem Pawłem Pietrusiakiem.

Z pasterskim błogosławieństwem na nową posługę.

bp Jan Wątroba
Biskup Rzeszowski

ks. Jerzy Buczek
Kanclerz Kurii

Rzeszów, 29.01.2015 r.

DEKRET ERYGOWANIA SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ SZKAPLERZNEJ W RZESZOWIE (l.dz. 433 /2015)

W czasach staropolskich rzeszowski kościół pw. św. Jana Chrzciciela (obecnie Św. Krzyża) pełnił rolę ośrodka kultu maryjnego. Wzniesiony w 1. połowie XVII w. został przekazany oo. pijarom przez właściciela Rzeszowa Jerzego Sebastiana Lubomirskiego.

W Rzeszowie zakonnicy prowadzili słynne kolegium (od 1658 r.). Jednym z głównych rysów wychowawczych zakonu było propagowanie wśród uczniów kultu Matki Najświętszej. Dlatego przy kościele już 12 X 1661 r.

powstało Bractwo Szkaplerza św., do którego należała młodzież kolegium. Założono je za zgodą konsystorza biskupiego w Przemyślu z 12 II tegoż roku. Bractwo to posiadało własny ołtarz boczny z wizerunkiem MB Szkaplerznej. Wizerunek ten zachował się do dnia dzisiejszego i cieszy się czcią wiernych o czym świadczą m.in. liczne wota. O rozwoju kultu MB Szkaplerznej świadczą uroczyste obchody jej święta przez profesorów i uczniów.

Kasata rzeszowskiego klasztoru pijarów przez zaborców oraz ograbienie wizerunków z wotów przez monarchię austriacką, położyło kres czci MB w kościele Św. Krzyża. Odrodzenie kultu nastąpiło w ostatnich latach. Cześć dla NMP koncentruje się wokół wizerunku MB Szkaplerznej. Warto dodać, że 1 VII 2002 r. Generał zakonu Karmelitów Bosych o. Camillus Maccise erygował na nowo Bractwo Szkaplerzne przy świątyni. Również od 2002 r. na mocy dekretu wydanego przez bpa rzeszowskiego Kazimierza Górnego istnieje i rozwija się Rodzina Szkaplerzna. Obraz został uroczystie koronowany na prawie diecezjalnym 1 października 2011 r. przez bpa Kazimierza Górnego, w obecności bpa zamojsko-lubaczowskiego Wacława Depo, bpów pomocniczych: Władysława Bobowskiego z Tarnowa i Edwarda Białogłowskiego z Rzeszowa oraz licznej rzeszy kapłanów i wiernych.

Mając na uwadze liczne prośby wiernych świeckich i kapłanów, niniejszym Dekretem, dla dobra duchowego wiernych, na podstawie kan. 1230 Kodeksu Prawa Kanonicznego, eryguję w kościele św. Krzyża w Rzeszowie Sanktuarium diecezjalne Matki Bożej Szkaplerznej.

Sanktuarium to, jako szczególne miejsce kultu i uzyskiwania Bożych łask, cieszy się przywilejem możliwości uzyskania odpustu zupełnego przez wiernych, którzy w następujących przypadkach nawiedzą to święte miejsce i odmówią pobożnie *Ojcze nasz* i *Wierzę w Boga*: w uroczystość tytułu; raz w roku, w dzień wybrany przez wiernego; ilekroć biorą udział w pielgrzymkach organizowanych grupowo (zob. „Enchiridion indulgentiarum” § 33, n. 4).

Niech wierni przybywający do tego Sanktuarium, w którym tak wiele osób doświadczyło wstawiennictwa Bożej Rodzicielki, wypraszają przez ufną modlitwę łaski potrzebne dla Ojca Świętego i całego Kościoła. W sposób szczególny zachęcam do modlitwy za wszystkich chorych i cierpiących, aby znaleźli pocieszenie w strapieniach oraz w intencji noszących Szkaplerz.

Niech Sanktuarium staje się miejscem modlitwy dla wiernych różnych grup wiekowych w którym wszyscy będą uczyć się, na wzór i podobieństwo Maryi, wprowadzać w życie najważniejsze przykazanie - przykazanie miłości Boga i bliźniego, jak siebie samego. Niech na ufnej modlitwie różańcowej znajdują siłę i odwagę do owocnego wsłuchiwanie się w słowo Boże i Jego realizację w codziennym życiu.

Niech Sanktuarium będzie miejscem nieustannego wołania o dobre i liczne powołania kapłańskie i zakonne dla naszej diecezji, dla duszpasterstwa polonijnego i całego Kościoła powszechnego.

Opiekę duszpasterską nad sanktuarium powierzam Kapłanom skierowanym do Parafii pw. św. Krzyża w Rzeszowie. Kustoszem sanktuarium będzie każdorazowy proboszcz parafii mianowany przez Biskupa Rzeszowskiego.

Kustoszowi Sanktuarium zlecam troskę o ustawiczny jego rozwój. Niech dba, aby wszystkim pielgrzymom przybywającym przed Cudowny Obraz Matki Bożej Królowej Świata zapewnić obfitszy dostęp do środków zbawienia poprzez głoszenie słowa Bożego i odpowiednie ożywienie życia liturgicznego, zwłaszcza sprawowanie Eucharystii i udzielanie Sakramentu Pokuty i Pojednania oraz przez kultywowanie zatwierdzonych form pobożności ludowej (kan. 1234 § 1 KPK).

W wypełnianiu swoich obowiązków Ksiądz Kustosz powinien kierować się postanowieniami Kodeksu Prawa Kanonicznego (kanony 1230-1234) i I Synodu Diecezji Rzeszowskiej.

Kapłani spowiadający w sanktuarium otrzymują upoważnienie do rozgrzeszania z ekskomuniki *latae sententiae* (kan. 1398 KPK). Potwierdzone niniejszym dekretem Sanktuarium będzie spełniać swoje zadania i cele w oparciu o przepisy zawarte w Statucie zatwierdzonym przez Biskupa Rzeszowskiego. W związku z tym polecam Księdzu Kustoszowi opracowanie i przedstawienie do zatwierdzenia tegoż Statutu (zob. kan. 1232 KPK).

Ufam, iż sanktuarium to będzie promieniować jeszcze bardziej pogłębiając duchowością maryjną oraz posługą ubogim i potrzebującym. Wszystkim duszpasterzom oraz wiernym korzystającym z posługi sanktuarium udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

bp Jan Wątroba
Biskup Rzeszowski

ks. Jerzy Buczek
Kanclerz Kurii

Rzeszów, 13 kwietnia 2015 r.

STATUT SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ SZKAPLERZNEJ W RZESZOWIE (L.DZ. 434/2015)

I. ZASADY OGÓLNE

1. Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Rzeszowie, zwane dalej Sanktuarium, jest sanktuarium diecezjalnym, zatwierdzonym przez Biskupa Rzeszowskiego dekretem z dnia 16.04.2015 r. zgodnie z przepisami kan. 1230 *Kodeksu Prawa Kanonicznego*.
2. Sanktuarium w swojej działalności kieruje się stosownymi przepisami *Kodeksu Prawa Kanonicznego*, normami prawa partykularnego oraz postanowieniami niniejszego Statutu.
3. Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej jest miejscem kultu, rozumianego w zgodzie z kan. 1186 *Kodeksu Prawa Kanonicznego* oraz wysiłku ewangelizacyjnego, ekumenicznego i społecznego.
4. Sanktuarium znajduje się w obrębie kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętego Krzyża w Rzeszowie.
5. Sanktuarium szerzy kult Matki Bożej Szkaplerznej we współpracy z innymi parafiami i organizacjami, działającymi na terenie diecezji i w regionie.
6. Opieka nad Sanktuarium powierzona jest kapłanom Diecezji Rzeszowskiej. Każdorazowy proboszcz parafii jest także kustoszem sanktuarium, chyba że Biskup Rzeszowski zarządzi inaczej.
7. Kustosz Sanktuarium wypełnia swoją posługę przy ścisłym wsparciu ze strony innych kapłanów pracujących w Sanktuarium oraz we współpracy z duchownymi w dekanacie i przybywającymi wraz z grupami pielgrzymów.
8. Różne aspekty funkcjonowania i rozwoju Sanktuarium wspierają w sposób szczególny: Rodzina Szkaplerzna, Bractwo Szkaplerzne, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Akcja Katolicka, Róże różańcowe, Parafialny Zespół Caritas, Odnowa w Duchu Świętym i inne grupy parafialne, każde zgodnie z własnymi statutami.

II. CELEBRACJE

9. Kustosz Sanktuarium jest bezpośrednio odpowiedzialny za liturgię w nim sprawowaną.
10. „Mszą własną” w Sanktuarium jest formularz mszalny ze wspomnienia Matki Bożej Szkaplerznej, z dnia 16 lipca.

11. Wszyscy kapłani spowiadający w Sanktuarium, na mocy upoważnienia Biskupa Rzeszowskiego, są upoważnieni do zwalniania z ekskomuniki *laetae sententiae* zaciągniętej w wyniku skutecznego przerwania ciąży (kan. 1398).
12. Wierni przybywający do Sanktuarium w zorganizowanej pielgrzymce mogą zyskać za nawiedzenie sanktuarium odpust zupełny pod zwykłymi warunkami (stan łaski uświęcającej, Komunia św., brak przywiązania do jakiegokolwiek grzechu, modlitwa w intencjach Ojca św. oraz odmówienie w Sanktuarium „Wierzę” i „Ojcze nasz”). Wierni pielgrzymujący indywidualnie mogą taki odpust uzyskać raz w roku w dowolnie wybranym przez siebie dniu. Do Kustosza i duszpasterzy należy obowiązek informowania o możliwości i warunkach zyskania odpustu.
13. Chorzy pielgrzymujący do Sanktuarium mogą prosić o sakrament namaszczenia, którego należy udzielić zgodnie z przepisami *Kodeksu Prawa Kanonicznego* i *Rytuału Rzymskiego*.
14. Centrum życia sakramentalnego w Sanktuarium jest Eucharystia. Sanktuarium także propaguje i popiera kult Krzyża Świętego, Najświętszego Serca Jezusowego, Bożego Miłosierdzia i Najświętszej Maryi Panny oraz świętych, którzy w gimnazjum rzeszowskim rozpoznawali powołanie i drogi do świętości.
15. W Sanktuarium szczególnie doniośle obchodzi się uroczystość Matki Bożej Szkaplerznej, która poprzedzona jest nowenną oraz uroczystość Matki Bożej Niepokalanie Poczętej.
16. W sanktuarium odbywają się także inne nabożeństwa:
 - adoracja Najświętszego Sakramentu w każdy piątek przez cały dzień z możliwością przystąpienia do sakramentu pokuty i pojednania;
 - cotygodniowy różaniec, Koronka Szkaplerzna, Godzinki o Niepokalanym Poczęciu NMP, Godzinki Szkaplerzne;
 - nowenna do Matki Bożej Nieustającej Pomocy w każdą środę;
 - nowenna do Matki Bożej Szkaplerznej w 16. dzień każdego miesiąca z modlitwami za Ojczyznę i Ojca świętego;
 - adoracje i nabożeństwa ku czci Miłosierdzia Bożego;
 - nowenna do patronów diecezji w 19 dzień każdego miesiąca.

III. EWANGELIZACJA

17. Wiernym, którzy przybywają do Sanktuarium duszpasterze w sposób bezpośredni lub pośredni będą starali się przedstawić podstawowe elementy kerygmatu chrześcijańskiego.
18. Szczególna troską w Sanktuarium otacza się głoszenie Słowa Bożego.

19. Sanktuarium popularyzuje duchowość karmelitańską. W tej działalności, zwłaszcza w aspekcie intelektualno - teologicznym, Sanktuarium podejmuje współpracę z Instytutem Teologiczno - Pastoralnym w Rzeszowie, zgodnie z jego statutami i innymi uczelniami katolickimi oraz Krakowską Prowincją Karmelitów Bosych.
20. Sanktuarium jest otwarte na różnorodność grup, wspólnot, zrzesseń i stowarzyszeń, będących przejawem żywotności laikatu.
21. Przy Sanktuarium umożliwia się wiernym nabycie literatury religijnej oraz dewocjonaliów, zwłaszcza związanych z kultem Matki Bożej i świętych Pańskich, którzy wzrastali w rzeszowskim gimnazjum i kościele Św. Krzyża. Sanktuarium może podejmować także własne inicjatywy wydawnicze.

IV. DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNA

22. Funkcja Sanktuarium wyraża się w działalności charytatywnej między innymi przez opiekę duszpasterską i pomoc charytatywną we współpracy z Caritas Diecezji Rzeszowskiej i jej agendami.
23. Przy Sanktuarium mogą powstać inne dzieła charytatywne, opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. W swojej działalności kierują się one własnym statutem lub regulaminem, zatwierdzonym przez kompetentną władzę kościelną.
24. Miłość miłosierną praktykuje się także w Sanktuarium przez udzielanie gościny pielgrzymom, zwłaszcza najbiedniejszym i stwarzanie im, w miarę możliwości, warunków do godziwego odpoczynku.
25. Szczególną troską Sanktuarium stara się objąć pielgrzymów chorych, starszych i niepełnosprawnych. We współpracy z właściwymi stowarzyszeniami stara się zapewnić im odpowiednią opiekę i transport.

V. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

26. Sanktuarium jest miejscem, w którym organizowane są sympozja, wykłady, konferencje, przedstawienia, koncerty, wystawy oraz inne wydarzenia artystyczne i kulturalne we współpracy z Filharmonią Podkarpacką i Zespołem Szkół Muzycznych Nr 1 w Rzeszowie.
27. Kustosz Sanktuarium, popierając działalność kulturalną przy sanktuarium, czuwa, aby nie dominowała ona nad elementem liturgicznym.

VI. DOKUMENTACJA I ŚRODKI MATERIALNE

28. Kustosz Sanktuarium jest odpowiedzialny za prowadzenie kroniki, w której zapisywane są informacje o znaczących wydarzeniach w Sanktuarium.

Oprócz kroniki w Sanktuarium jest prowadzona księga łask, w której zapisywane są relacje o nadzwyczajnych łaskach, które otrzymali wierni za pośrednictwem Matki Bożej. Łaski o wyjątkowym charakterze będą w miarę możliwości odpowiednio udokumentowane.

29. Sanktuarium prowadzi rejestr grup pielgrzymkowych, zawierający zapisy dotyczące dat pielgrzymek, parafii lub charakteru wspólnoty pątników, ewentualnie wspólnej intencji pielgrzymów oraz imiona i nazwiska kapłanów przybywających z pielgrzymami i celebrujących Najświętszą ofiarę eucharystyczną.
30. Sanktuarium umożliwia pielgrzymom spisywanie podziękowań i prośb zanoszonych przez wstawiennictwo Matki Bożej. Kustosz Sanktuarium dba, aby zostały one odnotowane w księdze łask przechowywanej w Sanktuarium.
31. Kustosz Sanktuarium jest odpowiedzialny za gromadzenie, dokumentowanie i odpowiednie przechowywanie różnego rodzaju darów wotywnych, składanych jako wyraz pobożności pielgrzymów.
32. Kustosz Sanktuarium dysponuje środkami materialnymi z ofiar składanych przez pątników oraz dotacji uzyskanych od osób prawnych i fizycznych na rzecz Sanktuarium. W czasie Mszy świętej odprawianej przy okazji pielgrzymek zbierane są ofiary na potrzeby Sanktuarium.
33. Ofiary przekazywane na rzecz Sanktuarium mogą być przeznaczone wyłącznie na rozwój kultu Matki Bożej i dzieła miłosierdzia prowadzone przy Sanktuarium.
34. Zmiany w niniejszym Statucie mogą być wprowadzone za zgodą Biskupa Rzeszowskiego.

Niniejszy statut został zatwierdzony przez Biskupa Rzeszowskiego dnia 16.04.2015 r.

bp Jan Wątroba
Biskup Rzeszowski

ks. Jerzy Buczek
Kanclerz Kurii

Rzeszów, 16 kwietnia 2015 r.

KOMUNIKATY KURII DIECEZJALNEJ W RZESZOWIE

33. Niedziela Zwykła, 16.11.2014 r.

1. Przypominamy, że w sobotę, 15 listopada odbędzie się Rejonowa Kongregacja Kapłańska: o godz. 9.00 Rzeszów – DD „Tabor” i o godz. 13.00 Jasło - OO. Franciszkanie.
2. W związku z przygotowaniami do Świątowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 roku, Episkopat Polski wyznaczył składki na cele organizacyjne tych dni: 16 listopada 2014 roku, 17 maja i 15 listopada 2015 roku i 15 maja 2016 roku. Zebrane składki Księża Proboszczowie przekazują do Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie. Pierwsza składka jest więc w niedzielę 16 listopada. Prosimy poinformować o tym wiernych.
3. W niedzielę, 16 listopada w Zabawie koło Tarnowa odbędą się ogólnopolskie obchody Świątowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków Drogowych. Mszy św. z tej okazji będzie przewodniczył abp Zygmunt Zimowski. Podejmijmy tę intencję w czasie Mszy św.
4. We wtorek, 18 listopada, przeżywać będziemy 100. rocznicę męczeńskiej śmierci bł. Karoliny Kózkówny, patronki diecezji. Zapraszamy na uroczystą Mszę św. o godz. 17.00 w parafii bł. Karoliny w Rzeszowie. Również we wszystkich parafiach zaprosimy wiernych, zwłaszcza młodzież do licznego udziału we Mszy św. Przekazujemy obrazki bł. Karoliny z prośbą o rozdanie wiernym.
5. W czwartek, 20 listopada przeżywać będziemy 10. rocznicę zakończenia I Synodu Diecezji Rzeszowskiej. Zachęcamy do modlitwy w intencji diecezji i zapoznawania wiernych, zwłaszcza grupy duszpasterskie, z uchwałami I Synodu. W najbliższym czasie zostanie wznowione wydanie dokumentów Synodu – prosimy zgłaszać poprawki i uwagi.
6. W sobotę, 22 listopada w Instytucie Teologiczno – Pastoralnym, przy ul. Witolda 11A, odbędzie się spotkanie Rady Duszpasterskiej Diecezji Rzeszowskiej. Początek o godz. 9.30. Zapraszamy.
7. W dniach 21-23 listopada br. młodzież z KSM-u składająca przyrzeczenie będzie uczestniczyć w rekolekcjach w Domu Rekolekcyjnym w Rzeszowie – Przybyszówce. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń.
8. W niedzielę, 23 listopada, Uroczystość Chrystusa Króla, święto patronalne Akcji Katolickiej i KSM-u. Zapraszamy kapłanów oraz członków Akcji Katolickiej i KSM-u oraz wszystkich wiernych do udziału w centralnej uroczystości w Katedrze. W programie: o godz. 11.30 - przygotowanie do

- liturgii, o godz. 12.00 - Msza św. pod przewodnictwem Biskupa Rzeszowskiego Jana Wątroby. Prosimy o zorganizowanie autokarów dla uczestników Uroczystości.
9. W Ośrodku Wypoczynkowo – Rehabilitacyjnym Caritas w Myczkowcach odbędą się rekolekcje kapłańskie w terminie 23 – 26 listopada 2014 r. Prowadzi Ks. dr Karol Dziubaczka. Początek w niedzielę o godz. 18.00 zakończenie w środę po śniadaniu. Zgłoszenia: e-mail: myczkowce@myczkowce.org.pl lub tel. 13 461 8370, 605 106 755.
 10. Zapraszamy na czuwanie modlitewne, połączone z konferencją „Różnice psychiczne i duchowe między kobietą a mężczyzną”, które odbędzie się w środę, 26 listopada o godz. 18.00 w Rzeszowie w parafii bł. Karoliny Kózki. Program czuwania: Eucharystia, konferencja i adoracja.
 11. W I Niedzielę Adwentu, 30 listopada rozpoczniemy Rok Życia Konsekrwanego. Zapraszamy osoby życia konsekrowanego, kapłanów diecezjalnych i wiernych świeckich na uroczystą Mszę św. w tym dniu w Katedrze o godz. 15.00.
 12. Przypominamy o przesłaniu do Kurii wypełnionego formularza, dotyczącego liczenia wiernych. Termin mija 15 listopada.
 13. Zapraszamy na IV Pielgrzymkę Diecezji Rzeszowskiej do Ziemi Świętej w terminie: 21- 28.02.2015 r. Przesyłamy plakaty i prosimy o poinformowanie wiernych o tej pielgrzymce.
 14. W dniach 15-16 listopada w kinie „Helios” w Rzeszowie można obejrzeć film „O. Matteo”, zaś od 21 listopada będzie można obejrzeć w tych kinie oraz w kinie „Zorza” w Rzeszowie film „Karolina”, w związku z setną rocznicą śmierci bł. Karoliny. Zapraszamy do skorzystania z tej oferty, prosimy katechetów o zorganizowanie wyjść grupowych.
 15. Przesyłamy:
 - Przesyłamy prasę misyjną i papieskie intencje misyjne na 2015 r.;
 - Plakaty zapraszające na Pielgrzymkę do Ziemi Świętej;
 - Obrazki bł. Karoliny;
 - Plakat zapraszający na Uroczystość Chrystusa Króla;
 - Plakat informujący o filmach w kinie „Helios” (dekanaty rzeszowskie)

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

Uroczystość Chrystusa Króla, 23.11.2014 r.

1. W niedzielę, 23 listopada, Uroczystość Chrystusa Króla, święto patronalne Akcji Katolickiej i KSM-u. Zapraszamy kapłanów oraz członków Akcji Katolickiej i KSM-u oraz wszystkich wiernych do udziału w centralnej uroczystości w Katedrze. Msza św. o godz. 12.00.
2. Fundacja „Charismata” zaprasza na katechezę audiowizualną połączoną z koncertem, pt. „Szukałem siebie, znalazłeś mnie”. Odbędzie się ona we wtorek, 25 listopada w Domu Diecezjalnym „Tabor”, przy ul. Połonińskiej 25 w Rzeszowie. Gośćmi będą: Maciej Sikorski i Adam Szewczyk. W czasie spotkania zostanie wygłoszone świadectwo powrotu do Boga. Rozpoczęcie o godz. 19.15.
3. Duszpasterstwo Akademickie „Emaus” przy par. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie oraz Oaza Akademicka zapraszają wszystkich chętnych (zwłaszcza studentów) na spotkanie z p. dr. Tomaszem Terlikowskim w dniu 25 listopada. Będzie ono mieć 2 części: - Spotkanie na Uniwersytecie Rzeszowskim (aula A0), pt. “Siebie dam po ślubie?” o godz. 17.00; - Eucharystia w kościele św. Jadwigi o godz. 20.00, a po niej konferencja pt. “Świadectwo chrześcijanina w przestrzeni publicznej”. Serdecznie zapraszamy.
4. Wszystkich kapłanów zapraszamy na Adwentowy Dzień Skupienia dla kapłanów: w sobotę, 29 listopada, 10.00 – Sędziszów /OO Kapucyni/; 14.00 – Dębowiec /XX Saletyni/; w poniedziałek, 1grudnia, 15.00 i 19.00 - DD „Tabor” Rzeszów.
5. W I Niedzielę Adwentu, 30 listopada rozpoczniemy Rok Życia Konsekrwanego. Zapraszamy osoby życia konsekrowanego, kapłanów diecezjalnych i wiernych świeckich na uroczystą Mszę św. w tym dniu w Katedrze o godz. 15.00. Przesyłamy Komunikat Komisji Konferencji Episkopatu Polski ds. Życia Konsekrowanego do duszpasterskiego wykorzystania.
6. Do 30 listopada w Wypożyczalni Muzycznej, przy ul. Żeromskiego 2 w Rzeszowie można oglądać wystawę ikon, będących owocem warsztatów ikonograficznych, zorganizowanych przez Fundację „Charismata”. Wystawa dostępna jest w godzinach otwarcia wypożyczalni.
7. Duszpasterstwo Liturgicznej Służby Ołtarza informuje, że 13 grudnia 2014 r. - w Katedrze Rzeszowskiej o godz. 15.00 ksiądz Biskup Jan Wątroba w czasie Mszy Świętej udzieli błogosławieństwa lektorom, którzy w ostatnich dwóch latach szkolnych uczestniczyli w formacji parafialnej lub w kursie dekanalnym, bądź w formacji diecezjalnej tzw. zimowym kursie diecezjalnym w Kotani lub Rozdźle. Bardzo prosimy, aby listy kandydatów na lektorów dostarczył ks. Tomaszowi Blicharzowi z parafii

w Zaczerniu do dnia 7 grudnia (chodzi o wypisanie pamiątkowych dyplomów). Telefon kontaktowy 607821650, e-mail: tomas536@wp.pl.

8. Referat misyjny przesyła materiały formacyjne dla kolędników misyjnych, w cenie 12 zł. W referacie są do odebrania również pamiątki, które kolędnicy misyjni zostawiają w domach. W tym roku zbieramy ofiary na dzieci z Indii. Materiały można zamawiać telefonicznie.
9. Przesyłamy:
 - Komunikat Komisji KEP ds. Życia Konsekrowanego na rozpoczęcie Roku Życia Konsekrowanego;
 - Plakat zapraszający na katechezę audiowizualną w DD „Tabor”;
 - Folder dotyczący banerów religijnych: religijnie.pl;
 - Folder Diecezjalnego Ośrodka Profilaktyki i Wychowania w Lipinkach;
 - Kalendarz liturgiczny na rok 2014/2015, cena 10 zł;
 - Materiały formacyjne dla kolędników misyjnych, cena 12 zł.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

1. Niedziela Adwentu, 30.11.2014 r.

1. W niedzielę, 30 listopada rozpoczynamy Adwent i nowy rok duszpasterski, którego hasłem będą słowa: „*Nawracajcie się i wierźcie w Ewangelię*”. Rozpoczynamy również Rok Życia Konsekrowanego. Zapraszamy do podjęcia różnych inicjatyw duszpasterskich z tej racji. Broszura z propozycjami zostanie przesłana w najbliższym czasie do wszystkich parafii.
2. Przypominamy o Adwentowym Dniu Skupienia dla kapłanów: w sobotę, 29 listopada, 10.00 – Sędziszów /OO Kapucyni/; 14.00 – Dębowiec /XX Saletyńni/; w poniedziałek, 1 grudnia, 15.00 i 19.00 - DD „Tabor” Rzeszów.
3. W sobotę, 29 listopada w DD „TABOR” rozpocznie się Nieustająca Adoracja Najświętszego Sakramentu „Jezus 24/7”. Po uroczystej Mszy świętej pod przewodnictwem Ks. Bpa Jana Wątroby i poświęceniu kaplicy, Najświętszy Sakrament zostanie przeniesiony do specjalnie przygotowanej kaplicy, gdzie od tego momentu będzie trwać adoracja. Adorować będą wcześniej zapisane osoby, każda 1 godz. tygodniowo. Można jeszcze zachęcać wiernych, są wolne godziny. Zapisy u s. Ewy Bieleckiej OV, tel. 788 250 193. Wszystkich Księży, chcących uczestniczyć we Mszy św.

- oraz poświęceniu kaplicy Nieustającej Adoracji zapraszamy na godz. 19.00. Prosimy zabrać albę i białą stulę. Po Mszy św. zapraszamy na agapę.
4. W I Niedzielę Adwentu, 30 listopada, z racji rozpoczynającego się Roku Życia Konsekrowanego zapraszamy kapłanów oraz osoby konsekrowane na uroczystą Mszę św. w tym dniu w Katedrze o godz. 15.00.
 5. Duszpasterstwo Służby Zdrowia zaprasza do Kaplicy Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie na 30 listopada 2014 r. na "niedzielę formacyjną dla pracowników służby zdrowia" i modlitwę za zmarłych na Mszy św. o godz. 10:30. Kapelanów prosimy o zorganizowanie takiej modlitwy w innych szpitalach.
 6. Kurs dla fotografów i kamerzystów liturgicznych odbędzie się w dniach 1-4 grudnia w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Rzeszowie, ul. Witolda 11a. Szczegółowe informacje można uzyskać w sekretariacie Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Rzeszowie, (tel. sekretariatu: 17 871-24-03; tel. centrali: 17 871-24-00) i na stronie internetowej: www.instytut.rzeszow.pl <http://www.instytut.diecezja.rzeszow.pl>
 7. Spotkanie Księży Przewodników Rzeszowskiej Pieszej Pielgrzymki odbędzie się we wtorek, 2 grudnia o godz. 15.30 w parafii pw. św. J.S. Pelczara w Rzeszowie.
 8. Przypominamy, że szkolenie dla Ks. Proboszczów i Księży, którzy są pracodawcami, odbędzie się 6 grudnia na Taborze w godz. 9.00-13.00 i 13 grudnia u OO. Franciszkanów w Jaśle w godz. 9.00-13.00. Zaświadczenie jest ważne 5 lat, koszt szkolenia ok. 40 zł.
 9. W sobotę 13 grudnia w Katedrze Rzeszowskiej o godz. 15.00 Ks. Biskup Jan Wątroba w czasie Mszy Świętej udzieli błogosławieństwa lektorom, którzy w ostatnich dwóch latach szkolnych uczestniczyli w formacji parafialnej lub w kursie dekanalnym, bądź w formacji diecezjalnej tzw. zimowym kursie diecezjalnym w Kotani lub Rozdzielu. Bardzo prosimy, aby listy kandydatów na lektorów dostarczyć ks. Tomaszowi Blicharzowi z parafii w Zaczerniu do dnia 7 grudnia (chodzi o wypisanie pamiątkowych dyplomów). Telefon kontaktowy 607821650, e-mail: toma536@wp.pl.
 10. Referat Misyjny przypomina, że II Niedziela Adwentu (7 grudnia) jest Dniem modlitwy za Kościół na Wschodzie, zbierane są wtedy ofiary do puszek, które prosimy przekazać do referatu lub na konto: 39 1020 4391 0000 6802 0002 5049. Przesyłamy plakat na ten dzień.
- W referacie są do odebrania również pamiątki, które kolędnicy misyjni zostawiają w domach. W tym roku zbieramy ofiary na dzieci z Indii. Można zamawiać telefonicznie.
11. W dniach 12 – 14 grudnia w Domu Rekolekcyjnym Bł. Karoliny w Rzeszowie-Przybyszowce odbędzie się spotkanie formacyjne dla zastępowych

I-go stopnia KSM. Zapraszamy do udziału młodzież, która ukończyła 16 rok życia. Również w tych dniach odbędą się warsztaty dla muzycznych. Zapraszamy młodzież, która chce się uczyć grać na instrumentach muzycznych i tych, którzy chcą się uczyć śpiewać. Zabrać ze sobą instrument muzyczny. Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę obiadem. Należy zabrać ze sobą Pismo św. oraz śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń - tel. 17 8512 051, 604 051 775 lub Zarząd KSM tel. 606 230 803.

12. Przesyłamy:

- Plakat Redakcji Katolickiej TVP o programach na Boże Narodzenie;
- Ogłoszenie kina „Zorza” o filmie „Karolina” (Rzeszów);
- Plakat na II Niedzielę Adwentu - Pomoc Kościołowi na Wschodzie;
- Plakat i broszura katechetyczna dotyczące Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom;
- Adoracje na I niedzielę miesiąca, cena 5 zł;
- Gazetka LSO;
- Gazetka Ruchu Światło – Życie.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

2. Niedziela Adwentu, 07.12.2014 r.

1. Przypominamy, że szkolenie dla Ks. Proboszczów i Księży, którzy są pracodawcami, odbędzie się 6 grudnia na Taborze w godz. 9.00-13.00 i 13 grudnia u OO. Franciszkanów w Jaśle w godz. 9.00-13.00.
2. Referat Misyjny przypomina, że II Niedziela Adwentu (7 grudnia) jest Dniem modlitwy za Kościół na Wschodzie, zbierane są wtedy ofiary do puszek, które prosimy przekazać do referatu lub na konto: 39 1020 4391 0000 6802 0002 5049. W referacie są do odebrania również pamiątki, które kolędnicy misyjni zostawiają w domach. W tym roku zbieramy ofiary na dzieci z Indii. Można zamawiać telefonicznie.
3. Duszpasterstwo Służby Zdrowia Diecezji Rzeszowskiej zaprasza pracowników służby zdrowia oraz ludzi chorych i cierpiących, a także ich rodziny na rekolekcje adwentowe w Kaplicy Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie w dniach 7 - 10 grudnia w czasie Mszy św., o godz. 14:30. Rekolekcje te będą równocześnie kon-

- tynuacją comiesięcznych spotkań formacyjnych dla pracowników służby zdrowia. Księża Kapelanów, spoza Rzeszowa, prosimy o zorganizowanie w kaplicach szpitalnych rekolekcji adwentowych. Szczegóły na stronie: <http://dsz.rzeszow.pl>.
4. Fundacja „Charismata” zaprasza na katechezę audiowizualną , pt. „Skuteczny pro-life”, której gościem będzie Kaja Godek, matka dziecka z zespołem Downa, walcząca o całkowity zakaz aborcji we Polsce. Spotkanie odbędzie się we wtorek, 9 grudnia w Domu Diecezjalnym „Tabor”, przy ul. Połonińskiej 25 w Rzeszowie. Rozpoczęcie o godz. 19.15.
 5. Wspólnota Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie zaprasza młodzież szkół średnich oraz młodzież studencką (dziewczęta i chłopcy) na spotkanie modlitewne w ramach nowego cyklu „Dialogi z Jezusem”. Spotkanie odbędzie w dniu 12 grudnia 2014 r. (piątek) w kaplicy seminarijnej w godzinach 19.00-21.00. W jego trakcie przewidziana jest modlitwa Słowem Bożym metodą *lectio divina* oraz adoracja Najświętszego Sakramentu. Celem spotkań jest tworzenie przestrzeni modlitewnej pomocnej w rozeznaniu życiowego powołania. Prosimy duszpasterzy o zachęcenie młodzieży do udziału w tej modlitwie.
 6. W dniach od 12 - 14.12.2014 r. w Domu Rekolekcyjnym Bł. Karoliny w Rzeszowie-Przybyszówce odbędzie się spotkanie formacyjne dla zastępowych I-go stopnia KSM. Również w tych dniach odbędą się warsztaty dla muzycznych. Zapraszamy młodzież. Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę obiadem. Należy zabrać ze sobą Pismo św. oraz śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń - tel. 17 8512 051, 604 051 775 lub Zarząd KSM tel. 606 230 803.
 7. W sobotę, 13 grudnia będziemy przeżywać kolejną rocznicę wybuchu stanu wojennego. Prosimy o modlitwę w intencji Ojczyzny. W Rzeszowskiej Farze zostanie odprawiona w tej intencji Msza św. o godz. 18.00.
 8. W sobotę 13 grudnia w Katedrze Rzeszowskiej o godz. 15.00 Ks. Biskup Jan Wątroba w czasie Mszy Świętej udzieli błogosławieństwa lektorom, którzy w ostatnich dwóch latach szkolnych uczestniczyli w formacji parafialnej lub w kursie dekanalnym, bądź w formacji diecezjalnej.
 9. W związku z nowym rokiem duszpasterskim została przygotowana broszura na kolędę „Nawracajcie się i wierźcie w Ewangelię”. W najbliższych dniach kolporterzy rozwiną je na parafie, w ilościach – jak w poprzednim roku. Cena za 1 egzemplarz 75 gr. Przesyłamy także program duszpasterski na nowy rok po 1 egz. na parafię (nieodpłatnie). Drukarnia diecezjalna przekazuje każdemu kapłanowi KALENDARZ ścienny z widokami z diecezji (nieodpłatnie). Dodatkowe egzemplarze – można zamawiać: tel. 509 749 650.

10. Dzieło Biblijne im. św. Jana Pawła II w Diecezji Rzeszowskiej ogłasza Konkurs dla dzieci szkół podstawowych klasy od I do III pt. „Uczniowie w Ewangelii według św. Marka”. Szczegóły są dostępne na stronie internetowej Dzieła Biblijnego: biblista.pl - zakładka diecezja rzeszowska.
11. W ramach przygotowania do świąt Bożego Narodzenia prosimy duszpasterzy o zorganizowanie spowiedzi w dekanacie, tak by wierni mogli z niej dogodnie skorzystać (późniejsza godzina zakończenia spowiedzi: 19.00-20.00, zwłaszcza w większych ośrodkach w dekanacie).
12. Przesyłamy:
 - Broszura kolędowa „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelii”, cena 75 gr.
 - Diecezjalny Program Duszpasterski na nowy rok (nieodpłatnie).
 - Kalendarz na Nowy Rok (nieodpłatnie).
 - Materiały dla organistów, grudzień 2014;
 - Plakaty zapraszające na katechezę audiowizualną do DD „Tabor”.
 - Zaproszenie na rekolekcje adwentowe w Boguchwale „Mocni w Duchu” (parafie Rzeszowa).
 - Regulamin konkursu plastycznego organizowanego przez Dzieło Biblijne (wersja elektroniczna).

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

Ps. Przypominamy, że 8 grudnia, w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP Kuria Diecezjalna w Rzeszowie będzie nieczynna.

3. Niedziela Adwentu, 14.12.2014 r.

1. W poniedziałek, 15 grudnia, o godz. 9.00 u OO. Bernardynów odbędzie się adwentowe spotkanie dla siostr zakonnych. Zapraszamy.
2. Zapraszamy na czuwanie modlitewne, połączone z konferencją o 7 grzechach głównych i świadectwami siedmiu osób, które odbędzie się w poniedziałek, 15 grudnia o godz. 18.00 w Rzeszowie w parafii bł. Karoliny Kózki. Program czuwania: Eucharystia, konferencja i świadectwa, adoracja.
3. W środę, 17 grudnia, o godz. 8.30 rozpocznie się w Instytucie Teologiczno – Pastoralnym w Rzeszowie konferencja naukowa „Benedykt XV w setną rocznicę wyboru. Osoba – posługa – dzieła”. Szczegóły na stronie: <http://www.instytut.diecezja.rzeszow.pl/?p=1156> . Serdecznie zapraszamy.

4. W dniach 19 - 21 grudnia 2014 r w Domu Rekolekcyjnym w Rzeszowie – Przybyszówce odbędzie się spotkanie stopnia „Stalej Formacji KSM”. Zapraszamy młodzież od 16 roku życia, chcą przeżyć rekolekcje. Prosimy zabrać Pismo Św. i śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń, tel. 17 851 20 51; 604 051 775 lub Zarząd: 606 230 803.
5. Zwyczajem lat ubiegłych zapraszamy Księżę z Rzeszowa i wszystkich chętnych we wtorek, 23 grudnia na godz. 20.00 do Kurii na życzenia świąteczne i noworoczne z Księżmi Biskupami.
6. Ponieważ Święto Świętego Szczepana, drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia wypada w piątek, Episkopat udziela dla całej Polski dyspensy od wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych.
7. W sobotę, 27 grudnia przeżywać będziemy imieniny Księdza Biskupa Ordynariusza Jana Wątroby. Zachęcamy do modlitwy w tych dniach w intencji naszego Pasterza. Spotkanie imieninowe dla przedstawicieli duszpasterstw i grup oraz kapłanów będzie miało miejsce w sobotę, 27 grudnia. Ks. Biskup odprawi Mszę św. w Katedrze o godz. 18.00, a po niej odbędzie się spotkanie w Sali papieskiej. Zapraszamy do udziału.
8. Duszpasterstwo Rodzin i Ruchy Obrony Życia zapraszają na XI Marsz za Życiem w Rzeszowie, w Święto Młodzianków, 28 grudnia. Rozpoczęcie o godz. 17.15 przy pomniku dzieci nienarodzonych na Starym Cmentarzu. Udamy się w kierunku bazyliki oo. Bernardynów gdzie o godz. 18.00 zostanie przedstawiony program słowno –muzyczny w wykonaniu młodzieży a o godz. 18.30 będzie odprawiona uroczysta Msza Święta. Przesyłamy plakaty dla parafii rzeszowskich.
9. Przesyłamy życzenia świąteczne i list Rektora Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie do odczytania w czasie Mszy św. w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia – św. Szczepana. Składkę z tego dnia przekazujemy do Kurii.
10. Trwa kolejna edycja Plebiscytu Eskulap 2014 województwa Podkarpackiego, której celem jest wybór lekarzy cieszących się największym autorytetem wśród pacjentów. Zachęćmy wiernych do głosowania w tym plebiscycie, by wyrazić lekarzom wdzięczność oraz wskazać tych, którzy zasługują na wyróżnienie. Prosimy o poinformowania wiernych oraz zawieszenie plakatu. Szczegółowe informacje na plakacie.
11. Przesyłamy życzenia świąteczne i list Rektora Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie do odczytania w czasie Mszy św. w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia – św. Szczepana. Składkę z tego dnia przekazujemy do Kurii.
12. Przesyłamy:
 - List Episkopatu na Niedzielę Świętej Rodziny, 28.12.2014;
 - Plakat zapraszający do udziału w Plebiscycie „Eskulap”;

- List i życzenia Rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie;
- Czasopismo „Wolność i miłość”, 2 egz. po 1 zł.;
- Plakat zapraszający do Filharmonii na „Kolejdy” w wykonaniu Rodziny Pospieszalskich (Rzeszów).

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

4. Niedziela Adwentu, 21.12.2014 r.

1. Przesyłamy dekret Biskupa Rzeszowskiego o odpustach związanych z Rokiem Życia Konsekrowanego oraz życzenia świąteczne Księża Biskupów. Prosimy o zaznajomienie z tym dekretem wiernych i zachęcenia ich do zyskiwania odpustów. Prosimy również o przekazanie wiernym życzeń Księża Biskupów.
2. We wtorek, 23 grudnia o godz. 11.00, w budynku Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie, odbędzie się spotkanie świąteczne Księża Biskupów z Siostrami zakonnymi. Zapraszamy serdecznie wszystkie siostry.
3. Zwyczajem lat ubiegłych zapraszamy Księża z Rzeszowa i wszystkich chętnych we wtorek, 23 grudnia na godz. 20.00 do Kurii na życzenia świąteczne i noworoczne z Księżmi Biskupami.
4. Składka z PASTERKI, jak w ubiegłych latach, jest przeznaczona na Fundusz Obrony Życia. Fundusz ten finansuje Dom Samotnej Matki oraz udziela pomocy matkom, spodziewającym się dziecka, znajdującym się w trudnej sytuacji. Całą składkę prosimy przesłać do Kurii z zaznaczeniem: „Składka z Pasterki”.
5. Ponieważ Święto Świętego Szczepana, drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia wypada w piątek, Episkopat udziela dla całej Polski dyspensy od wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych.
6. W sobotę, 27 grudnia przeżywać będziemy imieniny Księdza Biskupa Ordynariusza Jana Wątroby. Zachęcamy do modlitwy w tych dniach w intencji naszego Pasterza. Spotkanie imieninowe dla przedstawicieli duszpasterstw i grup oraz kapłanów będzie miało miejsce w sobotę, 27 grudnia. Ks. Biskup odprawi Mszę św. w Katedrze o godz. 18.00, a po niej odbędzie się spotkanie w Sali papieskiej. Zapraszamy do udziału.
7. Duszpasterstwo Rodzin i Ruchy Obrony Życia zapraszają na XI Marsz za Życiem w Rzeszowie, w Święto Młodzianków, 28 grudnia. Rozpoczęcie

- o godz. 17.15 przy pomniku dzieci nienarodzonych na Starym Cmentarzu, następnie u OO. Bernardynów o godz. 18.00 zostanie przedstawiony program słowno -muzyczny w wykonaniu młodzieży a o godz. 18.30 będzie odprawiona uroczysta Msza Święta.
8. W środę, 31 grudnia zakończenie „Starego Roku”. Tradycyjnie dziękujemy Bogu za wszystkie łaski i przepraszamy za wszystkie grzechy. Zachęćmy wiernych do udziału we Mszy św.
 9. Koordynatorzy Wspólnot Odnowy w Duchu Świętym Diecezji Rzeszowskiej zapraszają członków i sympatyków na sylwestry wieczór, który odbędzie się w Centrum Religijno-Kulturowym u OO. Bernardynów, przy ul. Sokoła 8 w Rzeszowie. Spotkanie rozpocznie się o godz. 20.00. W programie wieczoru: Agapa, zabawa z akompaniamentem muzycznym i konkursami, w Nowy Rok o północy Eucharystia w bazylice pod przewodnictwem ks. bpa Edwarda Białogłowskiego, możliwość indywidualnej adoracji Najświętszego Sakramentu. Zakończenie ok. godz. 3.00. Zapisy do soboty (20.grudnia) u liderów wspólnot lub u p. Elżbiety (693-613-959). Zapraszają koordynatorzy Wspólnot Odnowy Duchu Świętym i OO. Bernardyni.
 10. We wtorek, 6 stycznia 2014 r. Uroczystość Objawienia Pańskiego, rocznica konsekracji Księdza Biskupa Kazimierza Górniego i Księdza Biskupa Edwarda Białogłowskiego. Zachęcamy do modlitwy w ich intencji. Msza św. w Katedrze w intencji Księży Biskupów, o godz. 17.00. Serdecznie zapraszamy wiernych i kapłanów do udziału.
 11. W Uroczystość Objawienia Pańskiego - Trzech Króli, 6 stycznia 2014 r. o odbędzie się Orszak Trzech Króli. Gromadzimy się od 11.30 na parkingu przy hali sportowej na Podpromiu. Orszak wyruszy o godz. 12.00, po modlitwie Anioł Pański, i przejdzie ulicami miasta do Rynku, gdzie nastąpi złożeniem darów w Szopce. Zachęcamy wszystkich do włączenia się w Orszak Trzech Króli i do udziału we Mszy św. w swoich parafiach.
 12. Referat Misyjny przypomina, że w Uroczystość Objawienia Pańskiego (6 stycznia) składka w całości przeznaczona jest na Centrum Formacji Misyjnej. Jest to również Misyjny Dzień Dzieci (Kolędnicy Misyjni) - ofiary z kolędowania dzieci przeznaczone są dla dzieci z Indii. Ofiary z obu składek wpłacamy w Referacie Misyjnym lub na konto: 39 1020 4391 0000 6802 0002 5049.
 13. Przesyłamy broszury dotyczące Świątowych Dni Młodzieży, które bardzo prosimy rozdać rodzinom podczas wizyty duszpasterskiej. Zawierają one deklarację danej rodziny czy przyjmie kogoś do domu (i ile osób) na czas Świątowych Dni Młodzieży w Diecezji.
 14. Prosimy Księży o podjęcie trudu odwiedzin duszpasterskich parafian (kolędy). Przypominamy, że w naszej diecezji nie zbieramy z tej racji ofiar po

domach. Wierni mogą złożyć ofiarę na tacę w kopertach (Pierwszy Synod Diecezji, statut 54 §3). Otrzymane ofiary należy podzielić: 20% na cele duszpasterskie w parafii, 10% na cele diecezjalne - wpłacamy do Kurii, a pozostałe 70% dla duszpasterzy.

15. Jak co roku zwracamy się z uprzejmą prośbą o przesłanie do Kurii w terminie do 20 stycznia 2015 r. danych statystycznych z parafii za rok 2014 według załączonej ankiety. Formularz przesyłamy także drogą elektroniczną. Można go odesłać tą samą drogą.

16. Przesyłamy:

- Dekret Biskupa Rzeszowskiego o odpustach w związku z Rokiem Życia Konsekrowanego;
- Życzenia Księża Biskupów na Boże Narodzenie i Nowy Rok;
- Plakat zapraszający na Marsz za Życiem w Święto Młodzianków (Parafie Rzeszowa);
- Plakat zapraszający na Orszak Trzech Króli w Rzeszowie;
- Plakat zapraszający na Odpust w Sanktuarium Dzieciątka Jezus w Jodłowej;
- Krąg Biblijny, nr 26, cena 11 zł;
- Formularz danych statystycznych za rok 2014;
- Gazetka LSO, nr 12;
- Komunikat Przewodniczącego Komisji Episkopatu ds. Misji, plakat i kalendarz;
- Plakat na kolędowanie misyjne.

Pracownicy Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie przekazują Czcigodnym Księżom serdeczne życzenia Świąteczne i Noworoczne. Niech Nowonarodzony Chrystus obdarza Was wszystkich łaską szczególnej przyjaźni z sobą. Niech umacnia wiarę, nadzieję i miłość, a także obdarza łaskami potrzebnymi do prowadzenia parafian drogami nawrócenia i wiary w Ewangelię, jak żywa nas do tego obecny rok duszpasterski. W Nowym Roku życzymy opieki Bożej, zdrowia, życzliwości ludzkiej oraz potrzebnych darów Ducha Świętego w pełnieniu kapłańskiej posługi.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

F O R M U L A R Z - DANE STATYSTYCZNE PARAFII ZA 2014 ROK
DIECEZJA RZESZOWSKA

PARAFIA

(pieczęć podłużna parafii lub dane z pieczęci)

1a	Liczba chrztów dzieci w wieku poniżej jednego roku życia	
1b	Liczba chrztów dzieci w wieku od 1 roku do 7 lat życia	
1c	Liczba chrztów osób powyżej 7 roku życia	
1	Liczba chrztów (suma 1a+1b+1c)	
1d	Liczba katechumenów (osoby powyżej 7 roku życia przygotowujące się do Chrztu św.	
2	Liczba Pierwszej Komunii św.	
3	Liczba bierzmowanych (z parafii)	
4a	Liczba ślubów między katolikami	
4b	Liczba małżeństw mieszanych	
4	Liczba małżeństw (suma 4a+4b)	
5	Liczba pogrzebów	
6	Liczba rozdanych Komunii św.	
7	Liczba osób, którym udzielono sakramentu namaszczenia chorych <i>(bez podawania liczby chorych odwiedzanych w każdy I piątek)</i>	
8	Liczba wiernych (katolików obrządku łacińskiego)	
9	Liczba grekokatolików	
10	Liczba katolików (suma 8+9)	
11	Liczba prawosławnych	
12	Liczba zielonoświątkowców	
13	Liczba innych chrześcijan	
14	Liczba niekatolików należących do kościołów chrześcijańskich (suma 11+12+13)	
15	Liczba świadków Jehowy	
16	Liczba niekatolików należących do religii lub kultów niechrześcijańskich	

17	Liczba niewierzących (wystąpili z Kościoła formalnym aktem + nieochrzczeni i nie wyznający żadnej religii)	
18	Liczba mieszkańców parafii (suma poz. 10+14+15+16+17)	

..... dnia/01/2015

/pieczęć/

Proboszcz

Uwaga: Wypełniony formularz można odesłać drogą elektroniczną na adres: kuria@rzeszow.opoka.org.pl. Termin nadsyłania ankiet do 20 stycznia 2015 r.

2. Niedziela po Bożym Narodzeniu, 04.01.2015 r.

1. We wtorek, 6 stycznia 2015 r. Uroczystość Objawienia Pańskiego, rocznica konsekracji Księdza Biskupa Kazimierza Górnego i Księdza Biskupa Edwarda Białogłowskiego. Zachęcamy do modlitwy w ich intencji. Msza św. w Katedrze w intencji Księży Biskupów, o godz. 17.00. Serdecznie zapraszamy wiernych i kapłanów do udziału.
2. W Uroczystość Objawienia Pańskiego, 6 stycznia, odbędzie się Orszak Trzech Króli. Gromadzimy się od 11.30 na parkingu przy hali sportowej na Podpromiu. Orszak wyruszy o godz. 12.00, po modlitwie Anioł Pański, i przejdzie ulicami miasta do Rynku, gdzie nastąpi złożeniem darów w Szopce. Zachęcamy wszystkich do włączenia się w Orszak Trzech Króli i do udziału we Mszy św. w swoich parafiach.
3. Referat Misyjny przypomina, że w Uroczystość Objawienia Pańskiego składka w całości przeznaczona jest na Centrum Formacji Misyjnej. Jest to również Misyjny Dzień Dzieci (Kolędnicy Misyjni) - ofiary z kolędowania dzieci przeznaczone są dla dzieci z Indii. Ofiary z obu składek wpłacamy w Referacie Misyjnym lub na konto: 39 1020 4391 0000 6802 0002 5049.
4. Wspólnota Wyższego Seminarium Duchownego zaprasza członków i sympatyków Stowarzyszenia Przyjaciół WSD Rzeszów na spotkanie opłatkowe z okazji świąt Narodzenia Pańskiego. Spotkanie to odbędzie się:
 - dla centralnej i północnej części diecezji w dniu 11 stycznia 2015 r. (niedziela) w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie. Rozpoczęcie o godzinie 10.00. W ramach spotkania przewidziana jest Eu-

charystia, sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia w roku 2014 oraz wybranie nowego prezesa w związku ze zmianami personalnymi w Seminarium.

- dla południowej części diecezji w dniu 17 stycznia 2015 r. (sobota) w Sanktuarium Matki Bożej Zawierzenia w Tarnowcu. Rozpoczęcie spotkania Eucharystią o godzinie 14.00.

Prosimy o przekazanie zaproszenia Członkom Stowarzyszenia.

5. Rzeszowska Rodzina Radia Maryja zaprasza sympatyków na spotkanie opłatkowe do Katedry w Rzeszowie w najbliższą sobotę w dniu 3 stycznia 2015 roku. Wspólne świętowanie rozpocznie się Mszą św. o godz. 9.00 pod przewodnictwem Ks. Biskupa Ordynariusza. Spodziewany jest także przyjazd Ojca Piotra Dettlaffa CSsR.
6. Zapraszamy na XXIV Sympozjum dla księży rekolekjonistów, ojców duchownych i spowiedników kapłańskich na Jasnej Górze w Domu Pielgrzyma w dniach od 26 do 29 stycznia (początek godz. 16.00, zakończenie godz. 13.00). Noclegi należy zamawiać w Domu Pielgrzyma: 42-225 Częstochowa, ul. Kard. Wyszyńskiego 1/31, tel. (34) 377-75-64.
7. Przesyłamy:
 - Prasa misyjna i Nabożeństwa misyjne, cena 10 zł.

Z serdecznymi życzeniami na Nowy Rok

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

3. Niedziela po Bożym Narodzeniu – Święto Chrztu Pańskiego, 11.01.2015 r.

1. Przypominamy, że opłatek dla Stowarzyszenia Przyjaciół WSD Rzeszów odbędzie się dla centralnej i północnej części diecezji w dniu 11 stycznia 2015 r. (niedziela) w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie. Rozpoczęcie o godzinie 10.00. Dla południowej części diecezji w dniu 17 stycznia 2015 r. (sobota) w Sanktuarium Matki Bożej Zawierzenia w Tarnowcu. Rozpoczęcie spotkania Eucharystią o godzinie 14.00.
2. Fundacja „Charismata” zaprasza na katechezę audiowizualną, pt. „Wyrwani z niewoli”, podczas której dwaj młodzi mężczyźni – Jacek i Piotr, złożą świadectwo wyzwolenia ich z licznych nałogów, a także przestępczego życia. Spotkanie odbędzie się we wtorek, 13 stycznia w Domu Diecezjalnym „Tabor”, przy ul. Połonińskiej 25 w Rzeszowie. Rozpoczęcie o godz. 19.00. Do udziału zachęcamy zwłaszcza młodzież.

3. W dniach 16 – 18.01.2015 r. w Domu Rekolekcyjnym Bł. Karoliny w Rzeszowie Przybyszówce odbędą się dni formacyjne dla zastępowych I-go i II stopnia KSM. Zapraszamy do udziału młodzież, która ukończyła 16. rok życia. Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę obiadem. Zabrać ze sobą Pismo św. oraz śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń - tel. 17 8512 051, 604 051 775 lub Zarząd KSM tel. 606 230 803.
4. W Centrum Pojednania przy Sanktuarium Księży Saletynów w Dębowcu, w dniach 23-25 stycznia 2015 r. odbędzie się SESJA DLA OSÓB KONSEKROWANYCH, zatytułowana: "Obudzić świat radosnym przeżywaniem konsekracji". Ma ona być pomocą w ponownym odkryciu tożsamości i pogłębieniu przeżywania konsekracji. Prowadzi: ks. Zbigniew Pałys MS. Rozpoczęcie kolacją w piątek o godz. 18.00, zakończenie obiadem w niedzielę o godz. 13.00. Szczegóły na stronie: www.centrum.saletyni.pl, email: centrum@saletyni.pl; tel. 13 441 31 90.
5. Zapraszamy na XXIV Sympozjum dla księży rekolekcjonistów, ojców duchownych i spowiedników kapłańskich na Jasnej Górze w Domu Pielgrzyma w dniach od 26 do 29 stycznia (początek godz. 16.00, zakończenie godz. 13.00). Noclegi należy zamawiać w Domu Pielgrzyma: 42-225 Częstochowa, ul. Kard. Wyszyńskiego 1/31, tel. (34) 377-75-64.
6. Służba Celna wraz z Duszpasterstwem Służby Celnej podejmuje akcję „Nie daj się uzależnić od hazardu”. W związku z tym przesyłamy pismo Biskupa Polowego, delegata KEP ds. Duszpasterstwa Służby Celnej oraz plakat dotyczący tego zagrożenia. Prosimy o zawieszenie plakatu, poinformowanie wiernych o tej inicjatywie oraz modlitwę w intencji ulegających temu nałogowi i ich rodzin.
7. Przekazujemy podziękowanie Dyrektora Sekcji Polskiej Stowarzyszenia „Pomoc Kościoła w Potrzebie” (Kirche in Not).
8. Przekazujemy tekst „Modlitwy za rodziny”, którą należy odmawiać na zakończenie Mszy św. niedzielnych aż do zakończenia Synodu Biskupów w październiku 2015 r.
9. Przesyłamy:
 - Pismo Biskupa Polowego i plakat w sprawie hazardu;
 - Podziękowanie Dyrektora Sekcji Polskiej Stowarzyszenia „Kościoł w Potrzebie”;
 - Plakat zapraszający na katechezę audiowizualną;
 - Tekst „Modlitwy za rodziny”.

Z wyrazami szacunku
Ks. Jerzy Buczek
Kancierz Kurii

Czcigodni Księża!

Przesyłam kilka uwag dotyczących przyjmowania w domach Pielgrzymów ŚDM 2016. Jeśli Ludzie będą pytać w związku z rozdawanymi formularzami w czasie wizyty kołędowej, to proszę udzielić im tych informacji. Można też wydrukować i powiesić w gablocie parafialnej. Dziękuję i przepraszam, że dopiero teraz to nadsyłam.

Ks. Daniel Drozd

O co prosimy przyjmujących pielgrzymów pod swój dach na czas dni w diecezji:

- Czas przyjazdu Pielgrzymów ze świata jest 19-20 lipca 2016. Należy wtedy odebrać Pielgrzymów z wyznaczonego miejsca. Jakie to będzie miejsce, informować będą o tym Odpowiedzialni z parafii za ŚDM.
- Czas pobytu Pielgrzymów w naszej diecezji to 5 dni, czyli od 20 do 25 lipca. Transport do Krakowa zapewniają opiekunowie grup obie Oni sami, razem ze swoją grupą.
- W miarę możliwości, prosimy o zapewnienie transportu, czyli odwiezienie np. rano i przywiezienie wieczorem na mieszkanie. Jeśli to będzie miasto, każdy z Pielgrzymów będzie miał plan miasta i będzie mógł się poruszać komunikacją miejską.
- Prosimy o codzienne przygotowanie dla nich śniadania, lub udostępnienie kuchni by sami sobie zorganizowali posiłek. Posiłek w ciągu dnia i kolacje zapewniają sobie sami lub Centrum ŚDM diecezji rzeszowskiej.
- Znajomość języka angielskiego lub innego obcego języka jest pomocna ale nie konieczna.
- Każda z Rodzin która zdeklaruje się przyjąć Młodych Pielgrzymów zostanie powiadomiona o datach spotkań organizacyjnych w rejonach z koordynatorami ŚDM. Takich spotkań będzie co najmniej dwa. Zostaną wtedy udzielone konkretne informacje co do programu Dni w Diecezji, jak również inne niezbędne szczegóły pobytu Pielgrzymów w Waszych domach.

2. Niedziela Zwykła, 18.01.2015 r.

1. Prezydent Rzeszowa zaprasza kapłanów na uroczystości z okazji 661. rocznicy lokacji miasta oraz ceremonię wręczenia tytułów „zasłużony dla miasta Rzeszowa”, w niedzielę, 18 stycznia o godz. 18.00 w Filharmonii Podkarpackiej, ul. Fryderyka Szopena 30. Odznaczenie otrzymają: Ks. Prałat Ireneusz Folcik oraz Pan Zygmunt Solarski.

2. W poniedziałek, 19 stycznia, w Uroczystość św. Józefa Sebastiana Pelczara, głównego patrona naszej diecezji, w Katedrze o godz. 18.00 zostanie odprawiona Msza św. pod przewodnictwem Ks. Biskupa. Zapraszamy kapłanów, kapituły, zwłaszcza Katedralną (w strojach chórowych), siostry zakonne i wiernych świeckich do udziału w uroczystości. Po Mszy św. odbędzie się spotkanie kapituły katedralnej (kanonicy gremialni i honorowi).
3. W dniach 18- 25 stycznia przeżywamy Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Z tej racji w kościele św. Krzyża w Rzeszowie zostanie odprawiona uroczysta Msza św. o jedność chrześcijan w dniu 25 stycznia o godz. 18.30. Przeżywamy także: 15 stycznia - dzień judaizmu, a 26 stycznia - dzień islamu. W ubiegłym tygodniu kolporterzy dostarczyli odpowiednie materiały, cena 10 zł.
4. Jak co roku w Rzeszowie i innych miejscach Podkarpacia organizowany jest Dzień Pamięci o Ofiarach Holocaustu. W Rzeszowie będzie on miał miejsce we wtorek, 27 stycznia. W programie: 10.00 Uczczenie Ofiar Holocaustu – Nowy cmentarz żydowski, Al. Rejtana (wejście od ul. Dołowej), następnie na Uniwersytecie Rzeszowskim od 11.30 relacje ocalałych z Holocaustu i ich rodzin, wykłady, degustacja potraw. O godz. 16.00 - Nabożeństwo Słowa Bożego w Rzeszowskiej Farze, nawiązujące do Dnia Judaizmu w Kościele Katolickim w Polsce, połączone z odczytaniem nazwisk Polaków z Rzeszowszczyzny zamordowanych za pomoc niesioną Żydom oraz Żydów, którzy ponieśli śmierć wraz z nimi.
5. Duszpasterstwo Rodzin zaprasza dekanalnych duszpasterzy rodzin, doradców życia rodzinnego osoby współpracujące z grupami obrony życia na spotkanie opłatkowe, które odbędzie się 24 stycznia 2015r. (sobota). Rozpoczęcia Mszą Świętą w kościele św. Krzyża w Rzeszowie przy ul. 3-go Maja. Po Eucharystii spotkanie w Kurii.
6. W związku z przygotowaniem do Świątowych Dni Młodzieży 24 stycznia o godzinie 10.00 w parafii św. Jadwigi w Gorlicach (kościół obok szpitala) odbędzie się spotkanie dla wolontariuszy i koordynatorów parafialnych Świątowych Dni Młodzieży i Dni w Diecezji, dla dekanatów: Jasło-Wschód, Jasło-Zachód, Brzostek, Dębowiec, Nowy Żmigród, Biecz, Gorlice. Prosimy parafie, które jeszcze nie wyznaczyły koordynatorów parafialnych, by zrobiły to jak najszybciej, tak , by te osoby mogły uczestniczyć w spotkaniu formacyjnym 24 stycznia.
7. Zapraszamy na Noworoczne Spotkanie Opłatkowe dla KSM-owiczów w Jaśle u OO. Franciszkanów – 23 stycznia (piątek), rozpoczęcie godz. 16.30 w kościele. Natomiast w Rzeszowie w Instytucie Teologiczno – Pastoralnym, przy ul. Witolda 11a, w sobotę, 24 stycznia – rozpoczęcie godz.

- 9.00 w kaplicy WSD. Księży zapraszamy do koncelebry Mszy Świętej z własną albą i stulą.
8. Przesyłamy kwestionariusze związane z wizytacją parafii dekanatów: Biecz, Boguchwała, Dębowiec, Frysztak, Nowy Żmigród oraz informacje o wizytacji. Księży Proboszczów prosimy o wypełnienie kwestionariusza i przygotowanie wizytacji. Księży Dziekanów i przedstawiciele Rady Ekonomicznej prosimy o dokonanie przeglądu przedwizytacyjnego. Prosimy o odpowiednio wcześniejsze dostarczenie Księdzu Biskupowi wizytującemu wypełnionego kwestionariusza oraz propozycji programu wizytacji.
 9. Przypominamy o przesłaniu do 20 stycznia br. danych statystycznych parafii.
 10. W związku z ubezpieczeniem parafii przesyłamy informacje o warunkach ubezpieczenia i opłatach za ubezpieczenie oraz polisy. Prosimy je dokładnie przeczytać oraz zachować polisę w dokumentacji parafii.
 11. *KSM zaprasza na zimowiska:*
 - a. *Dom Rekolekcyjny bł. Karoliny w Rzeszowie – Przybyszówce:* 31.01. - 3.02.2015 – koszt 110 zł – “TRENING DUSZY, TRENING CIAŁA, REKREACJA DOSKONAŁA” - kulig, jazda konna, fitness, wyjście na basen i salę gimnastyczną. 5 - 8.02.2015 – koszt 110 zł – “NIE WSZYSTKO PRZYJMUJ NAUKOWO, ZAINSPIRUJ SIEBIE NA NOWO” – zimowisko artystyczne, pisanie ikon, wyjście na basen, halę sportową. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń, tel. 17 8512 051, 604 051 775, biuro KSM, tel. 606 230 803. Należy zabrać: śpiwór, strój sportowy i kąpielowy, ciepłe ubranie na kulig, Pismo święte.
 - b. *Dom Rekolekcyjny Św. Jana Pawła II w Desznicy:* 1 - 4.02.2015 - cena 150 zł - wędrowki górskie, ognisko oraz tradycyjny kulig w samym sercu Beskidu Niskiego – Ks. Grzegorz Złotek, tel. 502 930 083; 9 - 12.02.2012 - cena 150 zł; 16-18.02.2015 – cena 110 zł.
 - c. *Niedźwiada - 9 – 14.02.2015 - „Twórcze ferie w górach” –* cena 280 zł - ks. Stanisław Zagórski, tel. 695 411 601.
 12. W związku z licznymi przypadkami śmiertelnych zatruc tlenkiem węgla (czadem) Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie apeluje do wszystkich o ostrożność i używanie sprawnych urządzeń służących do ogrzewania mieszkań i gazowych przepływowych podgrzewaczy wody. Warto zainstalować w domu czujnik tlenu węgla, który będzie alarmował, gdy pojawi się nadmierne stężenie gazu w mieszkaniu. Warto pamiętać, że w łazience bez wentylacji, przy użyciu przepływowego podgrzewacza wody już w ciągu minuty może zgromadzić się śmiertelna dawka tlenu węgla.
 13. Zachęcamy wszystkich duszpasterzy, aby homilie wygłaszane szczególnie w czwarte niedziele poszczególnych miesięcy, zawierały treści związane

z „Programem duszpasterskim Kościoła w Polsce” (m.in. nawrócenie, pokuta, sakrament pojednania). Komisja homiletyczna diecezji rzeszowskiej przygotowała propozycje takich homilii. Odpowiednie materiały przekażemy w przyszłym tygodniu.

14. Przesyłamy:

- Instrukcja i polisa ubezpieczeniowa dla parafii,
- Protokoły przeglądu przedwizytacyjnego dla parafii, w których będzie wizytacja,
- „L'Osservatore Romano”, nr 12.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

3. Niedziela Zwykła, 25.01.2015 r.

1. W poniedziałek, 2 lutego, będziemy przeżywać Dzień Życia Konsekwowanego. Zapraszamy Ojców, Braci Siostry zakonne i inne osoby życia konsekrowanego na spotkanie i Mszę św. u OO. Bernardynów w Rzeszowie. Rozpoczęcie o godz. 10.00, Msza św. o godz. 10.30. Księża Proboszczów prosimy o powiadomienie zainteresowanych osób o tym wydarzeniu. Tacę z tego dnia przekazujemy na zakony kontemplacyjne w naszej diecezji (wpłaty w Kurii). Przekazujemy plakat na ten dzień oraz informacje o wydarzeniach Roku Życia Konsekwowanego w naszej Diecezji.
2. *KSM zaprasza młodzież na zimowiska:*
 - a. Dom Rekolekcyjny bł. Karoliny w Rzeszowie – Przybyszówce:
 - 31.01. - 3.02.2015 – koszt 110 zł – “TRENING DUSZY, TRENING CIAŁA, REKREACJA DOSKONAŁA” – kręgle, kulig, jazda konna, fitness, wyjście na basen i salę gimnastyczną.
 - 5 - 8.02.2015 – koszt 110 zł – “NIE WSZYSTKO PRZYJMUJ NAUKOWO, ZAINSPIRUJ SIEBIE NA NOWO” – zimowisko artystyczne, pisanie ikon, wyjście na basen, halę sportową. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń: tel. 17 8512 051, 604 051 775; biuro KSM: tel. 606 230 803. Należy zabrać: śpiwór, strój sportowy i kąpielowy, ciepłe ubranie na kulig, Pismo święte.
 - b. Dom Rekolekcyjny Św. Jana Pawła II w Deszniczy:
 - 1 - 4.02.2015 - cena 150 zł - wędrowki górskie, ognisko oraz tradycyjny kulig w samym sercu Beskidu Niskiego – Ks. Grzegorz Złotek, tel. 502 930 083.

- 9 - 12.02.2015 - cena 150 zł.
 - 16-18.02.2015 – cena 110 zł.
- c. Niedźwiada - 9 – 14.02.2015 - „Twórcze ferie w górach” – cena 280 zł - ks. Stanisław Zagórski, tel. 695 411 601.
3. Zapraszamy Dyrygentów, Organistów, Chóry, Schole liturgiczne, Kantorów, Zespoły Wokalno - Instrumentalne na VI Ogólnopolską Pielgrzymkę Muzyków Kościelnych na Jasną Górę w dniu 28 marca 2015 r., której hasłem będzie: „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię”(Mk 1, 12-15). W programie: 10.00 Bazylika - Prezentacja grup, powitanie, 10.10 - Liturgia Pokutna, 11.30 - Kaplica Różańcowa, konferencja: “Próby poszukiwania sacrum w dziele muzycznym” - ks. prof. Kazimierz Szymonik; 12.40 - Przygotowanie do Eucharystii; 13.15 - Msza św. z homilią, przewodniczy: bp Stefan Cichy; 14.30 - Koncert Akademickiego Zespołu Muzycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach.
 4. Firma „GTW Project” realizuje projekt „Wiedza kluczem do sukcesu” skierowany do pracowników Instytucji Sektora Oświaty (nauczycieli oraz pracowników administracyjnych) zamieszkujących na terenie województwa podkarpackiego, którzy zostali zwolnieni po 31.12.2012r. lub są w okresie wypowiedzenia z pracy z Instytucji Sektora Oświaty, czy też wygasła umowa. Uczestnikowi projektu oferowane są: studia podyplomowe 2 semestry-weekendowo; kursy zawodowe, a po nich 6 miesięczny płatny staż. Szczegóły na stronie internetowej projektu www.wiedza.gtw-project.pl oraz w Biurze Projektu w Rzeszowie: GTW Project Sp. z o. o, ul. Trembeckiego 11a, 35-234 Rzeszów, tel. 790771490, e-mail: mbujak@gtwproject.pl.
 5. Wydział Katechetyczny Kurii ma nową stronę WWW: wk.rzeszow.pl. Zapraszamy do korzystania.
 6. Przesyłamy:
 - Propozycje homilii na IV niedzielę miesiąca, cena 5 zł za egz.;
 - Plakat na Dzień Życia Konsekwowanego i Program Obchodów Roku Życia Konsekwowanego w Diecezji;
 - Ulotka dotycząca Intronizacji Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

4. Niedziela Zwykła, 01.02.2015 r.

1. W poniedziałek, 2 lutego, będziemy przeżywać Dzień Życia Konsekrowanego. Zapraszamy Ojców, Braci, Siostry zakonne i inne osoby życia konsekrowanego na spotkanie. Rozpoczęcie o godz. 9.30 w rzeszowskiej Farze, adoracja Najśw. Sakramentu, potem procesja do Bazyliki OO. Bernardynów i Msza św. o godz. 10.30. Tacę z tego dnia przekazujemy na zakony kontemplacyjne w naszej diecezji (wpłaty w Kurii).
2. W ramach obchodów Roku Życia Konsekrowanego, w dniu 8 lutego br., w liturgiczne wspomnienie św. Józefiny Bakhita, obchodzony będzie w Kościele Powszechnym dzień modlitw, refleksji i działania przeciw handlowi ludźmi. W związku z ww. wydarzeniem, Prezydium Konferencji Episkopatu Polski wystosowało „Apel”, który przesyłamy do Księży. Dołączamy również adresy stron, na których znajdują się propozycje materiałów - przeznaczonych do wykorzystania duszpasterskiego.
Modlitwa wiernych:
http://pliki.episkopat.pl/cms/pliki/c20418/o/modlitwa_wiernych.pdf
Droga Krzyżowa:
http://pliki.episkopat.pl/cms/pliki/c20417/o/droga_krzy_owa.pdf
Modlitwa na noc czuwania:
http://pliki.episkopat.pl/cms/pliki/c20419/o/modlitwy_na_noc_czuwania.pdf
Różaniec: http://pliki.episkopat.pl/cms/pliki/c20420/o/r_aniec.pdf
3. W środę, 11 lutego będziemy przeżywać XXIII Światowy Dzień Chorego. Centralna uroczystość odbędzie się w Bazylice OO. Bernardynów o godz. 9.00. Eucharystii będzie przewodniczył Biskup Rzeszowski Jan Wątroba. W czasie uroczystości będzie udzielony sakrament namaszczenia chorych oraz błogosławieństwo Najśw. Sakramentem. Uroczystość będą transmitować: Radio „VIA” i Radio Rzeszów. Zapraszamy osoby chore, niepełnosprawne i pracowników służby zdrowia.
4. „Znajdź pomysł na siebie” – pod takim hasłem chcemy przeżyć Modlitwę Młodych w intencji Światowych Dni Młodzieży. Serdecznie zapraszamy młodzież z całej Diecezji w niedzielę 15 lutego 2015 r. do parafii św. Jadwigi Królowej w Gorlicach. W programie: 12.00 – Eucharystia, 13.00 – Koncert i świadectwo członków zespołu „Full Power Spirit”.
5. Od 30 stycznia wydawany będzie radiowy serwis informacyjny poświęcony przygotowaniom do Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 roku. Autorem „Wiadomości Światowych Dni Młodzieży” jest zlokalizowane w Warszawie Krajowe Biuro Organizacyjne Światowych Dni Młodzieży. Cotygodniowe 4-5 minutowe audycje dostępne będą na platformie

kd.m.org.pl, a w jakości radiowej za pośrednictwem serwisu dźwiękowego Katolickiej Agencji Informacyjnej Audio KAI.

6. Duszpasterstwo Rodzin informuje, że 5 lutego 2015 r. (czwartek) w Sejmie odbędzie się posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Spraw Zagranicznych, w czasie którego posłowie ponownie debatować będą nad ratyfikacją niebezpiecznej, ideologicznej konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Duszpasterstwo Rodzin wraz z Ruchami i Stowarzyszeniami Obrońców Życia zachęca do modlitwy w intencji parlamentarzystów, aby potrafili opowiedzieć się za odrzuceniem tego szkodliwego dokumentu.
7. Przesyłamy:
 - List Episkopatu na Dzień Życia Konsekwowanego;
 - Apel Prezydium Episkopatu w sprawie dnia modlitw, refleksji i działania przeciw handlowi ludźmi;
 - Zaproszenie na XX Turniej w Halowej Piłce Nożnej dla ministrantów;
 - Plakat zapraszający na spotkanie młodzieży w Gorlicach w ramach przygotowań do ŚDM;
 - Materiały formacyjne dla organistów, styczeń – luty 2015;
 - Oferta samochodów dla kapłanów – Firma Renault i Dacia.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

5. Niedziela Zwykła, 08.02.2015 r.

1. W ramach obchodów Roku Życia Konsekwowanego, w dniu 8 lutego br., w liturgiczne wspomnienie św. Józefiny Bakhita, obchodzony będzie w Kościele Powszechnym dzień modlitw, refleksji i działania przeciw handlowi ludźmi. Prosimy o modlitwę w tej intencji.
2. W środę, 11 lutego będziemy przeżywać XXIII Światowy Dzień Chorego. Centralna uroczystość odbędzie się w Bazylice OO. Bernardynów o godz. 9.00. Eucharystii będzie przewodniczył Biskup Rzeszowski Jan Wątroba. Zapraszamy osoby chore, niepełnosprawne i pracowników służby zdrowia.
3. W dniach od 13 - 15.02.2015 r. w Domu Rekolekcyjnym Bł. Karoliny w Rzeszowie-Przybyszówce odbędzie się spotkanie formacyjne dla za-

stępowych I-go stopnia KSM. Zapraszamy do udziału młodzież, która ukończyła 16. rok życia. Również w tych dniach odbędą się warsztaty dla muzycznych. Zapraszamy młodzież, która chce się uczyć grać na instrumentach muzycznych i tych, którzy chcą się uczyć śpiewać (prosimy przywieźć instrumenty muzyczne). Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę obiadem. Należy zabrać ze sobą Pismo św. oraz śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń - tel. 17 8512 051, 604 051 775 lub Zarząd KSM tel. 606 230 803.

4. „Znajdź pomysł na siebie” – pod takim hasłem chcemy przeżyć Modlitwę Młodych w intencji Światowych Dni Młodzieży. Serdecznie zapraszamy młodzież z całej Diecezji w niedzielę 15 lutego 2015 r. do parafii św. Jadwigi Królowej w Gorlicach. Rozpoczęcie o godz. 12.00.
5. W ramach przygotowań do XIV Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, który będzie miał miejsce w Rzymie, w dniach od 4 do 25 października br., pod hasłem „Powołanie i misja rodziny w Kościele i świecie współczesnym”, Stolica Apostolska przesyła dokument końcowy III Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów, z października 2014 roku – tzw. Relatio Synodi, stanowiące jednocześnie dokument przygotowawczy tzw. Lineamenta XIV Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów. Do tekstu dołączona jest seria pytań skierowanych do całego Ludu Bożego, których celem jest poznanie stopnia przyjęcia dokumentu oraz pogłębienia treści w nim zawartych. Odpowiedzi staną się dla Stolicy Apostolskiej jedną z podstaw do przygotowania Instrumentum Laboris najbliższego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów. Przesyłamy w załączeniu ww. dokument z prośbą o konsultację treści zawartych w dokumencie oraz o odpowiedzi na dołączone pytania. Takie odpowiedzi powinny nadesłać wszystkie parafie, organizacje ruchy i stowarzyszenia kościelne. Uprzejmie prosimy o przesłanie na piśmie lub drogą elektroniczną odpowiedzi na dołączone do Relatio Synodi pytania, na adres kuria@diecezja.rzeszow.pl, lub kuria@rzeszow.opoka.org.pl w terminie do 23 lutego, tak by do końca lutego można było je podsumować i wysłać do Episkopatu. Jak poinformował Kard. Lorenzo Baldisseri, Sekretarz Generalny Synodu, pismem z dnia 14 stycznia br. (Prot. N 15006), odpowiedzi na pytania oraz ich synteza przesyłana do Sekretariatu KEP mają zachować charakter tajny i nie mogą być upubliczniane w żadnej formie.
6. W związku ze zbliżającym się Wielkim Postem przesyłamy „Vademecum Apostolstwa Trzeźwości” oraz plakat na 2015 rok (dwa kolejne będą przesłane później), cena za całość 15 zł. Zachęcamy do duszpasterskiego wykorzystania tych materiałów.

7. Przypominamy, że 15.02.2015 r. upływa termin nadsyłania do Archiwum Kurii odpisów ksiąg metrykalnych za rok 2014.
8. Przesyłamy:
 - Materiały na Synod Biskupów o Rodzinie,
 - L'Osservatore Romano, nr 1/2015.
 - Wzrastanie, nr 2/2015
 - Materiały trzeźwościowe: Vademecum i plakat, cena 15 zł.
 - Pomoce dla organistów, dodatek.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

6. Niedziela Zwykła, 15.02.2015 r.

1. W dniach 15- 21 lutego będziemy przeżywać Tydzień Modlitw o Trzeźwość Narodu. Zachęcamy kapłanów do podjęcia działań w dziedzinie troski o trzeźwość. Wykorzystajmy do tego czas Wielkiego Postu i przesłane wcześniej materiały.
2. W środę, 18 lutego br. rozpoczynamy 40 – dniowy okres Wielkiego Postu - czas przygotowania przez modlitwę, pokutę i jałmużnę do Świąt Paschalnych. Zachęmy wiernych do udziału w nabożeństwach Drogi Krzyżowej, Gorzkich Żali, rekolekcjach.
3. W piątek, 20 lutego godz. 18.00 odbędzie się Nabożeństwo Drogi Krzyżowej ulicami Rzeszowa. Rozpoczęcie pod Krzyżem Ofiar Stalinizmu na placu Śreniawitów, obok Zamku, Następnie przejdziemy ul. Szopena, Aleją Lubomirskich, 3 Maja, przez Plac Farny i ul. Sokoła do kościoła OO. Bernardynów, gdzie na zakończenie zostanie odprawiona Msza św. pod przewodnictwem Księdza Biskupa (kapłanów zapraszamy do koncelebry). Zapraszamy wszystkich do udziału, prosimy przynieść świece.
4. Wielkopostny dzień skupienia dla kapłanów będzie miał miejsce w sobotę, 21 lutego: 10.00 –Sędziszów /OO Kapucyni/; 14.00 – Dębowiec /XX Saletyni/ oraz w poniedziałek, 23 lutego, o godz. 15.00 i 19.00 w Domu Diecezjalnym „Tabor” w Rzeszowie.
5. Przypominamy, że 15.02.2015 r. upływa termin nadsyłania do Archiwum Kurii odpisów ksiąg metrykalnych za rok 2014. Na kopercie wysyłanej pocztą, nie powinno się pisać co ona zawiera (ze względu na ochronę danych osobowych). Można natomiast dać adnotację: do Archiwum Kurii.

6. W lutym i marcu odbędą się spotkania członków Akcji Katolickiej we wszystkich dekanatach. W części diecezji będzie to spotkanie z Zarządem Diecezjalnym Akcji Katolickiej, w pozostałych spotkania poprowadzą Dekanalni Asystenci AK. W załączeniu przesyłamy szczegółowy program.
7. W dobie mediów elektronicznych, a zwłaszcza społecznościowych, niezbędna jest w nich obecność Kościoła. Sekretariat Konferencji Episkopatu informuje, że została uruchomiona nowa strona Przewodniczącego Episkopatu Polski: www.przewodniczacy.info. Informacje o działaniach Przewodniczącego można znaleźć także na portalach społecznościowych. Oto adresy: [facebook.com/abp.gadecki](https://www.facebook.com/abp.gadecki)
[instagram.com/abp_gadecki](https://www.instagram.com/abp_gadecki)
[Twitter.com/abp_gadecki](https://twitter.com/abp_gadecki)
8. Komenda Policji w Rzeszowie zwraca się z prośbą o przekazanie wiernym ogłoszenia:

W ostatnim czasie na terenie Rzeszowa miały miejsce kolejne oszustwa, których ofiarami padały osoby w podeszłym wieku. Sprawcy, działając tzw. metodą „na wnuczka”, podawali się za członka rodziny i wyłudжали znaczne sumy pieniędzy. W związku z powyższym, w trosce o bezpieczeństwo mieszkańców, Policja apeluje do wszystkich o ostrożność, czujność oraz stosowanie zasady ograniczonego zaufania w stosunku do osób kontaktujących się telefonicznie w sprawie przekazywania pieniędzy. Prosimy również o dokładne sprawdzenie wiarygodności dzwoniącej osoby. W każdym przypadku należy upewnić się czy osoba, która podaje się za członka rodziny jest nią w rzeczywistości. Nigdy nie przekazujemy żadnych pieniędzy pośrednikom, osobom nieznanym. W razie jakichkolwiek podejrzeń, należy skontaktować się z najbliższą jednostką policji, osobiście lub telefonicznie pod nr 997 lub 112 (*Podinspektor mgr Konrad Wolak, I Zastępca Komendanta*).

9. Przesyłamy:
 - Informacja Akcji Katolickiej o spotkaniach w dekanatach,
 - Zaproszenie na Drogę Krzyżową w Rzeszowie.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

1. Niedziela Wielkiego Postu, 22.02.2015 r.

1. Wielkopostny dzień skupienia dla kapłanów będzie miał miejsce w sobotę, 21 lutego: 10.00 -Sędziszów /OO Kapucyni/; 14.00 – Dębowiec /XX Saletyni/ oraz w poniedziałek, 23 lutego, o godz. 15.00 i 19.00 w Domu Diecezjalnym „Tabor” w Rzeszowie.
2. Niedziela 22 lutego jest IV niedzielą miesiąca, dlatego zachęcamy do wykorzystania do kazania materiału przesłanego z Kurii („Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię”. Program przepowiadania 4. niedziele miesiący 2015 r.)
3. W niedzielę 22 lutego o godz. 11.00 w kościele św. Krzyża w Rzeszowie zostanie odprawiona Msza św. w intencji majora Wacława Kopisto ps. „Kra”, „cichociemnego”, członka AK, więźnia łagrów Kołomy i Komi, członka Światowego Związku Żołnierzy AK, Związku Sybiraków oraz Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów, kawalera wielu odznaczeń polskich i brytyjskich, w 22 rocznicę jego śmierci, oraz jego małżonki Aliny Kopisto z d. Żulińskiej, łączniczki AK, więźniarki syberyjskich łagrów. Zapraszamy do udziału.
4. W drugą niedzielę Wielkiego Postu - Niedzielę „Ad Gentes”, 1 marca, przeżywać będziemy Dzień modlitwy, postu i solidarności z misjonarzami. Z tej racji przesyłamy plakaty, a także Komunikat Biskupa Jerzego Mazura, z prośbą o zapoznanie z nim wiernych oraz list Ks Zbigniewa Sobolewskiego, Dyrektora Działu Pomocy „Ad Gentes” do księży proboszczów.
5. W drugą niedzielę Wielkiego Postu, 1 marca, w WSD w Rzeszowie odbędzie się wielkopostny dzień skupienia dla Stowarzyszenia Przyjaciół WSD. Rozpoczęcie o godz. 10.00. Prosimy o przekazanie zaproszenia do członków Stowarzyszenia.
6. W niedzielę, 1 marca, przeżywać będziemy Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Tego dnia w 1951 roku w więzieniu mokotowskim wykonano wyrok śmierci na siedmiu członkach IV Komendy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, na czele z Łukaszem Cieplińskim. Zapraszamy na Mszę św., pod przewodnictwem Ks. Biskupa, do OO. Bernardynów 1 marca na godz.15.00.
7. W środę, 4 marca przeżywać będziemy imieniny Księdza Biskupa Kazimierza Górnego. Zachęcamy do modlitwy w tych dniach w Jego intencji. Ks. Biskup w niedzielę, 1 marca, odprawi Mszę św. w kościele św. Krzyża o godz. 9.30, z racji „Kaziuków”, a po niej odbędzie się spotkanie w Kurii. Zapraszamy do udziału.
8. Informujemy, że rejonowa Kongregacja kapłańska odbędzie się w sobotę, 7 marca o godz. 9.00 w Rzeszowie – DD „Tabor” i o godz. 13.00 Jasło

- Fara. Tydzień później, 14 marca, odbędzie się Kongregacja Księża Dziekanów i Wicedziekanów w Instytucie, o godz. 9.30.
9. Ojciec Święty Franciszek 31 stycznia br. mianował ks. Józefa Andrzeja Dąbrowskiego, michalitę (proboszcza parafii Najświętszej Maryi Panny w London i przełożonego Północnoamerykańskiej Wiceprowincji Zgromadzenia św. Michała Archanioła) biskupem pomocniczym diecezji London w Kanadzie. Biskup elekt Józef A. Dąbrowski urodził się 17 lipca 1964 roku w Wysokiej Strzyżowskiej, jako drugie z pięciorga dzieci Czesławy i Ludwika. Polecamy biskupa nominata, naszego Rodaka, modlitwie wiernych.
 10. Parafia pw. Św. Piotra i Pawła w Łukawcu Dolnym organizuje pielgrzymkę autokarową do Włoch, z której dochód będzie przeznaczony na leczenie Pana Jana Gębskiego. Pielgrzymka odbędzie się w dniach 16 kwietnia do 22 kwietnia. W programie między innymi: Wenecja-Rzym-Watykan-Asyż-Turyn. Zapisy do 13 marca u ks. Proboszcza Jerzego Kowala 17/7715085. Zachęcamy do pielgrzymowania i wsparcia szczytnego celu.
 11. W związku ze zbliżającym się Dniem Świętości Życia - Duszpasterstwo Rodzin przesyła do każdej parafii biuletyn przygotowujący do obchodów w/w dnia i do prowadzenia modlitw w ciągu całego roku w obronie życia nienarodzonych. Jednocześnie informujemy że deklaracje duchowej adopcji są dostępne u p. Jacka na portierni w Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie w godzinach pracy Kurii. Koszt biuletynu 9. 00 zł.
 12. Duszpasterstwo rodzin przypomina: W związku z tym, że pojawiają się grupy osób, które próbują oferować narzeczonym przygotowanie do zawarcia sakramentu małżeństwa w formie różnych warsztatów i kursów internetowych Rada ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski przypomina, że zgodnie z ustaleniami Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin przyjętym podczas 322. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie dnia 1 maja 2003 roku osoby, które prowadzą katechezy przedmażeńskie bądź katechezy przedślubne powinny posiadać misję kanoniczną, a treści przekazywane podczas warsztatów imprimatur Biskupa Diecezjalnego. (...) W związku z tym, certyfikaty ukończenia internetowych nauk przedmażeńskich, nie mogą być w żadnym razie podstawą do zaliczenia katechez przedmażeńskich czy przedślubnych, obowiązujących w Kościele w Polsce. Prosimy o przekazanie tej informacji zainteresowanym.
 13. Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Rzeszowie ponownie zwraca się z prośbą do wszystkich wiernych o pilne oddanie krwi grupy O RhD(-) minus. Zabezpieczenie chorych ze szpitali podkarpackich w krew grupy O RhD(-) minus, jest możliwe tylko dzięki ofiarności

- i wrażliwości ludzi dobrego serca, w myśl słów Papieża Jana Pawła II „Człowiek jest wielki nie przez to co ma, nie przez to kim jest, lecz przez to, czym dzieli się z innymi”.
14. Fundacja “Charismata” i Wspólona “Miriam” zapraszają na katechezę audiowizualną, pt. “Bóg znalazł mnie na ulicy”, której gościem będzie Henryk Krzosek, niegdyś bezdomny alkoholik. Świadectwa nawrócenia oraz wyzwolenia z nałogów i bezdobności będzie można wysłuchać w Domu Diecezjalnym “Tabor” w Rzeszowie we wtorek, 24. lutego o godz. 19.00.
 15. Przesyłamy:
 - Plakaty i komunikaty na II Niedzielę Wielkiego Postu – Niedzielę „Ad Gentes”,
 - Materiały na Dzień Świętości życia, cena 9 zł.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

2. Niedziela Wielkiego Postu, 01.03.2015 r.

1. Przesyłamy List Biskupa Rzeszowskiego na Wielki Post. Należy go odczytać na wszystkich Mszach św. w II Niedzielę Wielkiego Postu, 1 marca br.
2. Przypominamy, że w II Niedzielę Wielkiego Postu - Niedzielę „Ad Gentes”, 1 marca, przeżywać będziemy Dzień modlitwy, postu i solidarności z misjonarzami.
3. Także w niedzielę, 1 marca, obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Z tej racji odbędzie się wiele uroczystości w całym regionie. Zapraszamy na Mszę św., pod przewodnictwem Ks. Biskupa, do OO. Bernardynów, na godz. 15.00, a po niej na uroczystości przy pomniku płk. Ciepłińskiego.
4. W środę, 4 marca przeżywać będziemy imieniny Księdza Biskupa Kazimierza Górnego. Zachęcamy do modlitwy w tych dniach w Jego intencji. Ks. Biskup w niedzielę, 1 marca, odprawi Mszę św. w kościele św. Krzyża o godz. 9.30, z racji „Kaziuków”, a po niej odbędzie się spotkanie w Kurii.
5. W piątek, 6 marca, przeżywać będziemy 96. rocznicę śmierci płk. Leopolda Lisa-Kuli oraz uroczyste przyrzeczenie „orląt” i młodzieży strzeleckiej. Zapraszamy na Mszę św., pod przewodnictwem Ks. Biskupa Ordynariusza, w kościele św. Krzyża w Rzeszowie o godz. 12.00, a po niej na uroczystości przed pomnikiem na Placu Farnym.

6. Informujemy, że rejonowa Kongregacja kapłańska, poświęcona sprawom rodziny, odbędzie się w sobotę, 7 marca o godz. 9.00 w Rzeszowie – DD „Tabor” i o godz. 13.00 w parafii Jasło - Fara. Tydzień później, 14 marca, odbędzie się Kongregacja Księży Dziekanów i Wicedziekanów w Instytucie, o godz. 9.30.
7. Wspólnota WSD w Rzeszowie zaprasza uczniów szkół średnich i studentów (zarówno dziewczyny jak i chłopaków) na spotkanie modlitwne w ramach cyklu *Dialogi z Jezusem*. Spotkanie odbędzie się 7 marca 2015 r. (sobota) w kaplicy seminaryjnej w godzinach 19.00-21.30. W jego trakcie przewidziana jest modlitwa Słowem Bożym metodą *lectio divina* oraz adoracja Najświętszego Sakramentu. Tematem rozważania będzie spotkanie Jezusa z kobietą z Samarii (J 4, 1-29). Prosimy księży o promocję tego zaproszenia wśród młodzieży oraz ewentualną pomoc w dotarciu do Seminarium.
8. Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie zaprasza młodzieńców na dzień skupienia mający na celu pomoc w rozeznaniu powołania kapłańskiego. Spotkanie to odbędzie się w niedzielę 8 marca 2015 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie (ul. Witolda 11 a), w godzinach 10.00-15.00. Taki dzień skupienia jest bardzo dobrą okazją do wstępnego zapoznania się z Seminarium, rozmowy z księżmi w nim posługującymi oraz z klerykami. Prosimy księży o zachęcenie młodych do udziału w tym spotkaniu.
9. W niedzielę, 8 marca, w Dzień Kobiet pamiętajmy w modlitwie o wszystkich kobietach.
10. Prosimy o przypomnienie wiernym, którzy pragną przyjąć pielgrzymów, przybywających w 2016 roku do naszej Diecezji przed Światowymi Dniami Młodzieży w Krakowie, by zgłaszali tę gotowość do księży proboszczów lub do Diecezjalnego Centrum ŚDM. W załączeniu przesyłamy plakat w tej sprawie.
11. Kino „Zorza” w Rzeszowie zaprasza od 6 marca na projekcję filmu: „Bóg nie umarł”. Film ukazuje pasjonujący spór między studentem a profesorem i innymi uczestnikami kursy filozoficznego o istnienie Boga.
12. Duszpasterstwo rodzin przesyła do parafii ulotkę informacyjną „Pigułka po”. Ulotka zawiera odpowiedzi na nurtujące pytania w tej kwestii. Można ją wykorzystać na katechezie w liceum, technikum lub rozdawać na katechezach przedmażeńskich. Zamówienia ulotek w Wydziale rodzinnym lub bezpośrednio w Klubie Przyjaciół Ludzkiego Życia <http://www.hli.org.pl/drupal/pl/node/10111>.
13. Parafie, które jeszcze tego nie uczyniły, prosimy o jak najszybsze przesłanie drogą elektroniczną odpowiedzi na pytania zawarte w Linaementa Sy-

nodu Biskupów o Rodzinie (do końca lutego powinniśmy wysłać zbiorczą odpowiedź do Episkopatu).

14. Przesyłamy:

- Przesyłamy misyjne materiały formacyjne na Wielki Post - 12 zł i książkę „Świadkowie misyjnego zapachu” - 10 zł;
- Gazetka LSO;
- Plakat ŚDM – „Przyjmij pielgrzymą”.
- Plakat zapraszający na film „Bóg nie umarł” (parafie Rzeszowa).

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

3. Niedziela Wielkiego Postu, 08.03.2015 r.

1. Przypominamy, że rejonowa Kongregacja kapłańska, poświęcona sprawom rodziny, odbędzie się w sobotę, 7 marca o godz. 9.00 w Rzeszowie – DD „Tabor” i o godz. 13.00 w parafii Jasło - Fara. Tydzień później, 14 marca, odbędzie się Kongregacja Księży Dziekanów i Wicedziekanów w Instytucie, o godz. 9.30.
2. W niedzielę, 8 marca, w Dzień Kobiet pamiętajmy w modlitwie o wszystkich kobietach.
3. Kino „Zorza” w Rzeszowie zaprasza od 6 marca na projekcję filmu: „Bóg nie umarł”. Film ukazuje pasjonujący spór między studentem a profesorem i innymi uczestnikami kursu filozoficznego o istnienie Boga.
4. Fundacja „Charismata” oraz Wspólnota „Miriam” zapraszają na kolejną katechezę audiowizualną do Domu Diecezjalnego Tabor (Rzeszów ul. Połonińska 25). Gośćmi spotkania będą: Dominika Figurska, aktorka filmowa i teatralna oraz Agata Puścikowska, dziennikarka. Każda z pań ma pięcioro dzieci, a mimo to umiejętnie łączy macierzyństwo z pracą zawodową. W czasie spotkania będzie można kupić ich książkę, pt. „I co my z tego MAMY”. Organizatorzy zapraszają we wtorek, 10 marca, o godz. 19.00.
5. W piątek, 13 marca, będziemy przeżywać drugą rocznicę pontyfikatu papieża Franciszka. Zachęcamy wszystkich do modlitwy w intencji Ojca Świętego.
6. W dniach od 13 – 15.03.2015 r. w Domu Rekolekcyjnym Bł. Karoliny w Rzeszowie-Przybyszówce odbędą się dni formacyjne dla zastępowych

I-go i II stopnia KSM. Zapraszamy do udziału młodzież, która ukończyła 16. rok życia. Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę obiadem. Należy zabrać ze sobą Pismo św. oraz śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń - tel. 17 8512 051, 604 051 775 lub Zarząd KSM tel. 606 230 803.

7. DD „Tabor” wraz ze Wspólnotą Odnowy w Duchu Świętym „Miriam” zapraszają na Wieczory Charyzmatyczne, w czasie których będzie miała miejsce Eucharystia, modlitwa o uzdrowienie duszy i ciała oraz uwielbienie Boga. Odbędą się one w sobotę 14 marca o godz. 18.00 w Domu Diecezjalnym „Tabor”, w Rzeszowie, ul. Połonińska 25.
8. Zapraszamy wszystkich szafarzy nadzwyczajnych Komunii św., posługujących w diecezji, na rekolekcje wielkopostne, które odbędą się w dniach 20-22 marca w Domu Rekolekcyjnym w Zaczerniu. Rozpoczęcie w piątek o godz. 19. Udział w rekolekcjach jest jednym z najważniejszych punktów formacji szafarzy nadzwyczajnych Komunii św. Zgłoszenia do duszpastorza lub odpowiedzialnych rejonowych.
9. Podobnie jak w poprzednich latach organizowana jest „Ekstremalna Droga Krzyżowa”, która wyruszy od rzeszowskiej Fary 20 marca o godz. 18.00. Trasy do Czudca (43 km), Leżajska (51 i 63 km) i Borku Starego (47 km).
10. W sobotę, 21 marca br. odbędzie się XI Diecezjalny Kongres Nauczycieli w Rzeszowie pt. *Wolność... dana i zadana*. Rozpoczęcie o godz. 9.30 w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Rzeszowie (ul. Witolda 11a). Koszt. 20 zł. Zapisy w PCEN w Rzeszowie: e-mail: biuro@pcen.pl lub tel. 17 - 85 340 97). Prelegenci: o. Wojciech Ziótek SJ - Kraków; reż. Michał Kondrat - Warszawa; Bogumiła Stec-Świdzka - KSW Sędziszów Młp.; projekcja filmu *Matteo*.
11. Parafie, które jeszcze tego nie uczyniły, prosimy o jak najszybsze przesłanie drogą elektroniczną lub listownie odpowiedzi na pytania zawarte w „Linaementa” Synodu Biskupów o Rodzinie.
12. Przesyłamy:
 - Prasa misyjna;
 - Materiały formacyjne dla organistów, marzec 2015;
 - Plakat zapraszający na wieczory charyzmatyczne do DD „Tabor”;
 - Plakat zapraszający na katechezę audiowizualną do DD „Tabor”;
 - Zaproszenie na „Ekstremalną Drogę Krzyżową” (parafie Rzeszowa).

Z wyrazami szacunku
Ks. Jerzy Buczek
Kancierz Kurii

4. Niedziela Wielkiego Postu, 15.03.2015 r.

1. W związku z tym, że składka z trzeciej niedzieli maja będzie przeznaczona na organizację ŚDM (a dotychczas była ona przeznaczana na działalność Katolickiego Radia Via), prosimy składkę z trzeciej niedzieli marca (15 marca) wpłacić w całości na rzecz Radia. Wpłaty można dokonać na konto: BS Lubenia nr 89 9161 0001 0004 5623 2000 0010 lub bezpośrednio w sekretariacie Radia czy w kasie Kurii.
2. W czwartek, 19 marca br. zapraszamy do Fary Rzeszowskiej na Wieczór Modlitewny w intencji wspólnot szkolnych Rzeszowa i okolicy. Program: 17.30 - nabożeństwo; 18.00 - Msza św. i modlitwy za wstawiennictwem bł. Natalii Tułasiewicz.
3. W dniach 20 - 22 marca 2015 r w Domu Rekolekcyjnym w Rzeszowie – Przybyszówce odbędzie się spotkanie stopnia „Stałej Formacji KSM”. Zapraszamy młodzież od 16 roku życia, chcącą przeżyć rekolekcje. Prosimy zabrać Pismo św. i śpiwór. Zgłoszenia: Ks. Paweł Tomoń, tel. 17 851 20 51; 604 051 775 lub Zarząd: 606 230 803.
4. Zapraszamy wszystkich szafarzy nadzwyczajnych Komunii św., posługujących w diecezji, na rekolekcje wielkopostne, które odbędą się w dniach 20-22 marca w Domu Rekolekcyjnym w Zaczerniu. Rozpoczęcie w piątek o godz. 19. Udział w rekolekcjach jest jednym z najważniejszych punktów formacji szafarzy nadzwyczajnych Komunii św. Zgłoszenia do duszpasterza lub odpowiedzialnych rejonowych.
5. Katolicki Uniwersytet Lubelski zaprasza w piątek, 20 marca, na „Dzień otwarty KUL”, wszystkich pragnących poznać uczelnię i ewentualnie w niej studiować. Dzień otwarty rozpocznie się o godz. 9.00 w trzech ośrodkach : Kampus główny, al. Raclawickie 14 w Lublinie, Kampus na Poczekajcie, ul. Konstantynów 1 w Lublinie oraz Kampus Wydziału Zamiejscowego w Stalowej Woli. Uczelnia zaprasza młodzież, rodziców i nauczycieli.
6. Podobnie jak w poprzednich latach organizowana jest „Ekstremalna Droga Krzyżowa”, która wyruszy od rzeszowskiej Fary 20 marca o godz. 18.00. Trasy do Czudca (43 km), Leżajska (51 i 63 km) i Borku Starego (47 km).
7. W sobotę, 21 marca br. odbędzie się XI Diecezjalny Kongres Nauczycieli w Rzeszowie pt. *Wolność... dana i zadana*. Rozpoczęcie o godz. 9.30 w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w Rzeszowie (ul. Witolda 11a). Koszt. 20 zł. Zapisy w PCEN w Rzeszowie: e-mail: biuro@pcen.pl lub tel. 17 - 85 340 97). Prelegenci: o. Wojciech Ziółek SJ - Kraków; reż. Mi-

- chał Kondrat - Warszawa; Bogumiła Stec-Świdarska - KSW Sędziszów Młp.; projekcja filmu *Matteo*.
8. Duszpasterstwo Służby Zdrowia Diecezji Rzeszowskiej zaprasza pracowników służby zdrowia oraz ludzi chorych i cierpiących, a także ich rodziny na rekolekcje wielkopostne. Nauki rekolekcyjne będą głoszone w Kaplicy Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie w dniach 22 – 25 marca w czasie Mszy św., o godz. 14:30. Rekolekcje te będą równocześnie kontynuacją comiesięcznych spotkań formacyjnych dla pracowników służby zdrowia. Księża Kapelanów, spoza Rzeszowa, prosimy o zorganizowanie w kaplicach szpitalnych rekolekcji wielkopostnych. Szczegóły na stronie internetowej: <http://dsz.rzeszow.pl>.
 9. Światowy Dzień Młodzieży w łączności z Ojcem Świętym odbędzie się w Niedzielę Palmową, 29 marca 2015 r., tradycyjnie w trzech miejscach naszej diecezji:
 - Rzeszów Katedra, rozpoczęcie o godz. 11.00 w parku papieskim przy Katedrze. Następnie procesyjne przejście z palmami do Katedry. O godz. 12.00 uroczysta Msza św. pod przewodnictwem Ks. Bpa Ordynariusza Jana Wątroby. Godz. 15.00 – Diecezjalny Dom TABOR – Rokowa Droga Krzyżowa. Do Katedry zapraszamy młodzież z dekanatów od kolbuszowskiego do strzyżowskiego.
 - Jasło OO. Franciszkanie, rozpoczęcie o godz. 10.30 przy Zespole Szkół Budowlanych, następnie Droga Krzyżowa do kościoła OO. Franciszkanów. Msza św. o godz. 12.00 z poświęceniem palm - przewodniczy Ks. Bp E. Białogłowski. Zapraszamy młodzież z dekanatów od frysztackiego do żmigrodzkiego.
 - Gorlice św. Andrzeja Boboli, rozpoczęcie o godz. 14.00. Msza św. o godz. 15.00 z poświęceniem palm. Przewodniczy Ks. Bp E. Białogłowski. Zapraszamy młodzież z dekanatów bieckiego i gorlickiego. Duszpasterzy prosimy o zorganizowanie przyjazdu młodzieży na miejsce spotkań.
 10. Przesyłamy Stanowisko Ekspertów Zespołu Bioetycznego przy KEP w sprawie „pigułki dzień po”. Warto zaznajomić wiernych z tym tematem.
 11. Kino „Helios” zaprasza na projekcję filmu „Bóg nie umarł”. Przesyłamy informację o filmie.
 12. Redakcja kwartalnika „Homo Dei”, zachęca do prenumeraty pisma, skierowanego przede wszystkim do kapłanów, by służyć im pomocą w codziennym rozwoju duchowym oraz w pracy duszpasterskiej. Wśród autorów kwartalnika znajdziemy duchownych: o. Józef Augustyn, ks. Paweł Bortkiewicz, ks. Andrzej Ziółkowski, ks. Robert Skrzypczak, ks. Henryk

Seweryniak, ks. Janusz Królikowski, ks. Jan Orzeszyna, ks. Janusz Ma-
stalski, o. Marek Kotyński, oraz świeckich: Ewa Czaczkowska, Grze-
gorz Górny, Bogumił Łoziński, Sławomir Zatwardnicki i wielu, wielu
innych. Redakcja zachęca do zaprenumerowania kwartalnika „Homo
Dei” ponieważ oprócz egzemplarzy czasopisma prenumeratorzy otrzymu-
ją dodatkowe korzyści: 20% rabatu na zakupy w sklepie internetowym
lub przy zamówieniach telefonicznych (hasło: abonent HD), specjalne
oferty promocyjne na książki oraz informacje o nowościach i gratisowe
publikacje. Roczna prenumerata kosztuje 75 złotych. Zamówienie moż-
na złożyć na stronie internetowej (klikając w ilustrację), bądź telefonicz-
nie. Wydawnictwo HOMO DEI, ul. Zamojskiego 56, 30-523 Kraków,
kom. +48 605 172 060; tel. 12 656 29 88; www.homodei.com.pl

13. Dyrekcja i Grono Pedagogiczne Szkół Kształcenia Ustawicznego w Rze-
szowie zwracają się z prośbą o pomoc w promowaniu szkolnictwa za-
wodowego, zwłaszcza kształcenia w specjalnościach kolejowych (Tech-
nikum nr 12 i ZSZ nr 11). Przesyłamy odpowiednie materiały i prosimy
zainteresować nimi uczniów i ich rodziców.

14. Przesyłamy:

- „Zwiastowanie”, nr 4/2014;
- Krąg biblijny, zeszyt spotkań nr 27, cena 11 zł;
- Stanowisko Ekspertów Zespołu Bioetycznego przy KEP;
- Informacja o zmianie pewnych przepisów dotyczących małżeństwa ze
skutkami cywilnymi;
- Zaproszenie na film „Bóg nie umarł”, wyświetlany w kinach „Helios”
w Rzeszowie;
- Materiały informacyjne o szkołach przygotowujących do zawodów
kolejarskich.

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

5. Niedziela Wielkiego Postu, 22.03.2015 r.

1. Duszpasterstwo Rodzin, Ruchy i Stowarzyszenia Obrony Życia zapraszają
do włączenia się w przeżywanie XI Narodowego Dnia Życia i Dnia Świę-
tości Życia. W piątek, 20 marca, na Starym Cmentarzu przy ul. Targowej
w Rzeszowie o godz. 17:00 odbędzie się przy pomniku dzieci nienarodzo-

- nych Droga Krzyżowa wynagradzająca za grzechy przeciwko życiu, zaś po niej w Kościele Trójcy Świętej o godz. 18:00 Msza Święta. W sobotę, 21 marca, obrońcy życia udają się na Jasną Górę na Ogólnopolską Pielgrzymkę. W poniedziałek, 23 marca, o godz. 10:00 zapraszamy do WDK w Rzeszowie na projekcję filmów poruszających tematykę obrony życia i jego wartości. We wtorek, 24 marca, w Narodowy Dzień Życia zapraszamy do WDK w Rzeszowie o godz. 10:00 na koncert "Młodzi młodemu - Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię". Koncertowi będą towarzyszyć okolicznościowe wystawy: „Jan Paweł II w służbie najmniejszym” i prace uczniów Szkoły Plastycznej. O godz. 18:30 zapraszamy do Bazyliki oo. Bernardynów na Mszę Świętą w intencji szacunku wszystkich wobec ludzkiego życia.
2. Zapraszamy na Dzień Świętości Życia i kolejną rocznicę powstania Diecezji Rzeszowskiej w środę, 25 marca, w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego. Uroczystą Mszę św. w Katedrze o godz. 18.00 odprawi Ks. Biskup Ordynariusz. Zapraszamy Kapłanów, siostry zakonne i wiernych świeckich. Zachęcamy także do przeprowadzenia w parafiach Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego. Materiały przesyłamy drogą elektroniczną.
 3. W dniach 23-25 marca, o godz. 20.00, w auli Domu Diecezjalnego „Tabor” odbędą się „4. Męskie Rekolekcje w Rzeszowie”, które poprowadzi ks. Michał Misiak, duszpasterz młodzieży i rodzin. Natomiast w piątek, 27 marca o godz. 19.00 wraz z udziałem Ks. Biskupa Ordynariusza rozpocznie się kolejna „Męska Droga Krzyżowa” z Rzeszowa do Sanktuarium Matki Bożej w Borku Starym, gdzie około północy zakończy się Eucharystią. Zachęcamy mężczyzn do wzięcia udziału w tych wydarzeniach.
 4. W dniach 27 – 29 marca 2015 r. w Domu Rekolekcyjnym bł. Karoliny w Rzeszowie – Przybyszówce odbędą się rekolekcje dla młodzieży. Rozpoczęcie w piątek o godz. 17.00, zakończenie w niedzielę w katedrze o godz. 13.30. Zgłoszenia Ks. Paweł Tomoń tel. 604 051 775, 17 8512 051, Zarząd KSM 17 8520 603. Należy zabrać ze sobą Pismo św. i śpiwór.
 5. Światowy Dzień Młodzieży w łączności z Ojcem Świętym odbędzie się w Niedzielę Palmową, 29 marca 2015 r., tradycyjnie w trzech miejscach naszej diecezji: - Rzeszów Katedra, rozpoczęcie o godz. 11.00 w parku papieskim przy Katedrze, o godz. 12.00 uroczysta Msza św., a o godz. 15.00 – w Diecezjalnym Domu TABOR – Rokowa Droga Krzyżowa. - Jasło oo. Franciszkanie, rozpoczęcie o godz. 10.30 przy Zespole Szkół Budowlanych, następnie Droga Krzyżowa do kościoła OO. Franciszkanów. Msza św. o godz. 12.00 z poświęceniem palm. - Gorlice św. Andrzeja Boboli, rozpoczęcie o godz. 14.00. Msza św. o godz. 15.00 z poświęceniem palm. Duszpasterzy prosimy o zorganizowanie przyjazdu młodzieży.

6. Z okazji tegorocznych świąt wielkanocnych Redakcja Katolicka Telewizji Polskiej przygotowała wiele ciekawych programów oraz transmisji, poświęconych tematyce Zmartwychwstania Pańskiego. Przesyłamy plakat ze szczegółowymi informacjami. Prosimy zaznaczyć wiernych z tymi propozycjami.
7. Kina „Helios” i „Zorza” zapraszają na projekcję filmu „Bóg nie umarł”.
8. Przesyłamy:
 - Plakat zapraszający na „Męskie Rekolacje w Rzeszowie”;
 - Plakat TVP informujący o programach katolickich na Święta;
 - L'Osservatore Romano”, nr 2/2015.
 - Plakat ŚDM - zaproszenie na Niedzielę Palmową (dekanaty od Kolbuszowej do Strzyżowa)
 - Zaproszenie na obchody Narodowego Dnia Życia i Dnia Świętości Życia (Rzeszów)

Z wyrazami szacunku

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

Niedziela Palmowa, 29.03.2015 r.

1. Organizatorzy Misterium Męki Pańskiej na Poznańskiej Cytadeli, największego misterium na świecie, zapraszają na bezpośrednią transmisję Misterium ONLINE przez Internet w sobotę 28 marca 2015 r. o godz. 19.00. Transmisję na żywo będzie można bezpłatnie zobaczyć pod adresem www.misterium.eu/transmisja.
2. W Niedzielę Palmową zapraszamy młodzież do Katedry w Rzeszowie, do OO. Franciszkanów w Jaśle i do parafii św. Andrzeja Boboli w Gorlicach. Szczegóły przekazano w minionych tygodniach.
3. W Niedzielę Palmową w Parku MB za kościołem w Sanktuarium MB Nieustającej Pomocy w Niechobrzu o godz. 18:00 odbędzie się Misterium Męki Pańskiej. Daje nam ono możliwość dostrzeżenia tego co uczynił Pan Jezus dla naszego zbawienia. Organizatorzy zapraszają.
4. W związku ze zbliżającym się Triduum Paschalnym prosimy zadbać o piękno liturgii i zachowania przepisów liturgicznych dotyczących godzin rozpoczęcia nabożeństw (zwłaszcza w Wielką Sobotę).
5. Osoby Życia Konsekwowanego zapraszamy na życzenia świąteczne z Księżmi Biskupami do Kurii, przy ul. Zamkowej 4, w Wielką Środę,

- 1 kwietnia, na godz. 12.00. Prosimy o przekazanie zainteresowanym tej informacji.
6. Organizatorzy Festiwalu Wiary zapraszają na „Noc Konfesjonatów”, z Wielkiej Środy na Wielki Czwartek (1-2 kwietnia 2015 r.) od godz. 21.00 do godz. 6.00 dnia następnego. Spowiedź w ramach „Nocy konfesjonatów” w Rzeszowie będzie w parafiach: Rzeszów - Saletyni, Rzeszów - Chrystusa Króla, Rzeszów - Podwyższenia Krzyża. Kapłanów prosimy o pomoc w spowiedzi.
 7. Wszystkich Kapłanów, zgodnie z prośbą Ks. Biskupa Ordynariusza, zapraszamy serdecznie do udziału we Mszy św. Krzyżma w Wielki Czwartek o godz. 10.00 w Katedrze (prosimy przywieźć albę, cingulum i stulę koloru złotego). Do koncelebry przy Ks. Biskupie zapraszamy jubilatów obchodzących złoty i srebrny jubileusz kapłaństwa. Do odbioru olejów św. prosimy księży dziekanów lub ich delegatów.
 8. W Wielki Czwartek serdecznie zapraszamy wszystkich ministrantów, lektorów, schole, Dziewczęcą Służbę Maryjną, Oazę Dzieci Bożych oraz ich opiekunów do udziału w Diecezjalnej Pielgrzymce Liturgicznej Służby Ołtarza do Katedry (udział w strojach liturgicznych). Rozpoczęcie o godz. 9.30. Duszpasterzy prosimy o zorganizowanie pielgrzymki. Po Mszy św. istnieje możliwość odwiedzenia Seminarium (Instytut przy ul. Witolda 11a).
 9. Coroczna kolekta wielkopiątkowa (przy krzyżu) jest wsparciem dla wspólnot wiernych i miejsc w Ziemi Świętej. Obecnie trwające prześladowania chrześcijan na Bliskim Wschodzie są wezwaniem do wielkiej modlitwy i niesienia pomocy i nadziei chrześcijanom, którzy dziś w Ziemi Świętej cierpią w różnorodny sposób. W imieniu Ojca Świętego Prefekt Kongregacji ds. Kościołów Wschodnich dziękuje za zeszłoroczną kolektę dla Ziemi Świętej, którą wykorzystano na pomoc chrześcijanom Bliskiego Wschodu: w Izraelu, Palestynie, Jordanii, na Cyprze, w Syrii, Libanie, Egipcie, Etiopii, i innych krajach. Prosimy o przypomnienie wiernym o tej kolekcji także w tym roku.
 10. Fundacja „Charismata” oraz Wspólnota „Miriam” zapraszają na spotkanie z autorem książki, pt. „Dziewczyny wyklęte” p. Szymonem Nowakiem oraz jedną z ostatnich żyjących bohaterek książki p. Krystyną Winiarz (dziewczyną „Wołyniaka”). Spotkanie odbędzie się w auli głównej DD „Tabor” (Rzeszów, ul. Połonińska 25) we wtorek, 7 kwietnia, o godz. 19.00.
 11. W sobotę 11. kwietnia o godz. 10.00 w DD „Tabor” rozpocznie się całodniowa konferencja, pt. „Biblia o finansach”, promująca chrześcijańskie wartości w posługiwaniu się pieniędzmi, a także pomagająca uzyskać właściwe spojrzenie na zagadnienie wychodzenia z długów. Koszt

udziału w konferencji: 40 zł od osoby indywidualnej i 70 zł dla małżeństwa. Organizatorami spotkania są: Fundacja „Charismata” oraz Wspólnota „Miriam”.

12. Przesyłamy nową wersję instrukcji dotyczącej zawierania małżeństwa sakramentalnego ze skutkami cywilnymi. Prosimy o zapoznanie się z nią. Formularze pozostają bez zmian. Przesyłamy ją również w wersji elektronicznej.
13. Dla wszystkich Księży przesyłamy materiały: list Księdza Biskupa Ordynariusza, List do kapłanów na Wielki Czwartek, książka Ks. Blachnickiego (dar Ks. Biskupa Ordynariusza), program i ankieta dotycząca uczestnictwa w rekolekcjach.
14. Przesyłamy:
 - Życzenia świąteczne Księży Biskupów;
 - Życzenia Świąteczne Ks. Rektora WSD;
 - Instrukcja o zmianie przepisów w sprawie małżeństwa sakramentalnego ze skutkami cywilnymi;
 - List Rektora UPJPII na drugi dzień Świąt;
 - List Rektora KUL (w wersji elektronicznej);
 - Plakaty zapraszające na spotkania do DD „Tabor”: „Biblia i finanse” oraz „Dziewczyny wyklete”;
 - Materiały dla Księży.

W roku duszpasterskim wzywającym nas do nawrócenia i uwierzenia Ewangelii pragniemy wszystkim Czcigodnym Kapłanom przekazać serdeczne życzenia świąteczne. Niech Chrystus za nas umęczony i zmartwychwstały umacnia wiarę, nadzieję i miłość. Niech obudzi w nas to, co uspione, ożywi to, co jeszcze martwe, rozświecili to, co w ciemnościach, przemieni to, co słabe i grzeszne. Niech te Święta sprawią, byśmy każdego dnia rozpoznawali Zmartwychwstałego przy ołtarzu, na modlitwie i w spotkaniu z człowiekiem, gdy, tak jak uczniom idącym do Emaus, Pisma nam wyjaśnia i łamie dla nas Chleb. **Wesołego Alleluja!**

W imieniu Pracowników Kurii

Ks. Jerzy Buczek

Kanclerz Kurii

ZMARŁ NAJSTARSZY KAPŁAN DIECEZJI RZESZOWSKIEJ – KS. JÓZEF SONDEJ

Jeszcze 24 lutego 2015 r. uczestniczył w sesji okolicznościowej poświęconej abp. Ignacemu Tokarczukowi na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli. Razem z bp. Edward Frankowskim wspominał Arcybiskupa Przemyskiego. W drodze powrotnej odwiedził rodzinne Mazury. Po powrocie do Rzeszowa przewrócił się i uderzył w głowę. Został przewieziony do Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rzeszowie. Zmarł w otoczeniu krewnych cztery dni później – 28 lutego o godz. 20.05. 1 marca ks. infułat Józef Sondej skończyłby 101 lat.

Niemal do dostatnich dni życia aktywnie uczestniczył w wydarzeniach diecezji rzeszowskiej. Był obecny na wszystkich uroczystościach związanych z życiem diecezji i miasta Rzeszowa. 18 stycznia br. uczestniczył w uroczystości nadania tytułu „Zasłużony dla Miasta Rzeszowa” ks. Ireneuszowi Fol-

ckowi, który w latach 1975 – 1995 pełnił obowiązki duszpasterza akademickiego DA „Wieczernik” przy parafii Chrystusa Króla w Rzeszowie. Rok temu, podczas Mszy św. jubileuszowej, to ks. Folcik wygłosił homilię poświęconą ks. Sondejowi. Puentując poszczególne etapy długiego życia Jubilata zwrócił uwagę na jego autentyczną i pełną zaangażowania odpowiedź na dar powołania kapłańskiego. Wyjaśnił też fenomen jego dobrej i uśmiechniętej twarzy: „Zawsze ma piękną twarz ten, kto żyje w zgodzie z własnym sumieniem i nie uchyla się od trudu miłości”. Podsumowując aktywność ks. Sondeja powiedział: „Słowo „emeryt” jest w stosunku do ciebie zupełnie nie adekwatne. Ty jesteś młodzieńcem, zaangażowanym we wszystkie sprawy Kościoła, Ojczyzny i poszczególnych ludzi”. Właśnie to zaangażowanie zjednało mu oddane grono wiernych, przyjaciół i współpracowników na każdym etapie życia.

Ks. Józef Sondej urodził się 1 marca 1914 r. w Mazurach. Po maturze w rzeszowskim gimnazjum wstąpił do seminarium duchownego w Przemyślu, gdzie 25 czerwca 1939 r. przyjął święcenia kapłańskie. Po święceniach pracował jako wikariusz we Frysztaku (1939-1945), Strzyżowie (1945-1949), Rzeszowie (1949), Jarosławiu (1949-1955). Od 1955 do 1994 r. pełnił obowiązki proboszcza parafii Chrystusa Króla w Rzeszowie. W 1995 r. został mianowany protonotariuszem apostolskim (infułatem). W tym samym roku otrzymał od samorządu rzeszowskiego tytuł Honorowego Obywatela Miasta Rzeszowa. W 2008 r. został odznaczony przez Prezydenta RP Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej oraz za działalność na rzecz przemian demokratycznych w Polsce.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 3 i 4 marca 2015 r. Ekspорта - 3 marca o godz. 17.00 w kościele Chrystusa Króla w Rzeszowie. Msza św. pogrzebowa - 4 marca o godz. 12.00 w kościele Chrystusa Króla w Rzeszowie. Po Mszy św. ciało ks. Józefa Sondeja zostało przewiezienie na cmentarz komunalny Wilkowyja.

ks. Tomasz Nowak

POGRZEB KS. INFUŁATA JÓZEFA SONDEJA

„Najserdeczniej dziękuję Panu Bogu za powołanie mnie do życia w rodzinie polskiej, wierzącej, pracowitej, oraz za łaskę powołania mnie do kapłań-

stwa. Moim Rodzicom śp. Marcinowi Sondejowi i mojej Mamusi śp. Rozalii Popek dziękuję za trud wychowania mnie i postłania mnie po Szkole Podstawowej na dalszą naukę do Gimnazjum Państwowego w Rzeszowie przy ulicy 3 Maja (...). Dziękuję bardzo mojemu Rodzeństwu za jego poświęcenie dla mnie i ciężką pracę na roli, abym ja mógł się uczyć”. To fragment testamentu śp. ks. infulata Józefa Sondeja, który zmarł 28 lutego br. w wigilię swoich 101 urodzin. Jego pogrzeb, 4 marca, zgromadził blisko cztery tysiące osób.

POKORNY PATRIARCHA

Już pół godziny przed 12 wierni szczerlnie wypełnili górny i dolny kościół Chrystusa Króla w Rzeszowie. Około dwustu osób nie zmieściło się do kościoła i stali na schodach i placu przed budynkiem. Mimo śniegu i deszczu cierpliwie uczestniczyli w liturgii. Dopiero pod koniec Mszy św. opady ustały. Eucharystii przewodniczył biskup rzeszowski Jan Wątroba. W słowach wprowadzenia powiedział o smutku Kościoła rzeszowskiego z powodu śmierci wyjątkowego kapłana. – Jednocześnie ten Kościół wyraża swoją wdzięczność Panu Bogu za dobrego pasterza i duchowego przewodnika wielu pokoleń rzeszowian – dodał Ordynariusz Rzeszowski. W koncelebrze uczestniczyli także biskupi z Rzeszowa: Kazimierz Górny i Edward Białogłowski, biskup zamojsko-lubaczowski – Marian Rojek, biskup pomocniczy z Przemysła – Stanisław Jamrozek, emerytowany biskup pomocniczy z Sandomierza – Edward Frankowski, biskup pomocniczy kamieniecko-podolski – Jan Niemiec oraz ponad dwustu kapłanów. Homilię wygłosił emerytowany proboszcz rzeszowskiej katedry – ks. infulat Stanisław Mac. Określił ks. Józefa Sondeja patriarchą duchowieństwa rzeszowskiego. Podkreślił, że taki tytuł przysługuje mu, nie ze względu na sędziwy wiek, ale z powodu ojcowskiego serca. Kaznodzieja przypomniał szereg pięknych cech ks. Józefa: prawość, zatroskanie o ubogich, skromność, pokorę, pracowitość, rozmodlenie. – Nazywaliśmy go między sobą „Chrystusikiem”. Nie tylko dlatego, że był proboszczem parafii Chrystusa Króla. Raczej dlatego, że jego życie było oddane Jezusowi Chrystusowi.

PATRIOTA PATRZY W NIEBO

Po obrzędach Komunii św. krótkie przemówienia wygłosili: Wojciech Buczak - wicemarszałek województwa podkarpackiego. Zwrócił uwagę na patriotyczne zaangażowanie Zmarłego związane z jego osobistą działalnością w AK, a także edukację wielu pokoleń na tematy związane z historią Polski, w tym na temat Żołnierzy Wyklętych. W imieniu władz Rzeszowa ks. Sondeja pożegnał wiceprezydent Stanisław Sieńko. Przypomniał, że Ksiądz Infulat

był Honorowym Obywatelem Rzeszowa. Podziękował Zmarłemu za wizję Rzeszowa, który powiększa swoje granice i ciągle się rozwija. Zapowiedział, że prezydent Tadeusz Ferenc wystąpi do Rady Miasta o nadanie jednej z ulic Rzeszowa imienia ks. Józefa Sondeję. Ponadto głos zabrali: Benedykt Popek – przedstawiciel mieszkańców Mazurów – miejscowości, gdzie urodził się ks. Sondej; Zdzisław Ruszel – przedstawiciel parafii Chrystusa Króla, oraz, w imieniu duchowieństwa, ks. Tadeusz Wyskiel – proboszcz parafii Matki Bożej Rózańcowej w Rzeszowie. Wzruszające było wystąpienie ks. Józefa Łasicy – siostrzeńca ks. Sondeję. Opowiedział zebranym o ostatnich chwilach życia swojego wujka. – Patrzył w górę i się uśmiewał. Prawą rękę trzymał uniesioną. Potem uścisną dłoń każdemu z obecnych i udzielił błogosławieństwa. Godzinę później zmarł.

UWIELBIENIE W BLASKU SŁOŃCA

Po obrzędzie Komunii rozpoczęły się obrzędy pogrzebowe, którym przewodniczył bp Edward Białogłowski. Podczas śpiewu antyfony: „Niech aniołowie zawiodą cię do raju” księża przenieśli trumnę z ciałem ks. Sondeję do samochodu. Kolumna samochodów osobowych i specjalnie wynajętych autobusów MPK przejechała na cmentarz Wilkowyja. Tam trumna ze zwłokami ks. Sondeję spoczęła w kwaterze rzeszowskich księży, niedaleko grobu ks. Józefa Kapusty i ks. Walentego Bala. Pod koniec modlitw zmieniła się pogoda. Rozpoczęte wśród intensywnych opadów deszczu i śniegu uroczystości kończyły się w blasku słońca. Po złożeniu ciała do grobu członkowie zespołu muzycznego „Wieczory uwielbienia” z parafii Chrystusa Króla złożyli na grobie białe róże. Zespół zaśpiewał pieśń „Uwielbiajcie Pana wszyscy słudzy jego”. Równiez przedstawiciele neokatechumenatu wykonali jedną ze swoich pieśni. Członkowie tej wspólnoty już trzydzieści lat temu znaleźli gościnię w parafii Chrystusa Króla. Ich pieśń była wyrazem wdzięczności i wiary w zmartwychwstanie.

PO PIERWSZE PARAFIA

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się już 4 marca. We wtorek ciało ks. infułata Józefa Sondeję zostało uroczystie wniesione do kościoła pw. Chrystusa Króla. Trumnę z ciałem ks. Sondeję z budynku katechetycznego, w którym ostatnio mieszkał, nieśli jego następcy na probostwie: ks. Stanisław Zych i ks. Janusz Podlaszczak, a także proboszcz parafii Podwyższenia Krzyża w Rzeszowie – ks. Franciszek Kołodziej oraz księża wikariusze. Mszy św. przewodniczył bp Kazimierz Górny. W koncelebrze uczestniczyli także: abp Józef Michalik – metropolita przemyski, bp Jan Wątroba i bp Jan Niemiec. Homilię wygłosił ks. Ireneusz Folcik – emerytowany proboszcz pa-

rafii św. Józefa w Rzeszowie, w latach 1975 – 1995 duszpasterz akademicki DA „Wieczernik” przy parafii Chrystusa Króla w Rzeszowie. W tym samym dniu o godz. 21.00 została odprawiona Msza św. w intencji ks. Józefa Sondeja, z myślą o tych osobach, którzy chcieli pożegnać Zmarłego, a nie mogli uczestniczyć w Mszy św. pogrzebowej. Mszy św. przewodniczył ks. Janusz Podlaszczak, a homilię wygłosił ks. Józef Zych. W Mszy św. uczestniczyli m.in. wikariusze parafii Chrystusa Króla i księża pochodzący z tej parafii. Dziękując wspólnocie parafialnej ks. Sondej napisał w testamencie: „Szczególną wdzięczność wyrażam Wam Drodzy, Kochani Parafianie, którzyście byli zawsze dobrzy dla mnie i wspieraliście mnie mężnie zawsze w trudnych dla mnie i dla Was przedsięwzięciach. Niech Pan Bóg Wam to wszystko wynagrodzi – proszę też o modlitwę za mnie po mojej śmierci”.

ks. Tomasz Nowak

**HOMILIA KS. IRENEUSZA FOLCIKA
W CZASIE MSZY ŚW.
W INTENCJI ŚP. KS. JÓZEFA SONDEJA
W KOŚCIELE CHRYSZTUSA KRÓLA W RZESZOWIE,
3 MARCA 2015 R.**

Najdostojniejsi Księża Biskupi
Czcigodni bracia kapłani
Drodzy krewni śp. księdza Infulata i Rodacy z Mazurów
Przyjaciele, Znajomi,
Uczniowie i Parafianie
Mieszkańcy Rzeszowa
Kochani uczestnicy żałobnej liturgii

Przepiękna i pouczająca jest liturgia słowa z ubiegłej niedzieli. Wysłuchaliśmy jej przed chwilą bo jest to słowo o nas i do nas. Słuchając pytaliśmy siebie:

- Czy potrafię oddać Bogu wszystko jak Abraham swojego jedynego syna?
- Czy wierzę jak święty Paweł, że jeżeli Bóg jest z nami, to któż przeciwko nam?
- Czy potrafię z radością powtarzać słowa świętego Piotra „Panie dobrze, że tu jesteśmy”, przy Tobie w Kościele...?

Ewangelia mówi, że „Jezus wziął z sobą Piotra, Jakuba i Jana i zaprowadził ich samych osobno na górę wysoką. Tam przemienił się wobec nich”. Słuchając tych słów myślałem o Księdzu Infulacie. Niech to rozważanie o jego życiu, które było pieśnią ku chwale Boga, będzie jego kazaniem do nas o miłości Boga, Kościele i Ojczyźnie, powołaniu i celu życia.

Apostołowie musieli jeszcze zejść z Taboru, aby dawać świadectwo Jezusowi. On już pozostał z Chrystusem „na Taborze”. Kiedy we wtorek ubiegłego tygodnia dziennikarka zapytała Go jak zamierza przeżywać imieniny? odpowiedział – „Dziecko to już będzie po śmierci”. Wierzymy, że do niego odnoszą się słowa Ewangelii: „Ojciec pragnę, aby ci, których mi dałeś byli ze mną tam gdzie ja jestem, aby widzieli chwałę moją, którą mi dałeś...” Pragnienie Jezusa aby jego uczniowie byli z Nim w Niebie spełniło się – jak mocno wierzymy na drogim księdzu Infulacie. Do niego też odnosimy słowa świętego Piotra, że Bogu jest miły ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie. Jego usta możemy włożyć słowa refrenu psalmu responsoryjnego „W krainie życia będę widział Boga”. Pozostał na Górze Przemienienia, ponieważ jak Abraham zdał egzamin z próby wierności Bogu, Kościołowi, Ojczyźnie i Człowiekowi.

Drogi Księżu Infulacie! wierzymy, że jesteś już mieszkańcem świętego miasta Niebieskiego Jeruzalem. Spełniła się na Tobie obietnica Jezusa: „Wszystko co daje Mi Ojciec do Mnie przyjdzie, a tego, który do Mnie przychodzi precz nie odrzucę... Wolą Ojca Mego jest aby każdy, kto widzi Syna i wierzy w Niego miał życie wieczne”. Śpiewałeś wiele razy „W krainie życia ujrzę dobroć Boga” – dziś doświadczasz tej dobroci, bo Bóg wiary dochowuje, bo gdzie rozlał się grzech tam jeszcze bardziej łaska objawiła swe królowanie, bo „dusze sprawiedliwych są w ręku Boga i niedosiężnie ich męka – łaska bowiem i miłosierdzie dla Jego wybranych”. Z żywą wiarą i nadzieją przyjmujemy i odnosimy do Ciebie słowa Jezusa: „Ja jestem zmartwychwstanie i życie. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł żyć będzie. Ja go wskreszę w dniu ostatecznym”.

Wiemy jednak, że nadzieja zmartwychwstania, domaga się życia na wzór Chrystusa. Pamiętał o tym Ksiądz Infulat. Jezusowe życie, które trzeba naśladować to:

1. Wypełnienie woli Ojca: „Oto idę abym spełnił Twoją wolę”. To dewiza i program Jezusowego życia, które wymagało posłuszeństwa, poświęcenia i ofiary. Chrystus wypełnił wszystko do końca, do śmierci, a była to śmierć krzyżowa, dlatego mógł powiedzieć „Wykonało się”.
2. Jezusowe życie jako wzór oddają słowa: „Przeszedł dobrze czyniąc, nadłamaną trzciny nie dołamał...”. Od cudu w Kanie Galilejskiej, aż po przebaczenie i przygarnięcie łotra na krzyżu.

3. Jezusowe życie jako wzór dla każdego z nas ubogacone było modlitwą. Spędzała na niej długie godziny. Ona była potrzebą jego serca i źródłem siły. Apostołów nauczył najpiękniejszej modlitwy „Ojcze nasz”, która przypomina, że Bóg jest najważniejszy, stąd wołanie i troska „święć się imię Twoje, bądź wola Twoja, przyjdź Królestwo Twoje”. Ważny jest też człowiek, stąd codzienna prośba o chleb, o pomoc w walce z pokusą, umiejętność przebaczenia winowajcom i zbawienie.
4. Jezusowe życie jako wzór to wezwanie do świętości, której istotą jest Miłość: „Doskonałymi bądźcie jak i Ojciec wasz Niebieski jest doskonały”. Tę świętość Kościół uczy nas zdobywać wzywając do modlitwy, jałmużny i postu. Ich realizacja to nic innego jak uporządkowana miłość: przez modlitwę - miłość Boga; przez jałmużnę - miłość bliźniego; przez post - miłość samego siebie.

Kiedy stajemy przy kapłańskiej trumnie, w której jest ciało śp. Księdza Infulata to jesteśmy przekonani, że Jego kapłaństwo było na wzór Chrystusa: pełnieniem woli Boga, czynieniem dobra, modlitwą i dążeniem do świętości. 101 lat życia księdza Józefa Sondejka, ileż wydarzeń, problemów, spraw i ludzi, które potwierdzają wspaniałość i wielkość Jego kapłańskiej służby. Wspominał, że wyniósł to z domu: „Pochodzę z rodziny wiejskiej i w swoim dzieciństwie przeszedłem bardzo trudną szkołę. Urodziłem się jeszcze w zaborze austriackim, wnet wybuchła I wojna światowa, w okresie międzywojennym kończyłem Gimnazjum w Rzeszowie przy ul. 3 Maja. To kim jestem zawdzięczam tym środowiskom, w których wyrastałem. Dom rodzinny w Mazurach i rodzice Marcin i Rozalia, nauczyli mnie kochać Boga oraz szanować pracę i ludzi. Wspaniali wychowawcy szkolni oraz harcerstwo ukształtowało we mnie wielkie umiłowanie Ojczyzny i święte dla mnie stało się hasło: „Bóg, Honor, Ojczyzna”.

Takich rodzin nam potrzeba dzisiaj w Mazurach i Rzeszowie, w Polsce i na Świecie, aby przekazywały wiarę, uczyły modlitwy, życia sakramentalnego oraz czynienia dobrze. Takie rodziny są chlubą swoich miejscowości i parafii, za takie rodziny dziękujemy Panu Bogu i o takie rodziny się modlimy, aby z nich wychodzili nowi kapłani, aby świat nie zwiariował do reszty.

Drogę kapłańską rozpoczął jako wikariusz we Frysztaku, do którego wyjechał z zapałem i życiowym mottem: *Wszystko na chwałę Pana Boga, dobra Ojczyzny i bliźnich*. Kilka tygodni później rozpoczęła się wojna. Młody ksiądz nie pozostaje obojętny na tragedię ojczyzny i rodaków, wstępuje w szeregi Armii Krajowej, pełniąc rolę kapelana. Z narażeniem życia niesie posługą duszpasterską żołnierzom i ludności cywilnej, zachęca do wytrwania w wierze i utrwała postawy patriotyczne. Jak sam mówi, dzięki Opatrzności Bożej uniknął śmierci i wielu tragicznych doświadczeń.

Po zakończeniu wojny rozpoczyna heroiczne zmagania z kolejnym najęźdźcą jako wikariusz w Strzyżowie i katecheta szkół średnich oraz opiekun Sodalicii Mariańskiej. Otacza również opieką młodzież skupioną w niepodległościowej organizacji Demokratyczna Armia Krajowa. Jak wynika z opinii uczniów jako katecheta i wychowawca był bardzo lubiany i ceniony: *To kapłan i człowiek w ścisłym tego słowa znaczeniu, pod każdym względem wzór do naśladowania. Bezpośredni i nowoczesny, wielki pedagog i nauczyciel.*

Gdy SB aresztowała młodzież, którą uczył w Strzyżowie, okrutnie wyżywając się na przesłuchiwanym ta zachowywała się godnie przyznając: *To że przetrwaliśmy najtrudniejsze próby, zawdzięczamy naszemu nauczycielowi religii i wychowawcy, który tak świetnie umiał nas przygotować do tego, abyśmy potrafili godnie przeżyć trudne czasy.*

Gdy dwójka uczniów z biednych rodzin przestała chodzić do szkoły, bo rodziców nie stać było na chesne, zapłacił za nich i poinformował, że mogą dalej przychodzić do szkoły bo dostali stypendium. Był także katechetą w Rzeszowie, do którego dojeżdżał ze Strzyżowa oraz katechetą w Jarosławiu. Uczniowie wspominają jego lekcje wychowawcze, z których każda następna była ciekawsza od poprzedniej. Słuchaliśmy ich z zachwytem, gdyż otwierały przed nami dalekie horyzonty, uczyły myślenia i odpowiedzialności. Jakże bardzo potrzeba dzisiaj takich lekcji wychowawczych – kochani nauczyciele.

W 1955 roku został proboszczem parafii Chrystusa Króla w Rzeszowie. Liczyła ona wtedy ok. 3000 wiernych. Dbał o jej rozwój poprzez pracę duszpasterską otwarty na wszystkie nowe inicjatywy. W głoszonych homiliach widoczna była żarliwa troska o chwałę Bożą, umiłowanie Ojczyzny i odwołanie do narodowej historii. Podkreślał ogromne znaczenie "Ducha Narodu" polskiego, który w najtrudniejszych chwilach pozwalał jednoczyć się Polakom i podnosić z upadku.

Bolało go bardzo gdy ktoś powiedział, że Polski może nie być, bo co to jest Polska? Na zachodzie wiedzą. Obejrzeni „Shoah”, „Listę Schindlera” i nagrodzoną Oscarem „Idę”. Wiedzą, że Polska to kraj antysemitki, że Polacy ponoszą winę za Holocaust, słyszeli o polskich obozach koncentracyjnych. Co to jest Polska? *Kraj nietolerancji, religijnego fundamentalizmu, fanatyzmu, ciemnogrodu, i płytkiej religijności. Kraj, w którym można drwić z religii, z narodowych tradycji, z narodowej pamięci, z narodowych symboli. Kraj, którego władcy przepraszają „w imieniu narodu” kogo się da, ale dla Polaków przeprosin nie żądają.*

Cieszył się ksiądz Infulat gdy przypominano, że Polska to Kraj świętanych zwycięstw, chwały oręża. Kraj wielkich zrywów, bojów o wolność

„naszą i waszą”. Ojczyzna geniuszy i świętych. Ojczyzna dla wszystkich, którzy tu mieszkali, kraj bez stosów, Ojczyzna Narodu najcierpliwszego pod słońcem...

Cieszył się, gdy w sierpniu 1980 roku rozpoczęli Polacy marsz ku nowej Polsce. Już nie z ziemi włoskiej, ale z zakłamania, niesprawiedliwości, demoralizacji, obłudy rządzących - ku prawdzie, sprawiedliwości i pełnej wolności. Uczył, że to wymaga mądrości i wielu trudów, jedności i współpracy, bycia jedni dla drugich, a nie przeciw. Byśmy szli krok po kroku ku nowej Polsce, broniąc rodziny, życia ludzkiego, fundamentów naszej kultury i wolności, którymi są: wiara w Boga, miłość ojczyzny i szacunek dla każdego człowieka. Modlił się, aby się nie zmarnowało żadne dobro, które wyrosło z gleby „Solidarności”.

Sprzeciwiał się atakom na Kościół, rodzinę, na dzieci nienarodzone. Wzywał, aby młodzież wychowywać prawdziwie po polsku, w patriotyzmie i według zasad opartych na Dekalogu. Uczył tego także jako wytrwały spowiednik, codziennie od wczesnych godzin rannych oczekujący na penitentów.

Dbął także o materialne zaplecze swojej parafii. Wybudował plebanię, odzyskał dolny kościół, który stał się miejscem spotkań młodzieży akademickiej. Ksiądz Infulat uczestniczył w wielu spotkaniach „Wieczernika” rozumiejąc ważną rolę jaką odgrywa duszpasterstwo w życiu młodzieży. Był istotnym patronem tego dzieła i bronił go, gdy funkcjonariusze SB napiętnowali różne działania duszpasterza i studentów. Dzisiaj jest stosowna okazja aby podziękować za opiekę i modlitwę, za cierpliwość i ludzką dobroć.

Parafia Chrystusa Króla rozszerzała się, a władze komunistyczne nie dawały pozwoleń na budowę kościołów. Trzeba było ratować wiarę ludzi i otwierać małe kapliczki na nowych osiedlach. *Byłem z tego tytułu wielokrotnie nachodzony przez Służbę Bezpieczeństwa, karany grzywnami, przesłuchiwany i sądzony. Dzięki Opatrzności Bożej, pomocy dobrych ludzi i amnestiom nie siedziałem w więzieniu* – wspominał. Ta heroiczna postawa sprawiła, że Rzeszów dzisiaj może się pochwalić powstałymi na terenie parafii Chrystusa Króla nowymi parafiami i kościołami: Matki Bożej Różańcowej, św. Judy Tadeusza, Podwyższenia Krzyża, Narodzenia Matki Bożej, Bożego Ciała, Świętej Rodziny. Ostatnim dziełem budowlanym Księdza Infulata była budowa domu katechetycznego i rozbudowa górnego kościoła, który dzisiaj jest wspaniałą katedrą Chrystusa Króla.

Wszystko co robiłem – mówił – to zawsze przy wielkiej współpracy i życzliwości moich parafian. Jestem przekonany, że towarzyszyły mi modlitwy fundatora tej parafii ks. dr Józefa Jałowego oraz modlitwy pobożnych parafian, a także opieka Matki Bożej Nieustającej Pomocy, której kult wprowadziłem w parafii i mojego patrona św. Józefa, któremu codziennie się polecałem.

Ksiądz Sondej to kapłan żywej wiary i mąż modlitwy. Różaniec i nabożeństwa majowe, Gorzkie Żale i Droga Krzyżowa, nowenny i nabożeństwa albo prowadził albo w nich uczestniczył. Zainicjował Msze św. na poszczególnych osiedlach parafii z procesją Eucharystyczną z okazji Bożego Ciała. Zawsze prowadził zmiany tajemnic różańcowych z adoracją Najświętszego Sakramentu, różańcem i praktyczną konferencją, która formowała członków Żywego Różańca na gorliwych i aktywnych katolików. Zaprosił do parafii i całym sercem służył wspólnotom neokatechumenalnym.

Księżę Infulacie ofiarowałeś nam swój czas, swoje umiejętności, swoje życie i dzieliłeś się z nami tym, co Twoje. Więc parafianie mówili: *To jest nasz Ksiądz Proboszcz, nasz Ksiądz Pralat* i dziękowali za rozgrzeszenia, za błogosławieństwa, za pracę i modlitwę za Twoją ludzką dobroć. W Adwencie i Wielkim Poście w jadalni zawsze była przygotowana walizka z wszystkim co potrzebne jest aby odprawić Mszę świętą. Wędrowałeś z nią prawie codziennie do mieszkań chorych. W tym roku z okazji Dnia Chorego odwiedziłeś liczną grupę chorych w ich domach. Patrzyliśmy na Ciebie i podziwialiśmy. Nie potrafiliśmy Ciebie naśladować i myśleliśmy: Jaki Ty jesteś bogaty u Boga. Ile dzieci ochrzciłeś, ile udzieliłeś rozgrzeszeń, pierwszych i ostatnich Komunii. Ilu parom zakochanych błogosławiłeś, ile wygłosiłeś kazań, ile katechez, ile Ty się za nas namodliłeś, jak Ty się dla nas upracowałeś.

Nie stwarzałeś sobą żadnych problemów. W ostatnim czasie musiałeś zmieniać kilka razy mieszkanie. Czyniłeś to bez narzekania i bez żalu. Nawet z chorobą i śmiercią nie sprawiałeś kłopotów, nie wymagałeś opieki. Przechodząc w nowy wymiar życia tydzień temu, wracając ze Stalowej Woli, gdzie oddałeś hołd niezłomnemu arcybiskupowi Tokarczukowi, odwiedziłeś rodzinne Mazury, aby pożegnać się ze swoimi. W liturgii Kościoła wspomnienie świętego wyznacza się w dniu jego śmierci, uważając ten dzień za dzień narodzin dla Nieba. W twoim przypadku dzień urodzin i dzień śmierci spotkały się w wigilię 1 marca, miesiąca poświęconego świętemu Józefowi, w wigilię święta Żołnierzy Niezłomnych, niesłusznie uczynionych Wyklętych, o których się upominałeś i do których należałeś.

Księżę Infulacie Drogi, nauczyliśmy się od Ciebie subtelności, wrażliwości, pokory, prostoty, pracowitości, gościnności, sąsiedzkiej pomocy, wielkiej wiary w Boga i miłości ku Niemu. Dziękujemy Ci za to.

Arcybiskup Tokarczuk dal o Księdzu Infulacie takie świadectwo: *Składam wyrazy szacunku, pamięci oraz modlitwy dla najbardziej zaufanego i zasłużonego kapłana w Rzeszowie. Z całego serca za wszystko Mu dziękuję i błogosławię.*

Wyrazem uznania dla pracy duszpasterskiej i patriotycznej ks. Sondeja są przyznane mu odznaczenia, medale i tytuły honorowe przez władze kościelne

i świeckie. Jest ich długa lista. Zasługi ks. Sondeja podkreślił Ojciec Święty Benedykt XVI, który wystosował do niego list w związku z 70. rocznicą święceń kapłańskich. Szczególnie cennym wyróżnieniem jest Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski nadany przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

Swoje uznanie wyraził ks. bp Kazimierz Górny: *W osobie Księdza Infułata streszcza się nie tylko hasło: Bóg, Honor, Ojczyzna, ale streszcza się i to, że wiara katolicka i miłość do Ojczyzny tworzą wspaniałą symbiozę i to było w naszych dziejach najpiękniejsze. (...) Gratulujemy Księdzu Infułatowi, że jest wielkim kapłanem, ale przede wszystkim jest znakomitym, dobrym, szlachetnym człowiekiem.*

Księżu Infułacie! Przez 76 lat kapłaństwa wypowiadałeś słowa: *Módlcie się, aby moją i waszą ofiarę przyjął Bóg, Ojciec Wszechmogący. A wierni odpowiadali: Niech Pan przyjmie ofiarę z rąk Twoich na cześć i chwałę Swójego Imienia, a także na pożytek nasz i całego Kościoła Świętego.* Za chwilę te słowa wypowie Ksiądz Biskup, a my będziemy prosić, aby Bóg przyjął Jego ofiarę życia, kapłańskiej pracy i modlitwy, służby i poświęcenia, choroby i cierpienia, przeżywanych w duchu wiary.

W czasach zamętu i wielu oszczerstw rzucanych na Kościół, trzeba dziękować Panu Bogu za dobrych kapłanów, jak dzisiaj dziękujemy za śp. Księdza Infułata Józefa Sondeja. Trzeba się modlić za zmarłych, wspierać pracujących i prosić o nowe powołania na miarę świętych kapłanów: ks. Balickiego, ks. Findysza, o. Kolbego, ks. Popiełuszki. Ludziom zawsze potrzebny będzie kapłan, który wierzy, modli się, kocha i służy. Który naucza i pokazuje ludziom drogę do Nieba. Taki kapłan jest darem Chrystusa dla wspólnoty wierzących. Takim darem dla naszej diecezji i archidiecezji przemyskiej był zmarły Ksiądz Infułat Józef Sondej. Po wypełnieniu obowiązków wrócił do Domu Ojca. Zachowajmy Go we wdzięcznej pamięci i otoczmy modlitwą. Amen.

ks. Ireneusz Folcik

**LAUDACJA DR. MIECZYŚŁAWA JANOWSKIEGO
Z OKAZJI WYRÓŻNIENIA
KS. DR. IRENEUSZA FOLCIKA
TYTUŁEM ZASŁUŻONY DLA MIASTA RZESZOWA
18 STYCZNIA 2015 R.**

Wasze Ekszelencje:

Księżę Biskupie Kazimierzu, Pierwszy Ordynariuszu Diecezji Rzeszowskiej,
Księżę Biskupie Janie z Kamieńca Podolskiego;

Czcigodni przedstawiciele rzeszowskiego Duchowienstwa wraz z Księżmi
Infułatami, Księdzem Kanclerzem, Księżmi Prałataami,
pośród których jest Ksiądz dr Ireneusz Folcik – nasz dostojny laureat.

Panie Przewodniczący z Wysoką Radą Miasta Rzeszowa,

Panie Prezydencie z Małżonką,

Szanowni reprezentanci polskiego parlamentu,

Panie Marszałku.

Szanowne Panie i Szanowni Panowie – według godności, tytułów oraz pia-
stowanych funkcji.

Drodze Przyjaciele Miasta Rzeszowa!

Myślę, iż tak właśnie najlepiej mogę pozdrowić wszystkich, którzy
przybyli do Filharmonii Podkarpackiej na tę podniosłą uroczystość.

Czymże bowiem jest miasto? – Miasto. – Skrótowno można powie-
dzieć, że miasto to „mury i ludzie”. Dziś radujemy się naszym miastem
w przededniu 661. rocznicy doniosłego wydarzenia, jakim było nadanie
przez Króla Kazimierza III Wielkiego prawa magdeburskiego Rzeszowowi
wraz z przyległą doń włością oraz darowanie miasta znakomitemu rycerzo-
wi i zasłużonemu dyplomacie – Janowi Pakosławicowi ze Stróżysk. Cieszy
nas rozwój tych „murów”, tworzących materię miasta. Możemy odczuwać
satisfakcję z jego rozkwitu przez ostatnie ćwierćwiecze. To widać. Same
mury to jednak daleko nie wszystko. Rzeszów nie istniałby, nie rozwijałby
się, gdyby nie pokolenia gospodarnych, dzielnych i zarazem roztropnych
ludzi. Zasłużyli na naszą pamięć i naszą wdzięczność. Bardzo zasłużyli.
Miasto, o którym często mówię, że od stuleci nosi krzyż w swym herbie,
może być z nich dumne.

Dziękując za skierowaną pod moim adresem szacowną prośbę o wygło-
szenie laudacji, pragnąłbym najpierw przekazać serdeczne gratulacje obu
laureatom tytułu „Zasłużony dla Miasta Rzeszowa”. Z obu bowiem może-

my być prawdziwie dumni: i z Księdza Prałata Doktora Ireneusza Folcika, i z Panu Prezesa Zygmunta Solarzkiego.

☛ *Słowem – pokrzepiać i budzić nadzieję, przykładem życia – umacniać wiarę i uświęcać miłość.* Te słowa zaczerpnąłem z kilku publikacji księdza prałata Folcika. Niechaj posłużą za motto mojego wystąpienia, prezentującego jego sylwetkę.

☛ Ksiądz dr Ireneusz Folcik urodził się 27 lipca 1943 r. w Łęzanach, koło Miejsca Piastowego. Świecenia kapłańskie przyjął 23 czerwca 1968 r. W latach 1995 – 2014 był proboszczem parafii pw. Świętego Józefa w Rzeszowie i dziekanem Dekanatu Rzeszów-Północ. Został wyróżniony godnością Kapelana Honorowego Ojca Świętego. Jest także kanonikiem gremialnym Rzeszowskiej Kapituły Katedralnej. Od początku zaistnienia Wyższego Seminarium Duchownym w Rzeszowie prowadził tam zajęcia dydaktyczne.

☛ Ksiądz Prałat Ireneusz Folcik od wielu lat związany jest z Rzeszowem poprzez rozległą pracę duszpasterską. Odbył studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, uwieńczone w 2006 r. doktoratem z teologii. Jako długoletni duszpasterz akademicki w sposób szczególnie wpływał na kształtowanie odpowiedzialnych postaw chrześcijańskich i obywatelskich wśród wielu pokoleń młodzieży, studiującej w rzeszowskich szkołach wyższych. Było to widoczne zwłaszcza w Duszpasterstwie Akademickim „Wieczernik”, działającym przy parafii pw. Chrystusa Króla w Rzeszowie. O swej pracy z młodzieżą studencką mówił w sposób następujący: *starałem się, aby Duszpasterstwo Akademickie było szkołą życia, w której młodzi ludzie mogą pogłębić swoją wiarę i przygotować się do życia w rodzinie.* Jakże dorodne owoce tego duszpasterstwa stanowi wielka rzesza ludzi – kompetentnych i wiarygodnych, lojalnych wobec Boga i Ojczyzny, wśród nich kilkunastu kapłanów. Niektórzy są tu dziś z nami.

Z inicjatywy Księdza dr. Ireneusza Folcika przy „Wieczerniku” zostało powołane również Duszpasterstwo Nauczycieli Akademickich. Mogę tu dodać z niemalą satysfakcją, że pamiętam je dobrze z osobistego uczestnictwa. Dyskutując o zasadach społecznej nauki Kościoła, staraliśmy się postrzegać je w realiach ówczesnej rzeczywistości. Często gościem tych spotkań był J. E. ksiądz biskup Ignacy Tokarczuk (Honorowy Obywatel Miasta Rzeszowa z roku 1994).

☛ Powszechnie znane jest także głębokie zaangażowanie Księdza Prałata Ireneusza Folcika w sferę kultury – jakże ważną dla tożsamości tak narodowej, jak i lokalnej. Opiekował się duszpastersko środowiskami artystów i twórców kultury. Był inspiratorem rzeszowskich Tygodni Kultury Chrześcijańskiej. Współpracował z tygodnikiem społeczno-kulturalnym „San” (szkoda, że nieistniejącym już). Jego szerokie rozeznanie w sprawach kultury

i dobra znajomość roli środków społecznego przekazu zaowocowały dwiema kadencjami pracy w Radzie Programowej Polskiego Radia Rzeszów oraz przewodniczeniem w Rady Programowej Katolickiego Radia „Via”.

Ksiądz Ireneusz Folcik w 1992 r. został uhonorowany Nagrodą Miasta Rzeszowa za całokształt działalności w zakresie inspirowania i upowszechniania uniwersalnych wartości kultury i sztuki. Używając słowa „kultura”, należy pamiętać, że odnosi się ono również do kultury fizycznej. Na tym polu widać także sylwetkę Księdza Prałata Folcika, jako czynnego sportowca, miłośnika wielu dyscyplin sportowych, pośród których piłka nożna nie jest ostatnią. Dał się nadto poznać jako wychowawca oraz opiekun tak sportowców, jak i kibiców.

Można przedstawić długą listę publikacji autorstwa Księdza dr. Ireneusza Folcika – książek oraz artykułów i homilii, zmuszających do pogłębionej refleksji. Można też długo wymieniać przymioty charakteru i wielorakie osiągnięcia, które przyczyniły się do zdobycia przezeń powszechnego szacunku i uznania; i to nie tylko wśród mieszkańców Rzeszowa.

Przez cały okres mojej pracy akademickiej, a następnie służby w Samorządzie Miasta Rzeszowa, w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej i w Parlamencie Europejskim postrzegałem to, co robił i nadal robi Ksiądz Prałat Ireneusz Folcik jako świadectwo życia żarliwego kapłana i zatroskanego obywatela, mówiącego, że „Solidarność” domaga się realizacji. To postępowanie, zgodne z benedyktyńską regułą *ora et labora*, jest przykładną służbą Bogu i ludziom, Kościołowi i Polsce, Rzeszowowi i jego mieszkańcom.

Swoją pracą duszpasterską i swoją osobowością wiele wniósł do powstałej 25 marca 1992 r. Diecezji Rzeszowskiej. Jako archichiprezbiter rzeszowski koordynował pracę duszpasterską dziewięciu dekanatów. Nawiązując do dzisiejszej liturgii, można by powiedzieć, że jak Samuel mówił: *Oto jestem...* – *Jak i w czym mogę pomóc?*

Ksiądz Prałat dr Ireneusz Folcik dał się poznać jako człowiek szczególnie wrażliwy właśnie na los ludzi potrzebujących pomocy – tak studentów i naukowców oraz artystów, jak i robotników oraz rolników. Tak było w trudnym czasie lat 70. i 80. ubiegłego wieku, tak również działo się podczas przemian społeczno-politycznych i tak trwa do dziś.

Obecnie szeroko znana i ceniona jest jego duszpasterska i obywatelska troska nie tylko o Staromieście, ale i o cały Rzeszów oraz Diecezję Rzeszowską. Za przykładne można uznać Jego współdziałanie z Radą Miasta i radami osiedli. Zawsze jednak Ksiądz Prałat był i jest wierny ewangelicznej zasadzie: „tak – tak, nie – nie”.

Mówię więc dziś z otwartością serca i sądzę, że wszyscy moglibyśmy powiedzieć: „dziękujemy bardzo” i dodać „Bóg zapłać” zarówno za to ogrom-

ne dobro, jakie zaistniało dzięki jego osobie – za to dobro, które jest nam znane, a co starałem się w telegraficznym skrócie przedstawić, jak i za to, o którym wie jedynie Pan.

Życzę przeto najserdeczniej, aby błogosławieństwo Boże nigdy nie opuszczało Drogiego nam Księdza Prałata – honorowanego dziś godnością Zasłużony dla Miasta Rzeszowa. Niech temu błogosławieństwu towarzyszy zawsze orędownictwo Matki Przenajświętszej – Pani Rzeszowa oraz wstawiennictwo Świętych: Józefa i Ireneusza. Niechaj też nigdy nie braknie Mu ani dobrego zdrowia, ani życzliwości ludzkiej.

Chociaż ksiądz Stanisław Konarski powiadał: – „Zasługi. Nie masz zasług: te co my zowiemy zasługi, są tylko ku Ojczyźnie wypłacone długi”, to jednak my – wniosujący o godne uhonorowanie Księdza Prałata Folcika, wiedząc o tym, jak przez całe swoje życie, w tym przez 47 lat kapłaństwa, owe długi wypłaca, możemy z radością zawołać:

GAUDE MATER RESSOVIA! GAUDE!
CIESZ SIĘ RZESZOWIE!
i dodać:

SOLI DEO HONOR ET GLORIA
– SAMEMU BOGU CZEŚĆ I CHWAŁA!

dr Mieczysław Janowski

PESCADOR DE HOMBRES – RYBAK LUDZI

Od 10 do 25 stycznia 2015 r. biskup rzeszowski Jan Wątroba przebywał w Ekwadorze i Gwatemali. O szczegółach pobytu w Ameryce Południowej i Środkowej z Ordynariuszem Diecezji Rzeszowskiej rozmawia ks. Tomasz Nowak.

Ks. T. Nowak: - Nie wiem jak określić wyjazd Księdza Biskupa do Ameryki Południowej i Środkowej: Pielgrzymka? Wycieczka? Wizytacja?

Bp J. Wątroba: - Wszystkiego było po trochu. I modlitwa, i zwiedzanie, ale przede wszystkim spotkanie z księżmi, którzy pracują w Ekwadorze i Gwatemali. Razem z ks. Stanisławem Tarnawskim – dyrektorem Wydziału

Misyjnego Kurii oraz ks. Łukaszem Hendzlem – sekretarzem, pojechaliśmy odwiedzić misjonarzy z diecezji rzeszowskiej, którzy zostali posłani jako tzw. fideidoniści. W ten sposób, od encykliki papieża Piusa XII „Fidei donum”, nazywamy księży diecezjalnych, którzy na jakiś czas opuszczają swoją diecezję, aby pracować na misjach.

- W Ekwadorze i Gwatemali pracuje ośmiu takich księży z diecezji rzeszowskiej.

- W Ekwadorze pracują księża: Krzysztof Kudławiec, Dariusz Miąsik, Stanisław Mularz i Szymon Piękoś. W stolicy Ekwadoru Quito uczestniczyliśmy w corocznym spotkaniu wszystkich misjonarzy z Polski pracujących w Ekwadorze. To w sumie około czterdziestu osób: księży diecezjalni, zakonnicy, siostry zakonne i świeccy. W spotkaniu uczestniczył m.in. lekarz pochodzący z diecezji lubelskiej. Księża mówili, że bardzo czekają na ten coroczny, styczniowy oplatek. Miałem okazję poznać na nim prymasa Ekwadoru abp. Fausto Tráveza Tráveza. Był też bp Walter Jehowá Heras Segarra z wikariatu apostolskiego Zamora w Ekwadorze, który w ubiegłym roku przyjął ks. Stanisława Mularza. Tam też spotkaliśmy ks. Stanisława. Niestety, nie mogliśmy dojechać do miejsca jego codziennej pracy.

- Proszę opowiedzieć o codziennym programie pobytu.

- W Ekwadorze zamieszkaliśmy na plebani. Dało to nam możliwość zobaczenia jak księża żyją na co dzień. Poza ks. Stanisławem Mularzem, który jest w innym regionie, wszyscy pracują w jednym dekanacie. Księża przygotowali dla nas napięty program. Spotykaliśmy się z ich parafianami. Parafie te są rozległe i w każdej jest kilka punktów, gdzie odprawia się Msze św. W każdej z trzech parafii byliśmy w dwóch albo trzech punktach. Najłatwiej było w miejscu, gdzie księża mieszkają, bo to jest centrum parafii. Ale czasem trzeba było wyjechać w głąb. Ze względu na rozpoczynającą się porę deszczową, nie wszędzie mogliśmy dojechać. Zwłaszcza do tych regionów, gdzie nie ma dróg. W parafiach spotykaliśmy się z chorymi. Odwiedzaliśmy domy opieki społecznej i domy zakonne, gdzie siostry służą chorym. W Calcecie, mieście, gdzie pracuje ks. Dariusz Miąsik, zostaliśmy zaproszeni przez prezydenta miasta. Cieszył się z gości z Europy i dziękował za pracę księdza Dariusza. Te liczne spotkania sprawiły, że program był bardzo napięty, ale też dający wiele satysfakcji.

- Drugi tydzień to pobyt w Gwatemali...

- Tam pracuje czterech księży z diecezji rzeszowskiej w dwóch parafiach. Księża: Józef Głębiński i Dariusz Drozd pracują w miejscowości Tiquisate, około 40 kilometrów od wybrzeża Pacyfiku. Z kolei księża: Tomasz Godlewski i Sławomir Ziobro pracują w głębi kraju i bliżej mają do Oceanu Atlan-

tyckiego niż do Pacyfiku. W parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego Tiquisate przeżyaliśmy jubileusz 25-lecia pracy księży z diecezji rzeszowskiej w Gwatemali. Choć w 1990 r. nie było jeszcze diecezji rzeszowskiej, to księża, którzy wtedy przyjechali do Gwatemali, dwa lata później należeli już do nowej diecezji. Na jubileusz przyjechało dwunastu księży, którzy kiedyś tam pracowali, a dzisiaj są już na innych placówkach. Niektórzy wrócili do Polski, część pracuje w Stanach Zjednoczonych, głównie w środowiskach hiszpańskojęzycznych w Teksasie. Parafianie bardzo cieszyli się ich obecnością. Przygotowali dla nich wspaniałe przyjęcie, śpiewy i liturgię. W czasie Mszy św. zaśpiewali „Pescador de Hombres”. To znana w Polsce „Barka”. To jest piosenka o korzeniach hiszpańskich. Słowa zbliżone są do naszych. Tytuł brzmi „Rybak ludzi”. Trzeba było widzieć wzruszenie naszych misjonarzy, gdy słuchali tego wspaniałego śpiewu... Piękne przeżycie.

Z wybrzeża Pacyfiku mieliśmy jechać samochodem do wikariatu apostołskiego El Petén na wschodzie Gwatemali, gdzie pracują księża Godlewski i Ziobro. Mieliśmy szczęście, bo miejscowy przedsiębiorca użyczył nam swój mały samolot. Lecieliśmy na niewielkiej wysokości mijając wulkany. Widoki zapierał dech w piersiach. Wikariatem Apostolskim El Petén kieruje bp Mario Fiandri – włoski salezjanin. Na tym obszarze przeważają dżungle. Biskup Fiandri mówił, że bardzo ceni naszych księży. Przejęli bardzo trudną parafię El Naranjo, gdzie jest wielu Indian. Były tam wcześniej pewne napięcia i konflikty. Nasi księża potrafili te napięcia załagodzić. W El Naranjo doświadczyliśmy prostoty życia. Warunki mieszkaniowe księży są bardziej niż ubogie. Zresztą podobne do parafian, którzy też są bardzo biedni. Dzięki temu, że duszpasterze żyją w podobnych warunkach, mają ze sobą znakomity kontakt. Mogliśmy to obserwować na Mszach św., w których uczestniczyły całe rodziny, od niemowląt po staruszków.

- Spotkał Ksiądz Biskup setki osób, zobaczył wyjątkowe miejsca. Co zrobiło największe wrażenie?

- Bardzo podobał mi się pobyt na równiku (nazwa Ekwador oznacza właśnie równik). Kompleks turystyczny na równiku leży 20 kilometrów od Quito na wysokości ok. 2700 m n. p. m. To Mitad del Mundo, czyli Połowa Świata. Później zafundowano nam wyjazd kolejką na najwyższe wzgórze w okolicy Quito – Cruz Loma na wysokości 4100 m n. p. m. Tam się czuło rozrzedzone powietrze i trudno było oddychać. Widoki na oblewające wzgórze miasto były cudowne. Z Cruz Loma widzieliśmy wulkan Pichincha. Wielkie wrażenie robiły również ogromne plantacje, niemożliwe do objęcia wzrokiem. To były plantacje trzciny cukrowej, bananów i palmy afrykańskiej. Stanowią one jedno z głównych źródeł dochodów Gwatemali. Choć wielu twierdzi, że gdyby lepiej zarządzano krajem, to sama turystyka mogłaby dostarczyć

większych zysków. Obecnie dochody czerpie niewielka grupa obszarników. Dotykamy tutaj problemu dysproporcji. Widać ogromną różnicę między nielicznymi bogatymi i biedotą.

- Zobaczył Ksiądz Biskup trochę inny rodzaj pracy duszpasterskiej. Czy można coś przenieść do naszych polskich warunków?

- Z pewnością ogromne zaangażowanie świeckich. Księża zgodnie twierdzą, że bez świeckich, zwłaszcza bez katechistów, niewiele by zrobili. Ich praca ma ogromne znaczenie także z powodu niesamowitej aktywności Kościołów protestanckich i sekt. Wiele razy widzieliśmy ewangelizujących świadków Jehowy. W jednej niewielkiej miejscowości widzieliśmy trzy różne zbory protestanckie. Powstają też zupełnie nowe Kościoły i ruchy. Zamęt jest ogromny, także z tego powodu, że wiedza religijna jest bardzo powierzchowna. Wciąż potrzeba wielkiej pracy, aby pogłębiać świadomość religijną. Katechiści są nieocenioną pomocą. To są ludzie mający autorytet w swoich środowiskach. Zresztą szacunek środowiska jest podstawowym kryterium przy ich wyborze. To oni organizują spotkania i katechizują w salkach czy w kaplicach. Zarówno w Ekwadorze i Gwatemali nie ma religii w szkołach. Wszystko odbywa się przy parafiach. Katechiści są także łącznikami pomiędzy duszpasterzami a porzucanymi w dżungli plemionami Indian. Na pewno nagłym problemem jest formacja katechistów. Byłem pod wrażeniem sytuacji w El Naranjo, gdzie pracują księża Sławek i Tomek. Kiedy przybyli do parafii, biskup zaproponował im, żeby zbudowali jakiś dom dla siebie - plebanię, gdzie mogliby zamieszkać. Oni jednak zdecydowali, że najpierw wbudują dom formacyjny dla katechistów, a sami zamieszkali w wieży przy kościele w bardzo skromnych warunkach. Wspomnę tylko, że łóżko znajduje się pod schodami. To wypływało ze zrozumienia potrzeby formacji świeckich, bo to oni organizują życie liturgiczne i katechizują. Na miejscu miałem okazję pobłogosławić kamień węgielny po ten dom formacyjny. Na moich oczach kopano fundamenty i ten poświęcony kamień został wrzucony jako pietra angolare - kamień węgielny. Odbywa się to trochę inaczej niż u nas, gdzie wmurowanie ma charakter symboliczny. Tam jest mniej abstrakcji, a więcej dosłowności. Niesamowite zaangażowanie świeckich można zauważyć także w Calcecie w Ekwadorze, gdzie pracuje ks. Dariusz. Widać, że jest to żywa parafia.

- Mówimy o pracy misjonarzy i katechetów, ale przecież w tych krajach są także miejscowi księża pochodzący z Ekwadoru i Gwatemali.

- Owszem. Teraz jest raczej czas odwrotu i z Ekwadoru większość misjonarzy już wyjechała. Zostali Polacy, Włosi i jeden Argentyńczyk. Kościoł w większości opiera się na swoich powołaniach. Diecezja Portoviejo z Ekwadoru wysłała ostatnio nawet trzech księży jako misjonarzy w inne rejony. Ta

uniwersalność Kościoła i wymiana darów jest tam bardzo widoczna. W Gwatemali samowystarczalna, gdy chodzi o ilość księży, jest diecezja w stolicy (Gwatemala). Swoją drogą, ciekawe że misjonarzy z zagranicy biskupi wysyłają do interioru, czyli na prowincję, a nie do dużych ośrodków.

- Czy doświadczenia z wyjazdu do Ameryki wpłyną na pracę Księdza Biskupa w diecezji rzeszowskiej?

- Utwierdziłem się w przeświadczeniu, że musimy być bardziej otwarci na potrzeby innych Kościołów. To jest stała pamięć o misyjnym wymiarze każdego Kościoła lokalnego. Ta pamięć musi być znacząca i widoczna. Cieszę się, że nasze seminarium duchowne jest na to uwrażliwione. Rektor seminarium – ks. Paweł Pietrusiak, który ma za sobą pracę misyjną w Afryce, wśród priorytetów stawia na otwarcie na inne Kościoły. Wiemy, że każdy ksiądz jest potrzebny w diecezji i jest dla niego praca, ale wobec ogromnych potrzeb w krajach misyjnych nie możemy zwolnić tempa formowania przyszłych misjonarzy. To mnie utwierdziło w przekonaniu o konieczności formacji misyjnej w seminarium i apelowania do księży, zwłaszcza młodych, aby wsłuchiwali się w głos powołania i nie bali się opuścić Polski. Mówię o młodych księżach, gdyż praca misyjna wymaga sił i dobrego zdrowia.

- Oraz znajomości języków...

- Zarówno w Ekwadorze jak i Gwatemali wystarczy znajomość hiszpańskiego. Choć w El Naranjo dowiedzieliśmy się, że wielu Indian, zwłaszcza kobiety, nie znają języka kastylijskiego (tak nazywają język hiszpański). Dlatego Indianie kochają ks. Tomasza Godlewskiego, który mówi w ich narzeczu. Są zachwyceni, gdy czyta Ewangelię w ich języku.

- Dziękuję za rozmowę.

**„ODBIORĘ WAM SERCE KAMIENNE,
A DAM WAM SERCE Z CIAŁA”(Ez 36, 26)
KONFERENCJA KS. STANISŁAWA ZYCHA
O NAWRÓCENIU, WYGŁOSZONA PODCZAS DNIA
SKUPIENIA DLA KSIĘŻY
LUTY 2015 R.**

1. „Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię”, to hasło roku duszpasterskiego 2014/15 zachęca nas do podjęcia na nowo trudu naszego nawracania

i pochylenie się nad tym tematem. Wprawdzie ostatnie konferencje na dniach skupienia dotyczyły tego problemu, ale jak pisał nasz Rodak św. Jan Paweł II w pierwszym liście do kapłanów w 1979 r.: „musimy wszyscy codziennie się nawracać. Wiemy, że jest to podstawowe wymaganie Ewangelii skierowane do wszystkich”(10). To właśnie Chrystus na początku swojej działalności wypowiedział te a nie inne słowa, które przekazał św. Mateusz: „Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie” (4,17) a św. Marek dodaje: „nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię”(1,15). Do nawrócenia idąc za pragnieniem swojego Mistrza nawoływali apostołowie, do nawrócenia nawołuje stale Kościół przypominając na początku Wielkiego Postu w obrzędzie posypania głów popiołem słowa św. Marka: „nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię”.

2. Drodzy Bracia Kapłani! Św. Jan Paweł II we wspomnianym liście poucza nas kapłanów, że: „nawracać się – to znaczy powracać do samej łaski naszego powołania – to znaczy stale „wylizywać się” wobec Pana naszych serc z naszej służby, z naszej gorliwości, z naszej wierności. A także z naszych zaniedbań, grzechów, małoduszności, braku wiary i nadziei, z myślenia „po ludzku” tylko a nie „po Bożemu” (10). Oprócz łaski Bożej - o czym będzie potem mowa- w nawróceniu człowieka biorą udział trzy władze: rozum, wola i serce w znaczeniu psychicznym a nie medycznym. Człowiek powinien najpierw poznać siebie, poznać swoje słabości i niewierności. Powinien wejść głęboko w swoje wnętrze, by poznać wszystkie niuanse swojego postępowania i zapatrywania. Powinien dojść do korzeni wszelkiego zła, bo ścinanie chwastów grzechu powierzchownie, zewnętrznie nie wypłeni zła, będzie ono szybko wyrastało ponownie. Dopiero wyrzucenie korzeni ma szansę zlikwidowania chwastów grzechu czy niewierności. Do takiego jednak podejścia potrzeba wielkiej samokrytyki, nie mniejszej pokory oraz pomocy kierownika duchowego. Po poznaniu bardzo obiektywnym i krytycznym następną rolę przejmuje wola, która decyduje o podjęciu wysiłku, by zmienić to co niewłaściwe i złe. To jednak jeszcze nie decyduje o nawróceniu, bo człowiek może poznać swoje błędy, może chce się nawrócić, ale skutku jeszcze nie ma. Tu sprawdza się powiedzenie, że dobrymi chęciami piekło jest wybrukowane. Czynnikiem decydującym o poprawie czy nawróceniu jest serce człowieka. Serce w znaczeniu biblijnym - a więc tym, o które nam chodzi – jest przede wszystkim siedliskiem całego życia uczuciowego a także namiętności. Mieści w sobie najszybsze pragnienia człowieka, wypełnia je radość, smutek i ból. Może ono wzrastać w ufność, umacniać się i nabierać odwagi do tego stopnia, że staje się sercem kochającym. KKK tak charakteryzuje serce: „Jest naszym ukrytym centrum... jest ono miejscem decyzji w głębi naszych wewnętrznych dążeń, jest miejscem prawdy... miejscem spotkania... jest miejscem

przymierza”(2563). To w głębi serca mają swój początek wolne wybory, ostateczna decyzja i najprawdziwsze intencje. To właśnie serce powoduje zmianę naszego myślenia ku nawróceniu i prowadzi do zmiany postępowania. To ono jest tym paliwem, które powoduje rozruch całej maszyny nawrócenia (por.S.Edith – Serce w Biblii (Pastores 24(2004)).

3. Gdy mówimy o nawróceniu księdza dochodzimy do pewnego paradoksu, że łatwiej kapłanowi nawracać wiernych niż samych siebie. Wynika to z pewnych uwarunkowań i trudności życiowych. Trudności te wymienia ks. Zdzisław Kroplewski dziekan Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Szczecińskim w artykule zamieszczonym w Pastores z 2004 r. Jedną z trudności nawrócenia jest zagłuszenie grzechu. Ksiądz jest uważany przez ludzi a nawet przez samego siebie za eksperta w wielu dziedzinach życia. To wytwarza u kapłana przekonanie, że on nie może się mylić, nie może popełnić błędów, to zaś prowadzi do braku przyznania się do swoich błędów, do popełnionego zła. Z takim nastawieniem kapłan ze spowiedzi korzysta jak wielu penitentów powierzchownie i pobieżnie. Niekiedy księża dla zagłuszenia swoich grzechów i błędów stosują praktykę życia otwartego, hałaśliwego i towarzyskiego. W ten sposób będąc akceptowanym przez ludzi gotowy jest uwierzyć w swoją niewinność.

Inną tendencją utrudniającą nawrócenie jest przyjęcie stylu człowieka dobrze wychowanego, umiającego się zachować w każdej sytuacji i za takiego uchodzącego przez innych. Mając opinię człowieka dobrze wychowanego trudno jest nawet przed samym sobą odkryć własne słabości, tym bardziej przed spowiednikiem.

Zdarza się, że ksiądz żyjący w zakłamaniu nie umiający zrzucić ze siebie to co przeszkadza mu w nawróceniu ucieka się do uzależnienia, które często staje się jego drugą naturą, a to nie pozwala mu zerwać z grzechem i nałogiem.

Inną przeszkodą w procesie nawrócenia może być występujący u kapłana lęk przed odpowiedzialnością, przed zadaniami, przed trudem nawrócenia. Jest to swego rodzaju – jak pisze ks. Z. Kroplewski – „kompleks Jonasza”.

Dużą przeszkodą w procesie nawrócenia jest przekonanie, że kapłan sobie sam z tym problemem poradzi. Zdarza się, że Pan Bóg tak mocno wkroczy w życie człowieka, iż ten powalony Jego łaską zmienia całkowicie swoje życie – jak choćby św. Paweł. Normalnie jednak ten proces postępuje powoli, nieraz bardzo powoli a tu potrzeba obok łaski Bożej również ingerencji drugiego człowieka czyli spowiednika a najlepiej kierownika duchowego, któremu nawracający powinien z pokorą i posłuszeństwem poddać się całkowicie.

4. Drodzy Bracia Kapłani! Rodzi się tutaj pytanie z czego ksiądz ma się nawrócić? Oczywiście kapłan jak każdy człowiek ma swój katalog grzechów, swój „oścień”, który dotyka jego ciała, swoje słabości nabyte lub związane

z psychofizyczną naturą człowieka. I to jest przedmiot osobistego poznania i nawracania się. Za wspomnianym już ks. Z. Kroplewskim zostaną wymienione niektóre słabości, czy grzechy dzisiejszego kapłana.

Na pierwszym miejscu można, by wymienić tendencje do wygodnictwa i korzystanie w pełni z wielu dóbr współczesnego świata. Zdarza się, że już jako młody kapłan chce posiadać jak największą ilość dóbr materialnych, zdobyć kultury i techniki a to pociąga za sobą zdobywanie pieniędzy, które często są motorem życia i postępowania. A za tym idzie nadmierne przywiązanie do pieniądza i skąpstwo.

Chęć posiadania wyzwala często lenistwo w zaangażowaniu duszpasterskim i bylejakość w pełnieniu swej posługi. To zaś sprawia, że taki ksiądz nie ma ducha ewangelizacyjnego, nie szuka nowych form duszpasterskich zadawalając się dawnymi tradycyjnymi metodami bez polotu i zaangażowania. Nic dziwnego, że taki kapłan staje się wyrobnikiem a nie artystą ewangelizacji.

Ta bylejakość duszpasterska jest wynikiem albo prowadzi do bylejakości pracy nad sobą. Taki kapłan „letni” przyzwyczajają się do mizernego stanu duszy bez troski o jego rozwój. Ten stan stagnacji bardzo utrudnia proces nawracania się.

Papież Franciszek w książce „Zepsucie i grzech” (2005r.) zwraca jeszcze uwagę na zepsucie. Uważa, że zepsucie, choć nie musi być grzechem jest stanem stałym i o wiele niebezpieczniejszym niż grzech. Określa ten stan jako: „jakościowa zgnilizna”, „śmierdzące zmęczenie”, „karykatura elokwencji”. Ponieważ są to postawy konkretnych ludzi i ich serc, papież Franciszek po części usprawiedliwia je ich nieświadomością i zaślepieniem to jednak nie waha się wskazać na niezwykłą trudność ich nawrócenia. Uważa, że bycie człowiekiem zepsutym jest stanem gorszym niż bycie grzesznikiem, dlatego pisze, że: „chcę zapobiec temu, aby zepsucie stało się ogólnie akceptowanym elementem rzeczywistości”, bo zepsucie to: „kult dobrych manier służący do ukrycia złych nawyków”. Warto te słowa i wcześniejsze przemyśleć i zastanowić się, czy one nie dotyczą również mnie samego.

5. Drodzy Bracia! W procesie nawrócenia można mówić o dwóch jego modelach: nawrócenie „od” i nawrócenie „do”. Nawrócenie „od” to walka z grzechem, ze złymi przyzwyczajeniami, to sublimowanie wszystkich namiętności i pożądliwości, to kształtowanie moralne człowieka, by można go nazywać dobrym. Natomiast nawrócenie „do” to nakierowanie siebie na Boga, to powolne i systematyczne przybliżanie się do Boga, to coraz mocniejsze uświadamianie sobie przekonania, że On jest moim najlepszym i kochającym Ojcem, to otwieranie się na działanie Bożej miłości w moim sercu, by jak mówił św. Jan M. Vianney: „twoje serce i serce Boga stają się jak dwa kawałki wosku, które stapiają się ze sobą”.

Ks. bp Zbigniew Kiernikowski wymienia trzy etapy procesu nawrócenia, chociaż jak sam mówi one w pewnym stopniu się przenikają i współdziałają ze sobą. Pierwszym momentem nawrócenia, który może mieć różną intensywność i różny zakres jest jasne i jednoznaczne wydarzenie czy przeżycie. To stanowi punkt zwrotny w życiu człowieka. Trzeba jednak jasno powiedzieć, by to wydarzenie czy przeżycie było punktem zwrotnym w nawróceniu potrzeba, aby człowiek uświadomił sobie stan kryzysu własnej duszy i swoją bezradność wobec niego oraz sytuację bez wyjścia. Jeżeli wtedy dotrze do niego Dobra Nowina oraz świadomość nowego życia z Chrystusem i równocześnie przekonanie, że On-Chrystus daje możliwość i szansę tego nowego życia wtedy następuje krok we właściwym kierunku. Aby to przeobrażenie mogło się dokonać w człowieku potrzebny jest – jak pisze biskup – „prorok, który - podobnie jak Natan odkrył winę Dawida - otworzy człowiekowi oczy i w ten sposób spowoduje w nim uznanie potrzeby nawrócenia oraz przyjęcia Ewangelii” (Pastores (24/2004)).

Człowiek, w którym dokonano się pierwsze doświadczenie skorzystania z szansy nawrócenia zaczyna dostrzegać w sobie coraz więcej sytuacji, które trzeba i należy skorygować, zmienić oraz całe życie wiązać z Bogiem. Na tym drugim etapie kształtuje się w człowieku postawa posłuszeństwa i zawierzenia, dlatego potrzebna mu pomoc proroka-pasterza, który nim kieruje z asystencją Ducha Świętego. Jest to etap wyzwolenia się od siebie i przekonanie, że ja sam nie dam sobie rady.

„Gdy ktoś nauczy się słuchać – pisze biskup – gdy zrozumiał, że posłuszeństwo komuś, kto prowadzi w imię Jezusa Chrystusa, jest darem, łaską i przywilejem oraz pomocą, z której dobrze jest skorzystać wówczas nie trzeba go przekonywać o potrzebie nawrócenia... Wtedy już potrzebuje nie tyle proroka-herolda czy proroka-pasterza, ile proroka-kapłana, z którym będzie przeżywał nawrócenie w sakramencie pokuty i pojednania. Jest to etap wewnętrznej radości przeżywania nowego życia w ciągłym nawracaniu się i zorientowaniu się na Boga oddając Mu cześć”. Trzeba jednak pamiętać, że nawrócenie nie jest etapem końcowym, nie jest czymś statycznym, ono zapoczątkowuje ciągle nawracanie się i ciągle korygowanie swego życia pod kątem Dobrej Nowiny. Słusznie przestrzega św. Paweł: „Niech przeto ten, komu się zdaje, że stoi, baczy aby nie upadł” (I Kor 10,12).

6. Drodzy Bracia Kapłani! Właściwie to co teraz zostanie powiedziane powinno być wyartykułowane na samym początku a mianowicie, to że pierwszym sprawcą naszego nawrócenia jest sam Bóg. To On nasz najlepszy i kochający Ojciec chce naszego dobra i szczęścia, dlatego wszystko robi, by to szczęście stało się naszym udziałem nie tyle tu co w wieczności. Taka jest ekonomia Bożej miłości, taka jest Boża miłość, która - jak pisał papież Bene-

dykt XVI w encyklice *Deus caritas est* – jest szalona i namiętna. Ona wszystko robi, by człowieka ratować, Ona zdolna jest wszystko zapomnieć, przebaczyć jak miłosierny ojciec w przypowieści o synu marnotrawnym. To Bóg ciągle uderza swoją miłością w człowieka jak fala, by go zagarnąć w moce swej miłości i ciągle czeka z cierpliwością i wyrozumiałością na jego odpowiedź. Taka jest Boża miłość. Ponieważ jednak Bóg stworzył człowieka rozumnym i wolnym dlatego tych władz nie chce go pozbawiać. Bóg stale wysyła sygnały swojej miłości a od człowieka zależy czy je przyjmie i się im podda, czy zrezygnuje i odrzuci. To człowiek jako istota wolna i odpowiedzialna może się poddać Bożej miłości całkowicie, może ją przyjąć tylko częściowo i pod pewnymi warunkami. To częściowe przyjęcie Bożej miłości może przybrać formę: „tylko tam” lub „tylko tyle”. Przyjęcie Bożej miłości „tylko tam” sprawia, że wprawdzie człowiek przyjmuje Boga do swego serca, ale pozostawia sobie w nim pewne zakamarki, których nie ma ochoty, by Bóg miał tam dostęp. To są pewne przyzwyczajenia, nawyki, słabości czy grzeszki, które chciałby, by były anonimowe nawet dla Boga. Taki człowiek podobny jest do tego, który zaprosił gościa do siebie, przygotował pięknie i starannie pokój gościnny ale gościowi nie chce pokazać całego domu, bo w innych pomieszczeniach jest bałagan. Człowiek przyjmujący miłość Bożą „tylko tyle” boi się oddać całkowicie w objęcia Bożej miłości, ponieważ musiałby zmienić swoje życie a to wymagałoby podporządkowania swojego „ja” Bożemu „Ja”, koncepcji swojego życia Bożej koncepcji i wejścia w orbitę Bożej miłości. Taki człowiek, taki kapłan podobny jest do tego, który wszedł do rzeki Bożej miłości po kostki, może po kolana a nawet po szyję ale nie ma odwagi wypłynąć „na głębie”, by nurt Bożej miłości poniósł go i nim całkowicie zawładnął. Tylko ten, kto dał się unieść nurtom Bożej miłości popłynął naprzód ci, którzy się tylko zanurzyli pozostali w tym samym miejscu. Tu trzeba sobie postawić pytanie: jak jest ze mną, czy rzeczywiście dałem się całkowicie porwać Bożej miłości? A może Bożą miłość przyjąłem „tylko tam”, czy „tylko tyle”, a może „tylko tam” i „tylko tyle”? Warto tutaj przytoczyć słowa poety Macieja Kononowicza:

Pomyśl bracie, może być tak, że raz tylko i nigdy więcej

Przejdzie obok i da ci znak, Chrystus żywy z krzyżem na ręce

Choćbyś trądem zwarzoną miał krew, krzykiem chcę zatrzymać Go. Stanie.

Wtedy bracie, jak ogień i dREW buchnie w tobie miłość bez granic.

Pomyśl bracie, że może być też, że raz tylko będzie cię mijał,

Przejdiesz obok, pójdiesz pod wiatr byle dalej Światła i Krzyża

Że zębami rozgryziesz krzyk, który mogłeś tylko ty wyzwolić.

Wtedy bracie, już nigdy nikt, nawet Chrystus bez twojej woli.

7. Drogi Bracie! Gdy mówimy o nawróceniu a przede wszystkim o nawróceniu kapłana trzeba zwrócić uwagę przynajmniej fragmentarycznie na nawrócenie duszpasterskie. Nawrócenie duszpasterskie to nie głoszenie nowej nauki, ale głoszenie tej samej Ewangelii nowymi metodami, w nowym czasie i w nowym miejscu. Już św. Jan Paweł II w PDV pisał: „nowa ewangelizacja... domaga się nowej gorliwości, nowych metod i nowego głoszenia Ewangelii, dziś zwłaszcza potrzebuje kapłanów którzy potrafią wypracować nowy styl życia duszpasterskiego” (18). Bardzo mocno tę sprawę kładzie na sercu kapłanom obecny papież Franciszek, który nawołuje, by wyjść z kościołów i szukać ludzi na ulicach i drogach. W Ewangelii Gaudium pisze wyraźnie: „Trzeba dokonać przejścia od duszpasterstwa zwykłego zachowania stanu rzeczy do duszpasterstwa misyjnego”(15). I dalej wzywa nas do : „wyjścia z własnej wygody i zdobycia się na odwagę, by dotrzeć na wszystkie peryferia potrzebujące światła Ewangelii. Wszyscy jesteśmy wezwani do misyjnego wyjścia” (20). Następnie tłumaczy na czym polega to misyjne wyjście: „duszpasterstwo w kluczu misyjnym wymaga rezygnacji z wygodnego kryterium duszpasterskiego, że „zawsze się tak robiło”. Zachęcam wszystkich do śmiałości i kreatywności w tym zadaniu, przemyślenia na nowo celów, stylu i metod ewangelizacyjnych swojej wspólnoty”(33). Na końcu snuje swoje marzenia: „marzę o wyborze misyjnym, zdolnym przemieniać wszystko, aby zwyczaj, style, rozkład działań, język i wszystkie struktury kościelne stały się odpowiednim kanałem bardziej do ewangelizowania dzisiejszego świata niż do zachowania stanu rzeczy” (27). Tej odwagi i tego nawrócenia potrzebują współczesne parafie, bo inaczej będą „puste ławki” w naszych kościołach. To nawrócenie musi się dokonać najpierw w naszej mentalności i w naszym sercu. My sami musimy się przekonać, że takie duszpasterstwo jakie prowadzimy na dzisiejsze czasy jest niewystarczające, że trzeba go zmienić. Nie wiem czy tu wystarczy tylko korekta, czy nie trzeba całkowitego przebudowania działalności duszpasterskiej. Oczywiście w tej dziedzinie musi być zachowana pewna roztropność duszpasterska, by jak się to mówi „nie wylać dziecka z kąpielą”. Dobrze, że zaprasza się ciekawych ludzi do parafii, dobrze, że robi się różne zloty, orszaki, nocne konfesjonały, czy ewangelizację na stadionach. To są pewne „nowinki”, które jednak nie zastąpią pracy od podstaw, pracy organicznej wymagającej wielkiego wysiłku, by przerobić „ludzi kościoła” na „ludzi autentycznej wiary”. Rodzi się pytanie jak to zrobić? Odpowiedź nie jest prosta, same schematy, programy niczego nie rozwiążą. Trzeba przede wszystkim, aby duszpasterze do najwyższych stopni pełni pokory poddali się działaniu Ducha Świętego i pozwolili Jemu działać i Chrystusowi, który przecież jest nadal Głową Kościoła. Ks. dr Kazimierz Półtorak adiunkt w Katedrze Teolo-

gii Pastoralnej Uniwersytetu Szczecińskiego w ostatnim biuletynie *Formatio Permanens* (14(2014)) podaje pewne sugestie, które mogą być jakąś pomocą w tej dziedzinie. Pisze: „w duszpasterstwie kapłan powinien proponować:

- mniej formalnego „sakramentalizmu”- więcej ewangelizacji,
- mniej powierzonych celebracji – więcej dróg formacji,
- mniej odpowiedzialności za wszystko kapłanów – więcej odpowiedzialności świeckich,
- mniej samowystarczalności parafii – więcej współdziałania w diecezji i rejonach,
- mniej zamkniętych wyspecjalizowanych sektorów – więcej wspólnoty z obecnością rodzin
- mniej akcji i celebracji wyjątkowych (zlotów, zjazdów, spędów) – więcej stałej, zwyczajnej, codziennej formacji,
- mniej katechezy pojęciowej – więcej inicjacji w wierze i do życia chrześcijańskiego,
- mniej egzaltowanych kazań – więcej świadectwa i formacji mającej źródła biblijne.

To zagadnienie zakończmy słowami papieża Franciszka: „mam nadzieję, że wszystkie wspólnoty znajdą sposób na podjęcie odpowiednich konkretnych, aby podążać drogą duszpasterskiego i misyjnego nawrócenia, które nie może pozostawać rzeczy w takim stanie, jakim są”(25). Wiele tutaj jest do przemyślenia i zmiany w naszej pracy duszpasterskiej.

8. Drogi Bracie! Może powiesz, że nawrócenie mam już poza sobą, bo wierzę, bo służę Chrystusowi jak umiem. To pewnie prawda, ale do pełnego nawrócenia nigdy nie dojdiesz i ciągle trzeba nie tyle się nawrócić co nawracać, ciągle trzeba korygować swoją wolę z Chrystusową wolą, ciągle otwierać się coraz szerzej i mocniej na Bożą miłość. Środkami podstawowymi pomagającymi w nawracaniu są modlitwa sakrament pokuty i pojednania. Zwrócił na to św. Jan Paweł II w pierwszym liście do kapłanów: „nawracać się – to znaczy szukać wciąż na nowo przebaczenia i mocy Bożej w Sakramencie Pojednania, rozpoczynać wciąż od nowa i w ten sposób co dzień dalej postępować, przezwyciężać, zdobywać, dawać w radości... Nawracać się – to znaczy zawsze się modlić i nie ustawać. Modlitwa - to poniekąd pierwszy i ostatni warunek nawrócenia, postępu, świętości”(10). Drogi bracie idź przez życie kapłańskie i kieruj się GPS, którym jest Jezus Chrystus i Jego Ewangelia naładowanym modlitwą i ustawionym przez stałego spowiednika lub kierownika duchowego, który będzie korygował właściwy kierunek twojego życia.

Zakończę wezwaniem św. Jana Pawła II w roku Jemu poświęconym ze wspomnianego listu: „Trzeba nam codziennie się nawracać – codziennie od-

najdywać na nowo dar otrzymany od samego Chrystusa w Sakramencie Święceń, wczuwając się w zbawczą misję Kościoła i rozmyślając o ogromnym znaczeniu naszego powołania na tle tej misji”(10). Amen.

ks. Stanisław Zych

FESTIWAL WIARY W RZESZOWIE

Festiwal to z założenia świąteczny i radosny czas. Współczesne festiwale kojarzą się nam najczęściej z imprezami artystycznymi. Doskonale znamy festiwale filmowe i muzyczne. Szukając powodów do radości trudno zatrzymać się jednak tylko na kulturze. Podstawowym źródłem radości jest wiara. Stąd w Rzeszowie w już po raz trzeci odbywa się Festiwal Wiary. Jest to czas świadectwa i modlitwy. Święto radości, bo radosna jest Dobra Nowina.

Nie tylko w kościele

Po raz pierwszy festiwal został zorganizowany w 2013 r. Organizatorzy (duchowni i świeccy z ponad 20 ruchów, stowarzyszeń i wspólnot diecezji rzeszowskiej) w połowie maja przygotowali mieszkańcom Rzeszowa zagadkę. Na pomniku Czynu Rewolucyjnego, w centrum miasta, obok bazyliki ojców bernardynów, umieścili napis: „Nie prezydent! Nie bernardyni! Ty zdecydujesz!” Był to akurat czas lokalnych dyskusji na temat przyszłości pomnika, który jest pozostałością po komunizmie. Niektórzy sądzili, że to początek jego rozbiórki. Tematem zainteresowały się lokalne media. W kolejnych dniach pojawiały się następne bannery naprowadzające na właściwy sens akcji. Przez „Wóz albo przewóz” – „Wierzyć, uwierzyć, zawierzyć”, aż po wizerunek Jezusa Chrystusa Pantokratora i napis: „Ja jestem i chcę cię uzdrowić” oraz zaproszenie na Finał Festiwalu Wiary. Wybranie pomnika w centrum miasta nie było przypadkowe. Zamysłem organizatorów było wyjście z wiarą na ulice. – Organizując różne akcje ewangelizacyjne wychodzimy na zewnątrz z tradycyjnych miejsc kultu i modlitwy, żeby trafić do wnętrza serc ludzi którzy tam na co dzień nie trafiają. Dlatego Hala Podpromie, dlatego przejścia dla pieszych, dlatego rynek rzeszowski – czytamy na stronie www.festiwalwairy.pl.

Zobaczcie jak dobry jest Pan

Pierwszy Finał Festiwalu Wiary w 2013 r. trwał dwa dni. Obejmował katechezy w trzech kościołach stacyjnych (gośćmi byli: Tomasz Terlikowski, Lech Dokowicz oraz Witek Wilk), koncerty (m.in. New Life'm), ewangelizacje uliczne oraz adorację Najświętszego Sakramentu w największej hali w mieście – Podpromie. Modlitwa uwielbienia zgromadziła 3 tysiące osób. Rok później, w 2014 r., powtórzono festiwal z większym rozmachem. Wyraźnie rozróżniono między wydarzeniami w ciągu roku, a samym finałem, który odbywa się w maju lub czerwcu i ma charakter rekolekcyjny. Druga edycja została zapamiętana z takich akcji jak „Zagadaj księdza, zagadaj siostrę” zorganizowaną na rzeszowskim rynku. Sam finał rozpoczął się 18 czerwca i objął nabożeństwo pokutne połączone z adoracją zabytkowego krzyża, który został specjalnie przywieziony do hali z bazyliki ojców bernardynów w Rzeszowie. W nabożeństwie uczestniczyło około 1200 osób. Szczególne wrażenie na uczestnikach wywarła modlitwa ekspiacyjna. Przedstawiciele różnych stanów (m.in. duchowni, małżonkowie, siostry zakonne) prosili o przebaczenie grzechów związanych ze swoją codziennością. W kolejnym dniu finału, w Uroczystość Bożego Ciała, ponad 20 tysięcy osób uczestniczyło w koncercie „Jednego Serca Jednego Ducha”. Istniejący od 2003 r. koncert co roku przyciąga do Rzeszowa coraz więcej osób z całego regionu. W dalszy ciąg odbyły się rekolekcje ewangelizacyjne z modlitwą o uzdrowienie pt. „Skosztujcie i zobaczcie jak dobry jest Pan”. Rekolekcje prowadził ks. Rafał Jarosiewicz wspólnie ze Szkołą Nowej Ewangelizacji z diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Na rekolekcjach byli zarówno wątpiący i przekonani. Ewangelizacja w dużej mierze polega na doprowadzenia do spotkania jednych i drugich. W słowach promujących drugą edycję festiwalu o. Wiktor Tokarski OFM, wówczas prezes Fundacji Charismata im. św. Pawła Apostoła, zaangażowanej w przygotowanie festiwalu, mówił, że w dotarciu z Ewangelią do wszystkich potrzebny jest ktoś, kto spotkał Jezusa i doświadczył Jego miłości.

Od flash mobów do Eucharystii

Przez kolejne miesiące festiwal rozrastał się w dwojaki sposób. Z jednej strony jego organizatorzy realizowali nowe pomysły. Z drugiej, istniejące już akcje zostały dołączone do Festiwalu Wiary (np. katechezy audiowizualne). Dzisiaj Festiwal Wiary to już kilkadziesiąt wydarzeń w ciągu całego roku związanych z nową ewangelizacją. Specjalnością organizatorów są flash moby. Hasła jednych z ostatnich to „Szmata na ulicy” – przypominający prawdę o Bożym uniżeniu oraz: „Zanurz się w Słowie” – zachęcający do

czytania Pisma św. Jego uczestnicy, ubrani w odblaskowe kamizelki z napisem „Rozweseleni spotkaniem z Jezusem!”, nieśli ze sobą transparenty z hasłami: „Jezus jest dostępny”, „Zaufaj Jezusowi”. Jeden z uczestników niósł ostrzegawczy znak drogowy A-27 informujący o nabrzeżu lub brzegu rzeki z podpisem: „Zanurz się w Słowie!” Głównym elementem happeningu było duże pudełko w kształcie otwartej Księgi Pisma Świętego, z którego przechodnie zabierali karteczki z fragmentami Biblii. Tego typu akcje są często dla prowadzących trudną próbą konfrontacji swoich przekonań z nie zawsze przyjaznym otoczeniem. – Zdarzało się, że ktoś tam pokątnie mówił: Idźcie stąd. Byliśmy również pytani, co tam reklamujemy na tych materiałach. Dla wielu z nas była to okazja, by przełamać swoje lęki i wyjść do innych ludzi. Na szczęście, jak mówią uczestnicy flash mobów, przeważają pozytywne reakcje otoczenia. Ale festiwal to nie tylko happeningi, lecz także konferencje, szkolenia, rekolekcje. W kwietniu bieżącego roku w Domu Diecezjalnym Tabor odbyła się „Noc na Taborze”. Było to spotkanie ewangelizacyjne dla uczniów gimnazjum i liceów połączone z adoracją Najświętszego Sakramentu, Eucharystią, pracą w grupach oraz dyskoteką. W maju po raz drugi odbędzie się „Randka małżeńska”. Wszystkie te wydarzenia podprowadzają do finału 5 i 6 czerwca.

Szukamy zagubionych

W 2015 r. finał będzie ściśle związany z przygotowaniem do Światowych Dni Młodzieży. Od 1 do 11 czerwca w diecezji rzeszowskiej będzie gościł Krzyż Światowych Dni Młodzieży oraz Ikona Matki Bożej Salus Populi Romani. W obecności tych znaków odbędą się rekolekcje ewangelizacyjne, które poprowadzą założyciele wspólnoty Przymierze Miłosierdzia: o. Antonello Cadeddu i o. Enrique Porcu. Ojcowie na co dzień mieszkają w Brazylii w dzielnicach nędzy, gdzie wśród najbiedniejszych mieszkańców faveli, głoszą Ewangelię i przez pracę świadczą o Bożym miłosierdziu. – Mamy nadzieję, że także nam pomogą odkryć na nowo radość Ewangelii – mówi ks. Daniel Drozd – współorganizator Festiwalu Wiary. Jednocześnie zapewnia, że i tym razem o festiwalu będzie głośno w Rzeszowie. – Wciąż szukamy sposobów, aby dotrzeć do osób ochrzczonych, ale jakoś pogubionych, którzy utracili wiarę, albo nie żyją nią na co dzień. Festiwal jest także dla nich. A może przede wszystkim dla nich – wyjaśnia. Rekolekcje tradycyjnie odbędą się na Hali Podpromie w Rzeszowie, która na dwa dni zamieni się, raz w salę konferencyjną, a raz w kaplicę.

ks. Tomasz Nowak

ZMARLI

Ks. Infułat Józef Sondej (1914-2015)

Ksiądz infułat Józef Sondej urodził się 1 marca 1914 r. w Mazurach k. Raniżowa w religijnej rodzinie wiejskiej Marcina i Rozalii Sondejów. W środowisku rodzinnym kształtował swą wiarę, poznawał zasady moralne, uczył się szacunku dla drugiego człowieka i jego pracy. Rodzice zapewnili mu też solidne wykształcenie, rozpoczęte nauką w szkole ludowej w rodzinnej wsi, a następnie kontynuowane w I Gimnazjum w Rzeszowie. W tym czasie pogłębiał swoją wiedzę, umacniał charakter, uczył się patriotyzmu, a przede wszystkim rozwijał wiarę, tym bardziej, że już wtedy odczuwał głos powołania do służby kapłańskiej. Zdobyte wykształcenie, poparte zaliczonym w 1934 r. egzaminem dojrzałości, pozwoliło mu na dalszą edukację. Wybrał kierunek zgodny z odczuwanym powołaniem, a więc filozoficzny – teologiczny. Studia te odbył w latach 1934-1939 w Instytucie Teologicznym w Przemyślu. Równocześnie w tamtejszym Seminarium Duchownym uczestniczył w formacji pastoralno-ascetycznej. Ten okres życia uwieńczył 25 czerwca 1939 r. w katedrze przemyskiej przyjmując sakrament kapłaństwa.

Święcenia otworzyły nowy rozdział jego życia – czas posługi duszpasterskiej. Jej realizację rozpoczął od pracy wikariusza we Frysztaku. Z zaangażowaniem pełnił ją przeszło sześć lat, od sierpnia 1939 do końca września 1945 r., czyli przez cały okres wojny i okupacji niemieckiej. Jako młody kapłan z wielką ofiarnością, a niekiedy z narażeniem życia - pełnił tam funkcje duszpasterskie, pozostając w parafii nawet podczas działań frontowych.

Następnie z dniem 1 października 1945 r. przeniesiono go do Strzyżowa, gdzie przez cztery lata (do 1 IV 1949 r.) pracował w charakterze wikariusza i katechety szkół średnich. Dał się tam poznać jako odpowiedzialny wychowawca młodzieży, mający z nią dobry kontakt. Opinia ta wpłynęła na decyzję władz duchownych, które oddelegowały go do pracy na samodzielnym urzędzie katechety szkół średnich. Najpierw uczył religii w II Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie (1 IV – 8 IX 1949), a później – w Zespole Szkół Budowlanych w Jarosławiu (do 1955 r.). Ten okres jego posługi przypadł na najcięższe lata komunistycznych represji, tzw. okresu stalinowskiego, który głębokim cieniem położył się również na sferze wyznaniowej. Charakteryzował się on oficjalną polityką ateizacji społeczeństwa i walką z religijnością. Praca katechety w takiej atmosferze była niezwykle trudna, a nawet niebezpieczna. Ks. Sondej nie zraził się jednak tymi przeciwnościami, ale z właściwą sobie determinacją ukazywał ludziom, a zwłaszcza swoim wychowankom drogę ku Bogu.

W październiku 1955 r. swoje losy związał z Rzeszowem, a zwłaszcza z parafią pw. Chrystusa Króla, w której podjął posługę proboszcza. Pełnił ją przez blisko czterdzieści lat, do 1994 r., czyli do chwili przejścia na emeryturę. Ten okres to dalsza walka z komunistami o prawa ludzi do wyznawania wiary. Wypełniła go zarówno gorliwa praca duszpasterska, obejmująca różne formy nauczania, szafarstwo sakramentów świętych, sprawowanie służby Bożej i prowadzenie licznych grup religijnych, jak też troska o zaplecze materialne parafii (jego najważniejsze dokonania to m. in. rozbudowa kościoła parafialnego, budowa plebanii i domu katechetycznego) oraz o tworzenie nowych struktur kościelnych. To ostatnie uwidocznili się głównie poprzez organizowanie ośrodków duszpasterskich w nowo powstających na terenie jego parafii, a także w innych częściach miasta, osiedlach mieszkaniowych. Przy jego bezpośrednim współdziałaniu powstało sześć takich ośrodków. Trzeba tu zaznaczyć, iż działania te prowadzone w okresie komunistycznym napotykały opór, a także represje podejmowane sukcesywnie przez ówczesne władze, m. in. był on stale inwigilowany, wielokrotnie przesłuchiwany i skazywany na karę grzywny.

Ksiądz Sondej podejmował także szereg działań na niwie ponadparafialnej, np. przez długi czas posługiwał jako dziekan dekanatu rzeszow-

skiego II (1966-1994), współtworzył i wspierał działalność Duszpasterstwa Akademickiego (od 1970 r.), stworzył zaplecze materialne dla poradnictwa rodzinnego oraz dla Studium Katolickiej Nauki Społecznej Kościoła, sprawował opiekę duchową nad strajkującymi rolnikami, a w czasie stanu wojennego czynnie wspierał działaczy „Solidarności” i pomagał rodzinom osób internowanych.

Okres posługi proboszczowskiej zakończył w 1994 r., kiedy przeszedł na emeryturę. Nie zaprzestał jednak wówczas aktywności duszpasterskiej. Przez cały miniony czas wspierał swoich następców w pracy parafialnej, udzielał się jako spowiednik, przewodniczył wielu uroczystościom na polu parafialnym i diecezjalnym, a jako ceniony kaznodzieja głosił Słowo Boże na licznych uroczystościach.

Niezwykła gorliwość ks. Sondeja, a zwłaszcza jego pobożność, oddanie Bogu i ludziom zostały docenione tak przez wiernych, którzy udzielili mu potrzebnego wsparcia i otoczyli szacunkiem, jak i przez władze zwierzchnie, co zaznaczyło się wielorakimi wyróżnieniami. Najpierw uczyniły to władze duchowne, które nadały mu m. in. tytuł prałata papieskiego (1977) i protonotariusza apostolskiego (1995), a następnie władze cywilne, np. od prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej prof. Lecha Kaczyńskiego otrzymał Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski (13 lutego 2008 r.), a od samorządu rzeszowskiego - tytuł Honorowego Obywatela Miasta (1995). Jego skromność, a nawet całą życiową postawę oddają słowa, które wypowiedział po otrzymaniu wyróżnienia prezydenckiego: *Jestem zaskoczony, bo przez wszystkie lata pracy kapłańskiej robiłem tylko to, co do mnie należało.*

ks. Andrzej Motyka

SPIS TREŚCI

KOŚCIÓŁ W ŚWIECIE

Orędzie Ojca Świętego Franciszka na Światowy Dzień Pokoju „Już nie niewolnicy, lecz bracia”, 1 stycznia 2015 r.	3
Orędzie Papieża Franciszka na XXIII Światowy Dzień Chorego „Niewidomemu byłem oczami, chromemu służyłem za nogi” (Hi 29, 15), 11 lutego 2015 r.	12
Orędzie Ojca Świętego Franciszka na Wielki Post 2015 r. „Umacniajcie serca wasze” (Jk 5, 8)	14
Orędzie Papieża Franciszka do młodych na XXX Światowe Dni Młodzieży w 2015 roku „Błogosławieni czyste serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8)	19
Orędzie papieża Franciszka na 49. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu „Przekaz o rodzinie jako uprzywilejowanym miejscu spotkania w bezinteresownej miłości”	25
Homilia papieża Franciszka wygłoszona podczas Mszy w katedrze w Manili 16 stycznia 2015 r.	29
Homilia papieża Franciszka wygłoszona podczas niesporów w Bazylice św. Pawła za Murami z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 25 stycznia 2015 r.	32
Homilia papieża Franciszka wygłoszona podczas Eucharystii sprawowanej dla przedstawicieli zakonów w Bazylice św. Piotra w Rzymie 2 lutego 2015 r.	35
Homilia papieża Franciszka wygłoszona w Środę Popielcową, w rzymskiej Bazylice św. Sabiny, 18 lutego 2015 r.	37
Homilia papieża Franciszka podczas Mszy św. na Placu Plebiscytu w Neapolu 21 marca 2015 r.	39

KOŚCIÓŁ W POLSCE

Słowo Księdza Mariana Subocza Dyrektora Caritas Polska na Rok Caritas 2015	43
Komunikat przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Misji na Dzień Pomocy Misjom przypadający w uroczystość Objawienia Pańskiego 6 stycznia 2015 r.	44

„W służbie dialogu”. Słowo Przewodniczącego Komitetu KEP ds. Judaizmu na XVIII Dzień Judaizmu, Lublin 2015 r.	47
Prośba Delegata Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej w związku ze Światowym Dniem Migranta i Uchodźcy, Warszawa, 6 stycznia 2015 r.	50
Stanowisko Zespołu Ekspertów ds. Bioetycznych Konferencji Episkopatu Polski w sprawie dopuszczenia do swobodnego obrotu handlowego pigułki postkoitalnej, Warszawa, 16 stycznia 2015 r.	51
Apel biskupów Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce i zwierzchników Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Ekumenicznej o poszanowanie i chrześcijańskie świętowanie niedzieli, Warszawa, 20 stycznia 2015 r.	53
„Osoby konsekrowane w communio Kościoła”. List pasterski Episkopatu Polski na Dzień Życia Konsekrowanego, 2 lutego 2015 roku	56
Przesłanie Przewodniczącego Rady ds. Środków Społecznego Przekazu Konferencji Episkopatu Polski, Częstochowa, 24 stycznia 2015 r.	59
Oświadczenie Rady Wspólnej Katolików i Muzułmanów na XV Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce, 26 stycznia 2015 r.	61
Apel Prezydium KEP ws. dnia modlitw, refleksji i działania przeciw handlowi ludźmi, Warszawa, 8 stycznia 2015 roku	62
Oświadczenie Prezydium Konferencji Episkopatu Polski nt. CAHVIO, Warszawa, 4 lutego 2015 r.	63
Oświadczenie Rzecznika Konferencji Episkopatu Polski nt. CAHVIO, Warszawa, 6.02.2015 r.	67
„Niewidomemu byłem oczami, chromemu służyłem za nogi” (Hi 29,15). Słowo abp. Zygmunta Zimowskiego z okazji XXIII Międzynarodowego Dnia Chorego, Warszawa, 8 lutego 2015 r.	68
„Z misjonarzami głosmy pojednanie”. Komunikat na II niedzielę Wielkiego Postu „Ad Gentes”, 1 marca 2015 r.	70
Opinia teologiczna Komisji Nauki Wiary KEP w sprawie tzw. spowiedzi kurtkowej, Warszawa, 23 luty 2015 r.	71
Oświadczenie Konferencji Episkopatu Polski nt. CAHVIO, Warszawa, 3 marca 2015 r.	78
Głos Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w kontekście przygotowywanej ustawy o leczeniu niepłodności, Warszawa, 4 marca 2015 r.	79

Komunikat z 368. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, Warszawa, 12 marca 2015 r.	81
Apel Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie, Warszawa, 12 marca 2015	83
Decyzja KEP w sprawie tzw. spowiedzi furtkowej	85
Komunikat Rady KEP ds. Rodziny na Dzień Świętości Życia, 25 marca 2015 r.	86
„Kapłan a życie konsekrowane”. List biskupów polskich do kapłanów na Wielki Czwartek 2015 r., Warszawa, 12 marca 2015 r.	87
Apel Prezydium Konferencji Episkopatu Polski w związku z rozpoczęciem prac nad projektem ustawy o medycznym wspomaganiu prokreacji (in vitro), Warszawa, 31 marca 2015 r.	91

KOŚCIÓŁ DIECEZJALNY

Wicedziakani mianowani przez Biskupa Rzeszowskiego 5 stycznia 2015 r.	99
Nominacja ks. dr. Tomasza Fularza (l.dz. 4/2015)	101
Nominacja ks. dr. Pawła Synosia (l.dz. 34 /2015)	101
Nominacja ks. Grzegorza Dąbrowskiego (l.dz. 100/2015)	102
Nominacja ks. dr. Marka Storego (l.dz. 110/2015)	103
Dekret erygowania Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Rzeszowie (l.dz. 433 /2015)	103
Statut Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Rzeszowie (l.dz. 434/2015)	106

KOMUNIKATY KURII DIECEZJALNEJ W RZESZOWIE

33. Niedziela Zwykła, 16.11.2014 r.	110
Uroczystość Chrystusa Króla, 23.11.2014 r.	112
1. Niedziela Adwentu, 30.11.2014 r.	113
2. Niedziela Adwentu, 07.12.2014 r.	115
3. Niedziela Adwentu, 14.12.2014 r.	117
4. Niedziela Adwentu, 21.12.2014 r.	119
2. Niedziela po Bożym Narodzeniu, 04.01.2015 r.	123
3. Niedziela po Bożym Narodzeniu – Święto Chrztu Pańskiego, 11.01.2015 r.	124
2. Niedziela Zwykła, 18.01.2015 r.	126
3. Niedziela Zwykła, 25.01.2015 r.	129
4. Niedziela Zwykła, 01.02.2015 r.	131

5. Niedziela Zwykła, 08.02.2015 r.	132
6. Niedziela Zwykła, 15.02.2015 r.	134
1. Niedziela Wielkiego Postu, 22.02.2015 r.	136
2. Niedziela Wielkiego Postu, 01.03.2015 r.	138
3. Niedziela Wielkiego Postu, 08.03.2015 r.	140
4. Niedziela Wielkiego Postu, 15.03.2015 r.	142
5. Niedziela Wielkiego Postu, 22.03.2015 r.	144
Niedziela Palmowa, 29.03.2015 r.	146

ARTYKUŁY I HOMILIE

Zmarł najstarszy kapłan diecezji rzeszowskiej – ks. Józef Sondej	149
Pogrzeb ks. infułata Józefa Sondej (1914-2015)	150
Homilia ks. Ireneusza Folcika w czasie Mszy św. w intencji śp. ks. Józefa Sondej w kościele Chrystusa Króla w Rzeszowie, 3 marca 2015 r.	153
Laudacja dr. Mieczysława Janowskiego z okazji wyróżnienia ks. dr. Ireneusza Folcika tytułem Zasłużony dla Miasta Rzeszowa 18 stycznia 2015 r.	160
„Pescador de Hombres” – Rybak ludzi. Rozmowa z bp. Janem Wątrobą	163
„Odbiorę wam serce kamienne, a dam wam serce z ciała” (Ez 36,26). Konferencja o nawróceniu ks. Stanisława Zycha wygłoszona podczas dnia skupienia dla księży.	167
Festiwal Wiary w Rzeszowie	175
ZMARLI	
Ks. Infułat Józef Sondej (1914-2015)	178

ISSN 1426-1790